

Tabachera din Bagombo reunește povestirile favorite ale lui Kurt Vonnegut din anii de după război, publicate în periodice, care îi dezvăluie inconfundabila voce întunecată, subversivă. Uneori extravagante, alteori absurde, de cele mai multe ori amuzante, tandre chiar și atunci când sunt triste, povestirile din volumul de față vorbesc despre momente de criză din viața unor oameni obișnuiți, cu un umor mai ales amar, cu ironie fină, dar și cu o profundă înțelegere pentru dramele mărunte ale personajelor.

În povestirea care dă titlul volumului, *Tabachera din Bagombo*, Eddie Laird încearcă să-și impresioneze fosta soție, pe Amy, acum captivă într-o existență domestică lipsită de mari satisfacții, pozând într-un aventurier care și-a petrecut viața călătorind în locuri exotice. Dar tabachera pe care acesta o aduce în dar îl deconspiră în mod neașteptat, pentru ca la sfârșitul povestirii cititorul să descopere că Laird duce de fapt o existență la fel de cenușie și lipsită de suspans ca și a lui Amy și a soțului său Harry, că este tatăl a trei copii și se ocupă cu vânzarea cartofilor prăjiți.

„Acele povestiri merită din plin să fie citite, deoarece le garantează pasionaților literaturii lui Vonnegut o întâlnire cu autorul în cea mai bună formă a sa.“

Entertainment Weekly

„Vonnegut e un scriitor satiric cu suflet, un moralist cu răsunet.“

Jay McInerney, *The New York Times*

„Un scriitor grozav, în același timp degajat, pasionat și foarte amuzant.“

Financial Times

„Unul dintre cei mai buni umoriști și umaniști ai secolului XX, un scriitor care a moștenit imaginația și vizionarismul lui H.G. Wells, precum și darul lui pentru comentariul social.“

Sunday Times

Raftul
Denisei

Kurt Vonnegut

Tabachera din Bagombo

povestiri

ISBN 978-973-689-690-3

9 789736 896903

HUMANITAS
fiction

Povestirile din volumul de față sunt alerte, dinamice, deseori cu un final lovitură de teatru. În mare parte scene de viață domestică, ce oglindesc existența cotidiană a unor personaje sufocate de monotonie, de nemulțumiri și neîmpliniri de tot felul, acestea dezvăluie o lume zugrăvită în tușele groase, întunecate ale bine-cunoscutei ironii vonnegutiene. În *Fugarii*, doi adolescenți îndrăgostiți, cu statute sociale diferite, fug de acasă, dar descoperă în cele din urmă că iubirea nu e singura condiție a unei căsnicii fericite, în timp ce în *Băiatul netaientat* și *Băiatul care ura fetele*, dirijorul fanfarei unui liceu, muzician genial, se confruntă cu o serie de întâmplări amuzante, dar și amare, declanșate de relația cu unul dintre elevii săi, incapabil să se integreze în colectiv. O altă povestire, *Thanasfera*, are o temă *sci-fi*: un om e trimis în spațiu și descoperă că acesta e plin de vocile celor morți. În postfața volumului, Vonnegut vorbește, în stilul plin de umor și ironie care l-a consacrat, despre experiența redactării acestor povestiri.

KURT VONNEGUT s-a născut la 11 noiembrie 1922 la Indianapolis, într-o familie cu rădăcini germane. Studiază chimia și biologia la Cornell University și Carnegie Institute. În 1942 se înrolează în armată. Luat prizonier la Dresda, în 1945, este supraviețuitor al bombardamentului asupra orașului, experiență atroce care îi inspiră romanul *Abatorul cinci sau Cruciada copilor: Un dans obligatoriu cu moartea* (1969). Întors în America, Vonnegut își reia studiile, de această dată în antropologie. Între anii 1946 și 1950 lucrează la compania General Electric, postură satirizată în primul său roman, *Pianul mecanic* (1952; Humanitas, 2006). Din același an, Kurt Vonnegut se dedică în exclusivitate scrișului. În 1959 publică al doilea roman, *Sirenele de pe Titan* (Humanitas Fiction, 2007), apoi *Leagănul pisicii* (1963), *Fii binecuvântat, domnule Rosewater sau Nu strica orzul pe găște* (1965), *Mama Noapte* (1966), *Micul dejun al campionilor sau La revedere, tristă zi de luni* (1973), *Bufoniada sau Gata cu singurătatea!* (1976; Humanitas, 2006), *Pușcăriașul* (1979; Humanitas Fiction, 2009), *Dick Ochi-de-mort* (1982), *Galápagos* (1985), *Barbă Albastră* (1987), *Hocus-Pocus* (1990), *Cutremur de timp* (1997; Humanitas Fiction, 2009). Printre volumele sale de povestiri se numără *Bun venit printre maimuțe* (1968; Humanitas Fiction, 2008), *Canarul din cușca pisicii* (1961) și *Tabachera din Bagombo*, o antologie de povestiri publicate în periodice (1999). Kurt Vonnegut a scris de asemenea o piesă de teatru (*La mulți ani, Wanda June*), volume de eseuri și „colaje autobiografice“. S-a stins din viață la 12 aprilie 2007. În 2008 apare primul volum postum al autorului, *Retrospectivă asupra Armaghedonului* (Humanitas, 2010), care cuprinde povestiri și eseuri având drept temă principală războiul.

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

KURT VONNEGUT

Tabachera din Bagombo

Noi povestiri

Cu o introducere a autorului

Prefață de
PETER REED

Traducere din engleză și note de
ALEXANDRA COLIBAN

HUMANITAS
fiction

Redactor: Andreea Răsuceanu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Andreea Dobreci, Carmen Petrescu

Lucrare executată la Ganesha Publishing House

KURT VONNEGUT
BAGOMBO SNUFF BOX

Copyright © 1999 by Kurt Vonnegut

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with G.P. Putnam's Sons, a member of Penguin Group (USA) Inc.

© HUMANITAS FICTION, 2014, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VONNEGUT, KURT

Tabachera din Bagombo / Kurt Vonnegut; trad: Alexandra Coliban;
pref.: Peter Reed. – București: Humanitas Fiction, 2014

ISBN 978-973-689-690-3

I. Coliban, Alexandra (trad.)

II. Reed, Peter (pref.)

821.111(73)-34=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30

Ca și în celelalte opere ale mele de ficțiune:
Toate persoanele aflate în viață sau nu sunt pur
accidentale și nu trebuie supuse analizei. Nici un
nume n-a fost schimbat pentru a-i proteja pe
inocenți. Îngerii se îngrijesc de asta, țin de ru-
tina lor paradiziacă.

*În memoria primilor mei agenți,
Kenneth Littaner și Max Wilkinson,
care m-au învățat cum să scriu.*

Prefață

Kurt Vonnegut e recunoscut drept unul dintre cei mai buni romancieri americani din a doua jumătate a secolului douăzeci, datorită succesului răsunător al unor opere ca *Abatorul cinci*, *Leagănul pisicii*, *Micul dejun al campionilor* sau *Barbă Albastră*. Talentul său de nuvelist a atras atenția mai puțin. În primul deceniu și ceva al carierei lui de artist, proza scurtă a lui Kurt Vonnegut s-a bucurat de un public larg, în cele mai cunoscute reviste ale timpului. Pe tot parcursul anilor '50 și '60, a scris numeroase povestiri, publicate în *Collier's*, *The Saturday Evening Post*, *Cosmopolitan*, *Argosy*, *Redbook* și în alte reviste. Douăzeci și trei de povestiri au fost reunite în volumul *Bun venit printre maimuțe*; acum, prin acest volum, și povestirile rămase vor fi adunate într-o antologie.

Povestirile lui Vonnegut s-au lansat pe o piață gata formată, apărând în cele mai bune reviste de largă circulație, și au avut mare căutare câtă vreme au prosperat acele publicații. Erau ingenioase, variate și bine scrise. Reunite în volumul *Bun venit printre maimuțe* sau cuprinse în diverse antologii, ele au continuat să-și găsească un public. Pentru niște povestiri populare, acestea sunt desăvârșite la nivelul ritmului, umorului și profunzimii. Este important ca restul de douăzeci și ceva de povestiri care nu au fost cuprinse în volumul *Bun venit printre maimuțe* să fie și ele păstrate sub forma unei cărți, căci locul lor între scrierile lui Vonnegut este la fel de important ca al celor mai de succes romane. În aceste povestiri în care și-a șlefuit stilul vedem cum evoluează, în toată splendoarea,

talentul lui Vonnegut, și tot aici găsim subiectele și tehnicile dezvoltate pe larg în operele lui de mai târziu.

Vonnegut a început să scrie povestiri la sfârșitul anilor '40, pe când era angajat în departamentul de relații publice al companiei General Electric în Schenectady, statul New York. Mai devreme, își făcuse mâna în jurnalism: în timp ce frecventa Liceul Shortridge din Indianapolis (1936-1940) a fost colaborator regulat și redactor-șef al ziarului acestuia, *The Shortridge Eco*, iar în facultate a lucrat la *The Cornell Daily Sun*. În articolele sale se conturează personaje și încep să se întrezărească umorul și iconoclasmul micalit ce devin evidente în operele de maturitate. A urmat războiul, cu întâmplările dramatice care aveau să fie subiectul capodoperei sale, *Abatorul cinci*, dar parcursul lui Vonnegut în cariera de scriitor fusese deja trasat.

După război, revistele populare în care apăreau și povestiri au înflorit în Statele Unite. În era sfârșitului anilor '40 și începutului anilor '50 televiziunea nu era atât de răspândită, iar cererea de scrieri antrenante era constantă. În 1949, Vonnegut a trimis *Raport asupra efectului Barnhouse* la *Collier's*. Knox Burger, redactorul departamentului de ficțiune, a recunoscut numele autorului de la Cornell, unde Burger fusese redactor-șef al revistei umoristice a campusului, *The Widow*, și a acordat atenție specială povestirii. După câteva revizui, *Barnhouse* a devenit prima povestire a lui Vonnegut acceptată spre publicare. Burger a ajutat și prin faptul că l-a recomandat pe Vonnegut lui Kenneth Littauer și lui Max Wilkinson, doi agenți cu multă experiență în îndrumarea scriitorilor aspiranți. Sfaturile lor cu privire la scrierea unei povestiri au fost de o valoare inestimabilă (ba chiar își găsesc locul printre cele opt reguli pe care le pomenește Vonnegut în introducerea sa la acest volum). După ce a mai plasat câteva povestiri, și părând că are certitudinea unui public pentru scrierile sale, Vonnegut a demisionat de la General Electric, s-a mutat în Cape Cod și s-a devotat cu totul carierei de scriitor.

Acest volum include câteva povestiri inspirate din experiențele lui Vonnegut în cel de-al Doilea Război Mondial. Întâmplările care au stat la baza romanului *Abatorul cinci* sunt deja bine cunoscute: Vonnegut a fost capturat de germani în timpul bătăliei de la Bulge, a fost prizonier de război în Dresda, s-a adăpostit într-un depozit subteran de cărnuri, când orașul a fost incendiat de un masiv raid aerian și, după înfrângerea naziștilor, a colindat pentru scurtă vreme o Germanie plină de refugiați, ca apoi să fie recuperat de forțele americane. *Der Arme Dolmetscher*, *Suvenirul* și *Jolly Roger în croazieră* descriu atmosfera de după război cu un amestec de umor și amărăciune.

Multe dintre povestiri oferă o imagine fascinantă a atitudinilor și preocupărilor americanilor din anii '50. La General Electric, deviza era: „Progresul este cel mai important produs al nostru“, deviză care însumează optimismul debordant al deceniului și prelungirea spiritului întreprinzător din timpul războiului. Exista pretutindeni credința în puterea științei și a tehnologiei de a îmbunătăți viața de zi cu zi. Premisa unei societăți stabile, care putea oferi familiei obișnuite un cămin fericit, progres financiar și condiții de trai mai ușoare și mai ispititoare, cu ajutorul a tot soiul de unelte, din ce în ce mai perfecționate, furnizează contextul acestor povestiri. Vonnegut pune însă sub semnul întrebării această viziune idilică, demonstrând că acest progres aparent poate fi în detrimentul individului. Astfel descoperă proprietarii casei din *Pachetul* neajunsurile dezmățului personificat în casa nouă, luxoasă și automatizată dintr-o suburbie bogată și trag concluzia că preferau trăinicia vechii lor vieți, astfel ajunge comunitatea din *Săracul orașel bogat* să aleagă obiceiurile vechi în detrimentul celor noi și traiul modest în detrimentul bogăției promise de agenții imobiliari. Tema se repetă în primul roman al lui Vonnegut, mereu actualul *Pianul mecanic* (1952), și în mare parte din scrierile sale de mai târziu.

Prefăcătorii nu e văzută cu ochi buni în aceste povestiri. Oamenii care își dau aere sunt de obicei demascați, adesea de

către copii. În povestirea *Un cadou pentru Moș Nick cel Mare*, niște copilandri îl arată în adevărata lui lumină pe gangsterul egoist, iar în *Tabachera din Bagombo*, un băiat de nouă ani îl prinde cu mâta-n sac pe comis-voiajorul lăudăros. Uneori, duplicitatea devine stil de viață, ca în cazul soțului vedetei din *Consultantul neplătit*, care își inventează un rol imaginar, pentru a-și păstra demnitatea. Kitty Cahoun, din *Mireasă la comandă*, se revoltă împotriva simulării pe care o presupune rolul de *Falloleen*, croit pentru ea de soțul ei, designerul. Iar tânărul Kiah din *Dragonul azuriu* e dezamăgit cumplit când încearcă să acceadă fraudulos la o lume mai sofisticată, prin intermediul unei mașini exotice. Aceste povestiri prefigurează avertismentul formulat în *Mama Noapte*: „Suntem ceea ce pretindem că suntem, așa că trebuie să fim foarte atenți ce pretindem că suntem”.

Ca și în romane, adesea ocupația determină identitatea – cel puțin în cazul bărbaților. Relația tată-fiu, ca mai târziu în romane, poate ajuta la definirea identității, atât în cazul tatălui, cât și al fiului – vezi *Din tată în fiu*. Relația e rareori una comodă, pe de-o parte din cauza tendinței de a impune o identitate fiului, și pe de altă parte pentru că tatăl se teme de cum ar putea fi privit de fiu.

Dacă există vreo trăsătură a acestor povestiri care le poate face, în mod special, să pară învechite, aceasta are de-a face cu rolul femeilor. La urma urmei, o mulțime de femei măritate din această epocă erau casnice, și standardele pentru cum ar trebui să se îmbrace, să gătească, să-și decoreze casele, să își trateze oaspeții sau să-și crească odraslele erau prescrise chiar de revistele în care au apărut aceste povestiri. Deși nimeni nu s-ar aștepta ca, în niște povestiri scrise în anii '50, să transpară preocuparea pentru rolul femeii atât de intens exprimată în romanele *Galapagos* și *Barbă Albastră*, linia se întrezărește de pe acum. Până și povestirile romantice *O noapte pentru iubire* și *Fă-mi rost de un vis* arată ce așteptări copleșitoare duc pe umeri femeile, într-o lume a bărbaților. *Îndrăgostiții anonimi*,

publicată în 1963, tratează cu umor stânjeneala socială prilejuită de proaspătul curent de „emancipare feminină”.

În povestiri, personajele trebuie conturate rapid, și aici se vede câtă măiestrie are Vonnegut la definirea unei personalități ușor de recunoscut, în câteva paragrafe. Această dezinvoltură se menține și în romane, unde natura personajului pare adeseori subordonată mesajului. Într-adevăr, personalități complexe din punct de vedere psihologic, cum ar fi Howard Campbell din *Mama Noapte*, sau Rabo Karabekian, din *Barbă Albastră*, de exemplu, sunt construite cu un minimum de descriere fizică. Unele personaje din aceste povestiri – mă gândesc acum la dirijorul fanfarei de liceu, George M. Helmholtz, care apare în trei dintre ele – ar putea fi prototipuri pentru cele din romane.

Mai multe povestiri se bazează pe vocea unui narator – un vânzător de ferestre cu tâmplărie din aluminiu, de exemplu, sau un consilier în investiții – care are acces la mai multe medii sociale. Persoanele de acest fel pot pătrunde în locuințele unor celebrități, cum se întâmplă în *Mireasă la comandă* și în *Consultantul neplătit*, și pot emite observații realiste. Acești naratori au franchețea unei voci intime care, prin simpla prezență la locul faptei, autentifică relatarea. Adesea, perspectiva lor este una de bun-simț fundamental, care ține bizarul înrădăcinat în cotidian, iar comentariul lor ambiguu sau tonul lor ironic sunt surse de umor.

Povestirile umoristice ale lui Vonnegut se încadrează în tradiția „poveștilor vânătorești” cultivate și de Mark Twain. *Căinele flocos al lui Tom Edison*, care apare în volumul *Bun venit printre maimuțe*, e exemplul clasic al acestei forme. Atât *Un preț decent* cât și *Mnemonică*, din acest volum, se încheie cu o glumă abruptă. Atipic este felul în care Vonnegut folosește umorul în povestirile științifico-fantastice. Îi este caracteristic modul în care exploatează valențele comice ale unor contexte nelumești și ale evenimentelor bizare, tipice literaturii științifico-fantastice. *Thanasfera* se înscrie în categoria științifico-fantasticului comic, povestirea combinând călătoria în spațiu (pe atunci doar o perspectivă captivantă) și credințele convenționale

despre o lume a spiritelor celor morți, „acolo sus“. Dacă umorul povestirii e presărat cu amărăciune, e tot ceva tipic lui Vonnegut. Romanele *Pianul mecanic* și *Sirenele de pe Titan*, scrise în cheie științifico-fantastică, abundă în intrigi care sunt deopotrivă comice și dureroase, ca și povestirea clasică *EPICAC*, apărută în volumul *Bun venit printre maimuțe*.

Apariția televiziunii a contribuit la încheierea carierei de nuvelist a lui Kurt Vonnegut. Revistele care fuseseră cumpărători înfocați de povestiri au pierdut din cititori și din veniturile rezultate din publicitate. Iar publicul povestirilor din reviste s-a orientat, în număr din ce în ce mai mare, către televiziune pentru divertisment, în vreme ce agențiile de publicitate, care fuseseră forța motrice a revistelor, găseau audiovizualul irezistibil. Unele reviste au dat faliment, altele și-au schimbat formatul, altele s-au restrâns. Vonnegut s-a reorientat și a început să scrie romane – mai întâi ediții broșate, *Sirenele de pe Titan* (1959) și *Mama Noapte* (1961), apoi, începând cu *Leagănul pisicii* (1963), ediții cartonate. Toate romanele lui, acum paisprezece la număr, sunt încă în librării.

După cum am menționat mai devreme, *Bun venit printre maimuțe* (1968) conține douăzeci și trei de povestiri. Unsprezece dintre acestea apăruseră într-o colecție anterioară, acum epuizată și greu de găsit, *Canary in a Cat House* (1961). *Lampa fermecată a lui Hal Irwin*, care a făcut parte din acea colecție, dar nu și din *Bun venit printre maimuțe*, este inclusă și în acest volum, deși într-o versiune diferită de cea originală. Celelalte rămăseseră nepublicate în volum. Cercetările pe care le-am făcut pentru un studiu (*Proza scurtă a lui Kurt Vonnegut*, Greenwood Press, 1997) m-au purtat prin arhive prăfuite, din care am dezgropat colaborările lui Vonnegut din *The Saturday Evening Post*, *Collier's* și alte reviste. Părea de la sine înțeles că aceste povești răzlețe meritau un locșor al lor, cum meritaseră și cele publicate în *Bun venit printre maimuțe*. Evident, am fost foarte bucuros când Kurt Vonnegut mi-a împărtășit entuziasmul pentru această idee.

O curiozitate, pentru cei interesați de detalii literare. La *Der Arme Dolmetscher* (*Sărmanul interpret*) se face referire pe pagina cu drepturi de autor a volumului *Bun venit printre maimuțe*, și aceasta a fost inclusă în manuscrisul acelei colecții, deși nu a apărut în volumul publicat. Mențiunea spune că aceasta a apărut în *The Atlantic Monthly*, cu titlul *Das Ganz Arm Dolmetscher*, deși, de fapt, în *Atlantic* se folosisese titlul mai scurt, corect gramatical. Altă curiozitate: deși a apărut de-abia în iulie 1955, probabil că aceasta fusese acceptată cu mult timp înainte. În preambul se spune despre Kurt Vonnegut că lucrează la General Electric, când acesta părăsise compania încă din 1950.

Peter Reed

Introducere

Vechiul meu prieten și critic, profesorul Peter Reed de la Catedra de engleză a Universității din Minnesota, e cel care a descoperit aceste povestiri din trecutul meu îndepărtat. Fără el, probabil că n-ar mai fi ieșit niciodată la lumină. Eu unul nu păstrasem nici o fițuică din acea perioadă a vieții mele. Eram convins că nu fac nici cât o ceapă degerată. Nu voiam decât să-mi întrețin familia.

Cercetarea lui Peter a fost făcută cu sârguință de cărturar. Și totuși, l-am rugat să mai facă un efort pentru mine și să scrie o prefață neceremonioasă acestui volum care e mai degrabă al lui decât al meu.

Fii binecuvântat, dr. Reed, zic.

Aceste povestiri, alături de alte douăzeci și trei similare din volumul meu precedent, *Bun venit printre maimuțe*, au fost scrise chiar la sfârșitul unei epoci de aur a ficțiunii publicate în reviste din această țară. Timp de cincizeci de ani, până în 1953, să zicem, povestirile de acest gen au fost o formă cumpătată, dar populară, de divertisment în milioane de familii, printre care și a mea.

Acum, la bătrânețe, nu pot decât să sper ca unele dintre aceste povestiri timpurii, cu toată cumpătarea, inocența și stângăcia lor, să mai amuze încă în vremurile acestea aspre.

Nu ar fi fost retipărite acum, dacă romanele pe care le-am scris cam în aceeași perioadă nu ar fi atras, mai bine mai târziu decât niciodată, atenția criticilor. Pe atunci copiii mei erau deja adulți, iar eu eram între două vârste. Aceste povestiri,

publicate în reviste doldora de ficțiune și de reclame, reviste care sunt acum, în cea mai mare parte, defuncte, ar fi trebuit să aibă o viață la fel de lungă ca aceea a unui licurici.

Existența pe piață a oricărui lucru pe care l-am scris vreodată se datorează eforturilor unui singur editor, Seymour „Sam“ Lawrence (1927-1994). În 1965, când eram falit și predam la Atelierul de creație al Universității din Iowa singur cuc, fără a mai avea nici un titlu publicat, după ce îmi lăsașem familia în Cape Cod ca să o pot întreține, Sam a cumpărat drepturile pentru cărțile mele, pe o nimica toată, atât edițiile cartonate, cât și cele broșate, de la edituri care mă abandonaseră. Sam a adus cărțile mele din nou sub ochii miopi ai publicului.

RCR! Resuscitarea cardio-respiratorie a acestui autor care era aproape mort.

Astfel încurajat, acest Lazăr a scris *Abatorul cinci* pentru Sam. Aceasta mi-a adus recunoașterea. Sunt umanist, și astfel nu sunt îndreptățit să sper la o viață de apoi pentru mine sau pentru oricine altcineva. Dar, la comemorarea lui Seymour Lawrence de la New York City Harvard Club de acum cinci ani, am spus din toată inima:

— Sam e în Rai acum.

M-am întors la Dresda, locul în care, de altfel, se petrece acțiunea din *Abatorul cinci*, pe 7 octombrie 1998. Am fost dus în subsolul în care eu și alți vreo sută de prizonieri de război americani am supraviețuit prăpădului în urma căruia alți 135 000 oameni au murit sufocați sau incinerați. *Florența de pe Elba* a fost redusă la un peisaj selenar.

Când mă aflu din nou în acel subsol, mi-a trecut prin cap următorul gând: „Pentru că am trăit atât de mult, sunt unul dintre puținii oameni de pe Pământ care au văzut o Atlantidă înainte ca ea să dispară pe veci sub valuri“.

Există măreție în proza scurtă, oricât de scurtă ar fi ea. Câteva mi-au luat piuitul pe când eram încă în liceu. Îmi vin în

minte acum *Scurta și fericita viață a lui Francis Macomber* de Ernest Hemingway, *Fereastra deschisă* a lui Saki, *Darul magilor* de O. Henry și *O întâmplare la podul Owl Creek* de Ambrose Pierce. Dar nu există măreție în volumul acesta al meu sau în celălalt, și nici nu am intenționat să fie.

Povestirile mele însă pot fi interesante ca relicve ale unor vremuri în care, înainte de a exista televizorul, un autor își putea întreține familia scriind povestiri care satisfăceau publicul indulgent al revistelor, câștigând astfel timp liber în care să scrie romane serioase. Când am devenit scriitor cu normă întreagă, în 1950, mă așteptam să fac acest lucru tot restul vieții mele.

Aveam așa o companie aleasă în acest plan! Hemingway scrisese pentru *Esquire*, F. Scott Fitzgerald pentru *The Saturday Evening Post*, William Faulkner pentru *Collier's*, John Steinbeck pentru *The Woman's Home Companion*.

Puteți spune ce vreți despre mine, dar n-am scris niciodată pentru o revistă care se numește *The Woman's Home Companion*¹, deși a fost o vreme în care aș fi fost foarte încântat să o fac. Și aș mai adăuga ceva aici: Faptul că o femeie stă singură acasă, când bărbatul ei e la serviciu, iar copiii la școală, nu o face să fie o imbecilă.

Publicarea aceste cărți îmi stârnește cheful de a vorbi despre efectul special și benefic pe care îl poate avea asupra noastră o povestire, efect care o deosebește de un roman, de un film sau de o emisiune TV. Dar, ca să vă demonstrez acest lucru, trebuie mai întâi să vă imaginați cum stăteam eu într-o cameră a casei în care mi-am trăit copilăria și adolescența, în Indianapolis, în toiul Marii Crize economice precedente. Marea Criză precedentă a durat de la prăbușirea bursei din 24 octombrie 1929 până când japonezii ne-au făcut favoarea, numai așa, de-ai dracu', de a ne bombarda flota comatoasă de nave de război din Pearl Harbor, la 7 decembrie 1941.

1 În traducere aproximativă, „Partenerul casnic al femeii“.

Nemernicii mici și galbeni, cum le spuneam pe atunci, se plictisiseră cumplit de Marea Criză. Și noi așijderea.

Imaginați-vă că suntem din nou în 1938, iar eu am din nou șaisprezece ani. Vin acasă după încă o zi plictisitoare petrecută la liceul Shortridge. Mama, care e casnică, spune că e un *Saturday Evening Post* pe măsuta din camera de zi. Afară plouă, iar eu nu mă bucur de popularitate. Dar unei reviste nu poți să-i dai drumul pur și simplu, ca unui televizor. Trebuie să o iei în mână, că altfel rămâne să zacă acolo, moartă de-a binelea. O revistă, neajutată, n-are voință proprie.

După ce pun mâna pe ea, trebuie să fac ca toate cele șaptezeci și două de kilograme de carne și oase ale unui mascul adolescent să se așeze confortabil într-un fotoliu. Apoi trebuie să frunzăresc revista cu degetele, pentru ca ochii mei să poată căuta o povestire cu un titlu și o ilustrație incitante.

În epoca de aur a revistelor americane, ilustratorii primeau la fel de mulți bani ca autorii ale căror povestiri le ilustra. Erau adesea la fel de celebri ca autorii, sau chiar mai celebri decât ei. Norman Rockwell era Michelangelo al lor.

În timp ce caut o povestire, privirea îmi cade și peste reclame la mașini, țigări, loțiuni de mâini sau eu știu ce altceva. Agențiile de publicitate, nu cititorii, plătesc adevăratul preț al unei publicații așa de voluptuoase. Și, pentru asta, să le dea Dumnezeu sănătate! Dar gândiți-vă numai ce lucru incredibil trebuie să fac, la rândul meu. Trebuie să-mi dau drumul la creier!

Și asta nu-i nimic. Cu creierul pornit, fac lucrul aproape imposibil pe care îl faci și tu acum, dragă cititorule. Găsesc o noimă în înșiruirea idiosincronică, pe rânduri orizontale, a nici mai mult, nici mai puțin de treizeci și unu de simboluri fonetice, zece cifre arabe și probabil opt semne de punctuație, pe o foaie de celuloză albită și aplatizată!

Dar fii atent aici: în timp ce citesc, pulsul și ritmul respirației îmi scad. Uit de grijile de la școală. Mă cufund într-o stare plăcută, undeva între somn și veghe.

OK?

Și apoi, după cât timp îmi ia să citesc o povestire, zece minute, să zicem, sar de pe scaun. Pun *Saturday Evening Post* înapoi pe măsuta din living și o las acolo pentru altcineva.

OK?

Și apoi tatăl meu, arhitect, se întoarce de la lucru, sau mai degrabă de la nimic de lucru, căci nemernicii mici și galbeni încă n-au bombardat Pearl Harbor. Îi spun că am citit o povestire care s-ar putea să-i placă. Îi spun să se așeze în fotoliul al cărui șezut încă mai poartă urma caldă a fundului meu adolescentin.

Tata se așază. Iau revista și o deschid la povestirea cu pricina. Tata e obosit și cătrănit. Tata începe să citească. Pulsul și ritmul respirației îi scad. Uită de probleme și așa mai departe.

Da! Și micuța noastră scenetă domestică, reflectând viața din anii '30, dovedește mai exact ce? Dovedește că o povestire, datorită efectelor fiziologice și psihologice pe care le are asupra unei ființe umane, e legată mai degrabă de stilurile de meditație budistă decât de vreo altă formă de divertisment narativ.

Aveți, astfel, în acest volum, și în orice alt volum de povestiri, o serie de picoteli budiste.

Lectura unui roman, *Război și pace*, de exemplu, nu-i o picoteală. Pentru că romanele sunt așa de lungi, când citești un roman e ca și cum te-ai căsători pe vecie cu cineva pe care nimeni altcineva nu-l cunoaște și de care nimănui altcuiva nu-i pasă. E clar că nu-i nimic revigorant în asta!

Sigur, au existat radiouri înainte să avem televizoare, dar radiourile nu ne pot reține atenția, nu ne pot controla emoțiile decât pe timp de război. Radiourile nu ne pot ține pe loc. Spre deosebire de tipărituri, de piese și de filme și de micul ecran, radiourile nu reușesc să dea nimic de făcut ochilor noștri neastâmpărați.

Ascultați: când m-am întors acasă din cel de-al Doilea Război Mondial, cu gradul de caporal, la douăzeci și doi de

ani, nu voiam să fiu scriitor de ficțiune. M-am însurat cu iubita mea din copilărie, Jane Marie Cox, din Indianapolis și ea, care e în Rai acum, și am început studiile postuniversitare în cadrul Catedrei de antropologie a Universității din Chicago. Dar nici antropolog nu voiam să fiu. Voiam doar să aflu mai mult despre oameni. Aveam de gând să mă fac jurnalist!

În acest scop, mi-am luat și o slujbă de reporter la Biroul de Presă al Orașului Chicago, unde lucram cu Poliția. Biroul de presă era susținut de toate cele patru ziare din Chicago de pe atunci, ca senzor pentru știrile de senzație, căci reporterii colindau orașul zi și noapte, și ca bază de formare. Singura cale de a obține o slujbă la unul dintre acele ziare, în afară de nepotism, era să treci prin hățișul Biroului de Presă.

Dar era deja evident că nu avea să apară nici un post la ziar nici în Chicago, nici în altă parte, timp de mai mulți ani. Reporterii se întorseseră acasă din război și își reluaseră vechile posturi, iar femeile care îi înlocuiseră nu aveau de gând să își dea demisia. Femeile erau grozave. Nici n-ar fi trebuit să-și dea demisia.

Și apoi, Catedra de antropologie mi-a respins disertația de masterat, care dovedea că similaritățile între pictorii cubiști parizieni din 1907 și liderii răzcoalelor amerindiene, sau Injun, de la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea nu puteau fi trecute cu vederea. Catedra găsisese tema neacademică.

Încet dar sigur, Soarta, care îmi cruțase viața în Dresda, începuse să facă din mine un scriitor de ficțiune și un ratat, și asta a durat până când am împlinit patruzeci și șapte de ani, fir-ar să fie! Dar mai întâi a trebuit să fiu calul de povară responsabil cu publicitatea la General Electric, în Schenectady, New York.

Pe când scriam texte publicitare la GE, aveam un șef pe nume George. El lipea pe partea din afară a ușii de la biroului caricaturi care i se părea că au legătură cu compania sau cu genul de muncă pe care o prestam. Una dintre caricaturi era cu doi indivizi în biroul unei fabrici de bice pentru trăsuri.

Un grafic de pe perete arăta că vânzările le scăzuseră la zero. Unul din indivizi îi spunea celuilalt: „Nu poate fi de vină calitatea produselor noastre. Facem cele mai bune bice pentru trăsuri din lume“.

George afișase această caricatură pentru a omagia felul în care GE, cu toate produsele sale noi și minunate, făcea o mulțime de alte companii să se simtă de parcă ar fi încercat să vândă bice pentru trăsuri.

Pentru companie mai lucra și un actor de cinema decrepit, pe nume Ronald Reagan. Era pe drumuri tot timpul, ținând discursuri la camere de comerț și la uzine despre pericolele socialismului. Nu ne-am întâlnit niciodată, așa că am rămas socialist.

Pe când cel ce avea să-mi fie președinte timp de două mandate trăncănea pe la tot felul de adunări politice, în 1950, am început să scriu povestiri, noaptea și la sfârșit de săptămână. Jane și cu mine aveam doi copii deja. Aveam nevoie de mai mulți bani decât erau dispuși cei de la GE să mă plătească. Și mai voiam, dacă era posibil, mai mult respect de sine.

În 1950, cererea pentru povestiri era mai mare decât oferta. Existau patru reviste săptămânale care publicau câte trei – sau mai multe – povestiri în fiecare număr. Șase reviste lunare făceau la fel.

Mi-am luat un agent. Dacă îi trimiteam câte o povestire care nu prea mergea, care n-ar fi reușit să convingă cititorul, el îmi spunea cum s-o repar. Agenții și editorii, pe vremea aceea, îi puteau spune unui scriitor cum să facă reglajul fin al unei povestiri, de parcă ar fi fost mecanici profesioniști, iar povestirea ar fi fost o mașină de curse. Cu ajutor de acest fel, am vândut una, apoi două, apoi trei povestiri, adunând mai mulți bani decât salariul pe un an la GE.

Mi-am dat demisia de la GE și am început primul meu roman, *Pianul mecanic*. E o satiră la adresa companiei GE. Am mușcat mâna care mă hrănise. Cartea prorocea ceva ce s-a adevărit între timp: o zi când aparatele, pentru că sunt atât

de fiabile și de eficiente și de neobosite, și se mai și ieftinesc pe zi ce trece, ajung să ia slujbe relativ decente de la gura oamenilor.

M-am mutat cu familia, compusă din patru membri, pe Cape Cod, mai întâi în Provincetown. Acolo l-am întâlnit pe Normal Mailer. Era de vârsta mea. Fusesse soldat de infanterie cu studii universitare, ca și mine, și cunoscuse deja faima mondială, datorită mărețului său roman de război, *Cei goi și cei morți*. Îl admiram pe atunci, îl admir și acum. E maiestuos. E regal. Ca și Jacqueline Onassis. Ca și Joe DiMaggio. Ca și Muhammad Ali. Ca și Arthur Miller.

Ne-am mutat din Provincetown în Osterville, tot pe Cape. Dar, la numai trei ani după ce plecasem din Schenectady, companiile de publicitate au început să-și retragă banii de la reviste. Picotelile budiste care ieșeau din mașina mea de scris deveneau la fel de perimate ca bicele pentru trăsuri.

O revistă lunară care îmi cumpărase mai multe povestiri, *Cosmopolitan*, supraviețuiește acum doar ca manual pentru sex, penibil de explicit.

În același an, 1953, Ray Bradbury a publicat *Fahrenheit 451*. Titlul se referă la punctul de aprindere al hârtiei. Atât de tare trebuie să se încingă o carte sau o revistă înainte să izbucnească în flăcări. Personajul principal masculin trăiește din dat foc la lucruri tipărite. Nimeni nu mai citește. Multe case obișnuite și modeste, cum ar fi a lui Ray sau a mea, au o cameră cu ecrane TV din podea până în tavan pe toți cei patru pereți, și cu un scaun în mijloc.

Actorii și actrițele de pe toți cei patru pereți cu televizoare își joacă rolul de parcă ar ține seama de cine stă în scaunul din mijloc, chiar dacă nu stă nimeni în scaunul din mijloc, și i se adresează de parcă ar fi un prieten sau o rudă. Soția individului care arde hârtii e nefericită. Acesta nu-și permite decât trei ecrane. Soția nu suportă ideea de a nu ști ce se petrece pe cel de-al patrulea ecran, cel care lipsește, pentru că actorii și

actrițele de la televizor sunt singurii oameni pe care îi iubește, singurii oameni din lume de care îi pasă.

Fahrenheit 451 a fost publicată înainte ca noi și majoritatea vecinilor noștri din Osterville să avem un televizor propriu. Poate că nici Ray Bradbury nu avea televizor. Poate că nici acum nu are. Până în ziua de azi, Ray nu știe să conducă o mașină și urăște zborurile cu avionul.

În orice caz, Ray a fost al naibii de vizionar. Întocmai cum, în ziua de azi, oamenii cu rinichi disfuncționali primesc alții perfecți la spital, americanii cu vieți sociale disfuncționale, cum e femeia din cartea lui Ray, se aleg cu prieteni și rude perfecte de la televizoarele lor. Și asta cât e ziulica de lungă!

Ray s-a înșelat asupra numărului de ecrane necesar pentru un transplant de oameni reușit. E suficient un Sony mic și amărât, își face treaba zi și noapte. În afară de asta, nu mai e nevoie decât de actori și de actrițe care să citească știri, să vândă diverse chestii sau să joace în telenovele, purtându-se cu cine se uită, chiar dacă nu se uită nimeni, ca și cum ar fi membri ai familiei.

„Iadul sunt ceilalți“, spunea Jean-Paul Sartre. „Iadul sunt ceilalți oameni adevărați“, ar fi trebuit să spună.

Nu te poți opune progresului. În cel mai bun caz, poți să-l ignori, până când, în cele din urmă, te lasă fără mijloace de trai și fără respect de sine. Chiar și compania General Electric a fost făcută să se simtă ca o fabrică de bice pentru trăsuri o vreme, când cei de la Laboratoarele Bell și alții ca ei acaparau piața cu brevete pentru tranzistori și pentru folosirea acestora, în timp ce GE încă mai plimba electroni înapoi și încolo prin tuburi cu vid.

Cum era însă prea mare pentru a o da în bară, spre deosebire de mine, GE și-a revenit suficient pentru a concedia mii de salariați și a polua râul Hudson cu PCB¹.

1 Bifenil policlorinat.

În 1953, Jane și cu mine aveam deja trei copii. Așa că eu predam engleza la o școală cu internat acolo, pe Cape. Apoi am scris reclame pentru o agenție industrială din Boston. Am scris două romane în ediție broșată: *Sirenele de pe Titan* și *Mama Noapte*. N-au avut nici o cronică. Am primit pentru fiecare din ele cam cât primeam înainte pe o povestire.

Am încercat să vând câteva dintre primele automobile Saab care au ajuns în țară. Li se deschideau ușile de la vânt. Există un fel de rulou în fața radiatorului, pe care îl acționai cu un lanț aflat sub bord. Asta ca să țină motorul cald pe timp de iarnă. Trebuia să amesteci benzina cu ulei de fiecare dată când umpleai rezervorul acelor Saaburi timpurii. Dacă uitai s-o faci, motorul se întorcea la stadiul de minereu. Un motor pe care l-am dat jos odată de pe un șasiu de Saab cu o daltă și un baros arăta ca un meteorit!

Dacă lăsați un Saab parcat mai mult de o zi, uleiul se lăsa pe fundul rezervorului ca siropul de arțar. Când îl porneau din nou, fumul de eșapament băga în ceață un cartier întreg. O dată am înnegrit în felul ăsta cartierul Woods Hole¹. Tu-șeam și eu, ca toată lumea, și nu-mi puteam imagina de unde venea tot fumul ăla.

Apoi am început să predau scriere creativă, mai întâi la Iowa, apoi la Harvard, apoi la City College în New York. Joseph Heller, autorul romanului *Catch-22*, predă și el la City College. Mi-a spus că, dacă n-ar fi fost războiul, și-ar fi deschis o curățătorie chimică. Eu i-am spus că, dacă n-ar fi fost războiul, aș fi fost redactorul secțiunii de grădinărit a ziarului *Indianapolis Star*.

Acum luați aminte. Iată care sunt regulile de bază pentru scrierea creativă:

1. Folosește timpul unui personaj total necunoscut în așa fel încât acesta să nu simtă că și-a pierdut vremea de pomană.

¹ Cartier din peninsula Cape Cod.

2. Dă-i cititorului cel puțin un personaj cu care să se identifice.

3. Orice personaj trebuie să vrea ceva, măcar un pahar cu apă.

4. Orice propoziție trebuie să facă una din două: ori să dezvăluie firea unui personaj, ori să împingă acțiunea înainte.

5. Începi cât mai aproape de sfârșit.

6. Fii sadic. Indiferent cât de drăguțe și de inocente sunt personajele tale principale, fă-le să treacă prin încercări cumplite – cititorul vrea să vadă ce au pe dinăuntru.

7. Scrie ca să îi faci pe plac unei singure persoane. Dacă deschizi fereastra și faci dragoste cu lumea, ca să zic așa, povestirea ta o să facă pneumonie.

8. Dă-le cititorilor tăi cât mai multe informații cu putință, cât mai repede. Ducă-se naibii suspansul. Cititorii trebuie să priceapă atât de bine ce se petrece, unde și de ce, încât să fie în stare să termine povestirea singuri, dacă le mănâncă gândacii ultimele pagini.

Cea mai mare scriitoare americană de povestiri din generația mea a fost Flannery O'Connor (1925-1964). A încălcat practic fiecare dintre regulile mele în afară de prima. Așa tind marii scriitori să facă.

Nu știu dacă doamna O'Connor a încălcat sau nu cea de-a șaptea regulă a mea: „Scrie pentru a fi pe placul unei singure persoane”. Nu există nici o cale să aflăm asta cu certitudine, dacă nu cumva există Rai, până la urmă, și ea se află acolo, și noi, toți ceilalți, o să ajungem tot acolo și o s-o putem întreba.

Sunt aproape sigur că nu a încălcat cea de-a șaptea regulă. Regretatul psihiatru american dr. Edmund Bergler, care susținea că a tratat mai mulți scriitori profesioniști decât orice alt psihiatru, spunea în cartea sa *Scriitorul și psihanaliza* că, din experiența lui, majoritatea scriitorilor scriu pentru a fi pe

placul unei singure persoane pe care o cunosc bine, chiar dacă nu-și dau seama de asta. Nu e o șmecherie a profesiei de scriitor. E un lucru absolut firesc, indiferent dacă povestirea devine mai bună astfel sau nu.

Dr. Bergler spunea că, de obicei, e nevoie de ceva ședințe de psihanaliză înainte ca pacienții săi să-și dea seama pentru cine au scris. Dar, de îndată ce am terminat cartea lui, și apoi m-am gândit doar preț de două minute, am știut că pentru sora mea, Allie, scrisesem. Ea este persoana pentru care au fost scrise povestirile din această carte. Am scos tot ce știam că nu i-ar fi plăcut lui Allie. Am lăsat toate lucrurile după care știam că s-ar fi dat în vânt.

Allie e sus în Rai acum, cu prima mea soție, Jane, și cu Sam Lawrence și cu Flannery O'Connor și cu dr. Bergler, dar tot pentru a-i fi ei pe plac scriu. Allie era amuzantă în viața reală. Și asta îmi permite și mie să fiu amuzant. Allie și cu mine eram foarte apropiați.

După părerea mea, o povestire scrisă pentru o singură persoană încântă cititorul, dragă cititorule, pentru că îl face să participe la acțiune. Îl face pe cititor să se simtă, chiar dacă el sau ea nu o știe, de parcă ar trage cu urechea la o conversație fascinantă între doi oameni, la masa alăturată dintr-un restaurant, să zicem.

Aceasta este presupunerea mea.

Și iată încă una: unui cititor îi place o povestire scrisă pentru o singură persoană pentru că acel cititor simte, din nou fără s-o știe neapărat, că povestirea are limite, ca un teren de joc. Povestea nu te poate duce în orice direcție. Acest lucru îmi pare că îi invită pe cititori să nu mai stea pe bară, ci să intre în joc alături de autor. Încotro o ia povestea de aici? Încotro ar trebui s-o apuce? Nu-i corect! O situație fără ieșire! *Eseu!*

Vă mai amintiți regula mea numărul opt? „Dă-le cititorilor tăi cât mai multe informații cu putință, cât mai repede.” Asta ca să poată participa la joc. Unde, în afara mediului academic,

s-a mai pomenit să placă o povestire în care sunt atâtea informații nedezevăluite sau codate încât cititorii n-au nici o șansă de a participa la joc?

Limitele terenurilor de joc din povestirile mele, și din romanele mele de asemenea, erau cândva limitele sufletului singurei mele surori. Astfel, ea trăiește în continuare.

Amin.

Kurt Vonnegut

Thanasfera

La amiază, în ziua de miercuri, 26 iulie, geamurile din orășelele de munte ale districtului Sevier, Tennessee, au zăngănit toate de la o explozie îndepărtată, ale cărei șoc și tunet difuz s-au rostogolit pe versanții de nord-vest ai masivului Great Smokies. Explozia venea din direcția strict păzitei stații experimentale a Forțelor Aeriene aflată în pădure la 10 mile nord-vest de Elkmont.

Biroul de Relații cu publicul al Forțelor Aeriene a spus: „Nu avem de făcut nici o declarație“.

În seara aceleiași zile, astronomi amatori din Omaha, Nebraska și Glenwood, statul Iowa, au relatat, independent unii de alții, că o particulă a traversat fața lunii pline la ora 9:57 seara. A urmat mare agitație pe serviciile telegrafice de știri. Astronomii de la principalele observatoare din America de Nord negau că ar fi văzut așa ceva.

Mințeau.

În Boston, în dimineața zilei de joi, 27 iulie, un reporter de știri cu inițiativă îl iscodea pe dr. Bernard Groszinger, tânărul consultant specializat în rachete al Forțelor Aeriene.

— Este posibil ca obiectul care a traversat suprafața lunii să fi fost o navă spațială? l-a întrebat reporterul.

Doctorul Groszinger a început să râdă.

— După părerea mea, începem un nou ciclu de spaima legate de farfuriile zburătoare, a spus el. De data aceasta, toată lumea vede nave spațiale între noi și lună. Cititorilor tăi le poți spune următorul lucru, amice: Nici o rachetă nu va părăsi Pământul pentru cel puțin încă douăzeci de ani.

Mințea.

Știa mult mai multe decât lăsa să se vadă, dar ceva mai puțin decât își închipuia. De exemplu, nu credea în stafii – și încă nu aflase de Thanasferă.

Dr. Groszinger și-a întins picioarele lungi pe biroul aglomerat și s-a uitat la secretara care îl conducea pe jurnalistul dezamăgit prin ușa încuiată, pe lângă paznicii înarmați. Și-a aprins o țigară și a încercat să se relaxeze înainte de a se întoarce la aerul stătut și la tensiunea din camera de telecomunicații. V-AȚI ÎNCUIAT SEIFUL? scria pe o plăcuță de pe perete, pusă acolo de un ofițer de securitate zelos. Plăcuța îl enerva. Ofițerii de securitate și regulile de securitate nu făceau decât să-i încetinească munca; îl făceau să se gândească la lucruri la care nu avea timp să se gândească.

Documentele secrete din seif nu erau secrete. Afirmau ceea ce era cunoscut deja de secole: luând în calcul legile fundamentale ale fizicii, un proiectil lansat în spațiu în direcția x , la y kilometri pe oră, o să urmeze arcul z . Dr. Groszinger a modificat ecuația: luând în calcul legile fundamentale ale fizicii și un miliard de dolari.

Războiul iminent îi oferise ocazia de a face experimentul. Amenințarea războiului îl apăsa, militarii din jur făceau condițiile de lucru destul de iritante, dar *experimentul* era miezul problemei.

Nu existau necunoscute, și-a spus el, satisfăcut de infailibilitatea lumii fizice. Tânărul doctor Groszinger a zâmbit, gândindu-se la Cristofor Columb și la echipajul său, care nu știuseră ce îi aștepta, care fuseseră paralizați de frica unor monștri marini inexistenți. Poate că omul de rând din ziua de azi simțea același lucru despre spațiu. Era Superstițiilor avea să mai dureze câțiva ani buni.

Dar bărbatul din nava spațială aflată la peste trei mii de kilometri de Pământ nu avea necunoscute de care să se teamă. Ursuzul maior Allen Rice nu va avea nimic surprinzător de comunicat în transmisiunile sale radio. Nu putea decât să confirme ceea ce rațiunea deja dezvăluisese despre spațiul cosmic.

Marile observatoare americane, care colaborau îndeaproape la proiect, raportaseră că nava se mișca acum în jurul Pământului pe orbita prevăzută, la viteza prevăzută. În curând, dintr-o clipă în alta, în camera de telecomunicații avea să sosească primul mesaj din istorie din spațiul cosmic. Transmisiunea urma să aibă loc pe o bandă de frecvență ultraînaltă, pe care nimeni nu mai trimisese și nu mai primise mesaje până atunci.

Primul mesaj deja întârzia, dar nu era nimic în neregulă – *n-avea ce* să fie în neregulă, și-a spus doctorul Groszinger din nou. Zborul era controlat de aparate, nu de oameni. Omul nu era decât un observator, pilotat spre punctul lui de observație solitar de creiere electronice infailibile, mai rapide decât al lui. Avea butoane de comandă în navetă, dar numai pentru a coborî prin atmosferă, când și dacă îl aduceau înapoi din spațiu. Era echipat pentru a rămâne acolo mai mulți ani.

Până și omul era cât se poate de asemănător cu o mașină, și-a spus doctorul Groszinger cu satisfacție. Era iute, puternic, nesentimental. Psihiatrii îl aleseseră pe maiorul Rice dintr-o sută de voluntari, și prevăzuseră că acesta avea să funcționeze cu aceeași precizie ca motoarele rachetei, carena metalică și instrumentele electronice de control. Specificațiile sale: voinic, în vârstă de douăzeci și nouă de ani, cu cincizeci și cinci de misiuni la activ deasupra Europei în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, fără nici un semn de oboseală, văduv fără copii, melancolic și solitar, un soldat de carieră, pasionat orbește de muncă.

Misiunea maiorului? Simplă: să raporteze condițiile meteorologice deasupra teritoriului inamic și să observe precizia rachetelor atomice ghidate în caz de război.

Maiorul Rice era acum într-o poziție fixă în sistemul solar, la trei mii două sute de kilometri de Pământ – destul de aproape, de fapt – distanța de la New York la Salt Lake City. Nici măcar nu vedea mare lucru din calotele glaciare de la poli de la distanța asta. Cu telescopul, Rice putea să vadă, destul de ușor, orașe mici și chiar siajul vapoarelor. Avea să fie nemaipomenit să vadă mingea enormă, verde-albăstruie, să

vadă noaptea cum se furișează în jurul Pământului și cum cresc și se învâltuiesc furtunile și norii pe suprafața lui.

Doctorul Groszinger și-a stins țigara, și-a aprins alta aproape imediat, cu o mină absentă, și a luat-o, pe coridor, spre micul laborator în care fusese instalat echipamentul radio.

Generalul locotenent Franklin Dane, conducătorul proiectului Cyclops, stătea lângă operatorul radio, cu uniforma boțită, cu gulerul descheiat. Generalul privea difuzorul din fața lui, așteptând. Podeaua era presărată cu ambalaje de sendvișuri și mucuri de țigară. Pahare de carton pline cu cafea stăteau în fața generalului și a operatorului radio, și lângă scaunul de pânză în care Groszinger își petrecuse noaptea așteptând.

Generalul Dane i-a făcut lui Groszinger un semn din cap și a ridicat mâna, cerând să se facă liniște.

— Able Baker Fox, aici Dog Easy Charley. Able Baker Fox, aici Dog Easy Charley... a rostit târăgănat operatorul radio, cu un glas obosit, folosind numele de cod. Mă auzi, Able Baker Fox, mă...

Difuzorul a început să pârâie, apoi a răsunat, cu volum maxim:

— Aici Able Baker Fox. Comunică, Dog Easy Charley, terminat.

Generalul Dane a sărit în picioare și l-a îmbrățișat pe Groszinger. Râdeau prostește și se băteau unul pe altul pe spate. Generalul i-a smuls microfonul operatorului radio.

— Ai reușit! Able Baker Fox! Direct la țintă! Cum e, băiete? Cum te simți? Terminat.

Groszinger, cu brațul în jurul umerilor generalului, s-a aplecat nerăbdător, cu urechea la câțiva centimetri de difuzor. Operatorul radio a dat volumul mai încet, ca să surprindă mai bine nuanțele din vocea maiorului Rice.

Vocea s-a auzit din nou, plăpândă, ezitantă. Tonul l-a deranjat pe Groszinger. Ar fi vrut să fie clară, tăioasă, eficientă.

— Această parte a Pământului e întunecată, foarte întunecată acum. Și mă simt de parcă aș fi în cădere – așa cum ați spus că o să simt. Terminat.

— E ceva în neregulă? a întrebat generalul îngrijorat. Sună de parcă s-ar fi...

Maiorul l-a întrerupt înainte să-și termine fraza.

— Uite! Ați auzit asta?

— Able Baker Fox, nu auzim nimic, a spus generalul, uitându-se perplex la Groszinger. Ce este? Se aude vreun zgomot în receptorul tău? Terminat.

— Un copil, spuse maiorul. Aud un copil care plânge. Nu-l auziți? Și acum – ascultați! – un bătrân încearcă să-l liniștească.

Vocea îi părea mai îndepărtată, de parcă n-ar mai fi vorbit direct în microfon.

— E imposibil, e ridicol! a spus Groszinger. Verifică aparatul, Able Baker Fox, verifică aparatul! Terminat.

— Acum încep să se audă mai tare. Vocile se aud mai tare. Nu vă prea aud din cauza lor. Parcă aș sta în mijlocul unei mulțimi, și toată lumea încearcă să-mi capteze atenția. Parcă...

Mesajul s-a stins. Se mai auzea un șâșăit în difuzor. Transmițătorul maiorului încă mai era pornit.

— Mă auzi, Able Baker Fox? Răspunde! Mă auzi? a strigat generalul Dane.

Șâșăitul a încetat. Generalul și Groszinger priveau descumpăniți la difuzor.

— Able Baker Fox, aici Dog Easy Charley, a lăăit operatorul radio. Able Baker Fox, aici Dog Easy Charley...

Groszinger, cu un ziar peste ochi, ca să-l ferească de lumina strălucitoare din tavan, stătea întins, îmbrăcat, pe patul de campanie care îi fusese adus. La fiecare câteva minute, își trecea degetele prelungi și subțiri prin părul încâlcit și înjura. Dispozitivul său funcționase perfect, *încă* funcționa perfect. Singurul lucru pe care nu-l crease el, afurisitul de om dinăuntru, o luase razna și făcuse praf întregul experiment.

Încercau de șase ore să reia contactul cu nebunul care privea Pământul de sus, din luna lui micuță de oțel, și care auzea voci.

— Începe să transmită din nou, domnule, a spus operatorul radio. Aici Dog Easy Charley. Transmite, Able Baker Fox. Terminat.

— Aici Able Baker Fox. Cer senin peste Zonele Șapte, Unsprezece, Nouăsprezece și Douăzeci și trei. Zonele Unu, Doi, Trei, Patru, Cinci și Șase sunt acoperite de nori. Deasupra Zonelor Opt și Nouă par să se formeze furtuni care se mișcă spre sud prin sud-vest cu circa douăzeci și nouă de kilometri la oră. Terminat.

— Pare în regulă acum, a spus generalul, ușurat.

Groszinger a rămas întins pe spate, cu capul încă acoperit de ziar.

— Întreabă-l de voci, a spus el.

— Nu mai auzi vocile, *nu-i așa*, Able Baker Fox?

— Cum să nu le mai aud? Le aud mai bine decât vă aud pe dumneavoastră. Terminat.

— E dus cu pluta, a spus Groszinger, ridicându-se.

— V-am auzit, a spus maiorul Rice. Poate că sunt. N-ar trebui să fie prea greu de verificat. Nu trebuie decât să aflați dacă un anume Andrew Tobin a murit în Evansville, Indiana, la 17 februarie 1927. Terminat.

— Nu te înțeleg, Able Baker Fox, a spus generalul. Cine era Andrew Tobin? Terminat.

— El e una dintre voci.

A urmat o pauză neplăcută. Maiorul Rice și-a dres glasul.

— Susține că l-a omorât fratele lui. Terminat.

Operatorul radio se ridicase încet de pe scaun, cu chipul alb ca varul. Groszinger l-a împins înapoi în scaun și a smuls microfonul din mâna generalului, care se muiase.

— Ori ți-ai pierdut mințile, ori asta e cea mai proastă glumă de puștani a tuturor timpurilor, Able Baker Fox, a spus Groszinger. Stai de vorbă cu Groszinger acum, și ești mai tâmpit decât cred eu că ești dacă îți închipui că poți să faci mișto de mine.

A dat din cap.

— Terminat.

— Nu vă mai prea aud, Dog Easy Charley. Îmi cer scuze, dar vocile se aud din ce în ce mai tare.

— Rice! Revino-ți! spuse Groszinger.

— Așa! Am reușit să deslușesc asta: Doamna Pamela Ritter vrea ca soțul ei să se recăsătorească, pentru binele copiilor. Locuiește pe...

— Termină!

— Locuiește pe Damon Place, nr. 1577 în Scotia, New York. Terminat și încheiat transmisia.

Generalul Dane l-a zgâlțâit pe Groszinger de umăr, ușurel.

— Dormi de cinci ore, i-a spus el. E miezul nopții.

I-a întins o cană de cafea.

— Mai avem niște mesaje. Te interesează?

Groszinger a sorbit din cafea.

— Delirează în continuare?

— Încă mai aude vocile, dacă la asta te referi.

Generalul a aruncat în poala lui Groszinger două telegrame nedesfăcute.

— M-am gândit că ți-ar plăcea să fii tu cel care le deschide.

Groszinger a început să râdă.

— V-ați apucat și-ați verificat în Scotia și în Evansville, așa-i? Vai și-amar de armata asta, dacă toți generalii sunt așa de superstițioși ca tine, prietene.

— Bine, bine, tu ești omul de știință. Tu ești creierul. De asta și vreau să deschizi tu telegramele. Vreau să-mi spui ce naiba se petrece.

Groszinger a deschis una dintre telegrame.

HARVEY RITTER ÎNREGISTRAT PE DAMON PLACE NR. 1577, SCOTIA. INGINER LA GENERAL ELECTRIC. VĂDUV, TATĂ A DOI COPII. NUMELE SOȚIEI DECEDATE E PAMELA. AVEȚI NEVOIE DE ALTE INFORMAȚII? R.B. FAILEY, COMANDANT, POLIȚIA DIN SCOTIA.

A ridicat din umeri și i-a întins mesajul generalului Dane, apoi a deschis cealaltă telegramă.

DOCUMENTELE OFICIALE ARATĂ CĂ ANDREW TOBIN A MURIT ÎNTR-UN ACCIDENT DE VÂNĂTOARE LA 17 FEBRUARIE 1927. FRATELE PAUL E AFACERIST DE FRUNTE. DEȚINE O COMPANIE DE CĂRBUNI FONDATĂ DE FRATELE ANDREW. VĂ POT FURNIZA ȘI ALTE DETALII, LA NEVOIE. F. B. JOHNSON, COMANDANT, POLIȚIA DIN EVANSVILLE.

— Nu mă mir, a spus Groszinger. Mă așteptam la așa ceva. Presupun că acum ești ferm convins că prietenul nostru, maiorul Rice, a descoperit că spațiul cosmic e populat de stafii?

— Păi, mai mult ca sigur a descoperit că-i populat de ceva, a spus generalul.

Groszinger a mototolit în pumn cea de-a doua telegramă și a aruncat-o în partea opusă a încăperii, ratând coșul de gunoi cam cu jumătate de metru. Și-a încrucișat mâinile și a adoptat postura răbdătoare, preotească, pe care o folosea când preda fizica la studenții din primul an.

— La început, prietene, aveam două concluzii posibile: ori maiorul Rice era ținut, ori pune la cale o farsă de mare efect.

Și-a rotit degetele mari, așteptându-l pe general să digere acest raționament.

— Acum, când știm că mesajele lui de la spirite au de-a face cu oameni adevărați, trebuie să tragem concluzia că a pus totul la cale, iar acum duce la îndeplinire un soi de farsă. Și-a procurat numele și adresele înainte de lansare. Habar n-am ce speră să realizeze cu asta. Habar n-am ce putem face ca să-l convingem s-o lase baltă. Asta e problema ta, așa spune.

Generalul a mijit ochii.

— Deci încearcă să compromită proiectul, nu-i așa? Las' că văd ei, fir-ar să fie, las' că văd ei.

Operatorul radio moțăia. Generalul l-a bătut pe spate.

— La treabă, sergent, la treabă! Apelează-l pe Rice întruna până îți răspunde, s-a înțeles?

Operatorul radio n-a trebuit să-l apeleze decât o singură dată.

— Aici Able Baker Fox. Intră pe recepție, Dog Easy Charley.

Vocea maiorului Rice era obosită.

— Aici Dog Easy Charley, a spus generalul Dane. Ne-am săturat de vocile tale. Able Baker Fox – ai priceput? Nu vrem să mai auzim nimic despre ele. Ne-am prins cum stă treaba cu jocul tău. Nu știu ce urmărești, dar ce știu e că o să te aduc înapoi și-o să dau cu tine de-o grămadă de bolovani în Leavenworth așa de tare că o să-ți lași dinții pe-acolo. Ne-am înțeles?

Generalul a mușcat în ciudat vârful unui trabuc.

— Terminat.

— Ați verificat numele și adresele acelea? Terminat.

Generalul s-a uitat la Groszinger, care s-a încruntat și a clătinat din cap.

— Sigur că da. Asta nu dovedește nimic. Deci ai la tine o listă de nume și de adrese. Ce crezi că dovedești cu asta? Terminat.

— Spuneți că numele acelea sunt reale? Terminat.

— Ți-am spus să încetezi, Rice. Imediat. Termină cu vocile, mă auzi? Dă-mi un raport meteorologic. Terminat.

— Porțiuni de cer senin peste Zonele Unsprezece, Cincisprezece și Șaisprezece. Nori ce par destul de denși peste Unu, Doi și Trei. În rest, totul senin. Terminat.

— Așa mai merge, Able Baker Fox, a spus generalul. O să lăsăm uitării vocile, da? Terminat.

— E o femeie în vârstă care strigă ceva cu accent german. Doctorul Groszinger e acolo? Cred că-l strigă pe nume. Îl roagă să nu se lase prea absorbit de muncă – să nu...

Groszinger s-a aplecat peste umărul operatorului radio și a apăsător pe butonul emițătorului.

— Ce poantă ieftină și dezgustătoare, a spus el.

— Hai să auzim ce are de spus, a zis generalul. Credeam că ești om de știință.

Groszinger i-a aruncat o privire sfidătoare, a pornit receptorul și s-a ridicat la loc, cu mâinile în șolduri.

— ...spune ceva în germană, a continuat vocea maiorului Rice. Eu nu înțeleg, poate înțelegeți dumneavoastră. O să vă spun exact cum sună: *Alles geben die Goiter, die unendlichen, ihren Lieblingen, ganz. Alle...*

Groszinger a redus volumul.

— *Alle Freuden, die unendlichen, alle Schmerzen, die unendlichen, ganz*, a spus el, cu glas stins. Așa se încheie.

S-a așezat pe patul de campanie.

— E citatul preferat al mamei mele – ceva din Goethe.

— Pot să-l mai ameninț o dată, a zis generalul.

— La ce bun? a întrebat Groszinger, ridicând din umeri și zâmbind. Spațiul cosmic chiar *este* plin de voci.

A râs iritat.

— Uite ceva cu care poți face manualele de fizică mai interesante.

— E un semn rău, domnule, un semn rău, a început operatorul radio.

— Un semn rău? Ce naiba vrei să spui? a întrebat generalul. Deci spațiul cosmic e plin de stafii. Asta nu mă miră.

— Atunci nu te-ar mira nimic, a spus Groszinger.

— Poți să fii sigur de asta. Ce naiba de general aș mai fi dacă m-ar mira ceva. După mine, luna poate să fie compusă din brânză verde. Mare scofală. Nu vreau decât un om acolo sus care să-mi spună dacă nimeresc ținta sau nu. Puțin îmi pasă ce se întâmplă în spațiul cosmic.

— Nu vă dați seama, domnule? a spus operatorul radio. Nu vă dați seama? E un semn rău. Când oamenii o să afle despre toate spiritele de-acolo, vor uita de război. N-o să mai vrea să se gândească la nimic altceva în afară de spirite.

— Calmează-te, sergent, i-a zis generalul. N-o să afle nici meni despre ele, ai înțeles?

— Nu poți să ascunzi o asemenea descoperire, a spus Groszinger.

— Ești ținut dacă-ți închipui că nu pot, a spus generalul Dane. Cum ai de gând să spui cuiva despre treaba asta, fără să afle că avem o rachetă în spațiu?

— Au dreptul să afle, a spus operatorul radio.

— Dacă lumea află că avem o rachetă în spațiu, e începutul celui de-al Treilea Război Mondial, a spus generalul. Hai, spune, asta vrei? Inamicul n-o să aibă altă alternativă decât să încerce să ne arunce în aer înainte să-l putem folosi cu adevărat pe maiorul Rice. Iar noi atunci n-am avea de ales și ar trebui să-i aruncăm noi pe ei în aer primii. Asta vrei?

— Nu, domnule, a spus operatorul radio. Cum să vreau?

— Păi, putem să facem cercetări, în orice caz, a spus Groszinger. Putem să aflăm cât se poate de mult despre cum sunt spiritele astea. Putem să-l trimitem pe Rice pe o orbită mai largă, ca să ne dăm seama până unde se mai aud vocile și dacă...

— Nu pe banii Forțelor Aeriene, nici nu se pune problema, a spus generalul Dane.

Nu pentru asta e Rice acolo. Nu ne permitem să pierdem vremea cu prostii. Avem nevoie de el acolo.

— Bine, bine, a spus Groszinger. Atunci hai să ascultăm ce are de zis.

— Intră pe recepție, sergent, a spus generalul.

— Da, să trăiți.

Operatorul radio a învârtit de butoane.

— Nu pare să transmită în momentul acesta, domnule.

Fâșăitul unui transmițător a întrerupt zumzăitul difuzorului.

— Cred că intră din nou pe recepție. Able Baker Fox, aici Dog Easy Charley...

— King Two X-ray William Love, aici William Five Zebra Zebra King din Dallas, a spus difuzorul.

Vocea era ușor tărăgănată și cu un timbru ceva mai ascuțit decât cea a maiorului Rice.

O voce de bas i-a răspuns.

— Aici King Two X-ray William Love din Albany. Transmite W5ZZK, te aud. Ești pe recepție? Terminat.

— Te aud perfect, K2XWL – douăzeci și cinci de mii de megacicli pe indicator. Încerc să-mi corectez abaterea cu...

I-a întrerupt vocea maiorului Rice.

— Nu te aud clar, Dog Easy Charley. Vocile sunt ca un vuiet constant acum. Nu prind decât fragmente din ce spun. Grantland Whitman, actorul de la Hollywood, urlă că nepotul lui, Carl, i-a falsificat testamentul. Spune că...

— Repetă, K2XWL, a spus vocea tărăgănată. Cred că te-am înțeles greșit. Terminat.

— N-am spus nimic, W5ZZK. Care e treaba cu Grantland Whitman? Terminat.

— Mulțimea începe să se liniștească, a spus maiorul Rice. Acum se aude o singură voce – o femeie tânără, cred. Vorbește atât de încet încât nu aud ce spune.

— Ce se întâmplă, K2XWL? Mă auzi, K2XWL?

— Mă strigă pe nume. O auziți? Mă strigă pe nume, a spus maiorul Rice.

— Bruiază frecvența, fir-ar să fie! a strigat generalul. Țipă, fluieră, fă ceva!

Traficul de dimineață din apropierea universității s-a oprit brusc, cu claxoane și nervi, când Groszinger a traversat strada absent, pe roșu, mergând înapoi spre birou și spre camera de telecomunicații. Acesta a ridicat privirea surprins, a bâiguit niște scuze și s-a grăbit spre trotuar. Luase un mic dejun solitar într-un bufet deschis non-stop, aflat la o stradă jumate de clădirea laboratorului și apoi făcuse o plimbare lungă. Sperase că o pauză de două ore avea să-i limpezească mintea – dar sentimentul de derută și neajutorare persista. Avea lumea dreptul să știe, sau nu?

Nu mai existaseră mesaje de la maiorul Rice. La ordinele generalului, frecvența fusese bruiată. Acum, dacă se întâmpla să tragă cineva cu urechea, n-ar fi auzit decât un țiuit constant la douăzeci și cinci de mii de megacicli. Generalul Dane raportase către Washington dilema la puțin timp după miezul

noptii. Probabil ordinele referitoare la ce era de făcut cu maiorul Rice sosiseră deja.

Groszinger s-a oprit într-un petic de soare pe treptele de la clădirea laboratorului și a citit din nou știrea de pe prima pagină, care se întindea bombastic pe o coloană întreagă, dedesubtul titlului „Un mesaj radio misterios dezvăluie o posibilă fraudă testamentară”. Știrea relata cum doi radioamatori care făceau ilegal experimente pe o bandă de ultra-înaltă-frecvență presupus nefolosită, spre uimirea lor, auziseră un bărbat trăncănind despre voci și un testament. Amatorii încălcaseră legea, operând pe o frecvență nealocată, dar nu-și ținuseră gura despre descoperirea lor. Acum radioamatori din toată lumea aveau să-și facă aparate de emisie-recepție ca să asculte și ei.

— Bună dimineața, să trăiți! Ce dimineață frumoasă, așa-i? i-a spus un gardian care tocmai ieșea din tură.

Era un irlandez binedispus.

— O dimineață frumoasă, într-adevăr, a fost de acord Groszinger. Poate că se va înnora puțin spre vest.

Se întreba ce ar spune gardianul dacă ar afla ce știa el. Ar râde, probabil.

Când Groszinger a deschis ușa, secretara tocmai îi ștergea praful de pe birou.

— V-ar prinde bine puțin somn, nu credeți? a spus ea. Sincer, nu pricep de ce voi, bărbații, nu vă îngrijiți mai bine. Dacă ați avea o soție, v-ar pune să...

— Nu m-am simțit în viața mea mai bine, a spus Groszinger. Vreo veste de la generalul Dane?

— Vă căuta acum vreo zece minute. S-a întors în camera de telecomunicații. A vorbit cu Washingtonul la telefon jumătate de oră.

Secretara avea doar o noțiune vagă despre natura proiectului. Din nou, Groszinger a simțit impulsul de a povesti despre maiorul Rice și despre voci, spre a vedea ce efect ar avea veștile asupra altcuiva. Probabil că secretara lui ar reacționa așa cum reacționase el însuși, ridicând din umeri. Poate că așa era spiritul

acestei epoci a bombei atomice, a bombei cu hidrogen, a eu-știu-cărei-bombe-va-urma – să nu se mire de nimic. Știința dăduse umanității suficientă putere cât să distrugă Pământul, iar politica dăduse umanității o certitudine destul de clară că această putere avea să fie folosită. Nici un motiv de înfiorare nu avea cum să-l întreacă pe acesta. Dar dovada existenței unei lumi a spiritelor putea cel puțin să-l egaleze. Poate că acesta era șocul de care lumea avea nevoie, poate că veștile primite de la spirite puteau schimba cursul sinucigaș al istoriei.

Generalul Dane a ridicat, obosit, privirea când a intrat Groszinger în camera de telecomunicații.

— Îl aduc înapoi, a spus el. Altă variantă nu avem. Nu ne mai folosește la nimic acum.

Difuzorul, cu volumul redus, îngâna zumzăitul monoton al semnalului de bruiaj. Operatorul radio dormea înaintea aparatului de emisie-recepție, cu capul pe brațele încrucișate.

— Ați mai încercat să luați legătura cu el?

— De două ori. Deja a luat-o razna complet. Am încercat să-i spunem să-și schimbe frecvența, să-și codeze mesajele, dar nu făcea decât să trăncănească întruna, de parcă nu m-ar fi auzit – nu vorbea decât despre vocea acelei femei.

— Cine e femeia? A spus?

Generalul îi aruncă o privire ciudată.

— Spune că e soția lui, Margaret. Oricine și-ar pierde mințile de la așa ceva, nu crezi? Deștepți nevoie mare am fost când am trimis pe cineva fără legături de familie.

S-a ridicat și s-a întins.

— Ies pentru un minut. Aveți grijă să nu puneți mâna pe emițătorul ăla.

A trântit ușa în urma lui.

Operatorul radio a dat semne de viață.

— Îl aduc înapoi, a spus el.

— Știu, a zis Groszinger.

— O să moară, nu-i așa?

— Are instrumentele necesare pentru a coborî în siguranță, odată intrat în atmosferă.

— Dacă vrea.

— Într-adevăr, dacă vrea. O să-l scoată de pe orbită și o să-l aducă înapoi în atmosferă, prin propulsie cu reacție. După aceea, depinde de el să preia controlul și să facă aterizarea.

Au tăcut. Singurul sunet din cameră era semnalul de bruiaj dat încet în difuzor.

— Nu vrea să mai trăiască, știți? a spus brusc operatorul radio. Dumneavoastră ați vrea?

— Bănuiesc că acesta e un lucru pe care nu-l știi până nu ți se întâmplă, a spus Groszinger.

Încerca să-și imagineze lumea viitorului – o lume în permanent contact cu spiritele; cei vii nedespărțiți de cei morți. Se apropia cu pași repezi. Aveau să afle alții, cercetând spațiul cosmic. Va fi viața după aceea rai sau iad? Orice coate-goale și orice geniu, orice criminal și orice erou, om obișnuit sau nebun, acum și pururi parte din umanitate – dând sfaturi, ciondănindu-se, căzând la pace și făcând concesii...

Operatorul radio a aruncat o privire furișă spre ușă.

— Vreți să-l mai auziți?

Groszinger a clătinat din cap că nu.

— Toată lumea ascultă acum pe frecvența aceea. Am intra cu toții în mare belea dacă n-ai mai bruia semnalul.

Nu voia să mai audă nimic. Era confuz și mâhnit. Oare Moartea dezvăluită avea să-i împingă pe oameni la sinucidere, sau să le aducă speranțe noi? se întreba. Oare cei vii aveau să-și abandoneze conducătorii și să apeleze la morți pentru îndrumare? La Cezar... Charlemagne... Petru cel Mare... Napoleon... Bismarck... Lincoln... Roosevelt? La Isus Hristos? Oare morții erau mai înțelepți decât...

Înainte ca Groszinger să-l poată opri, sergentul a apăsă pe un buton, oprind oscilatorul care bruia frecvența.

Vocea maiorului Rice s-a auzit imediat, emoționată și șovăielnică:

— ...sunt mii și mii, mii și mii, de jur împrejurul meu, plutesc așa, pâlpâie ca aurora boreală – superbe, le văd cum se arcuiesc în spațiu, de jur împrejurul Pământului, ca o ceață

scânteietoare. Le văd, mă auziți? Acum le văd. O văd și pe Margaret. Îmi face cu mâna și zâmbește, diafană, angelică, superbă. Ce m-aș bucura să le vedeți și voi, ce...

Operatorul radio a apăsat pe buton, pornind la loc semnalul de bruiaj. Se auzeau pași pe hol.

Generalul Dane a pășit țațoș în camera de telecomunicații, uitându-se la ceas.

— În cinci minute încep să-l coboare, a spus el.

Și-a înfipt mâinile adânc în buzunare și s-a gârbovit, deprimat.

— Am eșuat de data asta. Data viitoare, Domnul mi-e martor, o să reușim. Următorul om pe care-l trimitem acolo sus o să știe ce-l așteaptă — o să fie pregătit să facă față.

Și-a pus mâna pe umărul lui Groszinger.

— Cea mai importantă treabă care îți revine, prietene, este să-ți ții gura despre spiritele alea de-acolo, ai înțeles? Nu vrem ca inamicul să știe că am avut o navă în spațiu și nu vrem nici ca ei să știe peste ce o să dea, dacă încearcă și ei. Securitatea acestei țări depinde de cum reușim să ținem acest secret. M-am făcut bine înțeles?

— Da, domnule, a spus Groszinger, recunoscător că nu-i rămânea altceva de făcut decât să păstreze tăcerea.

Nu voia să fie el cel care spune lumii întregi. Ar fi preferat să nu fi avut nimic de-a face cu trimiterea lui Rice în spațiu. Cum urma să afecteze descoperirea morților umanitatea nu știa, dar impactul avea să fie imens. Acum, ca și ceilalți, nu putea decât să aștepte următoarea întorsătură grozavă a istoriei.

Generalul s-a uitat din nou la ceas.

— Îl coboară, a spus el.

La 1.39 după-amiaza, vineri, 28 iulie, nava britanică de linie *Capricorn*, care se afla la două sute optzeci de mile de orașul New York, îndreptându-se spre Liverpool, a transmis prin radio că un obiect neidentificat se prăbușise în ocean, provocând un gheizer imens, la orizontul de la tribordul navei. Relatarea menționa că mai mulți pasageri văzuseră ceva strălucind, în

timp ce obiectul cădea din cer. Odată ajuns la locul impactului, *Capricornul* raporta că găsisse la suprafața apei pești morți și buimaci și ape clocotitoare, dar nici urmă de epavă.

Ziarele sugerau că nava *Capricorn* fusese martora prăbușirii unei rachete experimentale aruncate spre ocean pentru a i se testa raza de acțiune. Secretarul Apărării a dezmințit prompt ipoteza că se făceau astfel de teste deasupra Atlanticului.

În Boston, doctorul Bernard Groszinger, tânărul consultant specializat în rachete al Forțelor Aeriene, le-a spus jurnaliștilor că se putea prea bine ca nava *Capricorn* să fi văzut un meteorit.

— E o ipoteză cât se poate de plauzibilă, a spus el. Dacă era un meteorit, faptul că acesta a ajuns pe suprafața Pământului ar trebui să fie, după părerea mea, una dintre cele mai importante știri științifice ale anului. De obicei meteoriții ard complet înainte chiar de a trece prin stratosferă.

— Nu vă supărați, domnule, l-a întrerupt un reporter. Există ceva și dincolo de stratosferă? Adică există vreun nume pentru asta?

— Păi, de fapt, termenul „stratosferă” e cam arbitrar. E vorba de stratul exterior al atmosferei. Nu se poate preciza cu exactitate unde se termină. Dincolo de acesta nu este decât — ei bine, spațiu mort.

— Spațiu mort — acesta este numele potrivit, nu? întrebă reporterul.

— Dacă vreți ceva mai savant, am putea să-l transpunem în greacă, a spus Groszinger, glumeț. *Thanatos*, așa se spune în grecește la moarte, cred. Poate că în loc de „spațiu mort” ați prefera termenul de „thanasferă”. Sună bine, are un aer științific, nu vi se pare?

Jurnalistul a râs politicos.

— Doctore Groszinger, când o să ajungă în spațiu prima navă spațială? a întrebat un alt reporter.

— Oameni buni, citiți prea multe benzi desenate, a spus Groszinger. Ne mai vedem peste douăzeci de ani, și poate atunci o să am ce vă povesti.

Alfred Moorhead a pus raportul în coșul cu documente *de expedit* și a zâmbit, gândindu-se că reușise să verifice niște date fără a face apel la registre și însemnări. Cu șase săptămâni înainte, n-ar fi putut face așa ceva. Acum, de când petrecuse două zile în Clinica de Memorie a companiei, numele, datele și cifrele se lipeau de memoria lui ca scaieții de blana unui Airdale terrier. De fapt, în mod indirect, la clinică se rezolvaseră toate problemele majore din viața lui necomplicată, în afară de una: neputința de a sparge gheața cu secretara lui, Ellen, pe care o adora în tăcere de doi ani...

— Mnemonica este arta îmbunătățirii memoriei, începuse instructorul de la clinică. Se folosește de două realități psihologice elementare: îți amintești mai mult timp lucrurile care te interesează decât cele care nu te interesează, iar imaginile ți se lipesc în minte mai ușor decât informațiile izolate. O să vă arăt ce vreau să spun. O să-l folosim pe domnul Moorhead pe post de cobai.

Alfred se foise stânjenit când bărbatul îi citise o înșiruire lipsită de sens și îi spusese s-o memoreze:

— Fum, stejar, limuzină, sticlă, grangur.

Instructorul vorbise despre altceva, apoi arătase spre Alfred.

— Domnule Moorhead, lista.

— Fum, grangur, ăă... Alfred ridicase din umeri.

— Nu vă descurajați, sunteți perfect normal, îi spusese instructorul. Dar haideți să vedem dacă nu vă putem ajuta să vă descurcați un pic mai bine. Hai să construim o imagine, ceva plăcut, ceva de care am vrea să ne amintim. Fum, stejar, limuzină – văd un bărbat care se relaxează sub un stejar cu

frunzișul des. Fumează o pipă și, în fundal, se vede mașina lui, o limuzină galbenă. Îl vizualizați, domnule Moorhead?

— Îhâm, Alfred chiar îl vizualizase.

— Bun, acum „sticlă” și „grangur”. Bărbatul are alături un termos cu cafea rece, iar pe o creangă de deasupra lui cântă un grangur. Vedeți? Ne amintim cu ușurință acest tablou fericit, nu?

Alfred îngânase din cap fără prea mare convingere. Instructorul trecuse la altele, apoi îl provocase din nou.

— Fum, sedan, sticlă, ăă – Alfred evitase privirea instructorului.

Când chicotitul celorlalți pacienți s-a potolit, instructorul a spus:

— Probabil vă spuneți că domnul Moorhead tocmai a dovedit ce aiureală e mnemonica. Nicidecum. El m-a ajutat să dovedesc un alt lucru esențial. Imaginile folosite pentru a ajuta memoria variază mult de la o persoană la alta. E limpede că personalitatea domnului Moorhead e diferită de a mea. Nu ar fi trebuit să-i impun imaginile mele. O să repet lista, domnule Moorhead, și de data aceasta o să vă rog să vă construiți propria imagine.

La sfârșitul orei, instructorul îl rugase din nou pe Alfred să răspundă. Alfred îi turuise lista de parcă ar fi spus alfabetul.

Tehnica era atât de bună, își spusese Alfred, încât probabil avea să-și amintească înșiruirea lipsită de sens tot restul vieții. Încă se vedea cu Rita Hayworth, fumând o țigară sub un stejar uriaș. I-a umplut paharul dintr-o sticlă de vin excelent și, în timp ce ea sorbea din el, un grangur a trecut în zbor și i-a atins obrazul cu aripa. Apoi, Alfred a sărutat-o. Cât despre „limuzină”, i-o împrumutase lui Aly Khan.

Efectele învățării acestei noi deprinderi fuseseră superbe și imediate. Promovarea se datorase indiscutabil preciziei și rapidității cu care gestiona detaliile. Șeful lui, Ralph L. Thriller, îi spusese:

— Moorhead, nu credeam că e posibil ca un om să se schimbe atât de mult cât te-ai schimbat tu în câteva săptămâni. Minunat!

Trăia o fericire continuă, umbrită doar de neîmplinirea legată de secretară. Deși memoria îi funcționa ca o cursă de prins șoareci, în continuare se simțea paralizat de fiecare dată când era pe cale să-și declare dragostea liniștitei brunete.

Alfred a suspinat și a cules un snop de facturi. Prima era adresată Companiei de Sudare Electrică prin Puncte din Davenport. A închis ochii și, îndărătul pleoapelor, a început îndată să îi pâlpâie un tablou. Îl compusese cu două zile înainte, când domnul Thriller îi dăduse indicații speciale. Două canapele extensibile¹ erau așezate față în față. Pe una stătea Lana Turner, îmbrăcată într-o piele de leopard mulată pe corp. Pe cealaltă era Jane Russell, care purta un sarong făcut din telegrame. Amândouă îi suflau bezele lui Alfred, care le-a contemplat o vreme, iar apoi, fără tragere de inimă, le-a lăsat să dispară.

I-a scris un bilețel lui Ellen: *Te rog, asigură-te că nu am încurcat la facturare Compania de Sudare Electrică prin Puncte din Davenport cu Compania de Sârme și Cabluri din Davenport.* Cu șase săptămâni în urmă, acest detaliu i-ar fi scăpat cu siguranță din vedere. Te iubesc, a adăugat el, acoperind apoi grijuliu cuvintele cu un dreptunghi lung și negru de cerneală.

Într-un fel, memoria lui bună era ca un blestem. Eliberându-l de orele în care stătea să cotrobăie prin fișiere, îi dădea mult mai mult timp să se frământa în legătură cu Ellen. Cele mai bogate momente din viața lui erau, și fuseseră – dinainte de Clinica de memorie – cele în care visa cu ochii deschiși. În cele mai delicioase dintre vise protagonista era Ellen. Dacă i-ar fi dat ocazia să-l refuze, și aproape sigur ar fi făcut-o, aceasta n-ar mai fi putut apărea niciodată în fanteziile lui. Iar Alfred nu îndrăznea să riște asta.

A sunat telefonul.

— E domnul Thriller, a spus Ellen.

— Moorhead, a spus Thriller, s-au adunat pe capul meu o mulțime de mărunțișuri. Poți să preiei tu o parte din ele?

1 În limba engleză, „two Davenports“, în care *Davenport* înseamnă și „canapea extensibilă“.

— Cu plăcere, șefu'. Dă-i drumul.

— Notezi?

— Ei, aiurea, șefu', a spus Alfred.

— Nu, vorbesc serios, a zis domnul Thriller cu asprime. M-aș simți mai bine dacă ți-ai nota. Sunt al naibii de multe.

Pixul lui Alfred se uscaser, și ca să-și ia un creion ar fi trebuit să se ridice, așa că a mințit:

— Bun, notez. Dă-i drumul.

— În primul rând, primim o mulțime de subcontracte pe proiecte mari de la Ministerul Apărării, și o să folosim o serie nouă de coduri pentru aceste proiecte. Orice număr care începe cu 16A o să indice că este vorba de unul dintre ele. Să telegrafiezi asta la toate fabricile noastre.

În mintea lui Alfred, Ava Gardner a executat o serie de mișcări de instrucție cu o armă. Pe bluza ei scria mare 16A.

— Am notat, șefu'.

— Și am aici un memoriu de la...

Un sfert de oră mai târziu, Alfred, learcă de sudoare, a spus:

— Am notat, șefu', pentru a patruzeci și treia oară și a închis telefonul.

În mintea lui se desfășura o procesiune care ar fi eclipsat chiar și cele mai extravagante vise ale lui Cecil B. DeMille¹. În jurul lui Alfred stăteau înșiruite toate vedetele feminine ale ecranului pe care le văzuse vreodată, și fiecare mânuia, purta, ținea sau călărea ceva ce, dacă ar fi uitat, Alfred ar fi putut să-și piardă slujba. Imaginea era colosală și, la cea mai mică perturbare, s-ar fi putut face țandări. Trebuia să ajungă la un creion și la o foaie de hârtie înainte să-l lovească năpasta. A traversat camera de parcă ar fi fost un pândăș la vânătoare: cu capul între umeri, fără să scoată vreun zgomot.

— Domnule Moorhead, vă simțiți bine? l-a întrebat Ellen, îngrijorată.

1 Producător și regizor de film american (1851-1959), celebru pentru decorurile lui fastuoase.

— Îhâm, îhâm, a răspuns Alfred, încruntându-se.

A pus mâna pe creion și pe carnetelul de notițe și a expirat. Imaginea începuse să se tulbure, dar se vedea încă. Alfred le-a luat pe doamne una câte una, le-a scris mesajele și le-a lăsat apoi să se dizolve.

Ultima stătea în fața lui, cu un teanc de hârtii în mână. Alfred era buimac. Hârtiile păreau a fi singurul indiciu, dar nu-i aminteau de nimic. A întins mâna și a tras-o la pieptul lui.

— Ei, păpușă, a murmurat el, ia spune-mi, la ce te gândești?

— Ah, domnule Moorhead, a suspinat Ellen.

— O, Doamne! a spus Alfred, dându-i drumul. Ellen, îmi cer scuze, am uitat de mine.

— Ei, slavă Domnului! V-ați amintit și de *mine*, în sfârșit.

Un preț decent

Acum câteva zile, chiar înainte să vin aici în Newport într-o vacanță, deși sunt falit, mi-am dat seama că nu există nici o profesie, sau ocupație, în care s-o iei mai rău pe coajă de la clienții tăi decât în afacerile imobiliare. Dacă stai pe loc, te ciomănesc. Dacă fugi, te împușcă.

Poate dentiștii să aibă relații mai dure cu clienții lor, deși mă îndoiesc. Dă-i omului șansa să aleagă între a-și scoate dinții și a plăti comision unui agent imobiliar și o să aleagă cleștele și novocaina, de fiecare dată.

Să-l luăm pe Delahanty, de exemplu. Acum două săptămâni, Dennis Delahanty m-a rugat să-i vând casa și mi-a spus că vrea pe ea douăzeci de mii de dolari.

În după-amiaza aceea, m-am dus acolo cu un potențial client care voia să vadă casa. Clientul potențial a dat o tură prin ea, a spus că-i place și că o s-o ia. În seara aceea a bătut palma. Cu Delahanty. Pe la spatele meu.

Apoi i-am trimis lui Delahanty o factură pentru comisionul meu: cinci la sută din prețul de vânzare, o mie de dolari.

— Da' ce naiba ești tu? a vrut el să știe. O vedetă de cinema ocupată?

— Știați de la început care va fi comisionul meu.

— Sigur, știam. Dar n-ai muncit decât o oră. O mie de dolari pe oră! Patruzeci de mii pe săptămână, două milioane pe an! Acum am făcut și eu calculele.

— Sunt ani în care fac și zece milioane, i-am spus.

— Eu lucrez șase zile pe săptămână, cincizeci de săptămâni pe an, și apoi mă trezesc că-i plătesc unui terchea-berchea cu

caș la gură, ca tine, o mie de dolari pentru o oră de zâmbete și pălăvrăgeală și juma' de litru de benzină. O să-i scriu reprezentantului meu din congres. Cum naiba e legal așa ceva? E clar că n-ar trebui să fie!

— E și reprezentantul meu din congres, și ați semnat un contract. L-ați citit înainte, nu?

Mi-a închis telefonul. Nici până în ziua de azi nu mi-a plătit.

Bătrâna doamnă Hellbrunner m-a sunat imediat după Delahanty. Casa *ei* e pe piață de trei ani și e cam tot ce-a rămas din averea familiei Hellbrunner. Douăzeci și șapte de camere, nouă băi, sală de bal, bibliotecă, birou, sală de muzică, solariu, foișoare cu creneluri pentru arcași, imitație de pod basculant și barieră-ghilotină, și un șanț secăt. Undeva în pivniță, presupun, are și o roată dințată și o spânzurătoare pentru servitorii nesupuși.

— Ceva e putred, a spus doamna Hellbrunner. Domnul Delahanty și-a vândut chichineața aia oribilă într-o singură zi, și încă a luat cu patru mii mai mult decât a dat pe ea. Ce Dumnezeu, eu cer pentru casa mea numai un sfert din valoarea de răscumpărare.

— Păi... numai o persoană *deosebită* ar putea dori să cumpere casa dumneavoastră, doamnă Hellbrunner, i-am spus, gândindu-mă la un maniac scăpat de la balamuc. Dar, într-o bună zi, o să apară. Se spune că există o casă pentru orice persoană și o persoană pentru orice casă. Nu-mi calcă în fiecare zi pragul cineva care să caute o casă în jurul prețului de o sută de mii de dolari. Dar, mai devreme sau mai târziu...

— Când l-ați acceptat pe domnul Delahanty drept client, ați trecut direct la treabă și v-ați câștigat comisionul, mi-a spus ea. De ce nu puteți să faceți același lucru și pentru mine?

— Nu trebuie decât să avem răbdare. E...

Mi-a trântit și ea telefonul, și apoi l-am văzut pe domnul înalt și cărunț care stătea în ușa biroului. Ceva la el – sau poate doar la mine – m-a făcut să devin brusc atent și să-mi sugur burdihanul.

— Da, domnule, am spus.

— Aceasta e a dumneavoastră? m-a întrebat el, întinzându-mi un anunț decupat din ziarul de dimineață.

Îl ținea de parcă mi-ar fi dat înapoi o batistă murdară care îmi căzuse din buzunar.

— Da, domnule, casa Hurty. E a mea, sigur.

— Am ajuns unde trebuie, Pam, a spus el și o femeie înaltă, îmbrăcată sobru, i s-a alăturat.

Nu se uita direct la mine, ci la un orizont imaginar aflat deasupra umărului meu stâng, de parcă eu aș fi fost un șef de sală sau știu eu ce alt funcționar mărunț.

— Probabil că vreți să știți cât cer pe casă, înainte să mergem până acolo, am spus eu.

— Piscina e în stare bună? a întrebat femeia.

— Da, doamnă. A fost făcută acum doi ani.

— Și grajdurile sunt funcționale? a întrebat bărbatul.

— Da, domnule. Acum își ține domnul Hurty caii acolo. Toate sunt proaspăt zugrăvite, ignifugate, tot ce trebuie. Cere optzeci și cinci de mii pe proprietate, preț fix. Vă încadrați?

Acesta a strâmbat din buze.

— V-am întrebat dacă vă încadrați, pentru că unii oameni...

— Arătăm cumva ca acei oameni? a întrebat femeia.

— Nu, evident că nu.

Și chiar că nu arătau. În schimb, cu fiecare secundă care trecea, vedeam mai bine în ei comisionul de patru-mii-două-sute-cincizeci-de-dolari.

— Îl sun imediat pe domnul Hurty.

— Spune-i că domnul colonel Bradley Peckham și soția sunt interesați de proprietatea dumnealui.

Soții Peckham veniseră cu taxiul, așa că i-am condus până la proprietatea familiei Hurty în berlina mea cu două uși, lucru pentru care mi-am cerut scuze; niște scuze întemeiate, judecând după mutrele lor.

Automobilul lor urban, după cum mi-au relatat, căpătase un mic scârțâit enervant și acum era pe mâinile unui reprezentant

local care își pusesese în joc reputația promițând că o va scăpa de scârțâit.

— Cu ce anume vă ocupați, domnule colonel? am întrebat, făcând conversație.

A ridicat din sprâncene.

— Cu ce mă ocup? Păi, cu ce mă amuză. Sau, în vremuri de criză, cu ce are nevoie țara mea mai mult.

— Acum pune pe roate lucrurile la Compania Metalurgică Națională, a spus doamna Peckham.

— Spinoasă treabă, a spus Colonelul. Dar facem progrese, facem progrese.

În pragul casei, la ușă a apărut domnul Hurty însuși, îmbrăcat în stofă de tweed, cu cizme și pintenat. Familia lui era în Europa. Odată ce au fost făcute prezentările oficiale, colonelul și soția lui m-au ignorat complet. Pentru patru mii de dolari, totuși, aș mai fi înghițit multe de la soții Peckham.

Am tăcut din gură, ca un câine însoțitor pentru orbi, ca o valijoară pentru călătorii scurte, și am ascultat conversația jovială a celor care, cu delăsare rafinată, cumpărau și vindeau proprietăți de optzeci și cinci de mii de dolari.

Nici urmă de întrebare meschină despre cât ar costa încălzirea sau întreținerea proprietății sau despre beci, dacă e uscat sau nu. Pentru nimic în lume.

— Ce mă bucur că există o seră, a spus doamna Peckham. Aveam mari speranțe de la casa asta, dar în anunț nu se spunea nimic de seră și tare m-am rugat să existe totuși una.

— Să nu subestimezi niciodată puterea rugăciunii, mi-am spus eu.

— Da, sunt de părere că ați făcut treabă bună aici, i-a spus colonelul lui Hurty. Mă bucur să văd că aveți o piscină cinstită, nu o băltoacă din aceea cu margine de ciment.

— Un lucru care ar putea să vă intereseze, a spus Hurty, este că apa nu e clorinată. E trecută prin lumină ultravioletă.

— Așa speram și eu, a spus colonelul.

— Hm, a spus Hurty.

— Aveți și labirint? a întrebat doamna Peckham.

— Cum adică?

— Labirint din gard viu. Sunt strașnic de pitorești.

— Nu, îmi pare rău, a spus Hurty, trăgându-se de mustață.

— Ei, nu-i nimic, a spus colonelul, încercând s-o dreagă.

Putem să facem noi unul.

— Da, a spus soția lui. O, Doamne, a murmurat ea, punându-și o mână în dreptul inimii.

Și-a dat ochii peste cap și a început să se scurgă spre podea.

— Scumpo!

Colonelul a prins-o de mijloc.

— Te rog... a bâiguit ea.

— Un tonic, ceva! a comandat colonelul. Niște coniac, orice!

Hurty, îngrijorat, a adus o carafă și a turnat un pahar.

Soția colonelului s-a străduit să ia o înghițitură și culoarea i-a reapărut în obraji.

— Mai vrei, scumpo? a întrebat-o colonelul.

— Încă o înghițitură, a șoptit ea.

După ce aceasta l-a dat pe tot pe gât, colonelul a adulmecat paharul.

— Nemaipomenit! Are un buchet fantastic!

I-a întins paharul lui Hurty și acesta i l-a umplut.

— Așa da! a spus colonelul, savurându-l și adulmecându-l. De primă clasă. Știți, cei care au răbdarea să cunoască lucrurile de excepție din viață sunt o rasă pe cale de dispariție. Majoritatea fac gâl-gâl și au și fugit după cine știe ce cai verzi pe pereți.

— Sigur, a spus Hurty.

— E mai bine, draga mea? și-a întrebat colonelul soția.

— Mult mai bine. Știi cum e. Ba mă ia, ba mă lasă.

L-am urmărit pe colonel cum ia o carte dintr-un raft. S-a uitat la început, probabil ca să se asigure că e o ediție princeps.

— Bun, domnule Hurty, a spus el, cred că se vede în ochii noștri cât de mult ne place locul. Sunt lucruri pe care le-am schimba, desigur, dar în ansamblu...

Hurty s-a uitat spre mine.

Mi-am dres glasul.

— Păi, am mințit eu, există câteva persoane foarte interesate de această proprietate, cum probabil vă și așteptați. Cred că ar fi bine să faceți cât mai repede cu putință o ofertă oficială, dacă vă place casa cu adevărat.

— Bănuiesc că n-aveți de gând să o vindeți așa, oricui, nu? a spus colonelul.

— Evident că nu! a mințit Hurty, încercând să-și recapete din entuziasmul pe care îl pierduse în timpul episoadelor cu labirintul și cu coniacul.

— Bun, a spus colonelul, detaliile juridice se pot tranșa destul de rapid când vine vremea lor. Dar, până atunci, dacă n-aveți nimic împotriva, am vrea să luăm pulsul acestui loc — să trecem peste senzația de nou.

— Da, sigur, evident, a spus Hurty, ușor nedumerit.

— Deci nu vă deranjează dacă ne plimbăm puțin pe-aici, de parcă ar fi deja casa noastră?

— Nu, cred că nu. Adică, sigur nu. Chiar vă rog.

Și asta au și făcut soții Peckham, în timp ce eu am așteptat, fâțâindu-mă prin camera de zi, iar Hurty s-a închis în birou. S-au simțit acasă toată după-amiaza, hrănind caii cu morcovi, săpând la rădăcina plantelor din seră, moțâind la soare pe marginea piscinei.

O dată sau de două ori m-am băgat și eu în seamă, atrăgându-le atenția la câte un amănunt, dar au reacționat de parcă aș fi fost un majordom impertinent, așa că am renunțat.

La ora patru, i-au cerut unei servitoare să le aducă ceai și l-au primit — cu niște fursecuri alături. La cinci, Hurty a ieșit din birou, a constatat că sunt încă acolo, și-a ascuns surprinderea în mod admirabil și a pregătit cocteiluri pentru toată lumea.

Colonelul a spus că el își punea întotdeauna *omul* să frece interiorul paharelor de Martini cu usturoi. A întrebat dacă exista vreun loc plan pentru polo.

Doamna Peckham a discutat problema parcării când veneau mulți oaspeți și a întrebat dacă exista ceva în aerul local care putea dăuna picturilor în ulei.

La șapte, Hurty, înăbușindu-și căscat după căscat, s-a scuzat și, spunându-le soților Peckham să se simtă în continuare ca acasă, s-a dus să ia cina. La opt, soții Peckham, după ce se învârtiseră pe lângă Hurty și cina lui în drum spre un loc sau altul, au anunțat că pleacă.

M-au rugat să-i las la cel mai bun restaurant din oraș.

— Să înțeleg că sunteți interesați? am întrebat.

— Vrem să stăm de vorbă un pic, a spus colonelul. Prețul, în mod sigur, nu prezintă un obstacol. O să vă ținem la curent.

— Cum pot să dau de dumneavoastră, domnule colonel?

— Am venit aici pentru odihnă. Aș prefera să nu știe toată lumea unde sunt, dacă nu vă e cu supărare. O să vă sun eu.

— Bine.

— Spuneți-mi, a zis doamna Peckham, din ce a făcut domnul Hurty bani?

— E cel mai mare vânzător de mașini la mâna a doua din partea aceasta a statului.

— Aha! a spus colonelul. Știam eu! În toată casa simțeau un aer de bogăție recentă.

— Asta înseamnă că, până la urmă, n-o vreți? am întrebat eu.

— Nu, nu neapărat. Va trebui, pur și simplu, să rumegăm puțin ideea și să vedem ce se poate face cu ea, dacă se poate face ceva.

— Ați putea să-mi spuneți ce anume nu v-a plăcut? am întrebat.

— Dacă n-ați observat singur, a spus doamna Peckham, e imposibil să vă arate altcineva.

— Aha.

— O să vă anunțăm, a spus colonelul.

Au trecut trei zile, fiecare cu setul obișnuit de telefoane de la Delahanty și doamna Hellbrunner, dar fără nici un semn de la colonelul Peckham și doamna lui.

Când îmi închideam biroul în după-amiaza celei de-a patra zile, m-a sunat Hurty.

— Când dracu' au de gând soții Peckham ăștia să se ho-tărăscă? m-a întrebat.

— Naiba știe, i-am răspuns. N-am cum să dau de ei. Mi-a spus el că mă sună.

— Poți să dai de ei la orice oră din zi sau din noapte.

— Cum?

— Nu trebuie decât să suni la mine acasă. Sunt aici de trei zile, ca să scoată din ea senzația de nou. La naiba, păi și din mine pot să spun că au scos ceva. Băutura, trabucurile și mân-carea se scad din comisionul tău?

— Dacă există un comision.

— Vrei să spui că există dubii în privința asta? Se învârte pe aici de parcă ar avea banii în buzunar și nu așteaptă decât momentul potrivit ca să mi-i dea.

— Păi, având în vedere că nu vorbește cu mine, ați putea dumneavoastră să-i strângeți un pic cu ușa. Spuneți-i că toc-mai v-am zis că un berar pensionat din Toledo a oferit șapte-zeci și cinci de mii. Așa o să obținem probabil o reacție.

— Bine. O să trebuiască să aștept până se întorc de la înot, ca să-și bea cocteilurile.

— Sunați-mă din nou când aveți o reacție de la ei, și eu o să apar cu un formular de ofertă gata pregătit.

Zece minute mai târziu, m-a sunat.

— Ce crezi că s-a întâmplat, cap pătrat?

— A mușcat?

— O să-mi iau un agent imobiliar nou-nouț.

— Cum?

— Da, ai auzit bine. M-am luat după ultimul pe care l-am avut și un potențial client entuziast și soția lui s-au întors pe călcâie și duși au fost.

— Nu se poate! Cum așa?

— Colonelul Peckham și a lui doamnă ți-au transmis că e exclus să fie interesați de orice lucru care l-ar atrage pe un berar pensionat din Toledo.

Era, oricum, o proprietate fără perspective, așa că am zâmbit și m-am concentrat pe afaceri mai profitabile, cum ar fi vila Hellbrunner. Am publicat un anunț cu litere aldine care descria bucuria de a trăi într-un castel fortificat.

În dimineața următoare, m-am întrerupt din ce făceam în acel moment, am ridicat privirea și am văzut anunțul, rupt din ziar, între degetele lungi și îngrijite ale colonelului Peckham.

— E al dumneavoastră?

— Bună dimineața, domnule colonel. Da, al meu este.

— Pare să fie genul *nostru* de casă, s-a auzit vocea doamnei Peckham.

Am traversat imitația de pod basculant și am trecut pe sub bariera-ghilotină ruginită a genului lor de casă.

Doamna Hellbrunner i-a plăcut imediat pe soții Peckham. În primul rând pentru că erau, sunt aproape sigur, primii oameni, după mai multe generații, care admirau reședința. Mai la obiect, dădeau toate indicațiile posibile că sunt pe punctul de a o cumpăra.

— Ar costa în jur de jumătate de milion să faci una la fel, a spus doamna Hellbrunner.

— Da, a zis colonelul. Nu se mai construiesc asemenea case.

— Ah! a icnit doamna Peckham, și colonelul a prins-o în timp ce cădea la pământ.

— Repede! Niște coniac! Orice! a strigat colonelul Peckham.

Când i-am dus cu mașina pe soții Peckham înapoi în oraș, aceștia erau într-o dispoziție de zile mari.

— De ce naiba nu ne-ai arătat de la început locul ăsta? a întrebat colonelul.

— De-abia ieri a ieșit pe piață, am spus, și, la prețul ăsta, nici nu mă aștept să stea prea mult.

Colonelul i-a strâns mâna soției.

— Nici eu nu mă aștept. Tu ce zici, scumpo?

Doamna Hellbrunner mă suna în continuare în fiecare zi, dar acum tonul ei era binedispus și măgulitor. Mi-a spus că

soții Peckham soseau imediat după ora amiezii, în fiecare zi, și că păreau, la fiecare vizită, din ce în ce mai îndrăgostiți de casă.

— Mă port cu ei de parcă ar face parte din familia Hellbrunner, a spus ea, încântată.

— Țsta-i secretul.

— Am luat până și trabucuri pentru el.

— Foarte bine. Sunt cheltuieli deductibile, am încurajat-o eu.

Patru zile mai târziu, într-o seară, m-a sunat din nou ca să-mi spună că soții Peckam veneau la cină.

— Ce-ar fi să treci și tu după aceea, într-o doară, și, ca din întâmplare, să ai și un formular de ofertă la tine?

— Au pomenit ceva de vreo sumă?

— Numai că e de-a dreptul incredibil ce poți să cumperi cu o sută de mii.

În aceeași zi, după cină, mi-am pus jos servieta pe podeaua camerei de muzică a casei Hellbrunner și am spus:

— Vă salut.

Colonelul, așezat pe bancheta de la pian, și-a scuturat cuburile de gheață din pahar.

— Ce mai faceți, doamnă Hellbrunner? am întrebat.

Dintr-o privire mi-am dat seama că nu făcuse în viața ei mai rău.

— Bine, mulțumesc, mi-a răspuns ea abrupt. Colonelul tocmai a povestit niște lucruri foarte interesante. Departamentul de Stat vrea să-l trimită să facă niște depanări în Bangkok.

Colonelul a ridicat din umeri cu tristețe.

— Din nou pentru patrie, de data aceasta în calitate de civil.

— Plecăm mâine, a spus doamna Peckham, să închidem casa noastră din Philadelphia...

— Și ajungem apoi la Compania Metalurgică Națională, a spus colonelul.

— Și apoi, direct spre Bangkok se duc, a completat doamna Hellbrunner cu glas tremurător.

— Bărbații cu munca, femeile cu lacrimile, a spus doamna Peckham.

— Așa e, am spus eu.

În dimineața următoare, în timp ce-mi descuriam biroul, se auzea deja telefonul sunând. Era doamna Hellbrunner. Cu o voce ascutită. Nu mai suna defel ca membră a unei familii vechi.

— Nu *cred* că se duce la Bangkok, a urlat ea furioasă. De vină e prețul. Din politețe, n-a vrut să negocieze.

— Ați accepta și mai puțin?

Până acum, ținuse foarte tare la suma de o sută de mii.

— Mai puțin?

Vocea a început să-i sune a rugăciune.

— Ba bine că nu, aș lua și cincizeci numai să scap de monstrul ăsta.

A tăcut pentru câteva clipe.

— Patruzeci! Treizeci! Vinde-o!

Așa că i-am trimis o telegramă colonelului, pe adresa Companiei Metalurgice Naționale, în Philadelphia.

N-am primit nici un răspuns, așa că am dat telefon.

— Compania Metalurgică Națională, a spus o femeie din Philadelphia.

— Cu colonelul Peckham, vă rog.

— Cu cine?

— Peckham. Colonelul Bradley Peckham. Acel Peckham.

— Este un Peckham, B.C., la proiectare.

— E în conducere?

— Nu știu, domnule. Puteți să-l întrebați pe el.

S-a auzit un păcănit pe fir și mi-a făcut legătura la proiectare.

— Proiectarea, a răspuns o femeie.

Prima operatoare a intrat pe fir.

— Domnul dorește să vorbească cu domnul Peckham.

— Colonelul Peckham, am specificat eu.

— Domnule Melrose, a strigat cea de-a doua femeie, s-a întors Peckham?

— Peckham! a strigat domnul Melrose. Fă-te încoa'! La telefon!

Peste alte zgomote din încăpere, am auzit pe cineva întrebând:

— Cum a fost?

— Așa și-așa, a răspuns o voce vag familiară și îndepărtată. Cred că o să încercăm în Newport data viitoare. Arăta destul de bine din ce-am văzut din autocar.

— Cum naiba reușiți să mergeți în niște locuri așa simandicoase, din salariul tău?

— Trebuie ceva organizare.

Și apoi vocea a crescut în volum, și a sunat foarte cunoscut.

— Peckham la telefon. Proiectarea.

Am pus receptorul în furcă.

Eram îngrozitor de obosit. Mi-am dat seama că nu mai fusesem în concediu de la sfârșitul războiului. Trebuia să mă îndepărtez puțin de toate, altfel o luam razna. Dar Delahanty încă nu mă plătise, așa că eram falit.

Și apoi m-am gândit la ce spusese colonelul Bradley Peckham despre Newport. Erau o mulțime de case frumoase acolo – toate cu personal, mobilate superb, aprovizionate, cu vedere la mare și de vânzare.

De exemplu, să luăm proprietatea asta: casa familiei Van Tuyl. Are aproape tot ce ți-ai putea dori: plajă privată și piscină, teren de polo, două terenuri de tenis cu iarbă, teren de golf cu nouă găuri, grajduri, padoc, bucătar francez, cel puțin trei cameriste irlandeze din cale-afară de atrăgătoare, majordom englez, pivniță plină de vinuri alese...

Și labirintul e un element interesant. Mă rătăcesc prin el aproape în fiecare zi. Apoi agentul imobiliar vine să mă caute și se pierde și el, chiar când eu găsesc calea spre ieșire. Credeți-mă, proprietatea face fiecare bănuț din prețul cerut. N-am de gând să mă tocmesc nici o clipă. La momentul oportun, ori o s-o iau, ori nu.

Dar trebuie să mai trăiesc puțin în locul ăsta – să se mai ducă senzația de nou – înainte să-i spun agentului ce am de gând. Până una alta, mă simt grozav. Îmi pare rău că nu sunteți aici, cu mine.

Pachetul

— Ei, ce zici de asta, Maude? s-a minunat Earl Fenton.

Și-a desfăcut cureaua de la camera stereoscopică, și-a scos haina și a pus camera pe consola cu televizorul, radioul și gramofonul.

— Facem o călătorie în jurul lumii și, la două minute după ce ne întoarcem în noua noastră casă, sună telefonul. Asta înseamnă civilizația.

— Pentru dumneavoastră, domnule Fenton, a spus servitoarea.

— Da, Earl Fenton la telefon... Cine?... Sigur nu căutați un alt Fenton? Mai există un *Brudd* Fenton pe Bulevardul San Bonito... Da, așa e, am fost. Promoția 1910... Stai! Nu se poate! Sigur că da! Ascultă, la naiba cu hotelul, Charley, ești musafirul meu... Dacă avem loc?

Earl a acoperit receptorul și a rânjit la soția lui.

— Vrea să știe dacă avem loc!

Apoi a vorbit din nou în receptor.

— Ascultă, Charley, avem camere în care nici n-am călcat până acum. Nu glumesc. De-abia ne-am mutat. Astăzi. Acum cinci minute... Nu, totul e aranjat. Decoratorul a mobilat casa cu tot ce-i trebuie încă de-acum câteva săptămâni, iar servitorii au pus totul la punct, așa că suntem gata. Ia un taxi, bine? Nu, am vândut fabrica anul trecut. Copiii sunt mari și așezați la casele lor – tânărul Earl e doctor acum, are o casă mare în Santa Monica, iar Ted tocmai și-a trecut examenul de barou și acum lucrează cu unchiul lui, George... Da, Maude și cu mine ne-am hotărât să punem punct și să ne luăm o

binemeritată... Dar hai să nu ne mai lungim la telefon. Vino încoace. Mamă-mamă! Avem o mulțime de recuperat!

Earl a pus telefonul în furcă și a plescăit din limbă.

Maude se holba la un panou de comandă amplasat în hol.

— Nu știu dacă drăcia asta activează aerul condiționat, ușile de la garaj sau geamurile, a spus ea.

— O să-l chemăm pe Lou Converse, să ne arate cum funcționează totul, a spus Earl.

Converse era antreprenorul care construise „mașina de locuit” cea întortocheată, pe mai multe niveluri, în timpul călătoriei lor în străinătăți.

Earl a căzut pe gânduri, uitându-se pe fereastra mare prin care se vedeau terasa și grătarul placate cu piatră, inundate de soarele californian, poarta rotundă care dădea spre alea de acces cu macadam și garajul, cu căsuța pentru rândunele, gi-rueta și cele două mașini Cadillac.

— Incredibil, Maude, a spus el. Tocmai ce-am terminat de vorbit cu o stafie.

— Hm? a îngâimat Maude. Aha! Uite, fereastra se ridică și coboară jaluzelele. Stafie? Cine naiba?

— Freeman. Charley Freeman. Un nume din trecut, Maude. La început nici nu mi-a venit să cred. Charley a fost colegul meu de frăție și probabil cel mai important personaj din promoția 1910. Alergător vedetă, președinte al frăției, editor al publicației *Phi Beta Kappa*.

— Nu mai spune! Și cum de vine încoace la amărății de noi? a întrebat Maude.

Earl tocmai retrăia o scenă tulburătoare care îi rămăsese în minte de ani de zile: Charley Freeman, rafinat, îmbrăcat cu gust, era servit de Earl care, îmbrăcat cu un sacou de chelner, îi puneă în față o farfurie. Când îl invitase pe Charley, entuziasmul lui Earl fusese spontan, reflexul unui om care se mândrea că rămăsese un tip simplu, obișnuit, prietenos, deși avusese mult succes. Acum, amintindu-și de relația lor din facultate, Earl își dădea seama că într-o oarecare măsură perspectiva sosirii lui Charley îl irita.

— Era un puști bogat, a spus Earl. Genul acela de tip — și vocea îi era brăzdată de amărăciune — care le avea pe toate. Știi la ce mă refer?

— Bine, iubitule, a spus Maude, dar nici tu nu poți să spui că erai ascuns după ușa când s-au împărțit frumusețea și inteligența.

— Nu, dar când s-au împărțit banii, mie mi-au dat un sacou de chelner și o mătură.

Ea l-a privit cu înțelegere, și asta l-a încurajat să-și descarce sufletul.

— Pe ce-am mai sfânt, Maude, omul rămâne marcat după ce face pe chelnerul pentru indivizi de aceeași vârstă cu el, și strânge după ei și îi vede îmbrăcați ca lumea și cu toți banii din lume, cum pleacă în te miri ce stațiune pe timpul verii, în timp ce eu trebuia să lucrez ca să am cu ce să-mi plătesc următorul an de facultate.

Earl era surprins de emoția din propria voce.

— Și te priveau mereu de sus, de parcă era ceva în neregulă cu cei care nu-și primiseră banii pe un platou de argint.

— Ei, acum să știi că mă înfurii! a pufnit Maude, ridicându-și umerii, indignată, de parcă ar fi vrut să-l protejeze pe Earl de cei care îl umiliseră în facultate. Dacă marele Charley Freeman ți-a dat cu tifla pe vremuri, nu pricep de ce trebuie să-l primim în casa noastră acum.

— Ei, la naiba — fie iertate și uitate, a spus Earl, melancolic. Acum mă lasă rece. Părea să vrea să vină, iar eu încerc să fiu un tip de treabă, orice-ar fi.

— Și cu ce se ocupă mărețul Freeman acum, mă rog?

— Nu știu. Cu ceva grandios, presupun. A făcut medicina, iar eu m-am întors aici, și am pierdut legătura.

În joacă, Earl a apăsă un buton de pe perete. Din subsol s-au auzit zumzete și clinchete înfundate, de la aparatele care au preluat controlul temperaturii, umidității și purității atmosferei din jurul lui.

— Dar mi-e greu să cred că Charley face mai bine de-atât.

— Ce fel de lucruri ți-a făcut? a insistat Maude, încă indignată.

Earl a făcut din mână un gest de lehamite. Nu existau niște incidente anume despre care i-ar fi putut povesti lui Maude. Cei de teapa lui Charley Freeman nu erau genul care să spună răspicat ceva spre a-l umili pe Earl când îi servea. Cu toate acestea, Earl era sigur că fusese privit de sus și putea să pună pariu că, atunci când nu era în apropiere, vorbiseră despre el și...

A scuturat din cap, încercând să scape de această dispoziție morocănoasă, și a zâmbit.

— Ei, mami, ce-ai spune să bem un păhărel și apoi să dăm o tură prin casă? Dacă tot e să i-o prezint lui Charley, ar fi bine să mă dumiresc cum funcționează măcar câteva din drăciile astea, sau o să-și spună că Earl e la fel de străin de decorul ăsta cum ar fi un măturător sau un chelner pensionat. Ia te uită, iarăși sună telefonul! Civilizația, cum îți spuneam.

— Domnule Fenton, a spus servitoarea, e domnul Converse.

— Bună, Lou, găinar bătrân. Tocmai îți inspectam opera. Maude și cu mine o să trebuiască să ne întoarcem la facultate, pentru un curs de electrotehnică, ha ha... Cum? Cine? Serios? Chiar vor? Ei, păi bag samă că e genul de treabă la care trebuie să te aștepți. Dacă țin morțiș, bine. Maude și cu mine călătorim în jurul lumii și, la două minute după ce ne întoarcem acasă, zici că suntem în mijlocul Gării Centrale.

Earl a pus telefonul în furcă și s-a scărpinat în cap, prefăcându-se uimit și epuizat. De fapt, îi făcea plăcere activitatea, dovada incontestabilă că viața lui, spre deosebire de stăpânirea fabricii, de creșterea copiilor și de călătoria în jurul lumii, de-abia începuse.

— Ce mai e acum? a întrebat Maude.

— Ah, Converse zice că o revistă de amenajări interioare vrea să scrie un articol despre casă, și vor să facă poze în după-amiaza asta.

— Ce amuzant!

— Mda, probabil... Nu știu ce să zic. Nu vreau să stau ca un papițoi în toate pozele.

Ca să arate cât de puțin îi păsa, a schimbat subiectul discuției.

— Mi se pare firesc, la cât am plătit-o, dar să știi că decoratoarea asta chiar s-a gândit la toate, nu crezi?

Deschisese un dulăpior amplasat în apropierea ușilor spre terasă și găsisese acolo un șorț, o tichie de bucătar și mănuși de azbest.

— Ei, să fiu al naibii, asta chiar e amuzantă. Ai văzut ce scrie pe șorț, Maude?

— Drăguț, a spus Maude, citind apoi cu voce tare: „Nu împușcați bucătarul. Își dă toată silința“. Măi, zici că ești Oscar de la Waldorf¹, Earl. Ia să te văd acum cu tichia.

A surâs sfios și s-a prostit cu tichia.

— Sunt complet pe dinafară. Mă simt ca un marțian.

— Ei bine, mie îmi place la nebunie cum arăți, și nu te-aș da nici pe o sută de Charley Freeman îngâmfați.

S-au avântat la braț, pășind pe dalele terasei înspre grătar, un edificiu de piatră care ar fi putut fi confundat, de la distanță, cu un oficiu poștal mai mic. S-au sărutat, așa cum se sărutaseră lângă Marea Piramidă, lângă Colosseum și lângă Taj Mahal.

— Știi ceva, Maude? a spus Earl, simțind emoția cum îi umflă pieptul, ca un balon. Adevărul e că, pe vremuri, îmi doream ca taică-meu să fi fost bogat, să fi avut un loc ca ăsta încă de la început – așa, țaț! – din secunda în care am terminat facultatea și ne-am căsătorit. Dar știi, atunci ne-ar fi lipsit momentul acesta, când privim înapoi și știm că, Domnul ne e martor, am parcurs fiecare pas prin forțele proprii. Și îl înțelegem pe omul mărunț, Maude, pentru că am fost și

1 Referire la Oscar Tschirky (1866-1950), cunoscut mai ales sub numele „Oscar of the Waldorf“, *maître d'hôtel* la restaurantul Delmonico's și apoi la hotelul Waldorf-Astoria din Manhattan, autorul unei celebre cărți de bucate.

noi cândva oameni mărunți. Cine se naște în puf, fir-ar să fie, nu are cum să cumpere această certitudine. O mulțime de oameni din croazieră întorceau privirea când vedeau sărăcia cruntă din Asia, de parcă i-ar fi muștrat conștiința. Dar noi — știind cum am urcat tot drumul pieptiș, pas cu pas, nu prea aveam nimic pe suflet, așa că puteam să îi privim pe oamenii aceia săraci și să-i înțelegem oarecum.

— Îhâm, a spus Maude.

Earl și-a băgat degetele în mănușile groase.

— Și, în seara asta, o să fac pentru noi doi și pentru Charley un mușchi de vită la grătar gros cât cartea de telefoane din Manhattan și o să merit fiecare înghițitură, așa să știi.

— Nici măcar n-am apucat să despachetăm...

— Și ce? Nu sunt obosit. Am multe de trăit și, cu cât mă apuc mai repede de treabă, cu atât mai mult o să reușesc.

Earl și Maude erau în camera de zi, Earl îmbrăcat în continuare cu echipamentul de bucătar, când servitoarea l-a condus înăuntru pe Charley Freeman.

— Incredibil! a spus Earl. Ia uite-l pe Charley!

Charley încă era suplu și semeț, și principalul semn pe care îl lăsaseră anii asupra lui era că acum părul lui des era cărunt. Deși chipul îi era brăzdat de riduri, încă era sigur pe sine și avea un aer înțelept, ba chiar, după părerea lui Earl, ușor sfidător. Rămăsese atât de mult din vechiul Charley, de fapt, încât vechea relație din colegiu, moartă de patruzeci de ani, s-a trezit la viață în mintea lui Earl. Fără să vrea, Earl se simțea oribil de slugarnic, se simțea necioplit și obtuz. Singura lui apărare era cea veche — indignarea ascunsă, cu promisiunea că lucrurile aveau să se schimbe curând.

— A trecut ceva vreme, așa-i, Earl? a spus Charley, cu o voce încă adâncă și virilă. Arăți bine.

— A curs multă apă pe gârlă în patruzeci de ani, a spus Earl.

Își trecea degetele, cu un gest nervos, peste stofa luxoasă a canapelei. Apoi și-a amintit de Maude, care stătea rigidă, cu buzele strânse, în spatele lui.

— Ah, scuză-mă, Charley, soția mea, Maude.

— E o plăcere pe care am fost nevoit s-o amân multă vreme, a spus Charley. Simt că te cunosc deja, atât de mult vorbea Earl despre tine la facultate.

— Încântată de cunoștință, a spus Maude. Ce mai faceți?

— Mult mai bine decât aș fi putut spera acum șase luni, a spus Charley. Ce casă frumoasă!

A pus mâna pe consola de televizor-radio-gramofon.

— Ei, cum îi spune drăciei ăsteia?

— Hm? a spus Earl. E un aparat TV. A ce seamănă?

— TV? a spus Charley, încruntându-se. TV? Ah – abreviere de la „televizor“. Asta era?

— Faci mișto de mine, Charley?

— Nu, pe bune. Trebuie să fie mai bine de un miliard jumate de amărâți care n-au văzut în viața lor așa ceva, și eu sunt unul dintre ei. Se strică dacă pun mâna pe partea de sticlă?

— Pe ecran? a râs Earl, încurcat. Cum naiba? Nu. Poți să pui dacă vrei.

— Probabil că domnul Freeman are acasă un ecran de cinci ori cât acesta, a spus Maude, zâmbind cu răceală, și glumește cu noi, de parcă n-ar ști că acesta este un aparat TV, așa de mic e ecranul.

— Ei, Charley, a spus Earl, întrerupând abrupt tăcerea care a urmat remarcii lui Maude, cărui fapt îi datorăm onoarea acestei vizite?

— În amintirea trecutului, a răspuns Charley. Eram în oraș, întâmplător, și mi-am amintit...

Înainte ca Charley să dezvolte ideea, a fost întrerupt de un grup format din Lou Converse, un fotograf de la *Case frumoase*, și o jurnalistă tânără și drăguță.

Fotograful, care s-a prezentat simplu drept Slotkin, a luat în stăpânire casa și, cum avea să procedeze în continuare pe tot parcursul șederii sale, a împiedicat orice conversație sau activitate care nu avea legătură cu realizarea fotografiilor pentru revistă.

— Detch, a spus Slotkin, șmekăria ist pachetul, ya?

— Parchetul? a întrebat Earl.

— *Pachetul*, i-a răspuns jurnalista. Vedeți dumneavoastră, găselnița poveștii noastre este că reveniți acasă, după o croazieră în jurul lumii, la un pachet complet pentru un trai deosebit — tot ce și-ar putea dori cineva pentru o viață plină.

— Aha.

— E complet, a spus Lou Converse, are până și o pivniță plină de vinuri alese și o cămară plină de delicatese. Mașini noi-nouțe, totul nou în afară de vinuri.

— Aha! Găștigă un konkuus.

— Și-a vândut fabrica și e ieșit la pensie, l-a lămurit Converse.

— Maude și cu mine ne-am dat seama că a venit vremea să facem ceva pentru noi, spuse Earl. Ne-am abținut toți anii ăștia, am băgat banii înapoi în afacere și tot așa, și apoi, copiii erau deja mari și a venit oferta cea mare pentru fabrică, și dintr-odată ne-a apucat nebunia și ne-am spus „De ce nu?” Și am făcut pasul cel mare și apoi am mers mai departe și am comandat tot ce ne doriserăm dintotdeauna.

Earl a aruncat o privire către Charley Freeman, care stătea retras undeva în fundal, cu un fel de zâmbet pe chip, părând fascinat de toată scena.

— Am plecat la drum, Maude și cu mine, a spus Earl, într-un apartament de două camere de lângă docuri. Să puneți și asta în articol.

— Aveam dragostea, a spus Maude.

— Da, a spus Earl, și nu vreau ca oamenii să creadă că sunt un înțepat care s-a născut în puf și acum și-a tras și casa asta. Nici pomeneală! Acesta este capătul unui drum lung și greu. Așa să scrii. Charley își amintește de mine, cel de pe vremuri, când trebuia să muncesc ca să-mi plătesc școala.

— Vremuri aspre pentru Earl, a spus Charley.

Aflat acum în centrul atenției, Earl a simțit cum i se întoarce încrederea în sine și a început să vadă în întoarcerea lui Charley în viața lui o întorsătură generoasă a destinului, o ocazie numai bună să plătească vechile polițe o dată pentru totdeauna.

— Nu din cauza muncii erau aspre, a spus Earl apăsător.

Charley s-a arătat surprins de vehemența lui Earl.

— Bine, a spus el, atunci munca nu era aspră. A trecut așa de multă vreme de-atunci, că nu-mi mai amintesc exact.

— Vreau să spun că mi-era greu să mă știu privit de sus pentru că nu mă născusem sub o stea norocoasă, a spus Earl.

— Earl! a spus Charley, zâmbind contrariat. Oricât de mulți tăntălăi am avut printre colegii de frăție, nu cred ca vreunul dintre ei să te fi privit de sus măcar o clipă...

— Prepară pentru poodze, a spus Slotkin. Începeți mit ghătah – pâine, salad, und o grosse bukat de kahne ăn sance.

Servitoarea a adus o halcă de carne de două kilograme și ceva din congelator, iar Earl a ținut-o deasupra grătarului.

— Grăbiți-vă, a spus el. Nu pot să țin juma' de vacă toată ziulica.

În ciuda zâmbetului, totuși, era iritat de ușurința cu care trecuse Charley peste frustrările lui din facultate.

— Așa! a spus Slotkin.

Blițurile s-au aprins.

— Perfect!

Apoi grupul s-a mutat înăuntru. Acolo, Earl și Maude s-au oprit să pozeze din cameră în cameră, ba udând o plantă în solariu, ba citind o carte nou apărută în camera de zi, ba în fața focului din șemineu, ba umblând cu butoanele care acționau geamurile, ba stând la palavre cu servitoarea deasupra consolei de călcat rufe sau planificând meniuri, ba servind un cocteil la barul din camera de distracție aflată la subsol sau tăind cu ferăstrăul o scândură în atelier, ba ștergând de praf colecția de puști a lui Earl din biroul său.

Și, întotdeauna, era și Charley Freeman pe undeva prin spate, fără să-i scape nimic, evident amuzat de cum Earl și Maude își prezentau pachetul de viață bună. Sub privirea lui Charley, Earl a devenit din ce în ce mai neliniștit și mai stângaci jucându-și rolul, iar Slotkin l-a dojenit pentru zâmbetul contrafăcut.

— Să fiu al naibii, Maude, a spus Earl, transpirând în dormitorul matrimonial. Dacă trebuie vreodată să mă întorc la lucru – Doamne ferește! – pot să mă angajez la televiziune,

cu un număr de *quick change*¹. Sper ca asta să fie ultima poză, măculiță. Mă simt ca un cuier.

Dar asta nu l-a împiedicat să se mai schimbe o dată, la comanda lui Slotkin, de data aceasta în frac. Slotkin voia o poză cu cina la lumina lumânării. Draperiile din sufragerie aveau să fie trase, prin comandă electrică, pentru a ascunde soarele amiezii târzii de afară.

— Ei, cred că Charley se uită cu gura căscată, a spus Earl, strâmbându-se în timp ce își încheia un nasture de la guler. Cred că e al naibii de impresionat.

Nu se simțea prea multă convingere în glasul lui, și s-a întors spre Maude, sperând la o confirmare.

Stătea la masa ei de toaletă, privindu-și insistent imaginea din oglindă și probând diverse bijuterii.

— Hm?

— Bag samă că Charley e destul de impresionat, am spus.

— A, despre *el* era vorba, a spus ea sec. E cam *prea* micos, dacă mă întrebi pe mine. Pe vremuri îți dădea cu tifla, și acum vine aici plin de zâmbete și bune maniere.

— Mda, a spus Earl, suspinând. Ce naiba, pe vremuri mă făcea să mă simt de doi bani, și o face și acum, uitându-se la noi de parcă ne dăm mari, când noi încercăm să fim de ajutor unei reviste. Și ai auzit ce-a spus când i-am zis verde-n față ce nu mi-a plăcut la facultate?

— S-a purtat de parcă ai fi inventat totul, de parcă ar fi fost numai în capul tău. Ei, e șmecher el, dar n-am de gând să-l las să mă scoată din pepeni, a spus Maude. Ziua asta a început drept cea mai frumoasă zi din viață noastră, și o să continue tot așa. Și mai vrei să știi ceva?

— Ce anume?

Susținut de Maude, Earl simțea cum îi crește moralul. N-ar fi putut băga mâna în foc că Charley îi lua la zeflema

1 *Quick change* – număr de circ în care protagonistul schimbă mai multe rânduri de haine în doar câteva secunde.

în sinea lui, dar Maude era convinsă, și mai era și opărită pe tema asta.

Aceasta a continuat în șoaptă.

— Cu toate aerele lui de superioritate, și deși ne-a luat peste picior cu televizorul nostru și cu tot restul, află că, după părerea mea, Charley Freeman nu face nici cât o ceapă degerată. I-ai văzut costumul? De aproape?

— Păi, Slotkin ne-a tot mutat de colo-colo așa de repede, că n-am apucat să mă uit cu atenție.

— Păi află că m-am uitat eu, Earl, a spus Maude. E tot ros și lucios și manșetele arată în ultimul hal! Aș muri de rușine dacă ai defila în așa un costum.

Earl a rămas înmărmurit. Se ținuse atât de tare pe o poziție defensivă, încât nu-i trecuse prin cap că poate lui Charley nu-i mai mergea chiar atât de bine ca în facultate.

— Poate că-i un costum preferat, mai vechi, pe care nu-i vine să-l arunce, a spus el, într-un târziu. Uneori oamenii bogați sunt ciudați în aceste privințe.

— Înseamnă că are și o cămașă preferată, mai veche, și o pereche de pantofi preferată, mai veche.

— Nu-mi vine să cred, a bâiguit Earl.

A tras o perdea ca să arunce o privire spre tărâmul de basm cu terasa și grătarul, unde Charley Freeman stătea la palavre cu Slotkin, cu Converse și cu jurnalista. Manșetele pantalonilor lui Charley, a observat Earl cu surprindere, erau într-adevăr deșirate, iar tălpile pantofilor îi erau tocite. Earl a apăsat pe un buton iar una din ferestrele de la dormitor s-a deschis.

— E un oraș plăcut, le spunea Charley. Nu văd de ce nu m-aș stabili aici și nu în altă parte, având în vedere că nu am motive întemeiate să mă stabilesc într-o zonă anume a țării.

— Așa costisitor! a spus Slotkin.

— Da, a spus Charley, probabil ar fi mai înțelept din partea mea să merg mai spre centrul țării, unde banii mei probabil ar ține ceva mai mult. Doamne, e incredibil cât costă lucrurile în ziua de azi!

Maude și-a pus mâna pe umărul lui Earl.

— E ceva dubios aici, nu-i așa? a șoptit ea. Nu dă nici un semn de viață timp de patruzeci de ani, și, hodoronc-tronc, își face apariția, falit, ca să ne facă o mare vizită prietenească. Oare ce urmărește?

— A zis că vrea doar să mă vadă, în amintirea trecutului, a spus Earl.

Maude a pufnit pe nas.

— Și tu îl crezi?

Masa din sufragerie arăta ca un sipet de comori, cu flăcările sfeșnicelor reflectate dintr-o mie de suprafețe perfecte: argintăria, porțelanurile, fațetele paharelor de cristal, rubinele lui Maude, și ochii mândri ai lui Maude și-ai lui Earl. Servitoarea le-a pus în farfurii supă aburindă, pregătită special pentru fotografie.

— Pehfekt! a spus Slotkin. Gut! Acum vohbiț.

— Despre ce? a întrebat Earl.

— Despre orice, le-a răspuns tânăra jurnalistă. Ca să nu pară că pozați. Vorbiți despre călătoria voastră. Cum pare situația din Asia?

Era un aspect despre care Earl nu era dispus să trăncănească așa, fără noimă.

— Ați fost în Asia? a întrebat Charley.

Earl a zâmbit.

— În India, în Burma, în Filipine, în Japonia. Cred că, în total, Maude și cu mine am avut vreo două luni în care să cântărim situația.

— Earl și cu mine am mers peste tot, a spus Maude. Trebuia el să vadă cu ochii lui fiecare lucru.

— Problema cu Departamentul de Stat este că stau toți cocoțați într-un turn de fildeș, a spus Earl.

Dincolo de obiectivul strălucitor al aparatului de fotografiat și de mănunchiul de blițuri, Earl a întrezărit ochii lui Charley Freeman. Discuțiile avizate pe probleme globale fuseseră unul din multele puncte forte ale lui Charley în facultate, când

Earl nu era în stare decât să asculte, să dea din cap și să se minuneze.

— Da, domnule, a spus Earl, rezumând: situația părea absolut lipsită de orice speranță pentru oricine dintre cei aflați în croazieră, în afară de Maude și de mine, și ne-a luat ceva timp până să ne dămirim din ce cauză. Apoi ne-am dat seama că, dintre toți, doar noi ne ridicaserăm din noroi: eram singurii care înțelegeau cu adevărat că, indiferent cât de jos se află un om, dacă are calitățile necesare, poate să ajungă pe cea mai înaltă treaptă.

A făcut o pauză.

— Nu-i nimic în neregulă în Asia – nimic care să nu poată fi rezolvat cu puțină energie, simț practic și competență.

— Mă bucur că-i așa de simplu, a spus Charley. Mă temeam că lucrurile sunt mai complicate de-atât.

Earl, care, pe bună dreptate, se considera unul dintre cei mai maleabili oameni din lume, s-a trezit în situația neobișnuită de a se înfuria pe un seamăn. Charley Freeman, care în mod evident eșuase, în timp ce Earl se ridica în lume, bagateliza fățiș una dintre realizările de care era cel mai mândru, experiența lui în Asia.

— Vorbesc despre ce-am văzut cu ochii mei, Charley! a spus Earl. Nu vorbesc ca un strateg din ăla proțăpît în fotoliu, care n-a ieșit niciodată din orașul lui!

Blițurile lui Slotkin s-au aprins din nou.

— Încă una, a spus el.

— Sigur că nu, Earl, a spus Charley. A fost nepoliticos din partea mea. Ceea ce spui tu este foarte adevărat, într-un fel, dar simplifică prea mult lucrurile. Scos din context, e un mod periculos de-a vedea lucrurile. N-ar fi trebuit să te întrerup. Doar că subiectul mă interesează foarte mult.

Earl a simțit cum îi urcă sângele la cap când de fapt Charley, prin pretinsa lui scuză, se erija într-un specialist în Asia mai mare decât Earl.

— Gândește-te că poate am dreptul la niște păreri despre Asia, Charley. Chiar m-am apropiat de oamenii de acolo și

am stat cot la cot cu ei, încercând să aflu cum gândesc și așa mai departe.

— Să-l fi văzut cum stătea la palavre cu băieții de serviciu chinezi din Manila, a spus Maude, provocându-l pe Charley din ochi să spună ceva mai grozav.

— Așa deci, a spus jurnalista, verificând o listă, ultima poză pe care vrem s-o facem e cu voi doi intrând pe ușa principală, cu geamantanele și arătând surprinși, de parcă de-abia ați fi ajuns...

Aflați din nou în dormitorul matrimonial, Earl și Maude se schimbau ascultători înapoi în hainele pe care le purtasera când sosiseră. Earl își studia chipul într-o oglindă, exersând expresii faciale care să-l arate plăcut surprins și încercând să nu lase prezența lui Charley Freeman să-i strice această zi cu totul specială.

— Rămâne la cină și peste noapte? a întrebat Maude.

— Of, fir-ar să fie, nu încercam decât să fiu cumsecade la telefon. Nici măcar nu m-am gândit când i-am spus să stea aici, în loc de hotel. Aș putea s-o dau cotită.

— Doamne sfinte, poate stă o săptămână.

— Cine știe? Slotkin nu mi-a dat ocazia să-l întreb mare lucru pe Charley.

Maude a clătinat din cap, serioasă.

— Earl, ție a ce îți sună toate astea?

— Care toate?

— Adică, ai încercat să le pui cap la cap – hainele vechi, paloarea, gluma despre cum face mai bine acum decât ar fi putut spera cu șase luni înainte, și cărțile, și televizorul? L-ai auzit când l-a întrebat pe Converse despre cărți?

— Da, asta m-a contrariat și pe mine, pentru că Charley era genul care citea.

— Toate cărți de succes, și el nu auzise de nici una! Și nici cu televizorul nu glumea, să știi. Chiar n-a mai văzut unul până acum. A fost scos din circulație o vreme, asta e sigur.

— Poate a fost bolnav, a spus Earl.

— Sau în închisoare, a șoptit Maude.

— Doamne sfinte! Doar nu crezi că...

— Cred că e ceva putred în Danemarca, a spus Maude, și nu vreau să mai facă mulți purici pe-aici, dacă se poate. Tot încerc să-mi dau seama ce face pe-aici, și singurul lucru care se leagă e că a venit aici, cu aerele lui, ca să te tragă pe sfoară și să te mulgă de niște bani, într-un fel sau altul.

— Bine, bine, a spus Earl, făcându-i semn cu mâinile să vorbească mai încet. Hai să încercăm să rămânem cât se poate de prietenoși și să scăpăm de el cât mai elegant.

— Cum? a întrebat Maude.

Și apoi au pus la cale împreună ceva ce li s-a părut a fi o metodă subtilă de a pune capăt vizitei lui Charley înainte de cină.

— Gut, gut... und cu asta gata, a spus fotograful.

Le-a făcut cu ochiul lui Earl și lui Maude, plin de căldură, de parcă de-abia acum observa că sunt și ei oameni.

— Mulțumesc. Fhumos paket de viață.

Făcuse ultima poză. Și-a strâns echipamentul, a făcut o plecăciune și a plecat, împreună cu Lou Converse și cu jurnalista.

Încercând să amâne momentul în care avea să fie nevoit să se așeze împreună cu Charley, Earl li s-a alăturat lui Maude și servitoarei în căutarea de blițuri, pe care Slotkin le împrăștiase peste tot. După ce au găsit și ultimul bec, Earl a turnat Martini în pahare și s-a așezat pe o canapea, în fața căreia se afla o alta, pe care stătea Charley.

— Ei, Charley, în sfârșit.

— Văd că nici tu n-ai stat degeaba, nu-i așa, Earl? a spus Charley, ridicându-și palmele spre a indica minunăția casei de vis. Am văzut că ai o mulțime de romane științifico-fantastice pe rafturi. Earl, casa asta însăși e științifico-fantastică.

— Probabil, a spus Earl.

Începea lingușeala, ducând într-o anumită direcție – spre o mare rugămintă, probabil. Earl era hotărât să nu se lase vrăjit de complimentele lui Charley.

— E ceva aproape normal în America, probabil, pentru cineva care nu se sfiște să pună osul la muncă.

— E grozav, nu? Să fie așa ceva normal.

Earl și-a privit cu atenție musafirul, încercând să-și dea seama dacă Charley îl lua peste picior din nou.

— Dacă părea că mă laud puțin, când erau aici oamenii de la revistă, a spus el, mă gândesc că poate și am, cumva, cu ce mă lauda. Casa asta e mult mai mult decât o casă. E povestea vieții mele, Charley – piramida mea proprie și personală, ca să zic așa.

Charley și-a ridicat paharul spre a închina.

— Fie să reziste la fel de mult ca Marea Piramidă de la Gizeh.

— Mulțumesc, a spus Earl.

Venise momentul, și-a spus el, ca Charley să fie pus în defensivă.

— Ești medic, Charley?

— Da. Mi-am luat diploma în 1916.

— Îhâm. Și unde profesezi?

— Sunt cam bătrân ca să încep să profsez medicina din nou, Earl. Medicina s-a schimbat atât de mult în țara asta în ultimii ani, încât mă tem că eu am cam rămas pe din afară.

— Înțeleg, a spus Earl, derulându-și în minte o listă de lucruri care l-ar fi putut face pe un medic să aibă probleme cu legea.

A continuat pe un ton nonșalant.

— Cum de ți-a venit, dintr-odată, ideea să treci pe la mine?

— Aici a acostat vasul meu, și mi-am amintit că acesta e orașul de unde vii tu, a răspuns Charley. Nu mai am nici un fel de familie și, cum încerc să iau viața de la capăt prin părțile astea, m-am gândit să încep prin a-mi căuta câțiva dintre vechii prieteni din facultate. Cum vasul a acostat aici, tu ai fost primul.

Aha, deci asta avea să fie povestea lui Charley, și-a spus Earl: că fusese plecat din țară pentru multă vreme. Și acum urma rugămintea.

— Eu unul nu i-am prea băgat în seamă pe colegii de facultate, a zis el, neputându-se abține de la o aluzie răutăcioasă. Așa o adunătură de snobi, că m-am bucurat să scap de-acolo și să uit de ei.

— Vai și-amar de capul lor, dacă n-au evoluat dincolo de valorile sociale ridicole ale zilelor de studenție, a spus Charley.

Earl a fost luat prin surprindere de asprimea din vocea lui Charley și, neînțelegând-o, s-a grăbit să schimbe subiectul.

— Ai fost plecat, zici? Și unde anume, Charley?

— Earl! l-a strigat Maude din sufragerie, conform planului. S-a întâmplat ceva teribil.

— Ce anume?

Maude a apărut în prag.

— Angela – s-a întors spre Charley să-i explice – sora mea. Earl, tocmai a sunat Angela ca să ne spună că vine înapoi cu Arthur și cu copiii, înainte de cină, și dacă pot să doarmă la noi diseară.

— Ah, a spus Earl, nu prea văd cum am putea. Ei sunt cinci, și noi avem numai două camere de oaspeți, și cum e și Charley aici...

— Nu, nu, a spus Charley. Nu-i nici un bai, spuneți-le să vină. Eu aveam de gând, oricum, să stau la hotel, și am și niște drumuri de făcut, așa că n-aș avea cum să rămân.

— Bine, dacă spui tu, a zis Earl.

— Dacă trebuie să pleci, trebuie, a spus Maude.

— Da, știți, am o mulțime de lucruri de făcut. Îmi pare rău. Charley era deja în drum spre ușă, și își lăsase băutura pe jumătate terminată.

— Vă mulțumesc. Mi-a făcut plăcere să vă văd. Vă invidiez pentru pachet.

— Ai grijă, a spus Earl, închizând ușa după el cu un fior și un suspin.

Earl era încă la ușă, minunându-se de ce se putea alege de un om în patruzeci de ani, când s-a auzit soneria, dulce și gravă. Earl a deschis ușa cu prudență, și l-a găsit în prag pe

Lou Converse, antreprenorul. Vizavi, Charley Freeman se urca într-un taxi.

Lou i-a făcut lui Charley cu mâna, apoi s-a întors spre Earl.

— Bună! Nu mă invit singur la cină. M-am întors după pălărie. Cred că am lăsat-o în solariu.

— Hai, intră, i-a spus Earl, urmărind cu privirea taxiul lui Charley care o lua spre centrul oraşului. Maude şi cu mine tocmai ne pregăteam să sărbătorim. De ce nu rămâi la cină? Ar fi o ocazie bună să ne arăţi cum funcţionează una, alta.

— Mulţumesc, dar mă aşteaptă acasă. Dar pot să mai stau puţin, să vă explic ce nu înţelegeţi. Păcat, însă, că nu l-aţi convins pe Freeman să rămână.

Maude i-a făcut cu ochiul lui Earl.

— L-am rugat, dar a spus că are o mulţime de treburi de rezolvat.

— Da, părea să se grăbească acum, când l-am văzut. Ei, a spus Converse meditativ, indivizii ca Freeman sunt ciudaţi. Te fac să te simţi şi bine, şi rău în acelaşi timp.

— Ce spui de asta, Maude? a spus Earl. Lou a simţit instinctiv ce-am simţit şi noi în legătură cu Charley! Ce anume vrei să spui cu asta Lou, cu simţitul bine şi rău în acelaşi timp?

— Păi, bine, pentru că te bucuri să ştii că mai există oameni din ăştia pe lume, a spus Converse. Şi rău – ei bine, când dai peste un tip ca ăsta, nu se poate să nu te întrebi ce naiba s-a ales de viaţa ta.

— Nu te înţeleg, a spus Earl.

Converse a ridicat din umeri.

— Ei, e limpede că nu putem toţi să ne dedicăm vieţile în felul în care a făcut-o el. Nu toţi avem stofă de erou. Dar, când mă gândesc la Freeman, simt că parcă aş fi putut face un pic mai mult.

Earl a schimbat câteva priviri cu Maude.

— Cu ce anume ţi-a spus Charley că s-a ocupat, Lou?

— Slotkin şi cu mine n-am reuşit să scoatem mare lucru de la el. Am avut la dispoziţie doar câteva minute, în timp ce

tu și cu Maude vă schimbați, și mi-am imaginat că o să-mi spui tu la un moment dat toată povestea. Nu ne-a spus decât că a fost în China în ultimii treizeci de ani. Apoi mi-am amintit că era un articol mare despre el în ziarul de azi-dimineață, doar că nu reținusem cum îl cheamă. De acolo am aflat cum și-a băgat toți banii într-un spital de acolo și cum l-a administrat până l-au închis comuniștii și, în cele din urmă, l-au dat afară din țară. O poveste nemaipomenită.

— Mda, a spus Earl înnegurat, după o tăcere lungă. O poveste cu adevărat nemaipomenită.

A cuprins-o cu brațul pe Maude, care se uita la grătar, prin ușa vitrată. A strâns-o ușor.

— Am zis că e o poveste cu adevărat nemaipomenită. Nu-i așa, mami?

— Chiar l-am rugat să rămână, a spus ea.

— Nu e genul nostru să facem așa ceva, Maude, sau, dacă e, nu vreau să mai fie. Serios, iubito, hai să fim realiști.

— Sună-l la hotel, a spus Maude. Așa o să facem. O să-i spunem că a fost o încurcătură treaba cu sora mea, că...

Vocea i s-a frânt când și-a dat seama că e imposibil să mai dreagă lucrurile.

— Of, măi Earl, de ce a trebuit să apară tocmai azi? Toată viața am tras pentru ziua asta, și a trebuit să vină el să strice totul.

— S-a străduit, săracul, cât a putut să nu strice nimic, a suspinat Earl. Dar n-a prea avut încotro.

Converse le-a aruncat o privire nedumerită, plină de compasiune.

— Ei, ce naiba, dacă avea treburi de rezolvat, avea treburi de rezolvat, a spus el. Ce legătură are asta cu ospitalitatea voastră? Doamne sfinte, cred că nu-i gazdă în țara asta care să fie mai pregătită decât voi să primească pe cineva. Orice și-ar putea dori cineva, nu trebuie decât să apăsăți pe un buton sau să bateți din palme și gata!

Earl a traversat camera, pe covorul gros, îndreptându-se spre un panou de comandă plin de butoane, aflat lângă rafturile

cu cărți. A apăsător, într-o doară, pe unul dintre butoane, și reflectoarele ascunse prin boscheți, de jur împrejurul casei, s-au aprins.

— Nu-i ăsta.

A apăsător pe alt buton, și o ușă de garaj s-a închis, huruind.

— Nici ăsta.

A apăsător pe alt buton, și servitoarea a apărut în prag.

— Ați sunat, domnule Fenton?

— Scuze, din greșeală, a spus Earl. Nu pe ăsta îl voiam.

Converse s-a încruntat.

— Ce anume cauți, Earl?

— Maude și cu mine am vrea să luăm ziua de la capăt, a spus Earl. Lou, arată-ne, te rog, pe ce buton să apăsăm.

Puștiul netaientat

Era toamnă. În copacii din jurul Liceului Lincoln frunzele începuseră să capete culoarea ruginie a pereților de cărămidă aparentă din sala de repetiții a fanfarei. George M. Helmholtz, șeful catedrei de muzică și dirijorul fanfarei, era înconjurat de scaune pliante și de tocuri de instrumente. Pe fiecare scaun, stătea câte un băiat, încordat și gata să sufle în ceva sau, în cazul secției de percuție, să bată în ceva, de îndată ce domnul Helmholtz își cobora bagheta albă.

Domnul Helmholtz, un tip de patruzeci de ani, care considera că burta lui era semn de sănătate, putere și demnitate, a arborat un surâs angelic, de parcă s-ar fi pregătit să descătușeze cele mai minunate sunete auzite vreodată de om. Și bagheta a coborât.

— *Bluuump!* au făcut enormele tube.

— *Blat! Blat!* au făcut cornii francezi și valsul s-a pornit, poticnit, țiuitor și lamentat.

Nimic nu s-a clintit pe chipul domnului Helmholtz când alămurile au rămas în urmă, când avântul suflătorilor s-a stins și instrumentele au continuat în surdină, ca să nu li se audă falseturile, în timp ce secția de percuție răsuna ca Bătălia de la Gettysburg.

— A-a-a-a-ta-ta a-a-a-a-a ta-ta-ta-ta!

Cu o voce puternică, de tenor, domnul Helmholtz a fredonat primele măsuri ale partiturii de cornet, când primul cornist, roșu și transpirat, s-a lăsat păgubaș, prăbușindu-se în scaun, cu instrumentul în poală.

— Hai, să aud saxofoanele, a strigat domnul Helmholtz. Bine!

Aceasta era Fanfara C și, pentru Fanfara C, suna destul de bine. Mai șlefuit de-atât nu se putea, la cea de-a cincea repetiție din acel an școlar. Majoritatea tinerilor de-abia își făceau debutul în fanfară, și în anii care urmau aveau să capete suficientă măiestrie ca să fie promovați în Fanfara B, care se reunea în ora următoare. Și, în sfârșit, cei mai buni dintre ei aveau să capete un loc în ceea ce constituia mândria orașului, Fanfara Zece pe Zece a Liceului Lincoln.

Echipa de fotbal pierdea jumătate din meciuri, iar echipa de baschet pierdea două meciuri din trei, dar fanfara, în cei zece ani de când se afla sub bagheta domnului Helmholtz, nu-și găsisese pereche până în iunie trecut. Fusesse prima din tot statul care folosisse majorete cu steaguri, prima cu numere corale, pe lângă cele instrumentale, prima care cântase pasaje lungi în *staccato*, prima care defilase, admirabil, în marș forțat, prima care venise cu ideea de a pune o lumină în toba mare. Membrii Fanfarei A primeau, din partea Liceului Lincoln, pulovere inscripționate, și acestea aduceau purtătorului respectul binemeritat. Fanfara câștigase toate competițiile regionale de liceu din ultimii zece ani – toate în afară de confruntarea din iunie.

Membrii Fanfarei C abandonau valsul, unul câte unul, de parcă din gurile de ventilație ar fi curs iverit, dar domnul Helmholtz zâmbea mai departe, fluturând din baghetă pentru supraviețuitori și gândindu-se la înfrângerea pe care fanfara lui o suferise în iunie, când liceul Johnstown câștigase cu o armă secretă, o tobă mare de doi metri și zece diametru. Membrii juriului, care nu erau muzicieni ci politicieni, nu avuseseră ochi și urechi decât pentru această a opta minune a lumii și, de atunci, domnul Helmholtz nu se mai prea gândise la altceva. Dar bugetul școlii era deja copleșit de cheltuielile fanfarei. Ca să primească ultima alocație specială de la Comitetul de conducere al liceului – bani ca să tragă becu-

lețe colorate, alimentate cu baterii, prin penele de la pălăriile membrilor fanfarei, pentru reprezentațiile nocturne —, se mi-logise cu atâta patos, încât comitetul îl pusese să se jure, ca pe un bețiv înrăit, că era pentru ultima oară.

Nu mai cântau decât doi membri din Fanfara C acum, un clarinetist și un toboșar. Amândoi cântau tare, debordând de mândrie și încredere, și total aiurea.

Domnul Helmholtz, trezindu-se din visul lui cu o tobă mai mare decât cea cu care fusese învins, i-a administrat val-sului lovitura de grație, ciocnind cu bagheta în standul de dirijor.

— Bine, bine, a spus el jovial, înclinându-și bărbia în semn de apreciere pentru cei doi care perseveraseră până la ultima suflare.

Walter Plummer, clarinetistul, i-a răspuns solemn, ca un solist de concert care primea aplauze girate de dirijorul unei orchestre simfonice. Era mititel, dar avea pieptul lat, dezvoltat în verile pe care și le petrecea pe fundul piscinelor, și putea să țină o notă mai mult decât oricine din Fanfara A, mult mai mult; dar mai mult nici că putea să facă. Și-a dezlipit de clari-net buzele roșii și obosite, dezvăluindu-și cei doi dinți mari din față care îl făceau să semene cu o veveriță, și-a potrivit ancia, și-a trosnit degetele și s-a pregătit să-și încerce virtuo-zitatea într-o nouă provocare.

Acesta avea să fie cel de-al treilea an al lui Plummer în Fanfara C, și-a spus domnul Helmholtz, cu un amestec de milă și teamă. Hotărârea lui Plummer de a-și câștiga dreptul la li-tera sacră de pe un pulover al Fanfarei A era de neclintit, dar ziua aceea era departe, atât de departe!

Domnul Helmholtz încercase să-i explice lui Plummer cât de deplasate erau ambițiile lui, recomandându-i să-și pună în valoare plămânii cei puternici și entuziasmul în alte domenii, în care notele nu contau. Dar Plummer era îndrăgostit; nu de muzică, de puloverele cu litere inscripționate. Cum era afon ca o căpățână de varză opărită, nu găsea nimic în stilul lui de interpretare care să-l descurajeze în vreun fel.

— Nu uitați, le-a spus domnul Helmholtz membrilor Fanfarei C, că vineri e ziua confruntării, deci pregătiți-vă. Scaunele pe care stați acum v-au fost desemnate în mod arbitrar. În ziua provocării, numai de voi depinde să dovediți care e scaunul pe care îl meritați cu adevărat.

A încercat să evite privirea piezișă, plină de încredere, a lui Plummer, care se așezase pe scaunul primului clarinetist, fără să consulte planul de amplasare care fusese postat la avizier. Ziua provocării era o dată la două săptămâni și, în acea zi, orice membru al Fanfarei putea provoca pe oricine aflat deasupra lui în ierarhie la o confruntare pentru a-i lua locul, avându-l ca arbitru pe domnul Helmholtz.

Plummer stătea cu mâna ridicată, pocnind din degete.

— Da, Plummer, a spus domnul Helmholtz.

Ajunsesese să-i fie groază de ziua provocării, din cauza lui Plummer. Deja se gândea la ea ca la ziua lui Plummer. Acesta nu provoca niciodată pe cineva din Fanfara C sau măcar din Fanfara B, ci asalta direct vârful organizației, provocând numai membri ai Fanfarei A, după cum, din păcate, avea dreptul, ca oricine altcineva. Se necăjea și-așa pentru timpul pe care-l pierdea Fanfara A, dar infinit mai dureroasă pentru domnul Helmholtz era privirea uimită și șocată a lui Plummer, când verdictul domnului Helmholtz stabilea că nu fusese mai bun decât cei pe care îi provocase.

— Domnule Helmholtz, a spus Plummer, aș vrea să vin la ora Fanfarei A în ziua aceea.

— Bine, dacă te simți în stare.

Plummer se simțea în stare de fiecare dată, și surpriza ar fi fost mai mare dacă Plummer ar fi anunțat că nu avea să vină la ora Fanfarei A.

— Vreau să-l provoc pe Flammer.

Foșnetul partiturilor și țăcănitul închizătoarelor de la tocurile pentru instrumente s-a oprit. Flammer era primul clarinetist din Fanfara A, un geniu pe care nici măcar membrii Fanfarei A nu ar fi avut tupeul să îl provoace.

Domnul Helmholtz și-a dres vocea.

— Îți admir îndrăzneala, Plummer, dar nu ți se pare un pas cam ambițios pentru prima provocare a anului? Poate ar trebui să începi mai de jos, provocându-l, să spunem, pe Ed Delaney.

Delaney ocupa ultimul scaun din Fanfara B.

— Nu m-ați înțeles, a spus Plummer. N-ați băgat de seamă că am un clarinet nou.

— Hm? Aha, bun.

Plummer a mângâiat butoiașul negru satinat al instrumentului, de parcă acesta ar fi fost sabia Regelui Arthur și i-ar fi dat puteri magice posesorului, oricine ar fi fost el.

— E la fel de bun ca al lui Flammer, a spus Plummer. Mai bun, chiar.

Vocea lui suna ca un avertisment; îi spunea domnului Helmholtz că se terminase cu discriminarea, că nimeni întreg la minte n-ar îndrăzni să se pună în calea unui bărbat cu așa un instrument.

— Hm, a spus domnul Helmholtz. Asta rămâne de văzut, asta rămâne de văzut.

După repetiție, a dat din nou nas în nas cu Plummer, în holul aglomerat. Plummer vorbea, pe un ton conspirativ, cu un membru începător al fanfarei, care îl asculta mirat.

— Știi de ce a fost învinsă fanfara în iunie, anul trecut, de cea de la liceul Johnstown? a întrebat Plummer, fără să-i pese că domnul Helmholtz era chiar în spatele lui. Pentru că fanfara n-a mai fost condusă pe criterii de valoare. Să caști bine ochii vineri.

Domnul George M. Helmholtz trăia într-o lume a muzicii, în care până și zvâcnetul durerii de cap, deși dureros, avea ceva muzical; era ca bubuitul gutural al unei tobe mari de doi metri și zece diametru. Era târziu în după-amiaza primei zile a provocării din noul an școlar. Stătea în camera de zi, cu ochii acoperiți, așteptând un alt soi de bubuit: impactul ziarului de seară, azvârlit în șindrilele de pe fațada casei de Walter Plummer, care făcea pe curierul.

Tocmai când domnul Helmholtz își spunea că ar fi preferat să nu-și primească ziarul în ziua provocării, pentru că i-l aducea Plummer, ziarul i-a fost livrat cu un bubuit.

— Plummer! a strigat el.

— Da, domnule, i-a răspuns Plummer de pe trotuar.

Domnul Helmholtz s-a dus până la ușă cu pași împleticiți, în papuci.

— Te rog, eu, fiule, nu putem fi prieteni? a spus el.

— Ba da, cum să nu? a răspuns Plummer. Să dăm uitării trecutul, așa zic.

Și s-a făcut că scoate un chicotit prietenos.

— Ce a fost a fost. Au trecut deja două ore de când mi-ați înfipt pumnalul în inimă.

Domnul Helmholtz a suspinat.

— Ai câteva clipe? A sosit momentul să stăm puțin de vorbă, băiatul meu.

Plummer și-a ascuns ziarele sub boscheți și a intrat în casă. Domnul Helmholtz i-a făcut semn să se așeze pe cel mai comod scaun din cameră, cel pe care stătuse el. Plummer a ales, însă, să se așeze pe marginea unui scaun tare, cu spătar drept.

— Uite, fiule, a spus dirijorul. Dumnezeu a făcut tot soiul de oameni: unii pot să alerge repede, alții pot scrie povestiri minunate, unii pot picta, alții se pricep să vândă orice, și unii compun muzică minunată. Dar nu a creat pe nimeni care să le poată face pe toate bine. O parte din procesul de maturizare e să descoperim ce putem face bine și ce nu.

L-a bătut pe umăr pe Plummer.

— Cea de-a doua parte, să descoperim ce nu putem face, e partea care doare cel mai tare din procesul de maturizare. Dar toată lumea trebuie să dea piept cu asta, pentru a putea porni apoi pe adevăratul drum al căutării de sine.

Capul lui Plummer se lăsa din ce în ce mai jos, cu bărbia în piept, și domnul Helmholtz s-a grăbit să-i arate partea plină a paharului.

— De exemplu, Flammer n-ar reuși niciodată să facă o afacere din distribuția de ziare: n-ar ști să țină evidența, să-și

găsească noi clienți. Nu are genul ăsta de inteligență, și n-ar reuși să facă așa ceva nici în ruptul capului.

— Aveți dreptate, a spus Plummer, cu neașteptată vioiciune. Trebuie să fii teribil de limitat ca să fii atât de bun ca Flammer într-un domeniu. Cred că ești mai înțelept dacă încerci să fii multilateral. Nu, Flammer m-a învins astăzi fără drept de apel și nu vreau să credeți că nu sunt în stare să accept o înfrângere. Nu de asta m-am supărat.

— Foarte matur din partea ta, a spus domnul Helmholtz. Dar ceea ce încercam să subliniez este că toți avem puncte slabe, și...

Plummer i-a făcut semn din mână să tacă.

— Nu e nevoie să-mi explicați, domnule Helmholtz. Când ai așa o slujbă importantă ca a dumneavoastră, ar fi o minune să faci totul cum trebuie.

— Ei, stai așa, Plummer! a spus domnul Helmholtz.

— Nu vă cer decât să vă puneți în locul meu, a spus Plummer. Nici nu mă întorsesem bine de la provocarea unui membru al Fanfarei A, nici nu terminasem bine să cânt din toată inima, că i-ați lăsat pe toți puștanii din Fanfara C să se repeadă la mine. Amândoi știm că nu voiam decât ca ei să prindă gustul provocării, și că eu eram epuizat. Dar le-ați spus asta cumva? Pe dracu', nu le-ați spus, domnule Helmholtz, și acum toți puștanii ăia au impresia că pot cânta mai bine decât mine. De asta sunt amărât, domnule Helmholtz, nu de altceva. Ei chiar au impresia că înseamnă ceva să stau pe ultimul scaun din Fanfara C.

— Plummer, a spus domnul Helmholtz, tot încerc să-ți spun ceva, cu toată delicatețea de care sunt în stare, dar se pare că singura modalitate de a te face să înțelegi e să ți-o spun pe șleau.

— Bine, respingeți orice critică, a spus Plummer, ridicându-se în picioare.

— O resping?

— Da, o respingeți, a spus Plummer hotărât, îndreptându-se spre ușă. Probabil că dau cu piciorul oricărei șanse de a ajunge

în Fanfara A vorbindu-vă astfel, domnule Helmholtz, dar, sincer: incidentele de felul celui prin care am trecut eu azi v-au făcut să pierdeți competiția fanfarelor de anul trecut din iunie.

— De vină a fost toba de doi metri și zece!

— Bine, bine, luați atunci una pentru liceul Lincoln și vedeți cum o să vă descurcați.

— Mi-aș da o mână să pot face așa ceva! a spus domnul Helmholtz, uitând care era subiectul și lăsându-se pradă visului său mistuitor.

Plummer s-a oprit în prag.

— Una din aceea cum au Cavalerii din Kandahar în paradele lor?

— Da, asta e cheia!

Domnul Helmholtz și-a imaginat toba imensă a Cavalerilor din Kandahar, piesa de rezistență a tuturor paradelor locale. A încercat să și-o imagineze inscripționată cu pantera neagră a liceului Lincoln.

— Bine, domnule!

Când dirijorul a revenit cu picioarele pe pământ, Plummer era deja călare pe bicicletă.

Domnul Helmholtz a început să strige după Plummer, vrând să-l aducă înapoi ca să-i spună pe șleau că nu avea nici cea mai mică șansă să iasă vreodată din Fanfara C, că nu avea cum să priceapă vreodată că menirea unei fanfare nu era să facă zgomot, pur și simplu, ci să scoată un anumit tip de sunete. Dar Plummer dispăruse deja.

Ușurat, cel puțin până la următoarea zi a provocării, domnul Helmholtz s-a așezat să-și savureze ziarul, și a dat cu ochii de știrea că trezorierul Cavalerilor din Kandahar, cetățean respectabil altminteri, dispăruse cu tot cu fondurile organizației, lăsând în urmă, neachitate, toate facturile cavalerilor din ultimul an și jumătate.

— O să achităm tot, până la ultima centimă, chiar dacă va trebui să vindem tot, în afară de Scepтрul Sacru, a declarat Șambelanul Sublim al Sanctuarului Interior.

Domnul Helmholtz nu cunoștea pe nimeni dintre cei implicați, așa că a căscat și a întors pagina, trecând la rubrica de umor. Apoi i s-a tăiat respirația și s-a întors la prima pagină. A căutat un număr în cartea de telefoane și l-a format.

— Tit-tit-tit-tit, i-a sunat tonul de ocupat în ureche.

A pus receptorul înapoi în furcă. Probabil că sute de oameni încercau, în acea clipă, să ia legătura cu Șambelanul Sublim al Sanctuarului Interior al Cavalerilor din Kandahar, și-a spus el. S-a uitat în sus la tavanul scorojit, spunând în gând o rugăciune. Dar nici unul dintre ei, s-a rugat el, nu va umbla după un chilipir care să conștie într-o tobă mare, pe roți.

A format numărul iar și iar, dar suna ocupat de fiecare dată. A ieșit pe verandă ca să se mai calmeze. Avea să fie singurul care să liciteze pentru tobă, și-a spus, așa că putea să ofere cât voia. Doamne sfinte! Probabil că, dacă oferea cincizeci de dolari, avea să fie a lui! Se gândea să dea din banii lui proprii, iar școala să-i dea banii înapoi în trei ani, după ce se achitau integral penele și beculețele din ele.

Râdea ca un Moș Crăciun din magazinul universal când privirea i-a coborât din ceruri pe peluză, unde a zărit teancul lui Plummer de ziare nelivrate, vârate sub boscheți.

A intrat în casă și a sunat din nou la Șambelanul Sublim, cu același rezultat. Apoi a sunat acasă la Plummer, ca să-i spună unde i se rătăciseră ziarele. Dar și numărul acela suna tot ocupat.

A format, alternativ, numărul lui Plummer și pe cel al Șambelanului Sublim, și a reușit să prindă pe cineva de-abia după cinci minute.

— Da? a spus doamna Plummer.

— Bună ziua, doamnă Plummer. Sunt Helmholtz. Walter e acasă?

— Era, acum un minut, vorbea la telefon, dar tocmai a ieșit, ca din pușcă.

— Își căuta ziarele? Le-a lăsat la mine, sub o tufă de floarea-miresei.

— Da? Doamne, habar n-am unde s-a dus. N-a spus nimic despre ziare când a plecat; dar parc-am auzit că vrea să-și vândă clarinetul.

A scos un suspin și apoi a început să râdă.

— Când încep să aibă banii lor, devin teribil de independenți. Nu-mi spune nimic, niciodată.

— Ei, să-i spuneți că, după părerea mea, s-ar putea să fie o decizie bună să-și vândă clarinetul. Și să-i spuneți și unde sunt ziarele.

Era o veste neașteptat de bună că lui Plummer îi venise, în sfârșit, mintea la cap, în legătură cu cariera lui muzicală. Dirijorul a sunat din nou acasă la Șamberlanul Sublim, sperând să mai primească o veste bună. A reușit să sune, de data aceasta, dar, spre dezamăgirea lui, a aflat că acesta tocmai plecase să rezolve ceva probleme legate de lojă.

De ani de zile, domnul Helmholtz reușise să zâmbească și să-și păstreze cumpătul la repetițiile Fanfarei C. Dar, în ziua ce a urmat eforturilor sale zadarnice de a afla ceva despre toba mare a Cavalerilor din Kandahar, a fost prins cu garda jos și muzica otrăvitoare i s-a strecurat în suflet, drept la rădăcină.

— Nu, nu, nu! a strigat el, mâhnit și a aruncat, apoi, cu bagheta albă în peretele de cărămidă.

Bagheta elastică a ricoșat din cărămizi și a căzut în scaunul pliant gol din spatele secției de clarinet: scaunul gol al lui Plummer.

Când și-a recuperat bagheta, domnul Helmholtz s-a trezit că îl impresionează neașteptat de mult simbolul scaunului gol. Își dădea seama acum că nimeni, oricât de lipsit de talent ar fi fost, nu s-ar fi potrivit așa de bine ca Plummer în ultimul scaun din organizație. Domnul Helmholtz s-a uitat în jur și a văzut că mulți alți membri ai fanfarei priveau scaunul odată cu el, de parcă și ei ar fi simțit, în mod straniu, că dispăruse ceva mareț și că viața avea să fie de-acum mult mai searbădă.

În cele zece minute de pauză dintre repetiția Fanfarei C și cea a Fanfarei B, domnul Helmholtz a dat o fugă până în

birou, încercând din nou să dea de Șambelanul Sublim al Cavalerilor din Kandahar. Fără succes, însă.

— Eu știu unde a mai plecat acum? i s-a spus domnului Helmholtz. A intrat doar pentru câteva secunde, dar a ieșit imediat, din nou. I-am dat numele dumneavoastră, deci presupun că o să vă sune când o să aibă un moment de răgaz. Sunteți domnul cu toba, nu?

— Exact, domnul cu toba.

S-a auzit soneria din hol, anunțând începutul unei noi ore de curs. Domnul Helmholtz ar fi vrut să stea lângă telefon până reușea să-l prindă pe Șambelanul Sublim și încheia tranzacția, dar îl aștepta Fanfara B, și apoi urma Fanfara A.

Apoi i-a venit o idee salvatoare. A sunat la Western Union și i-a trimis bărbatului o telegramă, oferindu-i cincizeci de dolari pentru tobă și cerându-i un răspuns, cu taxă inversă.

Dar nu a primit nici un răspuns cât a durat repetiția Fanfarei B. Și nici până la jumătatea repetiției cu Fanfara A. Membrii fanfarei, băieți sensibili, destul de încordați, și-au dat imediat seama că pe dirijorul lor îl roade ceva, așa că repetiția a mers prost. Domnul Helmholtz a întrerupt un marș exact la jumătate, când cineva de afară a început să tragă de ușile mari din capătul sălii de repetiții.

— Stați așa, stați așa! Să așteptăm până se domolește larma, ca să ne și auzim, a spus domnul Helmholtz.

Chiar în clipa aceea, elevul de serviciu i-a înmănat o telegramă. Domnul Helmholtz a rupt plicul și a citit:

TOBA VÂNDUTĂ STOP PUTEȚI FOLOSI O CĂMILĂ ÎMPĂIATĂ PE ROȚI STOP

Ușile de lemn s-au deschis cu un scârțâit de balamale ruginite. O rafală vioaie de toamnă a adus câteva frunze în sală. Între uși stătea Plummer, gâfâind și transpirat, înhămat la o tobă mare cât o lună plină!

— Știu că nu e ziua provocării, a spus Plummer, dar m-am gândit că poate, în cazul meu, veți face o excepție.

Și a pășit înăuntru în toată splendoarea, mândru nevoie mare, cu imensitatea de instrument huruind în urma lui.

Domnul Helmholtz i-a sărit în întâmpinare. I-a strâns lui Plummer mâna dreaptă cu ambele mâini.

— Plummer, băiatule! Ai reușit să pui mâna pe ea. Bravo, băiete! O să-ți dau banii pe ea, indiferent cât a costat, a strigat el, adăugând în voioșia momentului: și încă ceva pe deasupra, pentru tine. Bravo, băiete!

— Cum s-o vând? a întrebat Plummer. V-o fac cadou după absolvire. Nu vreau decât să cânt la ea în Fanfara A cât sunt elev aici.

— Dar, Plummer, a spus domnul Helmholtz, tu nu te pricepi câtuși de puțin la tobe.

— O să-mi dau toată silința, a spus Plummer, trăgând instrumentul pe culoarul dintre tube și tromboane, spre secția de percuție, în care muzicienii, uluiți, îi făceau loc grăbiți.

— Stai așa, a spus domnul Helmholtz, chicotind de parcă Plummer ar fi făcut o glumă, deși știa foarte bine că nu glumea: cântatul la tobă nu înseamnă numai să izbești în drăcie de câte ori ți se năzare, să știi. Îți trebuie ani de zile ca să devii toboșar.

— Păi atunci, a răspuns Plummer, cu cât mai repede mă apuc, cu atât mai repede o să ajung bun.

— Ce voiam să spun e că mă tem că n-o să fii pregătit pentru Fanfara A o vreme.

Plummer s-a oprit în loc.

— Cam cât timp? a întrebat el.

— E, poate cândva prin ultimul an. Între timp, poți lăsa Fanfara să o folosească, până ești tu pregătit.

Domnul Helmholtz a simțit cum îl furnică toată pielea când Plummer i-a aruncat o privire tăioasă.

— La paștele cailor? a spus Plummer într-un târziu.

Domnul Helmholtz a suspinat.

— Cam așa ceva, mă tem, a spus el, clătinând din cap. Asta am tot încercat să-ți spun ieri după-amiază: nimeni nu le

poate face pe toate bine și toți trebuie să ne acceptăm limitele. Ești un băiat bun, Plummer, dar n-o să fii niciodată muzician — nici peste o mie de ani. Singurul lucru pe care îl poți face, cum trebuie să facem toți din când în când — e să zâmbești, să ridici din umeri și să-ți spui: „Ei, iată unul din lucrurile care nu sunt pentru mine“.

Ochii lui Plummer au început să licărească, înlăcrimați. S-a îndreptat încet spre ușă, târând toba după el. S-a oprit în prag, ca să mai privească o dată cu jînd la Fanfara A, cea în care nu avea să aibă niciodată un loc. A arborat un zâmbet de-abia deslușit și a ridicat din umeri:

— Unii au tobe de doi metri și zece, a spus el, alții n-au. Așa-i viața, n-ai ce să-i faci. Sunteți un om bun, domnule Helmholtz, dar n-o să puneți mâna în veci pe toba asta, pentru că am să i-o dau mamei, să-și facă din ea masă de sufragerie.

— Plummer! a strigat domnul Helmholtz.

Dar glasul lui tânguios s-a pierdut în huruiala și troncănitul imensei tobe care își urma micuțul stăpân pe asfaltul de pe alea școlii.

Domnul Helmholtz a alergat după el. Plummer și toba lui se opriseră la o intersecție, așteptând să se facă verde la semafor. Domnul Helmholtz l-a ajuns din urmă și l-a apucat de braț.

— Trebuie să avem toba asta, a găfâit el. Cât vrei pe ea?

— Zâmbiți, a spus Plummer. Ridicați din umeri! Eu așa am făcut.

Plummer a repetat gestul.

— Vedeți? Eu nu pot ajunge în Fanfara A, dumneavoastră nu puteți avea toba. Ce mare scofală? Face parte din procesul de maturizare.

— Nu-i același lucru! a spus domnul Helmholtz. Nu-i absolut deloc același lucru!

— Aveți dreptate, i-a răspuns Plummer. Eu mă maturizez, iar dumneavoastră nu.

La semafor s-a aprins lumina verde, și Plummer l-a lăsat pe domnul Helmholtz pe trotuar, cu o privire năucă.

Neavând încotro, domnul Helmholtz a alergat din nou după el.

— Plummer, a încercat el să-l îmbuneze, n-o să reușești niciodată să cânti bine la ea.

— Puneți sare pe rană, a spus Plummer.

— Dar uite cât de bine te-ai priceput s-o tragi, a spus domnul Helmholtz.

— Puneți sare pe rană, a repetat Plummer.

— Nu, nu, nu, a spus domnul Helmholtz. Nici vorbă de așa ceva. Dacă școala obține această tobă, cel care o trage va fi la fel de important și de prețuit, ca membru al Fanfarei A, ca primul clarinetist. Ți dai seama, dacă se răstoarnă?

— Ar primi un pulover cu literă dacă nu se răstoarnă? a întrebat Plummer.

Iar domnul Helmholtz i-a răspuns:

— Nu văd de ce nu.

Săracul orașel bogat

Newell Cady avea strălucirea, bogăția, autoritatea și frumusețea de vârstă mijlocie ale unui Iulius Cezar idealizat. Dar, mai presus de toate, Cady avea competență: competență neprețuită, într-o mulțime de domenii, datorită căreia mari concernuri industriale se băteau pe serviciile lui ca niște sultani în agonie, oferind jumătate din împărăție pentru un leac.

Cady putea să se plimbe printr-o uzină care pierdea bani de o generație încoace, să arunce o privire în contabilitate, să caște și să-i spună directorului cum putea face o economie de jumătate de milion de dolari pe an la materiale, cum să-și reducă personalul cu o treime, cum să-și tripleze producția și cum să vândă ceea ce până atunci aruncase, pe post de deșeururi, pe mai mult decât ar fi costat să pună aer condiționat și muzică permanentă în toată uzina. Iar aerul condiționat și muzica ar fi crescut productivitatea individuală cu până la zece la sută și ar fi redus doleanțele sindicatului cu o cincime.

Ultima companie care îl angajase fusese Corporația Federală de Sisteme Industriale, care îl instalase în funcția de vicepreședinte și îl trimisese în Ilium, statul New York, unde trebuia să se asigure că noul sediu central al companiei era construit cum trebuie, încă de la zero. Când clădirea era gata, sute de angajați din conducerea firmei aveau să-și mute birourile din orașul New York în Ilium, un oraș care practic murise de când fabricile de textile se mutaseră în sud, după cel de-al Doilea Război Mondial.

A fost mare bucurie în Ilium când s-a turnat fundația adâncă și lată a noului sediu, dar probabil că nicăieri n-a fost

veselia mai mare decât în Spruce Falls, la cincisprezece kilometri de Ilium, căci acolo închiriasse Newell Cady, având prin contract și dreptul de cumpărare, una dintre vilele înșirate pe umbroasa stradă principală.

În Spruce Falls își aveau sediul câteva firme mici, o școală publică, un oficiu poștal, un post de poliție și o stație de pompieri, deservind fermele de lapte dimprejur. În cel de-al doilea deceniu al secolului, cunoscuse un avânt imobiliar. Se construiseră atunci cincisprezece vile, din convingerea că, datorită izvoarelor sale termale calde, zona va deveni stațiune balneară pentru bogătani invalizi, ipohondri și pasionați de cai, cum devenise Saratoga, aflată nu departe.

În 1922 însă, s-a stabilit că îmbăierea în apele izvorului termal, destul de inofensivă altminteri, era totuși de vină pentru mai multe cazuri de eczemă pe care un dermatolog din Manhattan, căruia puțin îi păsa de piața imobiliară din nordul statului, a denumit-o „Boala Spruce Falls”.

Cât ai zice pește, toate vilele și staulele aferente au rămas la fel de goale precum palatele și templele părăsite de la Angkor Thorn, din Cambodgia. Băncile au declarat prescrise ipotecile pe acele case. Restul a devenit proprietatea municipalității, în contul taxelor neplătite. Nimeni n-a venit din afara orașului să ofere vreo sumă pe ele, oricât de mică, de parcă boala Spruce Falls ar fi fost lepră, holeră sau ciumă bubonică.

Nouă dintre vile au fost cumpărate, în cele din urmă, de la bănci, de localnici care n-au rezistat ispitei de a primi atât de mult pe bani atât de puțini. S-au instalat în cel mult șase camere, în timp ce restul proprietăților au căzut pradă mucegaiului, termitelor, șoarecilor, șobolanilor și copiilor năstrușnici.

— Dacă reușim să-l facem pe Newell Cady să prindă gustul vieții de la țară, a spus căpitanul pompierilor, Stanley Atkins, la ședința extraordinară a pompierilor voluntari, întrunită sâmbătă după-amiaza, o să și *folosească* acea clauză de cumpărare, iar Spruce Falls va deveni locul la modă în care se vor stabili directorii Corporației Federale. Ca să nu ne mai lungim, a spus căpitanul Atkins exuberant, propun să îl primim

pe domnul Newell Cady ca membru cu drepturi depline în detașamentul de pompieri și să-l numim președintele juriului la Expoziția anuală de pasiuni.

— *Audaces fortuna iuvat!* a spus Upton Beaton, un ins de șaiszeci și cinci de ani, înalt, cu înfățișare firoasă.

Era ultimul descendent al primei familii din Spruce Falls.

— Soarta, a tradus el după o pauză, îi favorizează pe cei îndrăzneți, e adevărat. Dar, domnilor... — și s-a oprit din nou, amenințător, în timp ce căpitanului Atkins i se citea îngrijorarea pe chip, iar ceilalți membri ai detașamentului de pompieri începuseră să se foiască în scaunele lor pliante.

Ca și predecesorii săi, Beaton avea o diplomă ornamentală de la Harvard și, tot ca aceștia, trăia în Spruce Falls pentru că un Beaton nu trebuia să se străduiască prea tare ca să pară superior vecinilor lui de acolo. Supraviețuia grație averii pe care o făcuse familia sa în timpul avântului imobiliar de scurtă durată.

— Dar, a spus Beaton din nou, ridicându-se în picioare, oare asta e soarta pe care vrem s-o avem? Ni se cere ca, în cazul domnului Cady, să renunțăm la condiția împlinirii a trei ani de rezidență pentru orice nou membru în detașamentul de pompieri și, astfel, calitatea de membru își pierde din însemnătate. Și, dacă îmi permiteți, funcția de arbitru-șef al Concursului de pasiuni are o semnificație mult mai mare decât pare, la prima vedere, pentru cineva venit din afară. În orașelul nostru, avem doar ocazii mărunte de a-i onora pe cei care ne fac cinste, și totuși, de ceva generații încoace, ne-am dat toată silința să rezervăm aceste mici onoruri acelorora dintre noi care au dat dovadă de măreție, atâta măreție câtă pot reflecta ochii unui orașel. Adaug fără ezitare că acele onoruri care mi-au fost conferite mie sunt simbolul respectului pentru familia mea și pentru vârsta pe care o am, nu pentru mine, și sunt excepții la care, probabil, ar trebui să renunțăm.

A scos un suspin.

— Dacă renunțăm la acest frumos obicei, și apoi la încă unul, și la încă unul, numai pentru bani, o să ne trezim

curând că nu ne-a mai rămas de arborat decât steagul abject al capitulării, al lepădării de tot ce prețuim acum!

S-a așezat, încrucișându-și brațele pe piept și uitându-se către ușă.

Căpitanul Atkins roșise în timpul discursului și îi evita privirea lui Beaton.

— Cei din imobiliare, a bâiguit el, se jură că valoarea proprietăților din Spruce Falls se va cvadrupla, dacă rămâne aici Cady.

— La ce-i folosește unui orășel avântul imobiliar, dacă își pierde sufletul? a întrebat Beaton.

Căpitanul Atkins și-a dres glasul.

— Supun propunerea la vot, a zis el. Mă susține cineva?

— O susțin, a spus cineva, cu capul plecat.

— Toată lumea e pentru? a întrebat Atkins.

S-a auzit târșăit de scaune și niște voci stinse, de parcă ar fi răzbătut zgomotul unui parc de copii de la un kilometru depărtare.

— Se opune cineva?

Beaton a tăcut. Dinastia Beaton din Spruce Falls tocmai se stinge. Îndrumarea sa paternă, căreia nu i se opusese nimeni timp de patru generații, tocmai fusese încheiată prin vot.

— Se aprobă, a spus Atkins.

A dat să mai spună ceva, apoi a cerut să se facă liniște.

— Șșt!

Oficiul poștal era lipit de sala de ședințe, în aceeași clădire și, de cealaltă parte a peretelui despărțitor subțire, domnul Newell Cady venise să-și ridice corespondența.

— Asta-i tot, așa-i, doamnă Dickie? o întreba Cady pe dirigintă.

— Păi unii oameni de pe-aici nu primesc atâtea scrisori nici într-un an, a spus doamna Dickie. Mai am niște corespondență clasa a doua¹ de aranjat. Poate aveți ceva și pe-acolo.

1 În sistemul poștal din Statele Unite, în clasa a doua de corespondență sunt încadrate ziarele și revistele de un anumit tip.

— Hm, a spus Cady. Așa își învață guvernul funcționarii să sorteze?

— Guvernul să mă învețe pe mine? s-a mirat doamna Dickie. Aș vrea să-l văd eu pe ăla care mă învață pe mine ceva în domeniul ăsta. Am douăzeci și cinci de ani de când sunt diriginte de poștă, încă de când s-a prăpădit soțul meu.

— Aha, a spus Cady. Ia, pot să vin un pic acolo și să arunc o privire la corespondența clasa a doua?

— Îmi pare rău, dar, știți, regulamentul... a spus doamna Dickie.

Dar ușa ghișeului din care lucra doamna Dickie se deschidea deja cu un scârțâit.

— Mulțumesc, a spus Cady. Acum, ia să zicem că, în loc să țineti plicurile alea așa, să zicem că le-ați apuca așa și, îmm – ah – și ați pune degetarul acela de cauciuc pe degetul mare, în loc de arătător...

— Vai, ia uite! s-a minunat doamna Dickie. Ce viteză aveți!

— Ar merge și mai repede, a spus Cady, dacă rîndul acela de cutii n-ar fi pe podea. De ce nu le mutați uite aici, la nivelul ochilor, vedeți? Și ce naiba caută masa asta aici?

— E pentru copiii mei, a spus doamna Dickie.

— Copiii dumneavoastră se joacă aici?

— Nu, nu sunt copii adevărați, i-a răspuns doamna Dickie. Așa le spun eu florilor de pe masă – ciclama cea isteată, palmierul cel jucăuș, limba soacrei cea cu hachițe, și...

— Vă dați seama, sper, că pierdeți cel puțin douăzeci de minute pe zi și cine știe câtă energie doar învârtindu-vă pe lângă ea, nu? i-a spus Cady.

— Ei, a spus doamna Dickie, cu siguranță sunteți foarte drăguț că vă arătați interesat de toate astea, dar, știți, m-aș simți foarte singură fără...

— Cum să nu mă intereseze? a spus Cady. Mă doare fizic când văd lucruri făcute greșit, când e așa de ușor să le faci ca lumea. Hopa! Ați pus din nou degetul mare exact acolo unde v-am spus să nu-l mai puneți!

— Căpitane Atkins, a șoptit Upton Beaton în sala de ședințe.

— Hm.

— Nu te scărpină în cap așa, a spus Beaton. Răsfiră degetele, uite așa. *Apoi* apasă. O să scarpini o suprafață de două ori mai mare, în doar jumătate din timp.

— Cu toată stima față de dumneavoastră, domnule, a zis Atkins, dar orașelului nostru nu-i strică puțin progres și învi-gorare.

— Sunt ultimul care le va sta în cale, a spus Beaton, adău-gând, după o clipă, „Păcat de țara unde paguba pândește / Degeaba-i mult belșug, când omul putrezește”¹.

— Cady e peste drum, se uită la mașina de pompieri, a spus Ed Newcomb, care era secretarul detașamentului de pompieri de douăzeci de ani.

Agentul imobiliar din Ilium, care îi molipsise de visul grandorii pe toți în afară de Beaton, îl asigurase pe Newcomb că vila lui în stil georgian colonial, după o mână de chit și vopsea, avea să pară chilipir curat pentru vreun director de corporație, la prețul de cincizeci de mii de dolari.

— Hai să-i dăm vestea cea bună!

Tatăl lui Newcomb cumpărase enormitatea de casă la li-citația inițiată de bancă. În afară de el, nu mai licitase nimeni.

Detașamentul de pompieri i s-a alăturat celui mai nou membru al ei, lângă mașina de pompieri, felicitându-l pentru noua funcție.

— Mulțumesc, a răspuns Cady, jucându-se cu dispozitivele de pe lateralul mașinii mari și roșii. Să fiu al naibii, dar știu că e ceva crom pe ea, a spus el.

— Stați s-o vedeți pe cea nouă! a zis Ed Newcomb.

— Drăciile astea sunt împopoțonate ca un carusel de bâlci, a continuat Cady. Zici că sunt de jucărie. Doamne! Cât trebuie

1 Versuri din poemul *The Deserted Village, Satul părăsit*, de Oliver Goldsmith, publicat în 1770.

să atârne la preț toate placările și ornamentele astea! Cea nouă, ziceați?

— Sigur, a răspuns Newcomb. Încă nu s-a supus la vot, dar mai mult ca sigur o să treacă.

Se vedea pe chipurile tuturor cât se bucurau în perspectivă.

— Cinci mii șapte sute de litri pe minut! a exclamat un pompier.

— Două proiectoare! a strigat altul.

— Cabină închisă!

— Scări de cinci metri jumate!

— Rezervor cu dioxid de carbon!

— Și un furtun cu tambur pus drept în mijlocul turelei! a strigat Atkins, mai tare decât toți.

După tăcerea care a urmat odei dedicate noii mașini de pompieri, a vorbit Cady.

— E ridicol! a spus el. Aveți aici o mașină excelentă.

— Domnul Cady are mare dreptate, a remarcat Upton Beaton. E o mașină practică, zdravănă, pe care ne mai putem baza încă mulți ani. Ar fi un gest nesăbuit să băgăm municipalitatea în datorii pe următorii douăzeci de ani doar ca să-și ia detașamentul de pompieri o jucărie scumpă. Domnul Cady a pus punctul pe i.

— Exact pentru genul ăsta de treburi m-am luptat jumătate din viață, a spus Cady. Bărbați care se îndrăgostesc de spectacol în loc să se concentreze pe treabă. Singurul rol al detașamentului de pompieri ar trebui să fie să stingă incendii, și s-o facă într-un mod cât se poate de economic.

Beaton l-a bătut pe căpitanul Atkins pe umăr.

— Învățăm ceva în fiecare zi, nu-i așa, șefu'?

Atkins a arborat un zâmbet dulce, de parcă tocmai primise o lovitură în plex.

La trei săptămâni de la acceptarea lui Newell Cady în detașamentul de pompieri, în subsolul bisericii se desfășura Concursul anual de pasiuni din Spruce Falls. În cele douăzeci

și una de zile care trecuseră, Hal Brayton, băcanul, renunțase să mai adune cu creionul pe pungi de hârtie; își cumpărase un calculator și își mutase rafturile din magazin în așa fel încât spațiul dedicat clienților se transformase dintr-o cutie îngheșuită într-o pistă de curse. Doamna Dickie, diriginta poștei, își mutase copiii înfrunziți, cu tot cu masă, afară din ghișeu și ridicase cel mai de jos rând de cutii la nivelul ochilor. Detașamentul de pompieri respinsese prin vot propunerea de a achiziționa pelerine roșii și albastre pentru membri, considerând că nu erau necesare pentru stingerea incendiilor. Și, într-o ședință a școlii, fuseseră prezentate niște calcule uluitoare, care dovedeau fără nici o îndoială că ar fi costat mai mult cu șapte dolari, douăzeci și nouă de cenți virgulă șase pe cap de student, pe an ca să se mențină Școala Primară Spruce Falls, decât să se trimită copiii la școala mare, eficientă și centralizată din Ilium.

Întreaga plebe părea să fi primit un stimulent puternic. Oamenii mergeau și conduceau cu viteză mai mare, încheiau afaceri mai rapid, și ochii tuturor păreau mai mari și mai strălucitori – ba chiar se citea în ei frenezia. Și, prin această minunată lume nouă, se plimbau țănoș cei doi bărbați care o ajutau să prindă contur, veșnic parteneri de-acum, după orele de muncă. Newell Cady și Upton Beaton. Rolul lui Beaton era să îi furnizeze lui Cady informații și cifre din spațiile activităților orașelului și apoi să sprijine înfocat sugestiile realiste de reformă ale lui Cady, care se succedau după informații și cifre ca noaptea după zi.

Juriul Concursului de pasiuni era compus din Newell Cady, Upton Beaton și căpitanul Stanley Atkins; aceștia înaintau încet prin marele aranjament de mese pe care erau puse expozatele din concurs. Atkins, care slăbise și devenise apatic de când opinia publică, acum informată, se întorsese împotriva noii mașini de pompieri, ținea în mâini o cutie de pantofi cu mănunchiuri frumos aranjate de panglici albastre pentru premii.

— Sigur nu ne trebuie toate panglicile astea, a spus Cady.

— Pentru orice eventualitate, ca să nu rămânem fără, a spus Atkins. S-a întâmplat într-un an și a ieșit urât.

— Sunt o mulțime de categorii de exponate, a explicat Beaton, și avem premii la fiecare categorie.

A întins o mână spre Atkins.

— Dă-mi, te rog, una cu ac, șefu’.

Și a prins o panglică albastră pe o minge cenușie și murdară cu diametru de un metru douăzeci.

— Stați așa, a spus Cady. Păi, nu dezbatem puțin treaba asta? Adică, nu cred că asta e ideea, să ne plimbăm, fiecare de capul lui, înfigând panglici albastre pe unde ni se năzare, nu? Ce naiba, uite, văd că ați dat premiul întâi bilei ăsteia sinistre, și eu nici măcar nu am habar ce e.

— Sfoară, l-a lămurit Atkins. E sfoara lui Ted Batsford. Dacă vă vine a crede, prima bucată pe care a păstrat-o, aflată chiar în centrul acestui ghem, o are din timpul celui de-al doilea mandat al lui Cleveland.

— Îhâm, a spus Cady. Și s-a hotărât să vină cu el la concurs anul acesta.

— A venit cu el la toate concursurile, de când mă știu, a spus Beaton. Știu chestia asta de când era doar cât o minge de popice.

— Deci, pentru pura perseverență, cred că ar trebui să-i dăm premiul întâi, în cele din urmă, nu? a întrebat Cady plictisit.

— În cele din urmă? s-a mirat Beaton. Întotdeauna a luat premiul întâi la categoria ghemurilor de sfoară.

Cady tocmai se pregătea să scoată o remarcă tăioasă pe tema asta, când ceva i-a atras atenția.

— Doamne, Dumnezeule sfinte! a exclamat el. Ce-i adunătura aia de gunoaie la care dați acum premiul întâi?

Atkins l-a privit derutat.

— Păi, e aranjamentul floral al doamnei Dickie, desigur.

— Salata *aia* e un aranjament floral? a întrebat Cady. Cred că aș face o treabă mai bună cu o găleată ruginită și o mână de ciuperci. Și voi îi dați premiul întâi. Unde e competiția?

— Nimeni nu se bagă în categoria altcuiva, a spus Beaton, punând o panglică peste puntea de la pupă a unei machete de corabie pe jumătate terminate.

Cady a smuls panglica de pe machetă.

— Stați așa! Toată lumea primește câte un premiu, așa e?

— Păi, da, fiecare la categoria lui, a spus Beaton.

— Și care e scopul concursului, atunci? a întrebat Cady.

— Scopul? a spus Beaton. E o expoziție, atâta tot. De ce trebuie să aibă un scop?

— Ei, fir-ar să fie, a spus Cady. Vreau să spun că ar trebui să aibă un soi de misiune – cultivarea interesului pentru arte și meserii, sau ceva de genul ăsta. Sau creșterea îndemânării și educarea gusturilor.

A făcut un gest cu mâna către expozate.

— Gunoaie, o adunătură de gunoaie – și, de ani de zile, oamenii ăștia prost îndrumați tot primesc distincții mărețe, de parcă n-ar mai avea absolut nimic de învățat, sau de parcă singurul lucru pe care-l ai de făcut pe lumea asta ca să primești laude e să ai răbdarea să aduni sfoară încă de pe vremea celui de-al doilea mandat al lui Cleveland.

Atkins părea indignat și jignit.

— Păi, dumneavoastră sunteți președintele juriului, a spus Beaton. Facem cum spuneți dumneavoastră.

— Dar, domnule Cady, a început Atkins cu o voce seacă, nu putem să nu dăm...

— Te pui în calea progresului, i-a tăiat-o Beaton.

— Păi atunci, dacă e după mine, a spus Cady, e un singur exponat, în toată sala asta, în care văd o vagă urmă de creativitate autentică și ambiție.

Puține lumini din Spruce Falls s-au stins înainte de miezul nopții în noaptea de după inaugurarea Concurșului de pasiuni, deși, de obicei, orașul era complet întunecat la zece. Puținii neparticipanți care trecuseră pe la biserică pentru a vedea exponatele și care nu auziseră de jurizare avuseseră surpriza să găsească un singur obiect răzleț, un goblen lucrat mărunț ce

reproducea coperta unei reviste de femei. Prinsă de el era singura panglică albastră care fusese acordată în ziua aceea. Cei-lalți expozanți își luaseră acasă, furioși, ofrandele refuzate, și singura premiantă a apărut și ea seara târziu, pe furiș, să-și ia acasă exponatul, lăsând în urmă panglica albastră.

Numai Newell Cady și Upton Beaton au dormit bine în noaptea aceea, cu sentimentul că făcuseră o treabă bună, demnă de laudă. Dar, până luni, orașelul fusese cuprins de o veselie nebună, căci duminică, parcă spre a compensa holocaustul Concursului de pasiuni, trecuse pe acolo agentul imobiliar. Trimisese scrisori mai multor directori din New York ai Corporației Federale de Sisteme Industriale, în care le spunea de vilele din Spruce Falls pe care puteau practic să le fure de la localnicii naivi și care se aflau la o aruncătură de băț de ceea ce probabil avea să fie reședința stimatului lor coleg, domnul Newell Cady. Iar duminică agentul imobiliar venise să prezinte niște scrisori de răspuns de la directorii care îl crezuseră.

Până luni după-amiază, deja se rostiseră ultimele cuvinte aspre despre Concursul de pasiuni. Conversațiile aveau acum ca subiect estimarea impozitului pe profitul realizat din investiții capitale, distrugerea fără scrupule de către stat și guvernele federale a interesului de a face profit, costurile nerușinate pentru construirea de case mici...

— Ascultă la mine, spunea căpitanul Atkins, cu legea asta nouă, nu mai trebuie să plătești nici un impozit pe profitul pe care îl faci când îți vinzi casa. Profitul ăla nu există practic decât pe hârtie, e doar inflație, ca la carte, nimic mai mult, și nu te impozitează pentru asta, pentru că n-ar fi cinstit.

Vorbea cu Upton Beaton și cu Ed Newcomb în oficiul poștal, în timp ce doamna Dickie sorta corespondența sosită după-amiază târziu.

— Îmi pare rău, a spus Beaton, dar trebuie să cumperi altă casă, pe care să dai cel puțin cât ai luat pe cea veche, ca să te încadrezi la legea asta.

— Ce să fac eu cu o casă de cincizeci de mii de dolari? a întrebat Newcomb, înfiorat.

— Poți s-o cumperi pe a mea cu banii ăștia, Ed, a spus Atkins. Așa, n-o să mai trebuiască să plătești nici un impozit.

Trăia în trei din cele optsprezece camere ale unui mamut pe care tatăl lui îl cumpăraseră pe nimic.

— Ca să am de două ori mai multe termite și de patru ori mai mult mucegai cu care să mă lupt, a spus Newcomb.

Atkins n-a zâmbit. În schimb, a închis cu un șut ușa oficiului poștal, care era întredeschisă.

— Măi, tâmpitule! Poate trecea cineva pe aici și a auzit ce-ai spus despre casa mea!

Beaton s-a băgat între ei.

— Potoliți-vă! Nu-i nimeni pe-aici, în afară de bătrânul Dave Mansfield, și el n-a mai auzit nimic de când i-a explodat boilerul. Ce naiba, dacă micile progrese înregistrate până acum îi fac pe toți așa de irascibili, cum o să fie oare când o să avem câte un Cady în fiecare vilă?

— E un adevărat domn, a spus Atkins.

Doamna Dickie pufnea și înjura în barbă în ghișeul ei.

— Mă fâțâi în sus și-n jos de douăzeci de ani, pentru rândul ăla de cutii de jos, și nu reușesc să mă dezobișnuiesc, acum că nu mai sunt acolo. Hopa!

Plicurile i-au căzut din mâini și i s-au împrăștiat pe jos.

— Vedeți ce se întâmplă dacă pun degetul mare cum mi-a spus el?

— Nu contează, i-a răspuns Beaton. Puneți-l unde v-a spus, că uite-acuma vine.

Mercedesul negru al lui Cady s-a oprit în fața oficiului poștal.

— Frumoasă zi, domnule Cady, nu-i așa? i-a spus Atkins.

— Îm? A, da, așa se pare. Mă gândeam la altceva.

Cady s-a dus la ghișeul doamnei Dickie ca să-și ridice corespondența, dar a continuat să vorbească peste umăr cu grupul de bărbați, fără a-i arunca nici o privire doamnei Dickie.

— Tocmai mi-am dat seama că mă abat de la drum câte un kilometru și un sfert în fiecare zi, ca să-mi ridic corespondența.

— E un motiv bun să ieșiți din casă și să mai schimbați câte o vorbă cu unul și cu altul, a spus Newcomb.

— Și asta înseamnă în jur de patru sute unu virgulă șapte kilometri pe an, a continuat Cady, nestingherit. Care, la cinci cenți kilometrul, înseamnă douăzeci de dolari pe an.

— Mă bucur să aud că se mai poate cumpăra ceva valoros cu douăzeci de dolari, a spus Beaton.

Dar Cady era într-un acces de creativitate și nu observa cum, în camera micuță, tensiunea creștea de la o clipă la alta.

— Și probabil că mai sunt cel puțin o sută de oameni care vin cu mașina ca să-și ridice corespondența, ceea ce înseamnă cheltuieli anuale, pentru cei o sută, de două mii de dolari, fără să luăm în calcul și pierderea de timp pe cap de om. Ia gândiți-vă!

— Hm, a spus Beaton, în timp ce Atkins și Newcomb se mutau de pe un picior pe altul, neștiind cum s-o șteargă mai repede. Nici nu vreau să mă gândesc cât cheltuim pe crema de ras.

L-a luat pe Cady de braț.

— Puteți veni o clipă până la mine acasă, vă rog? Aș vrea să vă arăt...

Dar Cady nu s-a clintit din fața ghișeului doamnei Dickie.

— Nu e deloc același lucru cu crema de ras, a spus el. Bărbații trebuie să se bărbierească, și nu există nimic mai bun decât crema de ras, când vine vorba să-ți razi perciunii. Și, desigur, și corespondența trebuie să ne-o ridicăm, dar am descoperit ceva ce se pare că nimeni de pe-aici nu știe.

— Haideți la mine acasă, a spus Beaton, și o să discutăm despre asta.

— E ceva atât de simplu, încât nici nu avem despre ce vorbi, a spus Cady. Am descoperit că Spruce Falls poate avea livrare rurală gratuită, doar cerând acest lucru la oficiul poștal din Ilium și punând cutii poștale în fața caselor, așa cum au toate celelalte localități de pe-aici. Și asta e valabil de ani de zile!

A zâmbit și s-a uitat în treacăt la mâinile doamnei Dickie:

— Ah, ah, ah! a dojenit-o el. Văd că aveți tendința să vă reluați vechile obiceiuri, nu-i așa, doamnă Dickie?

Atkins și Newcomb țineau ușa deschisă, ca o pereche de gardieni de la intrarea într-o cameră de execuție, iar Upton Beaton l-a îmbrâncit pe Cady afară.

— Ai un mare avantaj atunci când privești o situație din afara ei, așa ca mine, a spus Cady. Oamenii implicați în situație sunt atât de orbiți de obișnuință. Uitați-vă la voi, cum susțineți un oficiu poștal când ați putea obține servicii mult mai bune pentru doar o părticică din costuri și eforturi.

A scos un chicotit modest, iar Atkins a trântit ușa oficiului poștal în spatele lui.

— Chior în țara orbilor, ai putea spune.

— Chiorul e orb de-a binelea, a declarat Upton Beaton, dacă nu privește chipurile oamenilor și nu are încredere în celelalte simțuri ale orbilor.

— Despre ce naiba vorbești tu acolo? a întrebat Cady.

— Dacă v-ați fi uitat la chipul doamnei Dickie, în loc să vă uitați cum își face treaba, ați fi văzut-o că plânge, a spus Beaton. Soțul ei a murit într-un incendiu, salvându-i pe unii dintre cetățenii acestui oraș, pe care îi numești tu orbi acum. Vorbiți foarte mult despre pierderea de timp, domnule Cady; dacă vreți să pierdeți o grămadă de timp, faceți o plimbare prin orașel, într-o zi, și încercați să dați de cineva care nu știe că i se pot aduce scrisorile la ușă oricând, dacă dorește asta.

Cea de-a doua ședință extraordinară a pompierilor voluntari din luna aceea se încheiase și toți membrii, cu excepția unui singur pompier care nu fusese convocat, păreau relaxați și mulțumiți, pentru prima oară în ultimele săptămâni. Scopul ședinței fusese atins, prin moțiuni inițiate de Upton Beaton, patriarhul din Spruce Falls, și secondate în cor de ceilalți membri. Acum îl așteptau pe membrul cel absent, Newell Cady, să sosească la oficiul poștal aflat de cealaltă parte a peretelui subțire, ca să-și ridice corespondența de sâmbătă după-amiază.

— Uite-l că vine, a șoptit Ed Newcomb, care stătuse la pândă lângă fereastră.

Câteva clipe mai târziu, vocea puternică a răsunat prin perete.

— Doamne sfinte, iar ați băgat toate plantele alea înapoi!

— Mi-era urât, a spus doamna Dickie.

— Dar, scumpa mea doamnă Dickie, a spus Cady, gândiți-vă la...

— Moțiunea s-a aprobat, deci, a spus căpitanul Atkins cu voce tare. Domnul Beaton este desemnat, din partea detașamentului, să îl informeze pe domnul Cady că funcția sa de membru contravine, din păcate, statutului nostru, care prevede trei ani de reședință în localitate, înaintea cooptării.

— O să-i explic domnului, a spus Beaton, vorbind cât putea de tare, și el, că acesta nu este, în nici un caz, un afront personal, e vorba strict de respectarea statutului nostru, care este în vigoare de mulți ani.

— Neapărat să-i explici că toți îl prețuim, a spus Ed Newcomb, și să-i mai spui că suntem mândri că un om ca dânsul își dorește să trăiască aici.

— Așa voi face, a spus Beaton. E un om extraordinar de inteligent și sunt convins că o să își dea seama cât de înțeleaptă e reglementarea din statut care prevede rezidența. O localitate nu e ca o fabrică, în care intri și vezi la o primă privire ce se fabrică, și apoi te uiți la actele contabile și îți dai seama dacă e o afacere profitabilă sau nu. Noi nu producem și nu vindem nimic. Doar încercăm să trăim laolaltă. Când e vorba de asta, fiecare e propriul său expert, și durează ani de zile.

Ședința se încheiase.

Agentul imobiliar din Ilium era supărat, pentru că toți cei cu care voia să se întâlnească în Spruce Falls erau plecați. Stătea în băcănia lui Hal Brayton, uitându-se la strada pustie și jucându-se cu stiloul.

— S-au dus *toți* la reprezentantul care vinde mașini de pompieri? a întrebat el.

— Păi, o să plătească toți pentru mașina aia, în următorii douăzeci de ani, a spus Upton Beaton.

Îi ținea lui Brayton locul în băcănie, cât acesta se dusesse să dea o tură cu mașina de pompieri.

— Într-o săptămână o să înceapă să vină pe-aici posibili cumpărători, cât se poate de interesați, și toată lumea se duce să se dea în bărci, a spus agentul imobiliar cu amărăciune.

A deschis frigiderul de băuturi, dar apoi a lăsat din nou capacul să cadă.

— Ce se întâmplă? S-a stricat frigiderul? Totul e cald.

— Nu, doar că Brayton n-a apucat să-l bage în priză, de când a mutat toate lucrurile înapoi cum erau.

— Ziceai că el e cel care nu mai vrea să-și vândă casa?

— Unul dintre ei, a spus Beaton.

— Și mai cine?

— Toată lumea.

— Cum așa?

— Serios, a spus Beaton. Ne-am hotărât să așteptăm și să vedem cum se adaptează domnul Cady, înainte să mai punem ceva pe piață. Se pare că are ceva probleme, dar e un om bun, și noi îl sprijinim, cu toții.

Suvenirul

Joe Bane era cămătar: un tip gras și leneș, cu chelie, ale cărui trăsături păreau că alunecă spre stânga, după o viață de privit lumea prin lupa de bijutier. Era un individ singuratic, lipsit de orice talent, care n-ar fi avut pentru ce să mai trăiască, dacă ar fi fost împiedicat să joace, în fiecare zi în afară de duminică, singurul joc pe care îl stăpânea cu măiestrie — achiziționarea de obiecte cu foarte puțini bani și vinderea lor pe mult mai mulți. Era obsedat de joc, singura șansă pe care i-o oferise viața de a îi întrece pe semenii săi. Important era jocul, banii erau doar o chestiune secundară, o modalitate de a ține scorul.

Când Joe Bane și-a deschis magazinul de amanet în dimineața de luni, norii de ploaie se opriseră ca un tavan întunecat deasupra văii, închizând orașul ca într-o pungă plină cu aer stătut, umed și rece. Tunete tomnatice huruiau de-a lungul dealurilor cețoase. Bane tocmai ce apucase să-și atârne în cuier haina, pălăria și umbrela, să-și scoată cizmele de cauciuc, să aprindă luminile și să se așeze, cât era de mare, pe scaunul de după tejghea, când înăuntru a pășit un tânăr subțire, îmbrăcat în salopetă, timid și brunet ca un indian, vizibil sărac și copleșit de oraș, care i-a oferit un ceas de buzunar nemai-pomenit, pentru cinci sute de dolari.

— Nu, domnule, a spus tânărul țăran, politicoș. Nu vreau să-l las amanet. Vreau să-l vând, dacă iau destul pe el.

Când să i-l dea lui Bane, a părut că ezită, și l-a cuprins gingaș în palmele aspre înainte de a-l pune pe un pătrat de catifea neagră.

— Sperasem să-l pot păstra cumva, ca să-l dau mai departe fiului meu cel mare, dar acum avem mult mai mult nevoie de bani.

— Cinci sute de dolari sunt o căruță de bani, a spus Bane, cu aerul unui om care trăsesse nenumărate ponoase de pe urma propriei mărinimii.

A examinat pietrele prețioase care împodobeau ceasul, fără a-și trăda în nici un fel încântarea. A întors ceasul pe toate părțile, prinzând strălucirea lămpii de pe tavan în cele patru diamante care marcau orele trei, șase, nouă și douăsprezece și în rubinul care încununa cheia. Numai pietrele, și-a spus Bane, făceau cel puțin de patru ori mai mult decât cerea țăranul.

— Nu e prea mare cererea pentru asemenea ceasuri, a spus Bane. Dacă bag cinci sute de dolari în el, s-ar putea să rămân cu el ani de zile, până apare omul potrivit.

S-a uitat la chipul ars de soare al țăranului și i s-a părut că vede în el că putea pune mâna pe ceas cu mult mai puțini bani.

— Așa ceva nu mai găsești în toată țara, a spus țăranul, făcând o tentativă stângace de negociere.

— Exact asta zic și eu, a spus Bane. Cine vrea așa un ceas? Bane, unul, îl voia, și deja îl privea ca și cum ar fi fost al lui. A apăsât un buton de pe lateralul cadranului și a ascultat mecanismul fin bâzâind înăuntru și atingând cea mai apropiată oră cu un sunet dulce, cristalin.

— Îl vreți sau nu-l vreți? a întrebat țăranul.

— Ei, stai așa, a spus Bane, că nu-i genul de tranzacție la care te arunci cu capul înainte. Trebuie să știi mai multe despre ceasul ăsta înainte să-l cumpăr.

I-a scos capacul și a găsit înăuntru o inscripție gravată, într-o limbă necunoscută.

— Ce scrie aici, ai idee?

— I-am arătat-o unei profesoare de la noi din sat, a spus tânărul, și tot ce a putut să-mi zică a fost că pare a fi scris în germană.

Bane a pus o foaie de calc peste inscripție și a hașurat deasupra cu un creion, până a reușit să facă o copie lizibilă. Apoi a dat foaia și o monedă de zece cenți unui lustragiu care stăndălea pe lângă ușă, și l-a trimis în josul străzii, la un neamț care avea un restaurant, ca să-i traducă textul.

Primii stropi de ploaie tocmai brăzdau geamurile negricioase cu niște dăre curate de apă, când Bane i-a spus țăranului, într-o doară:

— Poliția supraveghează destul de atent ce ajunge pe-aici. Țăranul s-a înroșit.

— Ceasul e al meu, să știți. Îl am din război, a spus el.

— Aha. Și ai plătit taxele la el?

— Taxele?

— Normal. Dacă aduci bijuterii în țara asta, trebuie să plătești taxe pe ele. Altfel e contrabandă.

— Eu doar l-am băgat în raniță și l-am adus acasă, cum făcea toată lumea, a spus țăranul.

Era îngrijorat, exact cum sperase Bane că va fi.

— Contrabandă, a spus Bane. E ca și cum ar fi furat.

Și a ridicat din mâini, împăciuitor.

— Nu zic că nu pot să-l cumpăr, dar vreau să subliniez că va trebui să am grijă ce fac cu el. Dacă ai vrea să renunți la el pentru, să zicem, o sută de dolari, poate că m-aș băga, ca să te ajut. Încerc să le dau o șansă veteranilor, de câte ori am ocazia.

— O sută de dolari? Doar atât?

— Doar atâta face și, oricum, probabil că sunt fraier că-ți ofer și atât, a spus Bane. Ce naiba? Pentru tine o să fie o sută de dolari câștigată foarte ușor, nu? Ce-ai făcut? L-ai confiscat de la vreun prizonier german sau l-ai găsit pe-acolo, printre ruine?

— Nu, domnule, i-a răspuns țăranul. A fost ceva mai complicat.

Bane, care era foarte sensibil la asemenea detalii, a observat cum țăranul, începând să povestească despre împrejurările în care ajunsese la el acel ceas, își recăpăta încrederea de sine

și asprimea, care îl părăsiseră când plecase de la fermă, venind la oraș să-și vândă ceasul.

— Buzzer, cel mai bun prieten al meu, și cu mine, a început țăranul, eram amândoi prizonieri de război, undeva între niște dealuri din Germania. Sudetenland, așa spusese cineva că se numește zona. Într-o dimineată, Buzzer m-a trezit și mi-a spus că se terminase războiul, că gardienii plecaseră și că porțile erau deschise.

Joe Bane s-a arătat destul de iritat inițial, la gândul că trebuia să asculte povestea. Dar era o poveste spusă frumos, cu multă mândrie, și, cum era de mult admiratorul aventurilor altora, în lipsă de unele proprii, Bane a început să-i privească, invidios, pe cei doi soldați care ieșeau pe poarta deschisă a închisorii, luând-o pe un drum de țară, printre dealuri, în zorii unei diminețe însorite de primăvară din 1945, în ziua în care cel de-al Doilea Război Mondial s-a încheiat în Europa.

Tânărul țăran, pe care îl chema Eddie, și Buzzer, prietenul lui cel mai bun, au pășit afară spre pace și libertate numai piele și os, jerpeliți, murdari și lihniți de foame, dar fără să poarte pică nimănui. Plecaseră la război din mândrie, nu din înverșunare. Acum războiul se sfârșise, își făcuseră treaba, și nu voiau decât să se întoarcă acasă. Era un an diferență între ei, dar se asemănau ca două picături de ploaie.

Se gândiseră să dea o tură scurtă prin împrejurimi, pe lângă lagăr, și apoi să se întoarcă și să aștepte, alături de restul prizonierilor, sosirea unor salvatori oficiali. Dar de planul lor s-a ales praful când cei doi prieteni au fost invitați de o pereche de prizonieri canadieni să bea în cinstea victoriei, dintr-o sticlă de coniac pe care o găsiseră într-un camion german avariat.

Cu burțile supte și fierbinți chiorăind glorios de la alcool, extaziați și plini de încredere și de dragoste pentru toată omenirea, Eddie și Buzzer s-au trezit mânați înainte de șirul înghesuit și tânguitor de refugiați nemți care înaintau pe drumul principal, printre dealuri, fugind din calea tancurilor rușesti care mârâiau monoton, prin valea din spatele lor, fără

nimic care să le stea în cale. Tancurile veneau să ocupe această ultimă bucată neapărată de pământ german.

— De ce fugim? a întrebat Buzzer. Îi gata războiu', nu-i așa?

— Păi, dacă toată lumea fuge, i-a răspuns Eddie, bag samă c-ar trebui să fugim și noi, nu?

— Nici măcar nu știu pe unde suntem, i-a spus Buzzer. Canadienii ăia ziceau că-i Sudetenland.

— Unde anume?

— Unde suntem noi acum, a spus Eddie. Băieți de treabă, canadienii ăia.

— Să știi că da! Mamă, a spus Buzzer, oricum azi iubesc pe toată lumea. Uraaaaa! Aș vrea să fac rost de-o sticlă din aia de coniac, să-i pun un sfârc și să mă culc cu ea o săptămână.

Eddie a atins pe umăr un bărbat înalt cu păr negru tuns scurt, îmbrăcat cu un costum civil care îi era prea mic, și care avea o mină îngrijorată.

— Încotro fugim, domnule? Nu s-a terminat războiu'?

Bărbatul i-a aruncat o privire aspră, a mormăit ceva și l-a împins brutal.

— Nu-nțelege engleza, a spus Eddie.

— Păi să dea naiba, a spus Buzzer, atunci de ce nu le vorbești la oamenii ăștia pe limba lor? Nu-ți mai ține ascunse talentele. Hai să te-auzim cum șprehen niște doici cu nenea ăsta de-aici.

Ajunseseră lângă un automobil sport negru, cu două locuri, oprit pe marginea drumului, cu pană de motor. Un tânăr cu chip colțuros, plin de mușchi, se chinuia să repună în funcțiune motorul. Pe scaunul din față, tapițat cu piele, stătea un bărbat mai în vârstă al cărui chip plin de praf, cu o barbă nerasă de câteva zile, era umbrit de o pălărie cu borurile trase în jos.

Eddie și Buzzer s-au oprit.

— Bun, a spus Eddie. Ascultă aici: *Wie geht's?* l-a întrebat el pe bărbatul cel blond, folosind singura replică pe care o știa în germană.

— *Gut, gut*, a mormăit tânărul neamț.

Apoi, dându-și seama de absurditatea acestui răspuns automat la salut, a spus cu mare amărăciune:

— *Ja! Geht's gut!*

— Zice că-i totul în regulă, a spus Eddie.

— Mamă, da' te pricepi, nene, te pricepi, a spus Buzzer.

— Deh, păi la cât am călătorit, ce te miri? a spus Eddie.

Bărbatul mai în vârstă s-a trezit la viață și a strigat la tânărul care lucra la motor. A țipat tare și amenințător.

Blondul părea speriat. A continuat să lucreze la motor, cu și mai mare înfrigurare. Ochii bărbatului, care fuseseră cețoși cu câteva clipe înainte, erau acum mari și strălucitori. Mai mulți refugiați care treceau pe lângă el s-au întors și l-au privit.

Bărbatul mai în vârstă s-a uitat pieziș de la un chip la altul, trăgând aer în piept să le strige și lor ceva. Dar s-a răzgândit, a scos un suspin, și s-a prăbușit din nou în sine. Și-a cuprins apoi chipul în palme.

— Ce-a zis? a întrebat Buzzer.

— Nu vorbim chiar același dialect, i-a răspuns Eddie.

— Vorbește germana claselor de jos, ai? a spus Buzzer. Ei, află că eu nu mai fac un pas până nu dăm de cineva care să ne spună ce se petrece-aici. Suntem americani, frate. Ai noștri au câștigat, nu? Ce facem noi printre toți nemțălăii ăștia?

— Voi – voi, americanilor, a spus blondul, în engleză, spre surprinderea lor. Acum o să trebuiască să vă luptați cu ei.

— Uite unul care vorbește engleza, a spus Buzzer.

— Și încă destul de bine, a remarcat Eddie.

— Nu-i rău, nu-i rău deloc, a continuat Buzzer. Cu cine zici că trebuie să ne luptăm?

— Cu rușii, i-a răspuns tânărul neamț, părând a se delecta cu gândul ăsta. O să vă omoare și pe voi, dacă vă prind. Omoară pe oricine le iese în cale.

— Cum naiba? a spus Buzzer. Da' noi suntem de partea lor.

— Până când? Fugiți, băieți, fugiți!

Blondul a scos o înjurătură și apoi a smucit de maneta motorului. S-a întors spre cel mai în vârstă și i-a spus ceva, speriat de moarte de acesta.

Bătrânul a scos o tiradă de înjurături în germană, dar s-a plictisit repede de asta, și a ieșit din mașină, trântind ușa în urma lui. Cei doi au privit cu îngrijorare în direcția din care aveau să apară tancurile, și au luat-o apoi în direcția opusă, pe jos.

— Încotro o luați? a întrebat Eddie.

— Spre Praga – americanii sunt în Praga.

Eddie și Buzzer au pornit și ei în spatele lor.

— Da' știi că zilele astea facem multă geografie, nu-i așa, Eddie? a întrebat Buzzer.

S-a împiedicat, dar Eddie l-a prins.

— Ai, ai, Eddie, cred că rachiul ăla mi-a venit de hac.

— Mda, a spus Eddie, simțind că și lui i se cam pune o pâclă pe simțuri. Eu zic să lăsăm naibii Praga. Asta e, nu mai mergem, și gata!

— Bine. Găsim un locșor, undeva la umbră, și ne așezăm acolo să-i așteptăm pe ruși. Și, când vin, le arătăm plăcuțele de identificare, a spus Buzzer. Și, când le văd, pun pariu că o să dea un banchet în cinstea noastră.

A băgat un deget pe sub guler și a scos de acolo plăcuțele de identificare, care atârnavă pe sfoară.

— Da, da, cum să nu? a spus neamțul cel blond, care îl ascultase cu atenție. O să dea un mare banchet în cinstea voastră.

Coloana se mișca din ce în ce mai încet, cum se tot îngroșa. Acum se opri de-a binelea.

— Trebuie să fie o femeie în frunte, care încearcă să citească o hartă, a spus Buzzer.

De departe, din direcția în care se îndrepta coloana, s-au auzit niște țipete, ca un zgomot de valuri, de-abia deslușit. După câteva clipe de agitație și neliniște, s-au lămurit în privința cauzei: coloana lor se întâlnise cu o altă coloană de oameni care fugeau îngroziți, din direcția opusă. Rușii înconjuraseră zona. Acum cele două coloane se uniseră, formând, în centrul unui sătuc, un vârtej care se revărsa pe drumurile laterale și pe dealurile dimprejur.

— Oricum nu știu pe nimeni în Praga, a spus Buzzer, părăsind drumul și așezându-se lângă poarta unei ferme înconjurate de un zid de piatră.

Eddie l-a urmat și el.

— Mamă, nene, a spus. Poate ar trebui să rămânem fix aici, și să ne deschidem un magazin de arme, Buzzer.

Și a făcut un gest amplu cu mâna, în care a cuprins toate puștile și pistoalele aruncate pe jos prin iarbă.

— Cu gloanțe cu tot.

— Grozav loc să deschizi un magazin de arme, Europa asta, a spus Buzzer. Țștia sunt nebuni după arme pe-aici.

În ciuda panicii care îi cuprinsese pe toți cei care se învâртеau în jurul lor, Buzzer a căzut într-o toropeală plăcută, indusă de coniac. Și Eddie reușea destul de greu să-și țină ochii deschiși.

— Aha! s-a auzit o voce dinspre drum. Iată-i pe prietenii noștri americani.

Eddie a ridicat privirea și i-a văzut pe cei doi nemți, hui-duma cea tânără și morocănosul mai bătrân, rânjind în jos la ei.

— Salut, a spus Eddie.

Veselia de după coniac începuse să-i treacă și în locul ei apăruse senzația de greață.

Neamțul cel tânăr a deschis poarta fermei.

— Veniți puțin aici, vă rog. Se poate? i-a spus el lui Eddie. Avem ceva important să vă spunem.

— Spune aici, i-a răspuns Eddie.

Blondul s-a aplecat spre el.

— Am venit să ne predăm.

— Ați venit să ce?

— Ne predăm, a spus blondul. Suntem prizonierii voștri — prizonieri ai Armatei Statelor Unite.

Pe Eddie l-a pufnit râsul.

— Pe bune!

— Buzzer! a zis Eddie, împungându-l pe prietenul său cu vârful bocancului. Băi, Buzzer, trebuie să auzi asta!

— Îm?

— Tocmai am capturat pe cineva.

Buzzer a deschis ochii și s-a uitat pieziș la cei doi nemți.

— Cred că ești mai beat decât mine, Eddie, să fiu al năibii! Auzi, te-a apucat acum capturarea, a spus el în cele din urmă. Măi, tăntălăule, s-a terminat războiu'!

Și a fluturat generos din mână:

— Eliberează-i!

— Dacă ne treceți prin frontul rusesc și ne duceți la Praga ca prizonieri ai americanilor, o să deveniți eroi, a spus blondul. Apoi a coborât vocea: Acesta este un celebru general german. Gândiți-vă – îl puteți aduce ca prizonier al vostru.

— Chiar e general? s-a mirat Buzzer. *Heil Hitler*, tataie!

Bătrânul a ridicat brațul într-o formă simplificată de salut.

— Uite că mai are ceva vână-n el, când vine vorba de asta, a spus Buzzer.

— Din câte-am înțeles, a spus Eddie, eu și Buzzer o să fim eroi numa' dacă reușim să trecem întregi prin frontul rusesc, chiar și fără un general german.

Huruitul coloanei de tancuri ale Armatei Roșii se auzea din ce în ce mai tare.

— Bine, bine, a zis blondul, atunci vindeți-ne uniforme voastre. O să vă rămână plăcuțele de identificare, și puteți să luați hainele noastre.

— Mai bine sărac decât mort, i-a răspuns Eddie. Nu-i așa, Buzzer?

— Stai așa, Eddie, a spus Buzzer. Stai oleacă. Ce ne dați?

— Veniți în curtea fermei. Nu vă putem arăta aici, a spus blondul.

— Am auzit că umblă și ceva naziști prin zonă, a zis Buzzer. Hai, să ne facem măcar o idee.

— Cine e prostul acum? a întrebat Eddie.

— Vreau doar să le pot spune nepoților mei ce am refuzat, l-a liniștit Buzzer.

Blondul se căuta prin buzunare. A scos un teanc gros de bancnote germane.

— A, bani federali! a spus Buzzer. Altceva n-aveți?

Atunci le-a arătat bătrânul ceasul din aur, cu patru diamante și un rubin. Și acolo, în mijlocul mulțimii aceleia de refugiați de toate soiurile posibile, blondul le-a spus lui Buzzer și lui Eddie că acel ceas putea fi al lor dacă veneau în spatele zidului și schimbau uniformele lor americane jerpelite cu hainele civile nemțești. Își închipuiau că americanii sunt în halul ăsta de proști!

Ce nebunie, ce poveste amuzantă! Eddie și Buzzer erau atât de chercheliți! Ce poveste aveau să spună odată ajunși acasă! Dar ei nu voiau ceasul. Voiau să ajungă acasă întregi. Și acolo, în mijlocul mulțimii aceleia de refugiați de toate soiurile posibile, blondul le-a arătat un pistol mic, de parcă le-ar fi spus că și acela putea fi al lor, împreună cu ceasul.

Dar deja era imposibil să mai spui vreo chestie amuzantă, pentru că nu te mai auzeai. Pământul tremura și aerul vibra, căci vehiculele armate ale Uniunii Sovietice victorioase, duduind și dând rateuri, se iviseră pe drum. Cine a putut, s-a ferit din fața imenselor camioane. Dar unii au fost mai puțin norocoși. Unii au fost călcați. Striviți.

Eddie, Buzzer și bătrânul și blondul s-au trezit în spatele zidului lângă care blondul spusese că americanii puteau să le dea nemților uniformele lor, în schimbul ceasului și al hainelor civile. În tumultul acela, când oricine putea face orice, și nimănui nu-i păsa ce făceau ceilalți, blondul l-a împușcat pe Buzzer în cap. Apoi a îndreptat pistolul spre Eddie. A apăsă pe trăgaci, dar nu l-a nimerit.

Era limpede că acela fusese planul, din capul locului, să-i omoare pe Eddie și pe Buzzer. Dar ce șanse avea bătrânul, care nu vorbea o boabă de engleză, să treacă drept american în fața celor pe mâinile cărora urma să ajungă? Nici una. Doar blondul avea să facă asta. Și amândoi erau pe cale să fie capturați. Bătrânul nu avea altă variantă decât să se sinucidă.

Eddie a sărit peste gard, care acum îl despărțea de blond. Dar blondului nu-i mai păsa ce se întâmplă cu Eddie. Găsea toate lucrurile de care avea nevoie pe trupul lui Buzzer. Când Eddie s-a uitat peste gard ca să vadă dacă Buzzer mai era în

viață, blondul tocmai îi dezbrăca cadavrul. Pistolul era acum la bătrân. Și-a băgat țeava pe gură și și-a zburat creierii.

Blondul a dispărut cu hainele și plăcuțele de identificare ale lui Buzzer. El stătea acum în izmenele de soldat, fără nici o identitate. Pe pământ, între bătrân și Buzzer, Eddie a găsit ceasul. Încă mai mergea. Arăta ora exactă. L-a ridicat și l-a băgat în buzunar.

În afara magazinului de amanet al lui Joe Bane, furtuna se oprise.

— Când am ajuns acasă, a spus Eddie, le-am scris părinților lui Buzzer. Le-am spus că fusese ucis în lupta cu un neamț, deși războiul se sfârșise. Și celor din armată le-am spus același lucru. Nu știam numele locului în care murise, așa că a fost imposibil să îi caute corpul și să-l înmormânteze cum se cuvine. A trebuit să-l las acolo. Cine l-a îngropat, dacă nu cumva o fi recunoscut izmenele de soldat, n-ar fi avut de unde să știe că e american. Ar fi putut fi neamț. Ar fi putut fi orice.

Eddie a înșfăcat ceasul de sub nasul cămătarului.

— Vă mulțumesc că m-ați ajutat să aflu cât valorează, a spus el. Cred că mai bine îl păstrez ca amintire.

— Cinci sute, a spus Bane, dar Eddie se îndrepta deja spre ușă.

Zece minute mai târziu, lustragiul s-a întors cu traducerea inscripției din interiorul ceasului. Spunea așa:

„Generalului Heinz Guderian, Comandant al Statului Major al Armatei, care nu-și va găsi liniștea până ce ultimul soldat inamic nu va fi alungat de pe pământul sacru al celui de-al Treilea Reich. ADOLF HITLER.“

Jolly Roger în croazieră

În timpul marii crize economice, Nathan Durant a fost fără adăpost, până când Armata Statelor Unite i-a devenit casă. A stat în armată timp de șaptesprezece ani, timp în care pământul a fost pentru el teritoriu, dealurile și văile – fortificații naturale, orizontul – o chestie pe care nu e indicat să ți se contureze silueta, iar casele și pădurile și tufele i-au fost adăpost. A fost o viață bună. Când i se ura să se gândească tot la război, își făcea rost de-o femeie și de-o sticlă și a doua zi dimineața era gata să se mai gândească la război o vreme.

Când avea treizeci și șase de ani, într-un post de comandă camuflat de desișul verde, aflat pe teritoriul Coreei, a căzut un proiectil inamic care l-a făcut pe Maiorul Durant să zboare prin peretele cortului cu hărți și cu carieră cu tot.

Întotdeauna își imaginase că avea să moară tânăr și curajos. Dar n-a murit. Moartea era undeva, hăt departe, iar pe Durant îl aștepta un batalion întreg de ani de pace, necunoscuți și înfricoșători.

În spital, bărbatul de pe patul de alături vorbea întruna despre barca pe care avea să și-o ia de îndată ce se punea pe picioare. Cum nu avea propriile vise dulci pentru zilele de pace, cum nu avea o casă, familie sau prieteni civili, Durant a împrumutat visul vecinului său de salon.

Cu o cicatrice adâncă pe obraz, cu lobul urechii drepte retezat și cu un picior paralizat, s-a dus șontăcând până la un depozit de bărci din New London, portul cel mai apropiat de spital, și și-a cumpărat un vas de agrement la mâna a doua. A

învăţat să-l piloteze acolo, în port, l-a botezat *Jolly Roger*¹ la sugestia unor copii care bântuiau prin depozit şi a pornit-o, în mod arbitrar, spre insula Martha's Vineyard.

N-a stat decât o zi pe insulă, căci l-au deprimat liniştea şi nostalgia, sentimentul că era înconjurat de lacuri de timp adânci şi neclintite, bărbaţii şi femeile care erau atât de confundăţi în pacea locului încât nu aveau ce să comunice cu un fost soldat în afară de câteva cuvinte despre vreme.

Durant a plecat apoi spre Chatham, aflat în colţul peninsulei Cape Cod, şi s-a trezit lângă o femeie superbă, la baza farului de acolo. Dacă ar fi fost îmbrăcat cu vechea lui uniformă, dacă ar fi părut, aşa cum îi plăcuse pe vremuri să pară, gata să plece într-o misiune periculoasă, poate că el şi femeia aceea ar fi sfârşit împreună. Femeile îl trataseră cândva ca pe un băieţel care avea permisiune specială să mănânce glazura de pe prăjituri. Dar femeia nici nu s-a uitat la el. Era nimeni şi nimic. Vechea scânteie se stinsese.

Vechiul spirit temerar i-a reînviat pentru vreo două ore în timpul unei scurte furtuni venite dinspre dunele de pe coasta de est a peninsulei Cape Cod, dar nu era nimeni la bord care să-l observe. Când a ajuns la adăpost în portul ferit din Provincetown şi a tras la mal, era din nou un bărbat de prisos, care nu trebuia să fie niciunde nicicând, a cărui viaţă rămăsese toată în urmă.

— Uitaţi-vă în sus, vă rog, i-a spus un tânăr îmbrăcat ţipător, cu un aparat de fotografiat în mână şi o fată atârnată de braţ.

Surprins, Durant chiar s-a uitat în sus, şi imediat a auzit declanşatorul aparatului.

— Mulţumesc, i-a spus tânărul cu voioşie.

— Sunteţi pictor? l-a întrebat fata.

— Pictor? s-a mirat Durant. Nu, sunt ofiţer în rezervă.

1 Denumire dată steagului negru cu craniu şi oase albe, folosit de piraţi.

Cei doi tineri n-au reușit să-și ascundă dezamăgirea.

— Îmi pare rău, a spus Durant iritat, simțindu-se neinteresant.

— Ah! a exclamat fata, uite acolo niște pictori adevărați.

Durant s-a uitat spre artiști – trei bărbați și o femeie, care se apropiau probabil de treizeci de ani. Stăteau pe ponton, cu spatele la o grămadă de surcele, desenând. Femeia, o brunetă bronzată, se uita drept la Durant.

— Vă deranjează dacă vă fac portretul? a întrebat ea.

— Nu, nu cred, nu, i-a răspuns Durant grosolan.

În timp ce poza nemișcat, s-a întrebat la ce se gândise, oare, de păruse așa de interesant, demn de un portret. Și-a dat seama că se gândise la masa de prânz, la mica bucătărie de la bordul lui *Jolly Roger*, la cei patru crenvurști zbârciți, la litra de brânză și la berea trezită dintr-o sticlă de un sfert care îl așteptau acolo.

— Gata, a spus femeia. Uite!

Și i-a întins o schiță.

Durant a dat cu ochii de un bărbat mare și flămând, cu o cicatrice pe obraz, care stătea cocoșat, posomorât ca un copil pierdut.

— Chiar așa de rău arăt? a spus el, izbucnind în râs.

— Chiar așa de rău te simți?

— Mă gândeam la masa de prânz. Masa de prânz poate fi un lucru cumplit.

— Nu și unde mâncăm noi, a spus ea. De ce nu vii cu noi?

Așa că maiorul Durant s-a dus cu ei: cu cei trei bărbați, Ed, Teddy și Lou, care dănuiau printr-o viață ce părea plină de secrete amuzante, și cu fata, Marion. Își dăduse seama că era ușurat să aibă companie din nou, chiar și acea companie, și pășea vesel pe alee.

La masă, cei patru au vorbit despre pictură, balet și teatru. Durant obosise să se prefacă interesat, dar își dădea în continuare silința.

— Așa-i că e bună mâncarea aici? l-a întrebat Marion în treacăt, vrând să fie politicoasă.

— Îhâm, i-a răspuns Durant. Dar sosul de la creveți e cam fără gust. Îi lipsește...

Dar a renunțat, căci cei patru se lansaseră din nou în vârtejul lor de discuții.

— Ai venit aici cu mașina? a întrebat Teddy, când a văzut că Durant îl privește dezaprobat.

— Nu, i-a răspuns Durant. Am venit cu barca mea.

— Cu barca! l-au îngânat cu toții, încântați, și Durant s-a trezit din nou în centrul atenției.

— Ce fel de barcă? a întrebat Marion.

— O barcă de agrement, cu cabină, i-a răspuns Durant. S-au dezumflat.

— Aha, a spus Marion, o baracă din aia plutitoare, cu motor.

— Ei, a spus Durant, tentat să le povestească de furtuna căreia îi ținuse piept, să știți că nu-i floare la ureche să...

— Cum se numește? a întrebat Lou.

— *Jolly Roger*¹, a spus Durant.

Cei patru au *schimbat* câteva priviri, apoi au izbucnit în râs, repetând numele bărcii, spre consternarea și mirarea lui Durant.

— Dacă ai avea un câine, a zis Marion, pun pariu că i-ai spune *Spot*.

— Mi se pare un nume foarte bun pentru un câine, a spus Durant, înroșindu-se.

Marion s-a întins peste masă și l-a bătut pe mână.

— Aaaaaaah, drăguțule, nu ne băga în seamă.

Era o femeie iresponsabil de tandră, care părea să n-aibă nici cea mai vagă idee cât de profund îl mișca pe singuraticul Durant atingerea ei, în ciuda indignării sale.

— Uite că ne-am tot luat cu vorba și nu te-am lăsat să scoți nici un cuvânt, a spus ea. Ce anume faci în armată?

1 Pe lângă referirea la steagul piraților, cuvântul *Roger* are, la rândul său, numeroase conotații licențioase.

Durant a tresărit. Nu pomenise nimic de armată și nici nu purta vreun însemn pe hainele decolorate.

— Păi, am fost în Coreea un timp, a spus el, și acum am părăsit armata, din cauza rănilor.

Cei patru erau impresionați și plini de respect.

— Ai avea ceva împotrivă să ne povestești despre asta? a întrebat Ed.

Durant a scos un suspin. Nu avea nici un chef să le povestească despre asta lui Ed, Teddy și Lou, dar voia foarte tare ca Marion să audă ce și cum – voia să-i arate că, deși nu vorbea pe limba ei, vorbea o limbă a lui care avea viață în ea.

— Nu, a spus el, sunt câteva lucruri care e mai bine să rămână nespuse, dar în cea mai mare parte, de ce să nu povestesc?

S-a tolănit în scaun, și-a aprins o țigară, și a privit înapoi în trecut cu ochii mijiți, de parcă s-ar fi uitat printr-un paravan subțire de tufe, dintr-un post de observație.

— Ei bine, a început el, eram acolo pe coasta de est, și...

Nu mai încercase niciodată până atunci să spună povestea și acum, din dorința de a fi credibil și rafinat, s-a trezit că include tot soiul de detalii, mai mult sau mai puțin importante, pe măsură ce și le amintea, iar povestea lui ajunsese să nu mai fie doar o poveste, ci descrierea amorfă și mătăhăloasă a războiului așa cum păruse el de-adevăratelea: o harababură oribilă pe care povestirea o reda cu cel mai pur realism, dar care n-avea nici o legătură cu divertismentul.

Vorbea deja de douăzeci de minute și ascultătorii lui își terminaseră cafeaua și desertul și fumaseră și câte două țigări de căciulă, iar chelnerița aștepta cu nerăbdare să încaseze nota de plată. Durant, aprins la față și iritat, încerca să gestioneze o distribuție de câteva mii de suflete, răspândite pe zece mii și ceva de hectare din Coreea de Sud. Spectatorii îl ascultau cu ochii sticloși, înviorându-se la orice semn că părțile componente aveau să se reunească într-un întreg și apoi într-un final. Dar semnele erau întotdeauna false și, în cele din urmă,

când Marion și-a înghițit cel de-al treilea căscat, Durant s-a aruncat în aer pe sine, cel din poveste, prin peretele cortului și apoi a amuțit.

— Ei, a spus Teddy, nouă, celor care nu am văzut toate astea, ne e greu să ne imaginăm.

— Cuvintele sunt neputincioase, a spus Marion.

L-a bătut din nou pe mână pe Durant.

— Ai trecut prin atâtea, și totuși ești așa de modest în privința asta.

— Ei, o nimica toată, a spus Durant.

După câteva clipe de tăcere, Marion s-a ridicat în picioare.

— Ne-a făcut mare plăcere să te cunoaștem și a fost foarte interesant să te ascultăm, domnule maior, a spus ea. Îți urăm cu toții călătorie plăcută pe *Jolly Roger*.

Și așa s-a sfârșit.

Întors pe *Jolly Roger*, Durant a terminat sfertul de bere trezită și și-a spus că era gata să renunțe – să vândă barca, să se întoarcă la spital, să-și pună un halat și să joace cărți și să frunzărească reviste în vecii vecilor.

Fără tragere de inimă, s-a apucat să studieze hărțile ca să-și facă un itinerar de întoarcere în New London. Abia atunci și-a dat seama că era la numai câțiva kilometri depărtare de satul de baștină al unui prieten care murise în cel de-al Doilea Război Mondial. I s-a părut că s-ar potrivi, cumva, cu situația, dacă ar trece să-i viziteze duhul, pe drumul de întoarcere.

A ajuns în sat într-o dimineață cețoasă, cu o zi înainte de Ziua Eroilor, simțindu-se el însuși ca un duh. A acostat stângaci, zguduind docul satului, și l-a ancorat pe *Jolly Roger* cu un nod grosolan.

Când a pășit pe strada principală, aceasta era cufundată în liniște, dar împodobită cu steaguri. Doar doi oameni se aflau prin preajmă, care să-l privească pe străinul morocănos.

A intrat în oficiul poștal și s-a dus la bătrânica sprintenă care sorta corespondența în ghișeul dărăpănat.

— Nu vă supărați, a spus Durant, caut familia Pefko.

— Pefko? Pefko? a întrebat diriginta. Nu-mi pare a fi numele cuiva de pe-aici. Pefko? Sunt vilegiaturiști?

— Nu, nu cred. De fapt, sigur nu. Dar e posibil să se fi mutat de aici de ceva vreme.

— Păi, dacă au locuit aici, ar trebui să știu. Ar fi venit să-și ridice corespondența. Sunt doar patru sute de cetățeni care stau aici tot anul, și eu una n-am auzit de nici un Pefko.

Secretara din biroul de avocatură de vizavi a intrat și s-a așezat în genunchi lângă Durant, făcând combinația de la lacătul cutiei ei poștale.

— Annie, a întrebat diriginta, ai idee dacă există pe-aici cineva cu numele Pefko?

— Nu, i-a răspuns Annie. Decât dacă n-or fi stat în căsuțele de vară dintre dune. E greu să ții socoteala celor care stau în căsuțele alea. Proprietarii se schimbă mereu.

S-a ridicat, și Durant a observat că era atrăgătoare în simplitatea ei, fără sulimeneală și zorzoane. Dar Durant era de-acum așa de convins că era neinteresant, încât a tratat-o cu indiferență.

— Uitați, a spus el, sunt Durant, maiorul Nathan Durant, și unul dintre cei mai buni prieteni pe care i-am avut în armată era de aici. George Pefko – știu că era de aici. Așa mi-a spus, și așa scria și în toate fișele lui. Sunt sigur de asta.

— Aaah, a spus Annie. Ia stai, stai, stai. Așa e – cu siguranță. Acum îmi amintesc.

— L-ați cunoscut? a întrebat Durant.

— Nu personal, a spus Annie, dar știu acum despre cine vorbiți: cel care a murit în război.

— Eram acolo, cu el, a spus Durant.

— Tot nu pot spune că mi-l amintesc, a zis diriginta.

— Nu vi-l amintiți pe el, probabil, dar vă amintiți familia, a spus Annie. Și, da, chiar acolo locuiau, între dune. Doamne, asta era acum multă vreme, zece sau cincisprezece ani. Vă amintiți familia aceea care l-a convins pe Paul Eldredge să-l lase să stea peste iarnă într-una din căsuțele lui de vacanță? Aveau cel puțin șase copii. Aceea era familia Pefko. Mă mir

că n-au murit înghețați, că nu aveau decât un șemineu ca sursă de căldură. Bătrânul a venit pe-aici la cules de coacăze și a rămas apoi peste iarnă.

— N-aș spune, atunci, că sunt de-aici, a spus diriginta.

— George așa spunea, a zis Durant.

— Ei, a spus Annie, cred că tânărul George putea să spună că se trage din multe orașe. Era o familie pribeagă.

— George s-a înrolat aici, a spus Durant. Probabil că așa s-a hotărât.

După aceeași logică, Durant își alesese Pittsburgh ca oraș de domiciliu, deși putea spune același lucru despre multe alte orașe.

— Era genul de om care s-a simțit acasă în armată, a spus diriginta. Un tip sfrijit și tenace, mi-l amintesc acum. Familia lui nu primea nici un fel de corespondență. Asta era problema, și nici la biserică nu veneau. De asta i-am uitat. Pribegi. Cred că era de vârsta fratelui tău, Annie.

— Știu, și eu mă țineam după frate-meu toată ziua bună ziua, pe vremea aceea, dar George Pefko n-avea treabă cu gașca lui. Nu se amestecau cu ceilalți, Pefko ăștia.

— Trebuie să existe cineva care să-și amintească bine de el, a spus Durant. Cineva care...

A lăsat propoziția neterminată, cu un aer disperat. Era insuportabil gândul că toate vestigiile lui George dispăruseră, fără ca cineva să le simtă lipsa:

— Acum că stau să mă gândesc, a spus Annie, sunt aproape sigură că există un scuar care a primit numele lui.

— Un scuar? s-a mirat Durant.

— Nu chiar un scuar, i-a răspuns Annie. Doar i se spune scuar. Când un bărbat de pe-aici își pierde viața în război, primăria dă numele lui unei mici bucăți de teren municipal – un sens giratoriu, sau ceva de genul ăsta. Și pun acolo o plăcuță, cu numele lui. Triunghiul acela de lângă docul satului – ei, sunt aproape sigură că acela poartă numele prietenului tău.

— E greu să le mai ții socoteala, în ziua de azi, s-a scuzat diriginta.

— Vreți să mergem până acolo, să-l vedeți? a întrebat Annie. Aș fi bucuroasă să vi-l arăt.

— O plăcuță? a spus Durant. Nu, lăsați.

Și-a frecat mâinile una de alta.

— Ei, în ce direcție e restaurantul? Unul cu bar.

— După cincisprezece iunie, în orice direcție ai dori să o apuci, a spus diriginta. Dar, în clipa asta, totul e închis. Dar poți să-ți iei un sendviș de la băcănie.

— Mai bine o iau din loc, a spus Durant.

— Dacă tot ați venit, ar trebui să rămâneți să vedeți parada, a zis Annie.

— După șaptesprezece ani de armată, asta chiar că m-ar încânta, a spus Durant. Ce paradă?

— De Ziua Eroilor, i-a răspuns Annie.

— Credeam că e mâine, a spus Durant.

— Copiii defilează astăzi. Mâine, școlile sunt închise, a spus Annie, și apoi a zâmbit. Mă tem că va trebui să suportați încă o paradă, domnule maior, căci tocmai se apropie.

Durant s-a dus după ea pe trotuar, în dorul lelii. Se auzea sunetul unei fanfare, dar nu apăruseră încă și cei care defilau. O duzină de oameni, nu mai mult, așteptau să treacă parada.

— Se duc de la un scuar la altul, i-a explicat Annie. Ar trebui să-i așteptăm lângă scuarul lui George.

— Cum spuneți dumneavoastră, a spus Durant. O să fiu mai aproape de barcă.

Au luat-o pe stradă la vale, spre docul satului și spre *Jolly Roger*.

— Scuarurile sunt foarte bine îngrijite, a spus Annie.

— Da, așa e întotdeauna, așa e întotdeauna, a mormăit Durant.

— Vă grăbiți să ajungeți în altă parte astăzi?

— Eu? a întrebat-o Durant cu amărăciune în glas. Eu? Nu mă așteaptă nimic, niciunde.

— Am înțeles, a spus Annie, mirată. Îmi pare rău.

— Nu e vina dumneavoastră.

— Cum adică?

— Și eu sunt un vagabond al armatei, ca George. Ar fi trebuit să-mi dea și mie o plăcuță și să mă împuște. Nu fac doi bani pentru nimeni.

— Acesta e scuarul, a spus Annie cu blândețe.

— Unde? A, acela.

Scuarul era de fapt un triunghi de iarbă, cu latura de trei metri, la întâlnirea dintre două alei și o potecă. În mijlocul lui era un bolovan scund pe care era prinsă o mică placă metalică, ușor de trecut cu vederea.

— Scuarul memorial George Pefko, a spus Durant. Să dea naiba, mă întreb ce părere ar avea George despre asta.

— I-ar plăcea, nu? a întrebat Annie.

— Probabil că ar râde.

— Nu văd nimic de râs în asta.

— Nimic, absolut nimic, în afara faptului că nu prea are nici o legătură cu nimic, nu-i așa? Cui îi pasă de George? De ce i-ar păsa cuiva de George? Așa li se pare oamenilor că se cade, să pună plăcuțe.

Membrii fanfarei se vedeau acum: opt la număr, adolescenți, fără cadență, apăreau de după un colț, făcând zgomotul acela încrezător, mândru, distonant și incoerent care voia să fie muzică.

Înaintea lor, gras și relaxat, mergea polițistul local, călare pe motocicletă, îmbrăcat în piele și dotat cu pistol, gloanțe, cătușe, baston și insignă. Era superbă nepăsarea față de motocicletă de sub el care scotea fum și dădea rateuri, în timp ce acesta se mișca ușor în față și în spate, înaintea paradei.

În urma paradei, venea un nor mov care părea să plutească la un metru și ceva deasupra străzii. Erau buchete de liliac, purtate de copii. De-a lungul trotuarului, niște profesori sobri ca bisericile din New England le dădeau diverse ordine copiilor.

— Liliacul a înflorit la timp anul acesta, i-a spus Annie. Câteodată nu apucă să înflorească. E chestie de noroc.

— Da? a spus Durant.

Un profesor a suflat într-un fluier. Parada s-a oprit, iar Durant a văzut o duzină de copii venind spre el, cu ochii mari,

cu brațele pline de flori, cu genunchii ridicați până la piept. S-a dat la o parte. Un gornist a trâmbițat un semnal chinuit.

Copiii au așezat florile în fața plăcuței din scuarul memorial George Pefko.

— Minunat! a șoptit Annie.

— Da, a zis Durant. Și unei statui i-ar da lacrimile. Dar ce înseamnă?

— Tom, i-a spus Annie unui băiețel care tocmai își pusese florile jos, de ce ai făcut asta?

Băiatul s-a uitat în jur, cu un aer vinovat.

— Ce-am făcut?

— De ce ai pus florile acolo? l-a întrebat Annie.

— Spune-le că e în semn de omagiu pentru unul dintre vitejii căzuți care și-au dat viața din altruism, l-a îndemnat o profesoară.

Tom a privit-o fără nici o expresie pe chip, apoi s-a uitat din nou la flori.

— Nu știai? l-a întrebat Annie.

— Ba da, sigur că știam, a spus Tom în cele din urmă. Și-a dat viața în luptă, ca să ne apere pe noi și libertatea noastră. Iar noi îi mulțumim cu flori, pentru că a făcut ceva frumos.

S-a uitat apoi în sus la Annie, parcă mirându-se că îl întrebase.

— Oricine știe.

Polițistul a ambalat motorul motocicletei. Profesoara i-a strunit pe copii să se alinieze. Și parada a luat-o din loc.

— Ei, a spus Annie, vă pare rău că a trebuit să îndurați încă o paradă, domnule maior?

— E adevărat, nu-i așa? a murmurat Durant. E al naibii de simplu, și totuși așa de ușor de uitat.

Văzându-i pe inocenții participanți la marș, cu florile lor, a devenit conștient de viață, de frumusețea și importanța unui cătun pe timp de pace.

— Poate că n-am știut până acum – poate că n-am avut de unde să știu. Asta e însemnătatea războiului, nu-i așa? Asta.

Durant a răs.

— George, măi vagabondule, măi bețiv bătrân, măi obsedatule, apucatule, i-a spus el Scuarului Memorial George Pefko, să fiu al naibii dacă n-ai ajuns sfânt până la urmă.

Vechea scânteie se reaprinsese. Maiorul Durant, întors acasă din războaie, era cineva.

— Mă întreb, i-a spus el lui Annie, dacă n-ai vrea să iei masa cu mine? Și apoi, mă gândesc, poate facem o tură cu barca mea.

Mireasă la comandă

Sunt consilier la o firmă de consultanță în investiții. Încep să-mi construiesc o clientelă și cred că am s-o apuc, fără modestie, pe calea sfaturilor bune pe care le dau. Uniforma – costumul gri, pălăria de fetru și paltonul bleumarin – e plătită; după ce îmi mai iau jumătate de duzină de cămăși albe, am de gând să cumpăr niște acțiuni.

În branșa asta a consultanței în investiții, avem o întrebare standard, și anume:

— Stimate domn X, înainte să demarăm analiza și să vă prezentăm recomandările noastre, am vrea să știm ce anume doriți de la portofoliul dumneavoastră: venituri sau creștere?

Un portofoliu este un ou pus la clocit, sub formă de acțiuni și obligațiuni. Ceea ce vrea întrebarea să determine este dacă acel client dorește să pună oul într-un loc în care va crește, fără a aduce prea multe dividende la început, sau vrea ca acest ou să rămână cam de aceeași mărime, dar să îi aducă niște dividende frumoase?

După cum răspunde clientul de obicei, acesta vrea ca oul său să crească și să-i și aducă o mulțime de dividende. Vrea să se îmbogățească rapid. Dar am primit și o grămadă de răspunsuri neobișnuite, în mod special de la clienți care, din cauza unui soi de blocaj mental, nu pot vorbi despre bani la modul abstract. Când îi întrebi ce vor de la portofoliul lor, cel mai probabil îți vor pomeni de ceva pe care ard de nerăbdare să arunce banii – o mașină, o călătorie, un iaht, o casă.

Când i-am pus această întrebare unui client pe nume Otto Krummbein, acesta mi-a spus că voia să facă fericite două femei: pe Kitty și pe Falloleen.

Otto Krummbein e un geniu. E creatorul Scaunului Krummbein, al Patului Bi-modular Krummbein, al mașinii de curse Marittima-Frascati și al întregii linii de ustensile de bucătărie Mercury.

Este atât de absorbit de frumusețe, încât capacitatea sa mentală pe teme financiare este similară cu a unui pițigoi. Când i-am arătat primul certificat de acționar pe care l-am cumpărat pentru portofoliul lui, a vrut să-l vândă imediat, pentru că nu-i plăcea prezentarea grafică.

— Ce contează cum arată certificatul, Otto? l-am întrebat, derutat. Important e că firma din spatele lui e bine condusă, în expansiune și are o mare rezervă de lichidități.

— Orice firmă, a spus Otto, care și-ar alege ca emblemă monstruoșitatea asta din capul paginii, pe Meduza asta grasă călare pe o țeavă de canalizare și înfășurată în cablu, mai mult ca sigur e nepăsătoare, vulgară și proastă.

Când a devenit clientul meu, Otto mai avea mult până să se apuce de construit un portofoliu. A ajuns la mine prin avocatul lui, Hal Murphy, care mi-era prieten.

— L-am văzut pentru prima dată în viața mea acum două zile, mi-a spus Hal. A apărut în biroul meu și mi-a spus așa, cu un aer nonșalant, ușor dus, că are impresia că ar avea nevoie de puțin ajutor, a chicotit Hal. Din câte am înțeles, Krummbein ăsta e un geniu, dar după părerea mea, locul lui e printre bețivi și coate-goale, sau poate pe la circ pe undeva. A făcut peste două sute treizeci și cinci de mii de dolari în ultimii șapte ani și...

— Atunci chiar e un geniu, am zis eu.

— Și i-a cheltuit până la ultimul bănuț pe petreceri, cluburi de noapte, pe casa în care stă și pe haine pentru nevastă-sa, mi-a spus Hal.

— Uraa! am spus eu. Exact genul ăsta de sfat pentru investiții mi-am dorit întotdeauna să-l dau, dar nimeni n-ar plăti pentru asta.

— Păi, și Krummbein e cât se poate de fericit cu investițiile lui, a spus Hal. Ceea ce l-a făcut să creadă că ar putea avea nevoie de puțin ajutor a fost că l-au sunat de la Fisc.

— Hopa, am spus. Pun pariu că a uitat să depună declarația estimativă de venit pentru anul următor.

— Ai pierdut, a spus Hal. Geniul ăsta n-a plătit nici un cent impozit pe venit – niciodată! Zice că a tot așteptat să-i trimită o notă de plată, și ei nu i-au trimis nimic.

Hal a scos un mormăit.

— Ei bine, până la urmă i-au trimis-o, frate. Și ce mai notă de plată!

— Și eu ce pot face? am întrebat.

— Îi tot intră stive de bani – și insistă să fie plătit în cecuri la purtător, a spus Hal. Tu ai grijă de astea, iar eu fac tot posibilul să nu-l bage la închisoare. I-am povestit de tine, și a zis să vii la el acasă cât se poate de repede.

— Cu ce bancă lucrează? am întrebat.

— Nu lucrează cu nici o bancă numai atunci când se duce să încaseze cecurile, pe care le ține într-un coș de răchită sub masa de lucru, a spus Hal. Să faci bine să pui mâna pe coșul ăla!

* * *

Casa lui Otto, și locul în care își desfășura activitatea, e la cincizeci de kilometri de oraș, în sălbăticie, lângă o cascadă. Arată, în linii mari, ca o cutie de chibrituri sprijinită de o bobină. Etajul superior, cutia de chibrituri, are pereți de sticlă de jur împrejur, iar etajul de jos, bobina, e un cilindru de cărămidă fără nici un geam.

În parcare pentru oaspeți mai erau încă patru mașini când am ajuns eu. O mică petrecere era în plină desfășurare. În timp ce dădeam târcoale casei, încercând să-mi dau seama cum să pătrund în ea, am auzit pe cineva cum bate pe interiorul unui perete vitrat de deasupra mea. Am ridicat privirea și am dat cu ochii de cea mai uluitoare și, într-un mod straniu, una dintre cele mai frumoase femei pe care mi-a fost dat să le văd vreodată.

Era înaltă și suplă, cu o siluetă pe care se conturau discret mușchii, îmbrăcată într-o salopetă mulată cu dungi, ca de zebra. Părul îi era decolorat într-o nuanță argintie, cu accente albastrii, iar în ovalul perfect al feței îi străluceau ochii de un verde pătrunzător, reliefați de niște sprâncene pictate, negre ca tăciunele și arcuite. Purta un singur cerceș, un inel mare de aur, primitiv. Făcea din mână niște mișcări spiralate, din care am priceput în cele din urmă că trebuia să urc pe rampa în spirală care înconjura cilindrul de cărămidă.

Rampa m-a dus pe o pasarelă aflată în afara pereților de sticlă. Un bărbat impozant și viguros, de vreo treizeci de ani, a tras un panou culisant de sticlă și m-a invitat înăuntru. Purta o salopetă de nailon de culoarea lavandei și sandale. Era agitat și în ochii cufundați în orbite i se citea oboseala.

— Domnul Krummbein? am întrebat.

— Cine altcineva? a răspuns el. Iar dumneavoastră trebuie să fiți maestrul vrăjitor într-ale finanțelor. Putem merge la mine în atelier, unde o să avem mai multă intimitate, iar apoi – și a arătat spre femeie – puteți bea un pahar cu noi.

Atelierul era înăuntrul cilindrului de cărămidă și, ca să ajungem acolo, m-a condus printr-o ușă și apoi în jos pe altă rampă în spirală. Nu era nici un geam. Toată lumina era artificială.

— Cred că asta e cea mai modernă casă în care am fost vreodată, am spus.

— Modernă? s-a mirat Otto. E deja depășită cu vreo douăzeci de ani, dar atâta am reușit să fac cu imaginația mea. Toate celelalte sunt depășite cu cel puțin o sută de ani, și de asta toată neliniștea asta și disperarea de a merge la psihiatru, de aici căsniciile distruse și războaiele. Nu am învățat să ne proiectăm viața de zi cu zi în acord cu timpurile în care trăim. Viețile noastre sunt în conflict cu timpurile noastre. Uitați-vă la hainele dumneavoastră! Tonuri de 1910. Nu sunteți îmbrăcat pentru anul 1954.

— Poate că nu, am spus, dar am îmbrăcăminte potrivită pentru a ajuta oamenii să-și gestioneze banii.

— Sunteți sufocat de tradiție, a spus Otto. De ce nu vă spuneți: „Am să-mi construiesc o viață proprie, în acord cu timpurile în care trăiesc, și am să fac din ea o operă de artă?” Viața dumneavoastră nu-i o operă de artă – e o etajeră victoriană pentru bibelouri, plină de scoici și elefanței sculptați de mână, colecționați de altcineva.

— Dap, am zis, așezându-mă pe o canapea lungă de șase metri. Exact așa e viața mea.

— Proiectați-vă viața după modelul carafei finlandeze de colo, a spus Otto. Curată, armonioasă, pulsând de suflul răcoros și aspru al adevărului din timpurile noastre. Ca Falloleen.

— Am să încerc, i-am spus. Dar sunt mai degrabă preocupat să-mi țin capul la suprafața apei, mai întâi. Ce-i Falloleen? l-am întrebat. Vreo nouă fibră cu proprietăți miraculoase?

— Soția mea, a spus Otto. E greu s-o treceți cu vederea.

— Cea cu costumul mulat, am spus.

— Ați văzut vreo femeie care să se armonizeze mai bine cu mediul înconjurător? Uitați-vă la ea, pare ea însăși proiectată pentru traiul contemporan, a spus Otto. E un lucru rar, credeți-mă. Am avut multe frumuseți celebre pe-aici, dar Falloleen e singura care nu arată ca o piesă împopoțonată de mobilier de colecție din anii '20.

— De cât timp sunteți căsătoriți? am întrebat.

— Petrecerea de la etaj este dată pentru a aniversa o lună de preafericită căsnicie, o lună de miere care nu se va sfârși niciodată, mi-a răspuns Otto.

— Ce frumos, am spus. Și acum, despre situația dumneavoastră financiară...

— Să-mi promiteți un singur lucru, mi-a spus. Să nu fiți deprimant. Nu pot lucra dacă sunt deprimat. Îmi pierd concentrarea de la cel mai mic amănunt – cravata asta a dumneavoastră, de exemplu. Mă zgârie pe creier. Nu pot gândi ca lumea când mă uit la ea. Ați putea, vă rog, să o dați jos? Culoarea dumneavoastră e galbenul citron, nu maroul acela înfiorător.

Jumătate de oră mai târziu, fără cravată, mă simțeam de parcă aș fi scormonit printr-o groapă de gunoi, înconjurat de anvelope arzând mocnit, de arcuri ruginite de saltele și de mormane de cutii de conserve, căci asta era imaginea financiară a lui Otto Krummbein. Nu ținea nici un fel de socoteală, cumpăra orice i se năzărea, fără să se uite la preț, avea nenumărate facturi ruinoase de plătit prin tot orașul pentru hainele lui Falloleen și nu avea nici un cent pus deoparte în vreun cont de economii, într-o asigurare sau un portofoliu.

— Uite ce e, a spus Otto. Sunt speriat. Nu vreau să ajung la închisoare. N-am făcut nimic rău, mi-am învățat lecția, promit să fac cum spuneți dumneavoastră. Orice! Doar să nu mă deprimați.

— Dacă dumneavoastră puteți fi vesel, în ciuda acestei harababuri, i-am spus, e limpede că eu sunt și mai vesel. Ceea ce trebuie făcut, după părerea mea, e să vă protejați de propria dumneavoastră persoană, lăsându-mă pe mine să vă administrez veniturile și limitându-vă la o alocație.

— Excelent, a spus Otto. Îmi place când problemele sunt abordate cu hotărâre. Și asta o să-mi lase mie libertatea să mă ocup de o idee care mi-a venit în luna de miere, o idee din care o să fac milioane. O să sting toate aceste datorii cât ai zice pește!

— Să nu uitați însă că și pentru asta o să trebuiască să plătiți impozite, i-am spus. Sunteți prima persoană despre care aud că i-a venit o idee profitabilă în luna de miere. E secret?

— Cosmetice proiectate după lumina lunii, a răspuns Otto. Concepute special, după legile luminii și ale culorii, pentru a face o femeie să arate extraordinar în lumina lunii. Milioane, miliarde!

— Sună grozav, i-am spus, dar între timp aș vrea să mă uit prin facturile dumneavoastră, ca să-mi dau seama cât de mare e buba și ca să pot determina cu ce alocație minimă v-ați putea descurca.

— Ați putea veni cu noi să luăm cina, a spus Otto. Și apoi să vă întoarceți și să lucrați în liniște aici, în atelier. Îmi pare rău că trebuie să ieșim, dar bucătarul are zi liberă.

— Mie mi-ar conveni așa, i-am spus. O să fie mai bine să fiți prin preajmă, când mai am întrebări. Probabil că o să fie o mulțime. De exemplu, câți bani sunt în coș?

Otto a pălit.

— Ah, știți de coș? a zis. Mă tem că pe acela nu-l putem folosi. Coșul e altceva.

— Cum adică? l-am întrebat.

— Am nevoie de el. Nu pentru mine, pentru Falloleen, a răspuns Otto. Nu pot să păstrez măcar atât, și să vă trimit toate cecurile care intră de acum încolo? Nu e drept să trebuiască să sufere Falloleen pentru greșelile mele. Nu mă siliți să fac asta, nu mă jupuiți și de sentimentul de demnitate pe care mi-l dă calitatea de soț.

Mă săturasem, așa că m-am ridicat, iritat.

— Nu o să vă jupoi de nimic, domnule Krummbein, i-am spus. M-am hotărât că nu vreau să fac treaba asta. Oricum, nu mă pricep la administrat afaceri. M-am oferit să vă ajut ca să-i fac o favoare lui Hal Murphy, dar nu știam atunci cât de grele sunt condițiile de muncă. Spuneți că încerc să vă jupoi, dar adevărul este că vi s-au albit oasele în deșertul propriei dumneavoastră risipe, cu mult înainte să apar eu. Există vreo ieșire secretă din buncărul ăsta, am întrebat, sau ies pe unde am intrat?

— Nu, nu, nu, a spus Otto, scuzându-se. Vă rog, așezați-vă. Trebuie să mă ajutați. Atâta doar că mi-e greu să mă obișnuiesc cu ideea că lucrurile sunt așa de grave. Mă gândeam că o să-mi spuneți să mă las de fumat, sau ceva de genul ăsta.

A ridicat din umeri.

— Luați coșul și dați-mi alocația.

Și-a acoperit ochii.

— Să o întreții pe Falloleen dintr-o alocație e ca și cum ai vrea să faci un Mercedes să meargă cu Pepsi-Cola.

În coș erau cinci mii și ceva de dolari în cecuri de la producători și vreo două sute de dolari bani gheață. În timp ce-i scriam lui Otto o chitanță, ușa atelierului s-a deschis deasupra noastră și Falloleen, asociată pe veci în mintea mea cu o carafă finlandeză, a coborât cu grație rampa, purtând o tavă pe care erau trei pahare de martini.

— M-am gândit că vi s-o fi făcut sete, a spus Falloleen.

— O voce ca niște clopoței de cristal, a spus Otto.

— Să plec, sau pot să rămân? a întrebat Falloleen. Petrecerea e așa de plictisitoare fără tine, Otto. Mă rușinez și nu mai știu ce să spun.

— Frumusețea nu are nevoie de grai, a spus Otto.

Mi-am frecat mâinile.

— Cred că am stabilit ce era de stabilit pentru moment. () să mă apuc serios de treabă în seara asta.

— Eu sunt pe dinafară când vine vorba de finanțe, a spus Falloleen. Îl las pe Otto să se ocupe de toate astea – e așa de deștept! Nu-i așa?

— Dap, am spus.

— Mă gândeam cât de haios ar fi să mutăm toată petrecerea la Chez Armando, pentru cină, a spus Falloleen.

Otto s-a uitat pieziș la mine.

— Tocmai discutam despre dragoste și bani, i-am spus lui Falloleen, și eu spuneam că, dacă o femeie iubește un bărbat, n-o interesează câți bani cheltuie acesta cu ea. Sunteți de acord?

Otto s-a aplecat în față ca să-i audă răspunsul.

— Unde ați crescut? m-a întrebat Falloleen. La o fermă de pui în Saskatchewan?

Otto a scos un mormăit. Falloleen s-a uitat la el, îngrijorată.

— Se pare că aici se întâmplă niște lucruri de care eu nu știu, a spus ea. Glumeam. Am spus așa un lucru îngrozitor? Mi s-a părut o întrebare așa de prostească, asta cu iubirea și banii. Dintr-odată, s-a schimbat la față.

— Otto, a spus ea, ești falit?

— Da, a spus Otto.

Falloleen a ridicat din umerii ei frumoși.

— Atunci du-te și spune-le celorlalți să se ducă la Chez Armando fără noi. Spune-le că vrem să petrecem și noi o seară liniștită, singuri.

— Dar locul tău e acolo unde sunt oameni și distracție, a spus Otto.

— M-am săturat de asta, a spus Falloleen. Mă scoți în oraș în fiecare seară, nici nu mai știu de când. Probabil că oamenii se întreabă dacă ne-o fi teamă să rămânem doar noi doi.

Otto a urcat rampa ca să le spună oaspeților să-și vadă singuri de program, lăsându-ne pe mine și pe Falloleen singuri pe canapea. Îmbătat de parfumul și de frumusețea ei, am spus:

— Ați fost actriță, doamnă Krummbein?

— Câteodată mă simt de parcă aș fi, a răspuns Falloleen. A privit în jos, la unghiile albastre de la mâini.

— E un adevărat spectacol oriunde îmi fac apariția, nu-i așa?

— Un spectacol fantastic, am spus.

— Cred și eu că ar trebui să fie un spectacol bun, a spus ea, scoțând un suspin. Doar am fost proiectată de cel mai mare designer al lumii, părintele Patului Di-Modular Krummbein.

— Ați fost proiectată de soțul dumneavoastră?

— Nu știati? Sunt o sită de mătase făcută din coadă de câine. O să vă proiecteze și pe dumneavoastră, dacă are ocazia. Văd că deja v-a făcut să vă dați jos cravata. Pun pariu că v-a spus și care e culoarea dumneavoastră.

— Galben-citron, am spus.

— De fiecare dată când vă vede, o să facă o sugestie despre cum să vă îmbunătățiți imaginea.

Și-a trecut mâinile, imperturbabilă, peste propriul trup de senzație.

— Pas cu pas, ajungi departe.

— E, hai, că n-ați fost niciodată coadă de câine, am spus.

— Acum un an, a spus ea, eram o brunetă ștearsă, prost îmbrăcată, proaspăt ieșită din școala de secretare, și începeam să lucrez ca secretară pentru Marele Krummbein.

— Dragoste la prima vedere? am întrebat.

— În cazul meu, da, a murmurat Falloleen. În cazul lui Otto, a fost o problemă de design la prima vedere. Erau chestii la mine care îl sâcâiau așa de tare, încât nici nu mă putea privi când eram prin preajmă. Am schimbat toate acele lucruri, unul câte unul, și nimeni nu știe ce s-a ales de Kitty Cahoun.

— Kitty Cahoun? am întrebat.

— Bruneta ștearsă, prost îmbrăcată, proaspăt ieșită din școala de secretare, a răspuns Falloleen.

— Deci Falloleen nu e numele dumneavoastră adevărat? am întrebat.

— E o creație originală Krummbein, a spus Falloleen. Kitty Cahoun nu se potrivea cu decorul.

A pus bărbia în piept.

— Dragostea, a spus ea. Nu mă mai întrebați nici o prostie despre dragoste.

— Au plecat la Chez Armando, a spus Otto, întorcându-se în studio.

Mi-a întins o batistă de mătase galbenă.

— Asta e pentru dumneavoastră, a spus. Să o puneți în buzunarul de la piept. Costumul acela întunecat are nevoie de ea cum are o pădure nevoie de narcise.

M-am supus, și am văzut apoi într-o oglindă că batista chiar îmi dădea un ceva anume, fără a fi prea țipătoare.

— Vă mulțumesc foarte mult, i-am spus. Soția dumneavoastră și cu mine am avut o discuție plăcută despre misterioasa dispariție a lui Kitty Cahoun.

— Chiar, oare ce s-o fi ales de ea? a întrebat Otto pe un ton serios.

Când și-a dat seama ce prostie spusese, a luat un aer jalnic și tâmp. A încercat apoi să depășească momentul râzând.

— O demonstrație senzațională și amuzantă despre cum funcționează mintea umană, nu-i așa? a întrebat el. M-am obișnuit atât de tare să mă gândesc la tine ca la Falloleen, draga mea.

Apoi a schimbat subiectul.

— Ei, și acum maestrul o să pregătească cina.

Și-a pus o mână pe umărul meu.

— Să știți că insist să rămâneți. Pui *à la Krummbein*, vârfuri de sparanghel *à la Krummbein*, cartofi *à la...*

— Mai bine pregătesc eu cina, a spus Falloleen. Cred că a sosit momentul ca mireasa să gătească prima ei masă.

— Nici să n-aud, a spus Otto. Nu trebuie tu să suferi din cauza iresponsabilității mele financiare. M-aș simți îngrozitor de prost. Falloleen n-are ce căuta în bucătărie.

— Știu cum să facem, a spus Falloleen. Pregătim cina împreună. N-ar fi drăguț, să fim doar noi doi?

— Nu, nu, nu, nu, a spus Otto. Vreau să fie totul surpriză. Stai aici cu J.P. Morgan, până vă chem eu. Și să nu cumva să tragi cu ochiul.

— Pur și simplu refuz să-mi fac griji, a spus Otto, în timp ce el, Falloleen și cu mine strângeam farfuriile de pe masă. Dacă îmi fac griji, nu pot să lucrez, și dacă nu pot să lucrez, nu pot să fac bani ca să ies din mizeria asta.

— Important e să existe cineva care să-și facă griji, am spus eu, și presupun că eu sunt acela. O să vă las, acum, porumbelilor, aici în seră, iar eu o să mă duc să mă apuc de lucru.

— Omul trebuie să-și petreacă jumătate din timp fuzionând cu Natura, a spus Otto, și jumătate fuzionând cu el însuși. Majoritatea caselor îți oferă doar o variantă de mijloc, întunecoasă și mocirloasă.

M-a prins de mânecă.

— Stați așa, nu vă grăbiți. Nici să te spetești prea tare nu-i sănătos. Ce-ar fi să petrecem o seară plăcută în trei, ca să ne cunoaștem puțin, și apoi mâine puteți trece la aspectele practice?

— Vă mulțumesc pentru invitație, am spus. Dar, cu cât mă apuc mai repede de treabă, cu atât o să ieșiți mai repede la liman. În plus, proaspăt însurăței nu vor să aibă oaspeți în prima lor seară petrecută acasă.

— Doamne sfinte! a spus Otto. Nu mai suntem proaspăt însurăți.

— Ba da, suntem, a spus Falloleen cu sfială.

— Bineînțeles că sunteți, am spus, deschizându-mi servieta. Și probabil că aveți o mulțime de lucruri să vă spuneți.

— Hm, a făcut Otto.

A urmat o tăcere apăsătoare, în timpul căreia Otto și Falloleen s-au uitat afară, în noapte, prin pereții de sticlă, evitându-și unul altuia privirea.

— Mi se pare mie, sau Falloleen și-a pus un cerel în plus pentru cină? a întrebat Otto.

— Mă simțeam șleampătă cu unul singur, a spus Falloleen.

— Lasă-mă pe mine să hotărăsc asta, i-a răspuns Otto. Ce-ți lipsește ție e o viziune de ansamblu asupra compoziției: ceva ușor descentrat aici dar, ia te uită, ceva care contrabalansează perfect acolo.

— Ca să nu vă răsturnați, am spus, deschizând ușa atelierului. Distracție plăcută!

— Nu te-a deranjat prea tare Otto, nu? a întrebat Falloleen umilă.

Am închis ușa.

Atelierul era izolat fonic, așa că n-am auzit nimic din prima seară petrecută acasă a soților Krummbein, când scormoneam prin ruinele situației lor financiare.

I-am deranjat o singură dată, cu o listă lungă de întrebări, și am găsit etajul cufundat cu totul în liniște, cu excepția unei muzici care se auzea încet de la gramofon și a unui foșnet de material bogat și greu. Falloleen se învârtea într-un soi de ballet lenevos, purtând o rochie de seară magnifică. Otto, care stătea întins pe canapea, o privea cu ochii de-abia mișiți și sufla rotocoale de fum.

— Parada modei? am întrebat.

— Ne-am gândit că ar fi amuzant să încerc toate lucrurile pe care mi le-a cumpărat Otto și pe care n-am avut ocazia să le port, mi-a răspuns Falloleen.

În ciuda machiajului gros, Falloleen părea destul de trasă la față.

— Vă place? m-a întrebat.

— Foarte mult, i-am răspuns, și l-am trezit pe Otto din toropeală, ca să-mi răspundă la niște întrebări.

— N-ar trebui să vin să lucrăm împreună? m-a întrebat.

— Mulțumesc, i-am răspuns, dar aș prefera să nu. Liniștea desăvârșită îmi priște cel mai bine.

Otto a fost dezamăgit.

— Bine, dar nu ezitați să mă chemați dacă aveți nevoie de ceva.

O oră mai târziu, Falloleen și Otto au venit jos în atelier cu cafele. Zâmbeau, li se citea plictiseala în ochi.

Falloleen era îmbrăcată cu o rochie fără bretele din catifea albastră, tivită cu blană de hermină sub umerii albi și la poale. Era cocoșată și de-abia își târa picioarele. Otto nu se uita spre ea cu nici un chip.

— Ah! am spus. Cafea! Exact ce-mi trebuia! Gata cu parada?

— Am rămas fără haine, a spus Falloleen.

A turnat cafeaua, și-a aruncat cât colo pantofii și s-a așezat într-un capăt al canapelei. Otto s-a întins și el în celălalt capăt, cu un mormăit. Senzația de pace din scenă era o amăgire. Nici Otto, nici Falloleen nu erau relaxați. Falloleen își tot frământa mâinile, iar Otto, la fiecare câteva secunde, clănțănea din dinți ca din castaniete.

— Să știți că arătați nemaipomenit, i-am spus. Nu cumva sunteți machiată cu cosmetice proiectate pentru lumina lunii?

— Ba da, a răspuns Falloleen. Otto a făcut deja niște mostre, iar eu sunt un laborator ambulant. Fascinantă creație.

— Nu sunteți în lumina lunii, i-am spus, dar aș spune că experimentul e un succes absolut.

Otto s-a ridicat în capul oaselor, înviorat de laudele aduse creației sale.

— Chiar credeți? Am tot stat în lumina lunii în cea mai mare parte a lunii noastre de miere, așa că ideea mi-a venit practic de la sine.

Falloleen s-a ridicat și ea, stârnită sentimental de subiectul lunii de miere.

— Mi-a plăcut la nebunie să ieșim în fiecare seară în locuri somptuoase, a spus ea. Dar seara care mi-a plăcut cel mai tare a fost cea în care ne-am plimbat cu canoele; numai noi doi, și lacul, și luna.

— Mă tot uitam la buzele ei acolo, în lumina lunii, a spus Otto, și...

— Eu mă uitam la ochii tăi, a spus Falloleen.

Otto a pocnit din degete.

— Și apoi, mi-am dat seama! Să fiu al naibii, toate cosmeticele obișnuite arătau prost în lumina lunii. Culorile se evidențiau aiurea, numai albastru și verde. Falloleen arăta de parcă tocmai ar fi traversat înot Canalul Mânecii.

Moment în care Falloleen l-a plesnit peste față cu toată puterea.

— De ce-ai făcut asta? a răcnit Otto, cu fața stacojie de la lovitură. Crezi că eu nu simt durerea?

— Dar eu n-o simt? Ce crezi? a întrebat Falloleen, fierbând de furie. Crezi că eu sunt făcută din carton striat și din plastic?

Otto a rămas ca trăsnit.

— M-am săturat să fiu Falloleen, parada asta de modă care nu se mai termină!

Vocea i s-a transformat apoi în șoaptă:

— E ștearsă și superficială, speriată și pierdută, nefericită și neiubită.

Mi-a smuls batista galbenă din buzunarul de la piept și s-a șters cu ea pe față, într-un gest dramatic, mânjind-o cu roșu, roz, alb, albastru și negru.

— Tu ai proiectat-o, tu o meriți, a ta să fie!

Și a pus batista pătată în mâna moale a lui Otto. Apoi a luat-o în sus pe rampă.

— Rămas-bun!

— Falloleen! a strigat Otto.

S-a oprit în dreptul ușii.

— Numele meu e Kitty Cahoun Krummbein, a spus ea. Falloleen e la tine în mână.

Otto a început să fluture din batistă spre ea.

— Ba să știi că îți aparține și ție, în aceeași măsură, a spus el. Ai vrut să fii Falloleen. Ai făcut tot ce ți-a stat în putință ca să fii Falloleen.

— Pentru că te iubesc, a spus Kitty.

Plângea acum.

— A fost proiectul tău, din cap până-n picioare, toată numai a ta.

Otto a ridicat din umeri.

— Krummbein nu e infailibil, a spus el. S-a lăsat cu măcel când nevasta americană a îmbrățișat desfăcătorul de conserve Krummbein Vortex. Am crezut că Falloleen te va face fericită, și în schimb, văd că te-a făcut nefericită. Îmi pare rău. Indiferent cum a ieșit, a fost un act de iubire.

— O iubești pe Falloleen, a spus Kitty.

— Îmi place cum arată, a spus Otto.

Apoi a ezitat.

— Chiar ești Kitty, din nou?

— S-ar arăta Falloleen cu așa o față?

— Niciodată, a spus Otto. Atunci pot să-ți spun, Kitty, că Falloleen era cumplit de plictisitoare când nu poza sau nu-și făcea o intrare sau o ieșire dramatică. Trăiam cu teroarea de a rămâne singur cu ea.

— Falloleen nu știa cine e, sau ce e, a suspinat Kitty. Nu i-ai făcut nimic în interior.

Otto s-a dus până sus la ea și a luat-o în brațe.

— Iubita mea, a spus el, înăuntru trebuia să fie Kitty Cahoun, dar ea a dispărut cu totul.

— Dar ție nu-ți plăcea nimic la Kitty Cahoun, a spus Kitty.

— Scumpa, iubita mea soție, a spus Otto, sunt numai patru lucruri pe pământ care nu urlă să fie reproiectate, și unul

dintre ele e sufletul lui Kitty Cahoun. M-am temut că s-a pierdut definitiv.

L-a cuprins cu brațele, timid.

— Și celelalte trei? a întrebat.

— Oul, a spus Otto, Fordul Model-T și exteriorul lui Falloleen.

— Ce-ar fi să te primenești un pic, a spus Otto, să-ți pui neglijoul violet și un trandafir alb după ureche, în timp ce eu reglez aici lucrurile cu Biciul de pe Wall Street?

— Of, Doamne, a spus ea. Încep să mă simt din nou ca l'alloleen.

— Nu te teme de asta, a spus Otto. Doar să te asiguri de data asta că din interiorul ei strălucește Kitty, în toată splendoarea.

A ieșit, din cale-afară de fericită.

— O să plec îndată, am spus. Acum știu că vreți să rămâneți singur cu ea.

— Sincer, vreau, a spus Otto.

— O să deschid un cont curent și o să închiriez o cutie de valori pe numele dumneavoastră mâine, am spus.

Iar Otto mi-a răspuns:

— Da, pare stilul dumneavoastră. Delectați-vă. Delectați-vă.

Elevul ambițios

George M. Helmholtz, șeful catedrei de muzică și dirijorul fanfarei Liceului Lincoln era un bărbat gras și bun la suflet, cu puține pretenții de la lume, căci, oriunde mergea, avea sufletul plin de larma, bubuiturile și țiuiturile unei fanfare în plin marș, reale sau imaginare. Rămânea puțin loc pentru altele, iar Fanfara Zece pe Zece a liceului Lincoln, pe care o dirija el, era, prin urmare, o fanfară cât se poate de grozavă.

Câteodată, când auzea pasaje melancolice cântate în surdină, reale sau imaginare, Helmholtz se întreba dacă nu cumva era indecent din partea lui să fie atât de fericit în niște vremuri atât de crunte. Dar apoi alămurile și percuția puneau tristețea pe fugă și domnul Helmholtz își dădea seama că fericirea lui și sursa ei nu puteau fi decât bune, bogate și pline de speranță pentru toată lumea.

Helmholtz dădea adesea impresia că e un om visător, și totuși avea o latură dârză ca un rinocer. Era latura aceea care îl făcea să strângă fonduri pentru fanfară, să îi bată la cap pe cei din consiliul de administrație al liceului, din comitetul de părinți, de la Camera de Comerț, de la cluburile Kiwanis, Rotary și Lions că bunătatea, bogăția și speranța pe care le inspira fanfara lui costau bani. În tiradele sale pentru strângerea de fonduri le reamintea interlocutorilor săi de zilele negre ale echipei de fotbal a liceului Lincoln, zile în care tribunele echipei fuseseră tăcute, îndurerate și rușinate.

— Pauza de după prima repriză, murmura el și punea bărbia în piept.

Apoi își lua fluierul din buzunar și scotea un sunet ascuțit.

— Fanfara Zece pe Zece a liceului Lincoln! striga. Înainte, marș! Bum! Ta-ta-ta-taaaaa!

Helmholtz însuși, care cânta și mărsăluia bătând pasul pe loc, devenea majoretă, percuționist, secție de alămuri, de suflători, xilofon, toate la un loc. Când fanfara lui compusă dintr-un singur om termina de înconjurat în pas de marș terenul de fotbal imaginar, publicul lui jubila și avea lacrimi în ochi, fiind gata să cumpere orice pentru fanfară.

Dar, indiferent câți bani se adunau, fanfara era întotdeauna lipsită de fonduri. Helmholtz era un cheltuitor când venea vorba de recuzită pentru fanfară și era cunoscut, printre dirijorii rivali, drept „Mână spartă” sau „Nababul”.

Printre multele îndatoriri ale lui Stewart Haley, directorul adjunct al liceului Lincoln, se număra și aceea de a supraveghea activitatea financiară a fanfarei. De câte ori trebuia să discute despre finanțe cu Helmholtz, Haley încerca să-l înghesuie pe dirijor într-un loc în care acesta să nu poată mărsălui sau da din mâini.

Helmholtz știa asta, așa că s-a simțit încolțit atunci când Haley a apărut în ușa micului birou de dirijor, fluturând o factură de nouăzeci și cinci de dolari. În spatele lui Haley era curierul unei croitorii, având sub braț o cutie în care se afla un costum. Când Haley a închis pe dinăuntru ușa biroului, Helmholtz s-a aplecat peste o planșetă de desen, prefăcându-se a fi foarte concentrat.

— Helmholtz, a spus Haley, am aici o factură total neașteptată și total neautorizată, pentru...

— Șșt! a spus Helmholtz. Lasă-mă numai o clipă.

Și a tras o linie punctată de-a curmezișul unei diagrame pe care se vedea deja un hățiș negru de linii.

— Trebuie să fac ultimele retușuri legate de formația de Ziua Mamei, a spus el. Încerc să fac o săgeată care străpunge o inimă și apoi scrie „Mama”. Nu e ușor.

— Foarte drăguț, a spus Haley, învârtind factura. Iubesc mamele la fel de mult ca tine, dar tocmai ai înfipt o săgeată de nouăzeci și cinci de dolari în vistieria publică.

Helmholtz n-a ridicat privirea.

— Aveam de gând să-ți spun de ea, a zis el, trăgând încă o linie, dar cu pregătirile pentru festivalul regional al fanfarelor și pentru Ziua Mamei, mi s-a părut lipsit de importanță. Am luat-o în ordinea priorităților.

— Lipsit de importanță! a făcut Haley. Ai hipnotizat comunitatea să-ți cumpere o sută de uniforme noi pentru Fanfara Zece pe Zece și acum...

— Și acum? a întrebat Helmholtz calm.

— Acum băiatul ăsta îmi aduce factura pentru uniforma numărul o sută unu! a spus Haley. Îți întind un deget și tu îmi iei...

O bătaie în ușă l-a făcut pe Haley să se întrerupă.

— Intră! a spus Helmholtz.

Ușa s-a deschis și în cadrul ei a apărut Leroy Duggan, un elev timid, nostim, cu umeri înguști. Leroy era așa de rușinos, încât, de fiecare dată când cineva se uita la el, făcea un soi de dans cu evantaiul, ascunzându-se în spatele tocului de piculină și al mapei cât putea de bine.

— Intră, te rog, Leroy, a spus Helmholtz.

— Așteaptă afară puțin, Leroy, i-a spus Haley. Avem o treabă destul de urgentă.

Leroy a făcut stânga-mprejur, mormăind niște scuze, iar Haley a închis din nou ușa.

— Ușa mea e deschisă mereu pentru muzicienii mei, a spus Helmholtz.

— O să fie, a spus Haley, de îndată ce dezlegăm misterul celei de-a o sută una uniforme.

— Sincer, sunt surprins și jignit de lipsa de încredere pe care conducerea o arată față de judecata mea, a spus Helmholtz. Să conduci o organizație de mare precizie din care fac parte o sută de tineri talentați nu e o treabă chiar așa de simplă cum își închipuie toată lumea.

— Simplă? a spus Haley. Cine crede că e simplă? În mod limpede e cea mai încâlcită, cea mai misterioasă și cea mai costisitoare harababură din tot sistemul școlar. Vorbiți de o

sută de tineri, dar băiatul ăsta tocmai livrează cea de-a o sută una uniformă. Fanfara Zece pe Zece și-a adăugat între timp vreun servant de tun?

— Nu, a răspuns Helmholtz. Tot o sută sunt, deși mi-aș dori să fie mai mulți, deși aș avea nevoie de mai mulți. De exemplu, încercam să găsesc o variantă de a face *Mama lui Whistler*¹ cu o sută de oameni și pur și simplu nu se poate.

S-a încruntat.

— Dacă băgăm și corul de fete, poate reușim. Ești un tip inteligent și ai gusturi bune. Mă ajuți cu niște idei pentru festivalul fanfarelor și pentru treaba asta de Ziua Mamei?

Haley și-a pierdut răbdarea.

— Nu încerca să mă duci cu vorba, Helmholtz! Pentru ce e uniformă în plus?

— Pentru gloria liceului Lincoln! a răcnit Helmholtz. Pentru câștigarea celei de-a treia rundă și pentru a intra definitiv în posesia trofeului regional al fanfarelor!

Vocea i s-a transformat apoi în șoaptă, iar ochii i s-au îndreptat spre ușă.

— Mai exact, e pentru Leroy Duggan, probabil cel mai bun cântăreț la piculină din emisfera asta. Hai să vorbim încet, pentru că nu putem discuta despre uniformă fără să discutăm despre Leroy.

Conversația a continuat într-o șoaptă încordată.

— Și din ce motiv nu poate Leroy să poarte una dintre uniforme pe care le ai deja? a întrebat Haley.

— Leroy are conformație de clopot, a spus Helmholtz. Uniformele ori îl fac să arate și mai îndesat, ori îl strâng.

— Asta e o școală publică, nu un spectacol pe Broadway! a spus Haley. N-avem numai studenți cu conformație de clopot, avem și cu conformație de stâlp de telegraf, de sticlă de apă minerală, de cimpanzeu și de zeu grec. Asta e, va trebui

¹ *Aranjament în gri și negru nr. 1*, cunoscut mai ales sub denumirea lui familiară, *Mama lui Whistler* – lucrare în ulei pe pânză din anul 1871 a pictorului american James McNeill Whistler.

să ne obișnuim într-o oarecare măsură și cu îndesatul, și cu strâmtoarea.

— Datoria mea, a spus Helmholtz, ridicându-se în picioare, e să scot cea mai bună muzică din cine alege să vină la mine. Când pe un băiat conformația îl împiedică să facă muzica pe care e capabil să o facă, atunci e datoria mea să îi dau o formă care să-l ajute să cânte precum un înger. Asta am făcut, așadar.

Și s-a așezat.

— Dacă ați reuși să mă faceți să mă simt prost pentru asta, atunci n-aș fi omul potrivit pentru slujba pe care o am.

— O uniformă specială o să-l facă pe Leroy să cânte mai bine? a întrebat Haley.

— La repetiții, când în jur nu sunt decât colegii lui muzicieni, i-a răspuns Haley, Leroy are o claritate și o sensibilitate de îți dau lacrimile și te ia cu leșin. Dar când mășăluiește, privit de străini, și în mod special de fete, Leroy pierde pasul, se împiedică și nu e în stare să cânte nici măcar *Ceata lui Pițigoi*.

Helmholtz a izbit cu pumnul în masă.

— Și nu o să las asta să se întâmple la festivalul regional al fanfarelor!

Factura din mâna lui Haley era deja mototolită și umedă.

— Mesajul pe care am venit să ți-l transmit astăzi, a spus el, rămâne același: nu poți să storci apă din piatră seacă. Activele lichide ale fanfarei se ridică la suma de șaptezeci și cinci de dolari și sub nici o formă școala nu poate să acopere restul de douăzeci; sub absolut nici o formă.

S-a întors spre curier.

— Acesta este tristul mesaj pe care îl am și pentru tine, a spus el.

— Domnul Kornblum a spus că și așa o face pe degeaba, a spus curierul. Mi-a spus că domnul Helmholtz a intrat și a început să vorbească și că până să se dumirească...

— Nu-ți face absolut nici o problemă, a spus Helmholtz.

A scos carnetul de cecuri și, cu zâmbetul pe buze, a scris un cec de douăzeci de dolari.

Haley era cenușiu la față.

— Îmi pare rău că s-a ajuns aici, a spus el.

Helmholtz nu l-a băgat în seamă. A luat pachetul din mâna curierului și l-a chemat pe Leroy:

— Poți să intri, te rog?

Leroy a intrat încet, împleticit, făcând dansul evantaiului cu tocul de la piculină și cu mapa, și cerându-și scuze.

— Mă gândeam că poate vrei să probezi noua uniformă pentru festivalul fanfarelor, Leroy, i-a spus Helmholtz.

— Cred că ar fi mai bine să nu mășăluiesc, a spus Leroy. Mă încurc și stric totul.

Helmholtz a deschis cutia cu un gest dramatic.

— Uniforma asta e specială, Leroy.

— De câte ori văd o uniformă din asta, a spus Haley, îmi vine în cap numai spectacolul itinerant cu *Soldățelul de ciocolată*. Asta e uniforma pe care o poartă protagoniștii, și tu ai o sută de bucăți — o sută una.

Helmholtz i-a dat jos jacheta lui Leroy. Acesta a rămas în cămașă, smerit, fără tocul de piculină și fără mapă. Arăta caraghios, și nu găsea nimic amuzant în faptul că avea formă de clopot.

Helmholtz a pus jacheta cea nouă peste umerii înguști ai lui Leroy. A încheiat nasturii cei mari de alamă și a înfocat panglicile aurii care curgeau în cascadă de sub epoleți.

— Gata, Leroy.

— Ta-daaam! a spus curierul. Mamă, pe bune, ta-daaam!

Leroy s-a uitat uluit la un umăr masiv și proeminent, apoi la celălalt, și apoi în jos, spre subțirimea șoldurilor.

— Rocky Marciano! a spus Haley.

— Plimbă-te și tu pe culoare, Leroy, a spus Helmholtz. Vezi cum te simți.

Leroy s-a repezit spre ușă, izbindu-se cu epoleții de tocuri.

— Într-o parte, i-a spus Helmholtz. Va trebui să te obișnuiești să treci prin uși pe lateral.

— Doar vreo zece la sută din ce e sub uniforma aceea e Leroy, a spus Haley, după ce acesta a dispărut din raza lor.

— Ba e Leroy cu totul, a spus Helmholtz. Așteaptă și ai să vezi — așteaptă să trecem pe lângă tribuna juriului, la festivalul fanfarelor, și Leroy să-și facă numărul.

Când s-a întors în birou, Leroy mărșăluia, cu genunchii sus. S-a oprit și a pocnit din călcâie. Ținea bărbia sus și respira ușor.

— Poți s-o dai jos, Leroy, i-a spus Helmholtz. Dacă nu te simți în stare să mărșăluiești la festivalul fanfarelor, asta e, las-o baltă.

S-a întins peste birou și i-a desfăcut un nasture de alamă.

Mâna lui Leroy s-a ridicat imediat, să apere restul nasturilor.

— Vă rog, a spus el, cred că, până la urmă, aş putea să mărșăluiesc.

— Asta se poate aranja, a spus Helmholtz. Am o oareșicare autoritate în ceea ce privește fanfara.

Leroy și-a încheiat nasturele la loc.

— Pfoa, a spus el, am trecut pe lângă catedra de sport și antrenorul Jorgenson a ieșit afară ca din pușcă.

— Și? Ce-a avut de spus tăcutul suedez? a întrebat Helmholtz.

— A spus că numai în școala asta, unde fanfara e la loc de cinste, se poate ca un bărbat cu constituție de locomotivă să ajungă cântăreț la piculină, a spus Leroy. A ieșit și secretara lui.

— I-a plăcut domnișoarei Bearden uniformă? a întrebat Helmholtz.

— Nu știu, a răspuns Leroy. N-a spus nimic. Doar s-a uitat lung.

Mai târziu în după-amiaza aceea, George M. Helmholtz a apărut în biroul lui Harold Crane, șeful catedrei de engleză. Helmholtz ținea în brațe o ramă de tablou grea și încărcată, și avea o figură stânjenită.

— Nici nu știu de unde să încep, a spus Helmholtz. Mă gândeam că aş putea să-ți vând o ramă de tablou.

A întors rama pe-o parte și pe cealaltă.

— E o ramă frumoasă, nu-i așa?

— Este, într-adevăr, i-a răspuns Crane. Am admirat-o de multe ori la tine în birou. E rama în care îl puseseseși pe John Philip Sousa, nu?

Helmholtz a îngânat din cap.

— Mă gândeam că ai vrea, poate, să înrămezi un John Philip Sousa din domeniul tău – pe Shakespeare, pe Edgar Rice Burroughs.

— Ar fi frumos, a răspuns Crane. Dar, sincer, încă n-am simțit foarte tare nevoia.

— E o ramă de treizeci și nouă de dolari, i-a spus Helmholtz. Eu o dau cu douăzeci.

— Uite ce e, i-a spus Crane, dacă ai probleme de un fel sau altul, pot să-ți...

— Nu, nu, nu, a spus Helmholtz, ridicând mâna. Groaza i se citea pe chip.

— Dacă aș începe să mă împrumut, cine știe unde aș ajunge? Crane a dat din cap.

— E o ramă frumoasă, a spus el, la preț de chilipir. Dar, din păcate, nu-mi permit să dau douăzeci de dolari pe așa ceva. Trebuie să dau douăzeci și trei de dolari pe un cauciuc nou în după-amiaza asta și...

— Ce dimensiune? a întrebat Helmholtz.

— Dimensiune? a spus Crane. O sută șaptezeci, cincisprezece. De ce?

— Îți vând eu unul cu douăzeci de dolari, a spus Helmholtz. Neatins.

— De unde să scoți tu un cauciuc? a întrebat Crane.

— Întâmplarea face că am unul în plus, a spus Helmholtz.

— Nu te referi la roata de rezervă, nu? a întrebat Crane.

— Ba da, a spus Helmholtz, dar n-o să am niciodată nevoie de ea. O să am grijă pe unde conduc. Te rog, trebuie neapărat să-l cumperi. Bani nu sunt pentru mine, sunt pentru lanfără.

— Păi pentru ce altceva? a spus Crane, neputincios. Apoi a scos portofelul.

Întors în biroul său, Helmholtz tocmai îl puneă pe John Philip Sousa înapoi în ramă când a intrat Leroy, fluierând. Purta jacheta cu umeri bolovănoși.

— Tot aici ești, Leroy? l-a întrebat Helmholtz. Credeam că ai plecat acasă de mult.

— Nu-mi vine să-mi dau jos chestia asta, i-a răspuns Leroy. Încercam să fac un fel de experiment cu ea.

— Da?

— Am defilat pe culoar, pe lângă un grup de fete, i-a spus Leroy, fluierând partitura de piculină din *The Stars and Stripes Forever*¹.

— Și? a întrebat Helmholtz.

— Am ținut pasul perfect și n-am falsat nici o secundă, a spus Leroy.

Pe strada principală a orașului, traficul era oprit pe opt cvartale. Totul era măturat și împodobit cu steaguri, așteptând crema tineretului din tot statul, fanfarele liceelor. La un capăt al liniei de marș era o piață mare, cu tribuna juriului. La celălalt capăt erau fanfarele, ascunse pe alei, așteptând ordinul de marș.

Fanfara care arăta și suna cel mai bine pentru cei din tribuna juriului avea să primească un mare trofeu, donat de Camera de Comerț. Trofeul avea deja doi ani și purtase deja de două ori numele liceului Lincoln, câștigătorul.

Pe alei, douăzeci și cinci de dirijori pregăteau armele secrete cu care sperau să împiedice liceul Lincoln să câștige pentru a treia oară — efecte speciale cu pudră strălucitoare, torțe aprinse, fete drăguțe în costume de cowboy și cel puțin un tun cu țeava de trei țoli. Dar ceața înfrângerii plutea peste toate, mai puțin peste penajul colorat al formației de la liceul Lincoln.

Alături de formația aceea increzătoare în forțele proprii stăteau Stewart Haley, directorul adjunct, și George M. Helm-

¹ Marș patriotic american, considerat a fi *opus magnum* al compozitorului John Philip Sousa. De la o lege a Congresului American din 1987, acesta este marșul național oficial al Statelor Unite ale Americii.

holtz, dirijorul fanfarei, îmbrăcat cu ceea ce Haley numea, în absența lui, o uniformă de contraamiral bulgar.

Liceul Lincoln împărțea aleea cu fanfarele altor trei școli, și pereții goi ce o mărgineau răsunau strident de scârțâielile și mugetele fanfarelor care își acordau instrumentele.

Helmholtz aprindea bucăți de iască, folosind bricheta lui Haley. Apoi sufla pe ele și le înmâna fiecărui al patrulea elev, care avea câte un declanșator de artificii drept și cilindric sub centură.

— Mai întâi, veți auzi ordinul: „Pregătiți aprinderea!” a spus Helmholtz. Apoi, după zece secunde, „Aprindeți!” Când atingeți pământul cu piciorul stâng, duceți iasca la capătul fitilului. Iar restul, când ajungem la tribuna juriului, vreau să vă opriți din cântat, de parcă ați fi fost împușcați în inimă. Și tu, Leroy...

Helmholtz și-a întins gâtul, căutându-l pe Leroy. Privind în jur, a observat un tambur-major de la o fanfară rivală, jerpelit și șleampăt prin comparație cu penele de păun ale lui Leroy, care ascultase tot ce spusese el.

— Te pot ajuta cu ceva? a spus Helmholtz.

— Aici e Adunarea portarilor? a întrebat tamburul-major. Helmholtz n-a zâmbit.

— Ai face bine să stai lângă organizația ta, i-a spus el sec. E limpede că mai aveți nevoie să repetați și să vă aranjați, și timpul e scurt.

Tamburul-major s-a îndepărtat agale, cu un surâs batjocoritor, învârtindu-și insolent bastonul.

— Ei, pe unde mai e Leroy de data asta? a întrebat Helmholtz. Are probleme disciplinare de câte ori își pune uniformă aia. E cu totul alt om.

— Te referi la Duggan Gură-Spartă? a zis Haley, arătând spre spatele lat al lui Leroy, din mijlocul unei alte fanfare.

Leroy discuta aprins cu un alt interpret la piculină, care se întâmpla să fie o fată foarte drăguță, cu bucle blonde ieșindu-i de sub beretă.

— Te referi la Casanova Duggan? a spus Haley.

— Totul se învâрте în jurul lui Leroy, a spus Helmholtz. În caz că Leroy pățește ceva, suntem norocoși dacă ieșim pe locul doi... Leroy!

Dar Leroy nu i-a băgat în seamă.

Leroy era prea absorbit ca să-l audă pe Helmholtz. Era prea absorbit ca să observe că insolentul tambur-major, care tocmai spusese despre fanfara lui Helmholtz că e „Adunarea portarilor“, îi examina acum spatele lat cu o curiozitate profundă.

Tamburul-major a împuns pernița de la unul din umerii lui Leroy cu vârful de cauciuc al bastonului său. Leroy n-a dat nici un semn că ar fi simțit ceva. Tamburul-major și-a pus mâna pe umărul lui Leroy și și-a înfipt degetele în el vreo zece centimetri. Leroy trăncănea în continuare.

Având deja un public care se aduna în jur, tamburul-major a început o serie de tatonări cu bastonul, pornind din exteriorul umărului lui Leroy și mergând spre interior, în încercarea de a localiza punctul în care se oprea umplutura și începea Leroy.

Bastonul a dat în cele din urmă de carne, și Leroy s-a întors, surprins.

— Care-i treaba? a întrebat.

— Mă asiguram că umplutura e la locul ei, generale, i-a răspuns tamburul-major. Dacă apare vreo spărtură, ne împotmolim până la genunchi în rumeguș.

Leroy s-a înroșit.

— Nu știu despre ce vorbești, i-a spus.

— Roagă-l pe prietenul tău să-și dea jos jacheta, ca să-i vedem cu toții mușchii cei măreți, i-a spus tamburul-major fetei cu care flirta Leroy. Hai, dă-o jos.

— Hai, fă-mă tu să mi-o dau jos! a spus Leroy.

— Ei, ia potoliți-vă, a zis Helmholtz, băgându-se între ei.

— Crezi că nu pot? a întrebat tamburul-major.

Leroy a înghițit în sec și s-a gândit câteva clipe bune.

— Știu că nu poți, a spus el în cele din urmă.

Tamburul-major l-a împins pe Helmholtz la o parte și a apucat jacheta lui Leroy de umeri. I-a smuls epoleții, apoi tresele, apoi centura. Nasturii au sărit și s-a ivit cămașa lui Leroy.

— Acum, a spus tamburul major, o să desfăcem asta pur și simplu, și...

Lui Leroy i-a sărit muștarul. I-a tras un pumn în nas tamburului-major, i-a smuls nasturii, medaliile și centura, l-a lovit în stomac și s-a repezit să-i ia bastonul, părând hotărât să-l bată măr cu el.

— Leroy! Termină! a strigat Helmholtz dărâmat.

I-a smuls lui Leroy bastonul din mână.

— Uită-te la tine! Uită-te la uniforma cea nouă – e distrusă!

Tremurând, a atins fâșiile rupte, ațele nasturilor smulși, umplutura mototolită. Și-a ridicat mâinile într-un gest de capitulare.

— S-a terminat. Ne recunoaștem învinși. Liceul Lincoln se recunoaște învins.

Leroy avea o privire sălbatică și nu părea să regrete nimic.

— Nu-mi pasă! a strigat el. Mă bucur!

Helmholtz a chemat un alt membru al fanfarei și i-a dat cheile de la mașină.

— Pe bancheta din spate e o uniformă de rezervă. Du-te și adu-o pentru Leroy.

Fanfara Zece pe Zece a Liceului Lincoln trecea în cadență elegantă pe stradă, îndreptându-se spre steagurile colorate ale tribunei juriului. George M. Helmholtz zâmbea, mărșăluind pe trotuar, în dreptul ei. Pe dinăuntru însă, era bolnav, suferat și îngrozit. Dintr-o singură lovitură, Soarta îi transformase planul de a câștiga trofeul în cel mai ridicol eșec din istoria fanfarelor.

Nu îndrăznea să se uite la tânărul pe care mizase totul. Și-l imagina cu o claritate sinistă pe Leroy, târându-și picioarele, șleampăt, pierdut într-o uniformă lălâie, un talmeș-balmeș de nevroze și stofe scumpe. Leroy trebuia să cânte singur când fanfara mărșăluia pentru jurizare. Ori Leroy, își spunea Helmholtz, avea să fie incapabil până și să-și amintească propriul nume în momentul acela.

Se apropia primul dintr-o serie de semne pe care Helmholtz le făcuse mai devreme cu creta pe asfalt, reprezentând distanțe atent măsurate față de tribuna juriului. Helmholtz a suflat din fluier, trecând peste semn, și fanfara a început *The Stars and Stripes Forever*, cântând însuflețit, vibrant și tulburător. Mulțimea s-a ridicat pe vârfuri, îmbujorată. Membrii juriului s-au aplecat peste parapetul tribunei, fremătând de nerăbdare, în așteptarea splendorii ce avea să vină.

Helmholtz a trecut de încă un semn.

— Pregătiți aprinderea! a strigat el.

Și, peste câteva secunde:

— Aprindeți!

Helmholtz a arborat un zâmbet înghețat. Peste cinci secunde, fanfara avea să se afle în dreptul tribunei juriului. Muzica avea să se oprească și, în focuri de artificii, steaguri americane urmau să se ridice la cer. Și apoi, cântând singur, Leroy avea să trâmbițeze patetic și ridicol, și asta dacă reușea să cânte ceva.

Muzica s-a oprit. Artificiile au explodat și parașutele s-au înălțat la cer. Fanfara Zece pe Zece a liceului Lincoln a executat trecerea în revistă cu rândurile drepte, cu penele țănoșe, cu alămurile strălucind.

Lui Helmholtz aproape că i-au dat lacrimile văzând steagurile americane în aer, prinse de parașute. Și printre ele, ca o ploaie torențială de diamante, capodopera pentru piculină a lui Sousa. Leroy! Leroy!

Fanfarele erau aliniate în fața tribunei juriului. George M. Helmholtz stătea în poziție de repaus în fața fanfarei sale, între marele steag purtând Pantera Neagră a liceului Lincoln pe un fond roșu și steagul Statelor Unite.

Când a fost chemat în față pentru a i se înmâna trofeul, dirijorul a traversat piața cea largă acompaniat de o tobă mică și o piculină. Când s-a întors cu treisprezeci kilograme de bronz și lemn de nuc în brațe, fanfara a cântat *Inamicii lui Lincoln vor jeli diseară*, muzica și versurile de George M. Helmholtz.

Când parada a rupt rândurile, directorul adjunct Haley a venit grăbit, din mulțime, să-i strângă mâna lui Helmholtz.

— Lui Leroy să-i strângi mâna, i-a spus Helmholtz. El e eroul.

S-a uitat în jur după Leroy, cu chipul radiind, și a văzut că băiatul era din nou cu piculinista blondă și drăguță, mai aprins ca niciodată. Aceasta îi răspundea cu căldură.

— Nu pare să ducă lipsa umerilor fata, așa-i? a întrebat Helmholtz.

— Asta pentru că nu le mai duce *el* lipsa, i-a răspuns Haley. E bărbat de-acum, cu sau fără formă de clopot.

— Ce-i drept e că și-a dat toată silința pentru liceul Lincoln, a spus Helmholtz. Admir spiritul acesta colegial la un băiat.

Haley a izbucnit în râs.

— Nu era nici un spirit colegial — a fost cântecul de dragoste al unui mascul american vânos. Nu știi nimic despre dragoste?

Îndreptându-se singur spre mașină, cu trofeul atârându-i greu în brațe, Helmholtz s-a gândit la dragoste. Dacă dragostea te orbea, dacă era obsedantă, istovitoare, mai presus de rațiune și în toate celelalte feluri în care spuneau oamenii că este, atunci nu o cunoscuse niciodată, și-a spus Helmholtz. A suspinat, și s-a gândit că, necunoscând romantismul, îi lipsește ceva.

Când a ajuns la mașină, a descoperit că avea pană la roata din față stânga. Și-a amintit că nu avea roată de rezervă, dar nu s-a simțit decât puțin deranjat. S-a urcat într-un tramvai, s-a așezat pe un scaun cu trofeul în poală și a zâmbit. Auzea muzica din nou.

Tabachera din Bagombo

— Locul ăsta e nou, așa-i? a întrebat Eddie Laird.

Era singurul client dintr-un bar din centrul orașului, și vorbea cu barmanul.

— Nu-mi amintesc de el, a continuat, și, pe vremuri, știam toate barurile din oraș.

Laird era un bărbat masiv, de treizeci și trei de ani, cu o față rotundă, ușor obraznic, dar plăcută. Era îmbrăcat cu un costum albastru de flanel pe care se vedea că abia și-l cum-părase. În timp ce vorbea se tot privea în oglinda barului. Din când în când, una dintre mâini părăsea suprafața sticloasă pentru a mângăia moliciunea unui rever.

— Nu-i așa de nou, i-a spus barmanul, un bărbat gras și somnoros de vreo cincizeci de ani. Când ai fost ultima oară prin oraș?

— În timpul războiului, i-a răspuns Laird.

— Care război?

— Care război? a repetat Laird. Da, bag samă că în ziua de azi e normal să pui întrebarea asta, când vorbești despre război. Al doilea – al Doilea Război *Mondial*. Eram staționat la baza Cunningham Field. Veneam în oraș la sfârșit de săptămână, când puteam.

L-a cotropit o tristețe dulceagă, amintindu-și răsfrângerea din alte oglinzi de bar, din alte vremuri, și strălucirea reflectată a treselor de căpitan și a aripilor de argint.

— E construit în patruzeci și șase, i-a spus barmanul, și a fost renovat de două ori de atunci.

— Construit — și renovat de două ori, a spus Laird minundu-se. Lucrurile se uzează destul de rapid în ziua de azi, nu-i așa? Mai fac friptură pe scândură la *Charley's Steak House* cu doi dolari?

— A ars, i-a răspuns barmanul. Acum e un magazin J.C. Penney acolo.

— Și care-i acum locul preferat al celor din aviația militară? a întrebat Laird.

— Nici unul, i-a răspuns barmanul. Baza de la Cunningham Field s-a închis.

Laird și-a luat paharul și s-a dus la geam, să se uite la oamenii care treceau pe stradă.

— Mă așteptam ca femeile de pe-aici să poarte și acum fuste scurte, a spus el. Unde sunt toți genunchii aceia drăguți și rozalii?

A bătut darabana cu degetele în geam. O femeie i-a aruncat o privire scurtă și și-a continuat grăbită drumul.

— Am o nevastă pe-aici pe undeva, a spus Laird. Oare ce s-o fi întâmplat cu ea în acești unsprezece ani?

— O nevastă?

— O fostă nevastă. O treabă din aia tipică pe vremea războiului. Eu aveam douăzeci și doi de ani, ea avea optsprezece. A ținut șase luni.

— Care a fost problema?

— Problema? a spus Laird. Pur și simplu nu suportam să fiu ținut în lesă, asta-i tot. Voiam să-mi pun periuța de dinți în buzunar și s-o iau din loc de câte ori aveam chef. Și ei nu i-a convenit. Așa că...

A rânjit.

— *Adio*. Fără lacrimi, fără ranchiună.

S-a dus apoi la tonomat.

— Care-i șlagărul care stârnește cea mai mare frenezie în ziua de azi?

— Încearcă numărul șaptesprezece, i-a spus barmanul. Cred că îl mai suport încă o dată.

Laird a pus piesa cu numărul șaptesprezece – o baladă zgomotoasă și lacrimogenă despre o iubire pierdută. A ascultat-o cu atenție. La sfârșit, a bătut din picior și a făcut cu ochiul, așa cum obișnuia cu mulți ani înainte.

— Încă un pahar, a spus Laird, și apoi, să fiu al naibii, o s-o sun pe fosta mea nevastă.

I-a cerut părerea barmanului.

— Nu-i nici o problemă, așa-i? Pot s-o sun dacă vreau, nu? A râs.

— Dragă Emily Post¹ am o mică problemă de etichetă. N-am văzut-o și n-am schimbat nici o vorbă cu fosta mea nevastă de unsprezece ani. Acum întâmplarea m-a adus în același oraș cu ea...

— De unde știi că încă stă pe-aici? a întrebat barmanul.

— Am sunat un prieten vechi, când am aterizat azi-dimineață. Mi-a zis că s-a aranjat bine – a obținut exact ce-și dorea: un bărbat care muncește de-i sar capacele, o căsuță acoperită cu iederă care are și mansardă, doi copii și o mie de metri pătrați de gazon verde ca Cimitirul Național Arlington.

Laird s-a îndreptat spre telefon, cu pași mari. Pentru a pastra oară în ziua aceea, a căutat numărul fostei sale soții în cartea de telefoane, după numele celui de-al doilea soț al ei, și apoi a ținut o monedă de zece cenți la două degete deasupra fantei. De data asta însă, a lăsat moneda să cadă.

— Ia să vedem ce mare brânză o să facem, a spus Laird și a format numărul.

I-a răspuns o femeie. În fundal, se auzeau un copil țipând și murmurul unui radio.

— Amy? a spus Laird.

— Da.

Gâfâia.

Pe chipul lui Laird s-a lățit un rânjet tâmp.

— Ei, știi cine te sună? Sunt Eddie Laird.

¹ Emily Post (1872-1960), celebră autoare americană de cărți despre norme de etichetă.

— Cine?

— Eddie Laird – Eddie!

— Stai o clipă, te rog, bine? a spus Amy. Bebelușul face o larmă de nedescris, merge și radioul și am niște negrese în cuptor, gata să fie scoase. N-aud absolut nimic. Poți să rămâi la telefon o clipă?

— Sigur.

— Așa, a spus ea, respirând greu. Cine spuneai că ești?

— Eddie Laird.

I s-a tăiat respirația.

— Serios?

— Serios, i-a spus Laird voios. Tocmai am aterizat din Ceylon, prin Bagdad, Roma și New York.

— Doamne sfinte! a spus Amy. Ce surpriză. Nici măcar nu mai știam dacă mai trăiești.

Laird a izbucnit în râs.

— Nu mă omoară ei pe mine așa ușor. Nu că n-ar fi încercat.

— Ce-ai mai făcut?

— Eeeeeeeei – câte puțin din toate. Tocmai mi-am dat demisia, făceam zboruri pentru o exploatare de perle în Ceylon. Îmi pun acum pe picioare propria mea companie, fac prospecțiuni pentru uraniu în zona Klondike. Înainte de treaba cu Ceylon, căutam diamante în pădurea tropicală amazoniană și, înainte de asta, am fost pilot pentru un șeic din Irak.

— Vai, zici că e o poveste din *O mie și una de nopți*, a spus Amy. M-a luat amețeala.

— Ei, să nu-ți faci cine știe ce iluzii de grandoare, a spus Laird. În cea mai mare parte a fost muncă grea, murdară și periculoasă.

A suspinat.

— Dar ce mai faci tu, Amy?

— Eu? a spus Amy. Sunt hărțuită, ca orice casnică.

Copilul a început să plângă din nou.

— Amy, a spus Laird cu vocea înecată, e totul în regulă – între noi?

Ea i-a răspuns în șoaptă.

— Timpul vindecă toate rănilile, i-a spus. La început a durut, Eddie – a durut foarte tare. Dar, până la urmă, mi-am dat seama că tot răul a fost spre bine. Tu așa ești, nu-ți găsești locul. Așa te-ai născut. Erai ca un vultur în colivie, te plictiseai, îți cădeau penele.

— Dar tu, Amy, ești fericită?

— Foarte, a spus Amy din toată inima. Cu copiii e nebunie, e dezordine. Dar, când apuc să-mi trag sufletul, îmi dau seama cât de drăguț și de bine e. E ceea ce mi-am dorit dintotdeauna. Așa că, până la urmă, amândoi am obținut ce am vrut. Și vulturul, și porumbelul cel casnic.

— Amy, a spus Laird, pot să vin să te văd?

— Vai, Eddie, casa e cu fundu-n sus și eu arăt ca o vrăjitoare. N-aș suporta să mă vezi în halul ăsta – mai ales după ce-ai venit din Ceylon, prin Bagdad, Roma și New York. Ar fi o dezamăgire cruntă pentru unul ca tine. Stevie a avut pojar săptămâna trecută, iar bebelușul ne-a trezit și pe mine, și pe Harry de trei ori pe noapte și...

— Hai, hai, a spus Laird, o să te văd strălucind prin toate astea, așa cum ești cu adevărat. O să vin la cinci, să dau bună ziua, și plec imediat. Bine? Te rog.

În taxi, pe când se îndrepta spre casa lui Amy, Laird se tot străduia să-și stârnească sentimentele pentru întâlnirea ce avea să vină. Încerca să viseze la zilele lor cele mai bune, dar nu reușea să invoce decât niște fantezii cu nimfe asemănătoare starletelor de film, care dănțuiau în jurul lui cu buze roșii și priviri pierdute. Deficiențele acestea de imaginație, ca și tot restul celor din ziua aceea, erau ca un regres spre tinerețile sale în aviația militară. Toate femeile frumoase păreau croite pe același calapod.

Laird i-a spus taximetristului să-l aștepte.

— O să fie scurt și drăguț, a spus el.

Apropiindu-se de casa mică, obișnuită, a lui Amy, a reușit să-și compună un zâmbet de tristă maturitate, zâmbetul unui bărbat care rănise și fusese rănit, care le văzuse pe toate, care

învățase o mulțime de lucruri și care, întâmplător, făcuse și o grămadă de bani pe parcurs.

A bătut și, în timp ce aștepta, a răcâit vopsea scorojită de pe tocul ușii.

I-a deschis ușa Harry, soțul lui Amy, un bărbat masiv, cu o față cumsecade.

— Schimb scutecul bebelușului, i-a strigat Amy dinăuntru. Vin în două secunde.

Harry era vizibil uimit de dimensiunile și splendoarea lui Laird, iar Laird s-a uitat în jos la el și l-a bătut pe braț, în stil camaraderesc.

— Cred că mulți oameni ar spune că e destul de ciudat ce facem noi, a spus Laird. Dar ce s-a întâmplat între mine și Amy a fost acum multă vreme. Eram niște copii nebuni pe vremea aceea, acum suntem cu toții mai bătrâni și mai deștepți. Sper că putem fi prieteni cu toții.

Harry a dat din cap.

— Ei, da, sigur. Cum să nu? a spus el. Vrei ceva de băut? Mă tem că nu avem o ofertă prea bogată. Whisky sau bere?

— Mi-e indiferent, Harry, i-a răspuns Laird. Am băut kava alături de Maori, whisky cu englezii, șampanie cu francezii și cacao cu indienii Tupi. O să beau acum un whisky sau o bere cu tine. Pe când eram în Roma...

A băgat mâna în buzunar și a scos o tabacheră incrustată cu pietre semiprețioase.

— Era să uit, am adus un mic dar pentru tine și Amy.

I-a pus cutia în mână lui Harry.

— Am luat-o pentru o nimica toată, în Bagombo.

— Bagombo? a întrebat Harry, fascinat.

— În Ceylon, i-a răspuns Harry în treacăt. Am făcut zboruri pentru o exploatare de perle de acolo. Salariul era nemai-pomenit, temperatura medie era de douăzeci și trei de grade, dar nu mi-a plăcut musonul. Nu suportam să stau închis în cameră săptămâni în șir, așteptând să se oprească ploaia. Bărbații trebuie să iasă, altfel se degradează, devin pufoși și feminini.

— Hm, a spus Harry.

Laird se simțea deja înghesuit de casa mică, de mirosul de mâncare gătită și de dezordinea tipică vieții de familie. Îi venea să se întoarcă pe călcâie și să fugă.

— Drăguț locșorul ăsta al vostru, a spus el.

— E cam mic, a spus Harry, dar...

— Confortabil, a completat Laird. Poți să-ți pierzi mințile când ai prea mult spațiu. Eu știu cum e. Când eram în Bagombo, aveam douăzeci și șase de camere și doisprezece servitori care să le întrețină, dar asta nu mă făcea fericit, dimpotrivă, mi se părea frustrant. Dar închiriam toată casa pentru șapte dolari pe lună, așa că n-am putut să refuz, nu-i așa?

Harry se îndrepta spre bucătărie, dar s-a oprit în prag, ca trăsnet.

— Șapte dolari pe lună pentru douăzeci și șase de camere? a întrebat.

— Și s-a dovedit că mă furau pe față. Chiriașul dinaintea mea o luase cu trei.

— Trei, a bâiguit Harry. Spune-mi, a întrebat el, ezitând, sunt multe locuri de muncă pentru americani pe acolo? Se recrutează?

— Dar n-ai vrea să-ți părăsești familia, nu-i așa?

Pe Harry l-a apucat brusc vinovăția.

— A, nu! Mă gândeam că i-aș putea lua și pe ei.

— Nici pomeneală, a spus Laird. Nu vor decât burlaci. Și, oricum, ești aranjat bine aici. În plus, trebuie să ai o specializare, ca să te încadrezi la salariile babane. Să știi să pilotezi, să manevrezi o barcă, să vorbești o limbă străină. De altfel, cea mai mare parte din recrutări se fac în baruri din Singapore, Alger, locuri de genul ăsta. Acum, că îmi iau inima-n dinți și mă apuc de prospectat uraniu pe cont propriu, în Klondike, o să am nevoie de câțiva tehnicieni buni pentru detectoarele Geiger. Știi să repari un detector Geiger, Harry?

— Nu, a spus Harry.

— Ei, bărbații de care am eu nevoie trebuie să fie necăsătoriți, oricum, a spus Laird. E o zonă superbă a lumii, frea-

mătă de elani și de somon, dar e un loc neînduplecat. Nu-i pentru femei și copii. În ce domeniu lucrezi?

— A, a spus Harry, conduc departamentul de credit al unui magazin universal.

— Harry, a strigat Amy, poți te rog să încâlzești apă pentru laptele bebelușului, și să vezi dacă a fiert fasolea?

— Da, scumpo, a spus Harry.

— Ce-ai spus, iubitule?

— Am spus da, a urlat Harry.

O tăcere încremenită s-a așternut în toată casa.

* * *

Apoi a apărut Amy și amintirile lui Laird s-au trezit la viață. Laird s-a ridicat în picioare. Amy era o femeie încântătoare, cu păr negru, cu ochi căprui, inteligenți și calzi. Era încă tânără, dar se vedea că e foarte obosită. Era îmbrăcată frumos, machiată cu grijă și destul de fâstăcită.

— Eddie, ce drăguț, a spus ea, străduindu-se să pară veselă. Ce bine arăți!

— Și tu la fel, a spus Laird.

— Vorbești serios? a spus Amy. Mă simt așa de bătrână.

— N-ar trebui, a spus Laird. E clar că viața asta îți priește.

— Da, suntem foarte fericiți, a spus Amy.

— Ești la fel de frumoasă ca un model din Paris, ca o vedetă de cinema din Roma.

— Ei, nu o spui serios.

Amy era foarte încântată.

— Ba sunt foarte serios, i-a spus Laird. Te văd acum îmbrăcată cu un taier Mainbocher, cu tocurile înalte răsunând elegant pe Champs-Elysées, cu vântul cald al primăverii pariziene ciufulindu-ți părul negru, sorbită de toți ochii din jur — și salutată de un jandarm!

— Vai, Eddie! a strigat Amy.

— Ai fost la Paris? a întrebat Laird.

— Nu, a zis Amy.

— Nu contează. Din multe puncte de vedere, New Yorkul are mai multe atracții exotice. Te și văd acolo, într-o mulțime care așteaptă să intre la film, și fiecare bărbat amuțește și se întoarce să se uite după tine, când treci. Când ai fost ultima oară la New York?

— Hmmm? a spus Amy, uitându-se în zare.

— De când n-ai mai fost la New York?

— A, n-am fost acolo niciodată. Doar Harry a fost — în interes de serviciu.

— De ce nu te-a luat și pe tine? a întrebat Laird curtenitor. Nu poți lăsa tinerețea să treacă fără să te duci la New York. E orașul tinerilor.

— Îngerăș, a strigat Harry din bucătărie, cum îți dai seama dacă a fiert fasolea?

— Încearc-o naibii cu o furculiță, a urlat Amy.

Harry a apărut în ușă cu paharele pline, clipind mirat, cu o mutră rănită.

— Chiar trebuie să urlu la mine? a întrebat.

Amy s-a frecat la ochi.

— Îmi pare rău, a spus. Sunt obosită. Amândoi suntem obosiți.

— N-am prea dormit în ultima vreme, a spus Harry.

Apoi a bătut-o pe spate pe soția lui.

— Suntem amândoi cam încordați.

Amy a luat mâna soțului ei și a strâns-o. Pacea s-a așternut din nou în casă.

Harry a împărțit paharele și Laird a propus să țină un toast.

— Să mâncăm, să bem, să ne veselim, a spus Laird, căci mâine se poate să nu mai fim.

Harry și Amy s-au înfiorat, apoi au băut, însetați.

— Ne-a adus o tabacheră din Bagombo, scumpo, a spus Harry. Am pronunțat cum trebuie?

— L-ai americanizat un pic, a spus Laird. Dar e pe-acolo. Și, ȕuguindu-și buzele, a spus: *Bagombo*.

— E foarte drăguță, a spus Amy. O să o pun pe măsuta de toaletă, și n-o să-i las pe copii să se apropie de ea. Bagombo.

— Așa! a exclamat Laird. Exact așa se pronunță. E amuzant cum unii oameni au talent la limbile străine. E suficient să audă o singură dată și prind imediat toate subtilitățile de pronunțare. În vreme ce alții au urechea de tablă și nu reușesc niciodată să prindă. Amy, ia ascultă și apoi repetă ce spun eu: *Toli! Paka san nebul roka ta. Si note loni gin ta tonic.*

Ezitând, Amy a repetat propoziția.

— Perfect! Știi ce ai spus în limba Buhna-Simca? „Femeie tânără, du-te și acoperă bebelușul și adu-mi un gin tonic pe terasa de la sud.“ Acum, Harry, spune tu: *Pila! Siba tu bang-bang. Libin hru dona stik!*

Harry, încruntându-se, a repetat propoziția.

Laird s-a lăsat pe spate în scaun, aruncându-i lui Amy un zâmbet plin de compătimire.

— Mă rog, nu știu ce să zic, Harry. S-ar putea să te faci înțeles, dar cum ai întoarce spatele, cum ar izbucni în râs nativii.

S-a văzut că lui Harry nu-i picase bine.

— Ce am spus?

— „Băiete!“ a tradus Laird. „Dă-mi pușca. Tigrul e în pâlcul acela de copaci din față.“

— *Pila!* a spus Harry pe ton poruncitor. *Siba tu bang-bang. Libin hru dona stik!*

A întins mâna să apuce pușca, și mâna a zvâcnit ca un pește zbătându-se pe mal.

— Bine! Mult mai bine! a spus Laird.

— Ai fost grozav, a spus Amy.

Harry le-a ignorat laudele. Era îndârjit, adâncit în gânduri.

— Spune-mi, a zis el, tigrii sunt o problemă pe-acolo prin Bagombo?

— Câteodată, când nu găsesc suficientă pradă prin junglă, mai apar pe la marginea localităților, a spus Laird. Și atunci trebuie să te duci după ei.

— Ai avut servitori în Bagombo, așa-i? l-a întrebat Amy.

— La șase cenți pe zi bărbatul și patru cenți pe zi femeia? Cred și eu! a răspuns Laird.

S-a auzit o bicicletă izbindu-se de peretele exterior al casei.

— S-a întors Stevie, a spus Harry.

— Vreau în Bagombo, a spus Amy.

— Nu e locul potrivit pentru crescut copiii, a spus Laird.

Ăsta e marele dezavantaj.

Ușa de la intrare s-a deschis și un băiat de nouă ani, frumușel și athletic, a intrat în casă, încins și transpirat. Și-a aruncat șapca spre un cârlig din cuierul de la intrare și a luat-o pe scări în sus.

— Pune-ți șapca-n cui, Stevie! i-a strigat Amy. Nu sunt servitoarea ta, să umblu după tine și să adun lucrurile pe care le arunci pe jos!

— Și nu-ți mai târșâi picioarele! a spus Harry.

Stevie a făcut stânga-mprejur și a coborât încet scările, șocat, perplex.

— Ce v-a apucat dintr-odată? a întrebat.

— Nu mai face pe deșteptul, i-a spus Harry. Vino încoace, să faci cunoștință cu domnul Laird.

— *Maiorul* Laird, a spus Laird.

— Salut! a spus Stevie. Cum de nu ești îmbrăcat în uniformă, dacă ești maior?

— Sunt ofițer în rezervă, a spus Laird.

Ochii sinceri, irreverențioși și lipsiți de romantism ai băiatului îi dădeau un sentiment de neliniște.

— Ce băiat frumos aveți!

— Aha, a spus Stevie. Genul *ăsta* de maior.

A văzut tabachera și a luat-o în mână.

— Stevie, i-a spus Amy, lasă aia jos. E una din comorile lui mami, și nu vreau să o faci praf, ca pe restul lucrurilor. Pune-o jos.

— Bine, bine, bine, a spus Stevie.

A pus cutia jos cu blândețe exagerată.

— N-am știut că e așa o comoară.

— A adus-o maiorul Laird, tocmai din Bagombo, a spus Amy.

— Bagombo din Japonia? a întrebat Stevie.

— Din Ceylon, Stevie, i-a spus Harry. Bagombo e în Ceylon.

— Atunci cum de scrie „Made in Japan“ pe fund?

Laird a pălit.

— Păi le exportă în Japonia, și japonezii le comercializează pentru ei, a spus el.

— Vezi, Stevie? a spus Amy. Ai învățat ceva pe ziua de azi.

— Și atunci de ce nu spun că e făcut în Ceylon? s-a interesat Stevie.

— Ei, te pui cu gândirea orientală? a spus Harry.

— Exact, a spus Laird. Ai surprins tot spiritul Orientului în propoziția asta, Harry.

— Trimit chestiile astea atâta drum, din Africa până în Japonia? a întrebat Stevie.

Sulița hidoasă a îndoielii l-a străpuns pe Laird. Harta lumii a început să i se învârtă în cap, cu continentele legănându-se și schimbându-și formele, și cu o insulă numită Ceylon plutind prin oceane. Numai două puncte rămăseseră neclintite, și acestea erau ochii albaștri și îndrăzneți ai lui Stevie.

— Eu întotdeauna am crezut că era în largul Indiei, a spus Amy.

— E ciudat cum nu mai știi nimic, când începi să gândești prea mult, a spus Harry. Acum, în capul meu, Ceylon se confundă cu Madagascar.

— Și cu Sumatra și Borneo, a spus Amy. Vezi, asta pățim dacă nu plecăm niciodată de-acasă.

Acum patru insule dănuiau pe mările involburate din capul lui Laird.

— Care-i răspunsul, Eddie? a întrebat Amy. Unde e Ceylon?

— E o insulă din largul Africii, a spus Stevie ferm. Am învățat noi.

Laird s-a uitat în jur și a văzut îndoială pe toate chipurile în afară de cel al lui Stevie. Și-a dres glasul.

— Băiatul are dreptate, a mormăit el.

— Mă duc să-mi iau atlasul și să vă arăt, a spus Stevie cu mândrie și a fugit pe scări în sus.

Laird s-a ridicat, cu picioarele moi.

— Trebuie să plec.

— Așa de repede? a întrebat Harry. Ei, sper să găsești o mulțime de uraniu.

A evitat privirea soției lui.

— Mi-aș da o mână ca să vin cu tine.

— Într-o bună zi, când se fac mari copiii, a spus Amy, poate că o să fim încă destul de tineri ca să ne bucurăm de New York, de Paris și de toate celelalte locuri – și poate, la pensie, ne retragem în Bagombo.

— Așa sper și eu, a spus Laird.

A ieșit pe ușă împleticindu-se, a străbătut în grabă aleea, care acum părea nesfârșită, și a sărit în taxiul care aștepta.

— Să mergem, i-a spus șoferului.

— Urlă toți la dumneavoastră, i-a spus șoferul.

A coborât geamul, ca să poată auzi Laird ce spuneau.

— Hei, domnule maior! striga Stevie. Mama avea dreptate și noi ne înșelam. Ceylon e în largul Indiei.

Familia pe care tocmai o împrăștiase în cele patru zări era din nou împreună, reunită în veselia din prag.

— *Pila!* striga Harry vesel. *Siba tu bang-bang. Libin hru dona stik!*

— *Toli!* îi răspundea Amy. *Paka san nebul roka ta. Si note loni gin ta tonic.*

Taxiul a demarat.

În seara aceea, din camera de hotel, Laird a cerut o convorbire interurbană cu cea de-a doua lui soție, Selma, aflată într-o căsuță din Levittown, Long Island, statul New York, departe, departe de tot.

— Cum se mai descurcă Arthur cu cititul, Selma? a întrebat el.

— Învățătoarea a spus că nu e prost, dar e leneș, i-a răspuns Selma. A zis că o să-și ajungă colegii din urmă oricând se va hotărî să se pună pe treabă.

— O să stau de vorbă cu el când ajung acasă, a spus Laird. Și gemenii? Te lasă să dormi vreun pic?

— Ei, răpun câte doi dintr-o lovitură. Poți să pui și așa problema.

A scos un căscat înfiorător.

— Cum merge deplasarea?

— Mai ții minte cum ziceau că nu poți să vinzi cartofi prăjiți în Dubuque?

— Da.

— Ei, eu am vândut. O să fac istorie în zona asta. O să am orașul ăsta la picioare.

— Ai de gând să...

Selma a ezitat.

— Ai de gând s-o suni, Eddie?

— Naaaaaaa, a spus Laird. De ce să răscolesc trecutul?

— Nu ești curios măcar să afli ce s-a ales de ea?

— Naaaaa. Nici nu ne-am mai recunoaște. Oamenii se schimbă, oamenii se schimbă.

A pocnit din degete.

— Ah, era să uit. Ce-a spus dentistul despre dinții lui Dawn?

Selma a oftat.

— Are nevoie de aparat.

— Păi să-i pui. Dau lovitura, Selma. O să începem și noi să trăim. Mi-am cumpărat un costum nou.

— Era și timpul, a spus Selma. Aveai nevoie de mult de unul. Arată bine pe tine?

— Cred că da, a spus Laird. Te iubesc, Selma.

— Și eu te iubesc, Eddie. Noapte bună.

— Mi-e dor de tine, a spus Laird. Noapte bună.

Dragonul azuriu

Un tânăr subțire, cu mâini mari și murdare, a traversat asfaltul topit de arșiță al străzii principale din orășelul de pe malul mării, mergând de la magazinul de automobile, unde lucra, până la oficiul poștal. Orășelul fusese cândva port pentru vânătorii de balene. Acum, locuitorii acestuia îi serveau pe proprietarii și chiriașii vilelor de pe malul mării.

Tânărul a expediat niște scrisori și a cumpărat niște timbre pentru șeful lui. Apoi s-a dus până la drogheria de alături, în interes personal. Doi vilegiaturiști, un bărbat și o femeie de vârsta lui, tocmai ieșeau când el a intrat. Le-a aruncat o privire aspră, de parcă sănătatea, bogăția și aplombul lor leneș ar fi fost o sfidare la adresa lui.

L-a rugat pe proprietar, pe care îl cunoștea bine, să-i dea bani pe un cec de cinci dolari scris de el însuși. Contul de pe cec era deschis la o bancă din orașul vecin. În orășelul lui nu era nici o bancă. Îl chema Kiah.

Kiah își mutase banii, care erau destul de mulți, dintr-un cont de economii într-unul curent. Cecul pe care îl înmânase Kiah vânzătorului era primul pe care îl scrisese în viața lui. Îl și numerotase, cu numărul 1. Kiah nu avea nevoie de cei cinci dolari. Lucra la negru pentru vânzătorul de automobile și era plătit în bani gheață. Voia doar să se asigure că un cec scris de el avea valoare, că era într-adevăr valabil.

— Scrie numele meu acolo sus, a zis el.

— Am văzut, i-a spus vânzătorul. Văd că avansezi.

— Nu-ți face griji, a spus Kiah. E bun.

Normal că era bun! Vânzătorul ar fi leșinat, probabil, dacă ar fi știut cât de bun era cecul, și-a spus Kiah.

— De ce să-mi fac griji despre un cec de la cel mai cinstit și mai muncitor băiat din orașul ăsta?

Vânzătorul a reformulat:

— Acum, că ai cont curent, ești bărbat adevărat, ca J.P. Morgan¹.

— Ce mașină are? a întrebat Kiah.

— Cine?

— J.P. Morgan.

— A murit. Așa judeci tu oamenii, după mașinile pe care le conduc?

Proprietarul drogheriei avea șaptezeci de ani, era foarte obosit și căuta pe cineva care să-i cumpere prăvălia.

— Trebuie să ai o părere foarte proastă despre mine, cum conduc un Chevrolet la mâna a doua.

I-a întins lui Kiah cinci bancnote de un dolar.

Kiah a spus imediat numele modelului de Chevrolet:

— Malibu.

— Cred că, de când lucrezi la Daggett, ai căpătat o obsesie pentru mașini.

Daggett era comerciantul de mașini de vizavi. Vindea mașini sport străine, și mai avea o reprezentanță în New York.

— Câte locuri de muncă mai ai acum, în afară de Daggett?

— Păi servesc la mese la Quarterdeck la sfârșit de săptămână și pun benzină la pompă la Ed's nopțile.

Kiah era orfan și locuia la un internat. Tatăl lui lucrase pentru o firmă de arhitectură peisageră, iar mama lui fusese cameristă la hotelul Howard Johnson's de pe autostradă. Amândoi își pierduseră viața într-o coliziune frontală, în fața hotelului Howard Johnson's, când Kiah avea șaisprezece ani.

¹ John Pierpont Morgan (1837-1913), bancher, filantrop și colecționar de artă american care, în 1892, a aranjat fuziunea companiilor Edison General Electric și Electric Thomson-Houston pentru a forma General Electric.

Poliția stabilise că accidentul se produsese din vina lor. Părinții lui nu aveau bani, iar automobilul Plymouth Fury, cumpărat la mâna a doua, fusese distrus, așa că nu-i lăsaseră nici măcar o mașină.

— Mă îngrijorezi, Kiah, i-a spus proprietarul magazinului. Muncești prea mult. Tot n-ai pus suficient deoparte ca să-ți cumperi o mașină?

Tot orășelul știa că pentru asta lucra Kiah așa de mult, ca să-și cumpere o mașină. Prietenă n-avea.

— Ai auzit vreodată de Marittima-Frascati?

— Nu. Și cred că nimeni altcineva n-a auzit de ea.

Kiah l-a privit cu compătimire pe droghist.

— A câștigat cursa de la Avignon doi ani la rând – a devansat Jaguaruri, Mercedesuri, de toate. E garantată să atingă două sute zece pe drum drept. Cea mai frumoasă mașină din lume. Daggett are una, în magazinul de la New York.

Kiah s-a ridicat pe vârfuri.

— Nimeni de pe-aici n-a văzut vreodată așa ceva. Nimeni.

— De ce nu vorbești niciodată despre Forduri sau Chevroleturi sau ceva de care să fi auzit și eu? Marittima-Frascati!

— N-au clasă. De asta nu vorbesc despre ele.

— Clasă! Uite cine vorbește despre clasă toată ziua bună-ziua. Mătură podele, lustruiește mașini, servește la mese, pune benzină la pompă și strâmbă din nas la orice n-are clasă.

— Tu vezi-ți de visele tale, eu îmi văd de ale mele, a spus Kiah.

— Visez să fiu tânăr cum ești tu, într-un orășel așa de frumos și de plăcut cum e acesta, i-a spus droghistul. Din partea mea, clasa e un...

Când a intrat Kiah, Daggett, un newyorkez impunător care ținea reprezentanța locală deschisă numai pe timpul verii, îi vindea o mașină unui domn rafinat, îmbrăcat în tweed.

— M-am întors, domnule Daggett, i-a spus Kiah.

Daggett nici nu l-a băgat în seamă. Kiah s-a așezat pe un scaun, așteptând și visând cu ochii deschiși. Inima îi bătea să-i spargă pieptul.

— Nu e pentru mine, să ne înțelegem, îi spunea clientul, privind în jos, circumspect, la MG-ul scund și pătrășos. E pentru băiatul meu. Tot vorbește despre așa ceva.

— O mașină foarte potrivită pentru un tânăr, a spus Daggett. Și cu un preț rezonabil, pentru o mașină sport.

— Acum îmi tot ridică în slăvi altă mașină, o Mara-nu știu cum.

— Marittima-Frascati, a spus Kiah.

Daggett și clientul au părut surprinși să-l descopere în aceeași încăpere.

— Hmm, da, așa îi zice, a spus clientul.

— Am una în oraș. Aș putea s-o aduc aici la începutul săptămânii viitoare, a spus Daggett.

— Cât costă?

— Cinci mii șase sute cincizeci și unu de dolari, a spus Kiah. Daggett a izbucnit într-un râs sec, neprietenos.

— Ce memorie bună ai, Kiah.

— Cinci mii șase sute! a spus clientul. Îmi iubesc băiatul, dar și iubirea are limitele ei. O s-o iau pe asta.

Și a scos carnetul de cecuri dintr-un buzunar.

Umbra prelungă a lui Kiah cădea pe chitanța pe care o scria Daggett.

— Kiah, te rog. Stai în lumină.

Kiah nu s-a clintit.

— Kiah, dorești ceva anume? Ce-ar fi să măhuri camera din spate sau faci altceva?

— Voiam doar să vă spun, a început Kiah, de-abia respirând, că, atunci când terminați cu domnul, aș vrea să comand Marittima-Frascati.

— Ai vrea să ce? s-a ridicat Daggett în picioare enervat.

Kiah și-a scos carnetul de cecuri.

— Valea! i-a spus Daggett.

Clientul a izbucnit în râs.

— Mă vreți sau nu mă vreți de client? a întrebat Kiah.

— O să mă ocup și de tine, copile, dar vreau să mă ocup cum trebuie. Acum stai jos și așteaptă.

Kiah s-a așezat și a așteptat să plece clientul. Apoi, Daggett s-a îndreptat spre Kiah, încet, cu pumnii încleștați.

— Auzi, tinere, joaca ta de-a clientul aproape că era să mă coste o vânzare.

— Aveți două minute, domnule Daggett, să sunați la bancă și să aflați dacă am banii sau nu. După aceea mă duc și-mi iau mașina din altă parte.

Daggett a sunat la bancă.

— George, Bill Daggett aici.

A strecurat un hohot de râs îngâmfat.

— Uite, George, Kiah Higgins vrea să-mi scrie un cec de cinci mii șase sute de dolari... Da, ai auzit bine. Jur că da... Bun, am să aștept.

A început să bată darabana pe birou, evitând privirea lui Kiah.

— În regulă, George. Mulțumesc.

Și a închis.

— Ei? a întrebat Kiah.

— Am dat telefonul acesta pentru că eram curios, a spus Daggett. Felicitări. Sunt foarte impresionat. Acum, înapoi la treabă.

— Sunt banii mei, am muncit pentru ei, a spus Kiah. Am muncit și am pus bani deoparte timp de patru ani – patru ani, fir-ar să fie! Acum vreau mașina aia.

— Cred că îți arde de glumă.

— Numai la mașina aia mă gândesc, și acum o să fie a mea: cea mai a naibii mașină care-a apărut vreodată pe-aici.

Daggett își ieșise din pepeni.

— Marittima-Frascati e o jucărie pentru maharajahi și baroni texani ai petrolului. Cinci mii șase sute de dolari, băiete! Ce-o să mai rămână din economiile tale?

— Destul cât să-mi ajungă de-o asigurare și de câteva rezervoare de benzină.

Kiah s-a ridicat în picioare.

— Dacă nu mă vreți de client...

— Cred că ești bolnav, a spus Daggett.

— M-ați înțelege dacă ați fi crescut aici, domnule Daggett, și părinții dumneavoastră ar fi fost săraci lipiți.

— Aiurea! Nu-mi spune mie cum e să fii sărac lipit, până n-ai fost sărac lipit în oraș! Și, oricum, ce îți închipui că o să facă mașina asta pentru tine?

— O să mă facă să mă simt al naibii de bine. Era și timpul! Am de gând să trăiesc un pic, domnule Daggett. La începutul săptămânii viitoare, domnule Daggett?

Liniștea de la amiază a orașelului a fost spulberată de sfârâitul unui demaror și apoi de torsul manierat al unui motor splendid.

Kiah stătea cufundat între pernele de piele galben-citron ale Marittimei-Frascati azurii, ascultând bubuitul suav care urma fiecărei apăsări domoale a piciorului său. Era curățel, spilcuit și proaspăt tuns.

— Fără viteză, acum, până treci de o mie cinci sute de kilometri, ai auzit? a spus Daggett.

Era într-o dispoziție de zile mari, resemnat cu trăsnaia lui Kiah.

— Ai o bijuterie acolo, sub capotă, să faci bine să te porți cu ea ca atare. S-o ții sub o sută în primii o mie cinci sute de kilometri, și sub o sută treizeci până la cinci mii.

A izbucnit în râs.

— Și nu încerca să vezi ce-i poate pielea, până nu treci de opt mii.

L-a bătut apoi pe Kiah pe umăr și i-a spus:

— Nu-ți pierde răbdarea, băiete. Fii liniștit, o să reușească!

Kiah a pornit din nou motorul, părând să nu-i pese de mulțimea care se adunase în jurul lui.

— Câte din astea credeți că sunt în țară? a întrebat Kiah.

— Zece, douăsprezece, i-a răspuns Daggett și i-a făcut cu ochiul. Fii liniștit, toate celelalte sunt în Dallas și în Hollywood.

Kiah a dat din cap, făcând pe înțeleptul. Ar fi vrut să arate ca un bărbat care făcuse o achiziție cumpătată, pe care o

ducea acum acasă, mulțumit de cum își investise banii. Momentul era unul frumos și amuzant, și totuși nu zâmbea.

A băgat mașina în viteză, pentru prima oară. Era atât de ușor!

— Dați-mi voie! le-a spus celor care îi stăteau în cale.

A preferat să ambaleză motorul, decât să acționeze claxonul, ca un cor de alămuri.

— Mulțumesc.

Când a ajuns cu mașina pe autostrada cu șase benzi, Kiah deja nu se mai simțea ca un intrus în univers. Se simțea parte din el, ca norii și ca marea. Cu prefăcuta modestie a unui Dumnezeu călătorind incognito, a permis unui Cadillac decapotabil să îl depășească. Fata drăguță de la volan i-a zâmbit.

Kiah a mângâiat ușor accelerația și a depășit-o. Apoi s-a amuzat copios văzând ce mică s-a făcut în oglinda lui retrovizoare. Indicatorul de temperatură s-a ridicat, iar Kiah a încetinit Marittima-Frascati, iertându-și această unică scăpare. Doar o dată – meritase cu vârf și-ndesat. Asta era viața!

Fata, în Cadillacul ei, l-a depășit din nou. I-a zâmbit și a gesticulat cu dispreț la capota care se întindea în fața ei. Își adora mașina. Pe a ei o ura.

La ieșirea care dădea în aleea circulară din jurul unui hotel, a semnalizat ostentativ și a făcut dreapta. De parcă s-ar fi întors acasă, Marittima-Frascati a urmat-o, torcând pe sub portic și cotind spre parcare. Un bărbat în uniformă i-a făcut cu mâna, i-a zâmbit, l-a admirat și l-a îndrumat pe Kiah spre locul de parcare de lângă Cadillac. Kiah a privit-o pe fată cum dispare în barul hotelului, fiecare pas al ei invitându-l s-o urmeze.

În timp ce traversa aleea cu pietriș alb, un nor a trecut peste soare și, în răcoarea scurtă care s-a lăsat, pașii lui Kiah și-au pierdut din avânt. Universul îl trata din nou ca pe un intrus. S-a oprit pe treptele barului și s-a uitat, peste umăr, la mașină. Era acolo, așteptându-și stăpânul: joasă, suplă, avidă de kilometri – mașina lui Kiah Higgins.

Revigorat, Kiah a intrat în barul răcoros. Fata stătea, singură, într-un separeu din colț, privind în jos. Se amuza făcând bucăți un bețigaș de lemn de amestecat băuturile. În încăpere mai era doar barmanul, care citea un ziar.

— Cauți pe cineva, băiete?

Băiete? Lui Kiah îi venea să intre cu Marittima Frascati în bar. Spera că fata nu auzise.

— Dă-mi un gin tonic, a spus el sec. Și nu uita de lime.

Fata a ridicat privirea. Kiah i-a zâmbit, de parcă ar fi invocat o camaraderie a huzurului, a cailor putere și a căilor libere. Ea a dat din cap, nedumerită, și apoi s-a întors la bățul ei de lemn.

— Poftim, băiete, i-a spus barmanul, punându-i paharul în față.

Și-a scuturat ziarul, apoi, și s-a apucat din nou să citească.

Kiah a luat o gură din pahar, și-a dres glasul și i s-a adresat fetei:

— Frumoasă vreme, i-a spus.

Ea n-a reacționat în nici un fel, de parcă el n-ar fi spus nimic. Kiah s-a întors spre barman, ca și cum el ar fi fost cel căruia i se adresase.

— Ți place să conduci?

— Câteodată, i-a răspuns barmanul.

— Pe o vreme ca asta, îți vine s-o calci la blană.

Barmanul a întors o pagină, fără să spună nimic.

— Dar de-abia îi fac rodajul, așa că trebuie s-o țin sub optzeci.

— Mda, ar trebui.

— Tentația e mare, având în vedere că e garantată să bage două sute zece.

Barmanul și-a pus jos ziarul, iritat.

— Ce-i garantat?

— Mașina mea nouă, Marittima-Frascati.

Fata a ridicat privirea, arătându-se interesată.

— Ce-i aia? a întrebat barmanul.

— Marittima-Frascati, mașina mea. E o mașină italiană.

— Sigur nu sună a mașină americană. Pentru cine-o conduci?

— Pentru cine-o conduc?

— Da. A cui e?

— A cui crezi că e? E a *mea*.

Barmanul și-a luat iarăși ziarul.

— E a *lui*. E a lui, și bagă două sute zece. Norocos băiat!

Kiah i-a răspuns întorcându-i spatele.

— Bună, i-a spus el fetei, cu mai multă siguranță decât se crezuse în stare. Cum se poartă Cad-ul cu tine?

Fata a izbucnit în râs.

— Mașina, logodnicul sau taică-meu?

— Mașina, i-a răspuns Kiah, simțindu-se tâmpit că nu găsisese o replică mai isteată.

— Cad-ul se poartă întotdeauna frumos cu mine. Îmi amintesc de tine acum. Erai în minunăția aia albastră cu scaune galbene. Nu știu de ce, dar n-am făcut legătura între tine și mașină. Arăți diferit. Cum ziceai că se cheamă?

— Marittima-Frascati.

— Îhâm. Niciodată n-o să reușesc să zic.

— E o mașină celebră în Europa, i-a spus Kiah.

Totul mergea ca pe roate.

— A câștigat cursa de la Avignon doi ani la rând, poate știai.

Ea a arborat un surâs fermecător.

— Nu! *Nu* știam!

— E garantat că ajunge la două sute zece.

— Doamne sfinte! Nici nu știam că o mașină poate prinde viteza asta.

— Numai vreo douăsprezece sunt în țară care pot.

— Nu-s prea multe, așa-i? Te deranjează dacă te întreb cât costă așa o mașină nemaipomenită?

Kiah s-a lăsat pe spate, sprijinindu-se de bar.

— Nu, nu mă deranjează. Cred că a fost undeva între cinci și șase.

— Aha, pe acolo, așa-i? Păi a cam fost ceva, nu?

— Da, dar cred că face toți banii. În mod sigur nu simt că am aruncat vreun ban aiurea.

— Asta e cel mai important.

Kiah a dat din cap, fericit, și s-a uitat adânc în ochii aceia frumoși, a căror admirație părea nesfârșită. A deschis gura ca să mai zică ceva, să continue jocul acela încântător, la nesfârșit, dar și-a dat seama că nu mai avea nimic de spus.

— Frumoasă vreme.

S-a văzut cum peste ochii fetei s-a așternut pâcla plictiselii.

— Poți să-mi spui te rog cât e ceasul? l-a întrebat ea pe barman.

— Da, domniță. Patru și șapte minute.

— Ce ai spus? a întrebat Kiah.

— Patru, băiete.

O tură, s-a gândit Kiah, poate i-ar plăcea să dea o tură cu el.

Ușa s-a deschis larg. Un tânăr chipeș îmbrăcat în pantaloni scurți, de tenis, a traversat încăperea clipind și surâzând, sigur de sine, înfumurat și plin de viață.

— Marion! a strigat el. Ce bine că n-ai plecat! Ești un înger că m-ai așteptat!

Chipul îi strălucea de adorație.

— N-ai întârziat foarte mult, Paul, și te iert.

— M-am lăsat prins, ca un fraier, într-un joc la dublu, care nu se mai termina. Până la urmă, m-am lăsat bătut. Mi-era teamă să nu te pierd pentru totdeauna. Ce-ai făcut cât m-ai așteptat?

— Stai să mă gândesc. Păi, am rupt un bețigaș de lemn și am... ăăă, ah! Da! Am cunoscut un domn cât se poate de interesant, cu o mașină care bagă două sute zece kilometri la oră.

— Ei, ai fost păcălită, draga mea, pentru că domnul acela te mințea în legătură cu mașina.

— Astea sunt niște cuvinte foarte tari, a spus Marion.

Paul părea satisfăcut.

— Chiar așa?

— Având în vedere că tipul pe care l-ai făcut mincinos e chiar aici, în încăperea asta.

— Vai de mine!

Paul s-a uitat în jur, cu o expresie jucăușă de groază pe chip. A trecut cu ochii peste Kiah și peste barman.

— Suntem numai patru aici.

I l-a arătat pe Kiah.

— Băiatul acela de acolo. Poți, te rog, să-i povestești lui Paul despre Vanilla Frappe-ul tău?

— Marittima-Frascati, a spus Kiah, cu glas de-abia auzit. Apoi a repetat, mai tare.

— Marittima-Frascati.

— Ei, a spus Paul, trebuie să recunosc că sună de parcă ar prinde trei sute pe secundă. O ai pe-aici pe undeva?

— E afară, a spus Kiah.

— Da, asta voiam să spun, a zis Paul. Trebuie să învăț să mă exprim mai exact.

S-a uitat afară, în parcare.

— Aha, am înțeles. Șmecheria aia bleu. Foarrte frumoasă, amenințătoare și superbă în același timp. Și zici că-i a ta?

— Așa am spus.

— Ar putea ieși pe locul doi la viteză, prin părțile locului. Mai mult ca sigur.

— Vorbești serios? a spus Kiah, pe un ton sarcastic. Aș vrea s-o văd pe cea de pe locul întâi.

— Ai vrea? Păi e afară și ea. Uite-o acolo, e cea verde.

Mașina era un British Hampton. Kiah cunoștea mașina prea bine. Pentru ea începuse să pună bani deoparte, înainte să-i arate Daggett poze cu Marittima-Frascati.

— Merge o tură, a spus Kiah.

— Merge, zici? a râs Paul. Merge de-o ascultă pe-a ta cu urechea, pun pariu cu tine pe ce vrei.

— Ascultă, i-a spus Kiah, aș paria orice de pe lumea ăsta că mașina mea o bate pe-a ta, dacă a mea ar fi rodată.

— Păcat, a spus Paul. Rămâne pe altă dată.

I-a explicat, apoi, lui Marion.

— Nu e rodată, Marion. Mergem?

— Sunt gata, Paul, a spus ea. Ar trebui să-i spun băiatului din parcare că mă întorc să iau Cadillacul, să nu creadă că am fost răpită.

— Când, de fapt, exact asta e pe cale să se întâmple, a spus Paul. Ne vedem mai încolo, Ralph, i-a spus barmanului.

Se cunoșteau.

— Întotdeauna e o plăcere să te văd, Paul, a spus Ralph.

Acum Kiah știa cum îi cheamă pe toți trei, în timp ce ei nu știau cum îl cheamă pe el. Nu-l întrebase nimeni. Nu-i păsa nimănui. Ce putea să conteze mai puțin decât cum îl chema pe el?

Kiah s-a uitat pe geam la Marion cum vorbește cu băiatul din parcare și cum se așază apoi în scaunul din dreapta al Hamptonului jos.

Ralph i s-a adresat celui fără de nume:

— Ești mecanic? Ți-a lăsat cineva mașina și tu ai scos-o la o tură? Ai face bine să-i ridici capota, că o să plouă.

Roțile din spate ale dragonului azuriu, cu scaune din piele galben-citron, au scrâșnit, aruncând pietriș pe picioarele băiatului din parcare. Un paznic de sub portic i-a făcut semn cu mâna să încetinească, apoi a sărit într-o parte ca să scape cu viață.

Kiah o încuraja blând, spunându-i:

— Așa, așa, hai ușurel, ușurel. Te iubesc.

Și tot așa.

Ținea volanul și schimba lin vitezele cu sistemul *synchromesh*, din ce în ce mai repede, dar simțea că nimic din ceea ce făcea nu era cu adevărat necesar, că mașina știa singură, mai bine decât el, încotro să se ducă și cum să facă ceea ce fusese menită să facă.

Singura Marittima-Frascati pe o rază de mii de kilometri vâjâia pe lângă mașini și camioane de parcă acestea ar fi stat pe loc. Acul cadranului de temperatură de pe bordul capitonat a ajuns curând să tremure în capătul extrem al zonei roșii.

— Așa, păpușă! a spus Kiah.

Câteodată vorbea cu mașina ca și când ar fi fost fată, alteori ca și când ar fi fost băiat.

A depășit Hamptonul, care mergea doar o idee peste viteza legală. Marittima-Frascati a trebuit să încetinească foarte tare, ca să poată rula în paralel cu Hamptonul în timp ce Kiah le arăta degetul lui Marion și lui Paul.

Paul a dat din cap și i-a făcut lui Kiah semn să-și vadă de drum, apoi a apăsât frânele, rămânând mult în urmă. N-avea să fie nici un concurs.

— N-are tupeu, păpușă, a spus Kiah. Hai să arătăm noi lumii ce-i ăla tupeu.

Și a apăsât accelerația până în podea. Și acolo a rămas cu ea, avântându-se în depărtările cețoase.

Motorul deja țiuia în agonie, iar Kiah i-a spus, pe un ton neutru:

— Explodează, explodează.

Dar motorul nici n-a explodat, nici n-a luat foc. Nестematele de sub capotă pur și simplu s-au contopit laolaltă, iar motorul a încetat să mai fie motor. Și nici cutia de viteze n-a mai fost cutie de viteze. Astfel, mașina a alunecat pe banda de urgență a autostrăzii, împinsă doar de ultimele fărâme de inerție proprie pe care avea să le mai aibă vreodată.

Hamptonul, cu Paul și Marion la bord, n-a mai trecut niciodată. Probabil că virase la vreo ieșire, cu mult în urmă, și-a spus Kiah.

Kiah a lăsat mașina acolo unde s-a oprit. A făcut autostopul ca să se întoarcă în oraș, și n-a trebuit să se justifice în nici un fel celui care l-a luat. S-a întors la reprezentanța lui Daggett și s-a comportat de parcă ar fi venit la lucru. MG-ul era încă expus. Bărbatul care spusese că avea să-l cumpere pentru fiul lui se răzgândise.

— Ți-am dat liber toată ziua, i-a spus Daggett.

— Știu, a spus Kiah.

— Păi și unde-i mașina?

— E oale și ulcele.

— Poftim?

— Am dus-o până la două sute treizeci, când ei spuneau că poate numai o sută zece.

— Glumești!

— Așteptați și-o să vedeți, a spus Kiah. E o mașină sport cât se poate de moartă. O să trebuiască să trimiteți o mașină de tractare.

— Doamne sfinte, băiete, de ce să faci una ca asta?

— Spuneți-mi Kiah.

— Kiah, a bâiguit Daggett, având convingerea că vorbea cu un nebun.

— Cine știe de ce fac oamenii ce fac? a spus Kiah. Nu știu de ce-am omorât-o. Tot ce știu e că mă bucur că-i moartă.

Un cadou pentru Moș Nick cel Mare

Despre Nick cel Mare se spunea că e ultimul moștenitor al puterii lui Al Capone. Refuza să recunoască, dar și să nege, pe motivul că exista riscul să se autoincrimineze.

Cumpăra orice i se năzărea: o casă cu douăzeci și trei de camere la marginea orașului Chicago, o vilă de șaptesprezece camere în Miami, cai de curse, un iaht de treizeci de metri, o sută cincisprezece costume și, printre altele, făcuse o pasiune pentru un boxer de categorie mijlocie pe nume Bernie O'Hare, „Banditul de pe Shenandoah“.

Când O'Hare și-a pierdut vederea la un ochi, pe drumul către vârful profesiei sale, Nick cel Mare l-a cooptat în echipa lui de gărzi de corp.

Nick cel Mare dădea câte o petrecere în fiecare an, cu puțin timp înaintea Crăciunului, pentru copiii angajaților săi și, în dimineața zilei în care avea să fie petrecerea, Bernie O'Hare, Banditul de pe Shenandoah, s-a dus la cumpărături, în centrul orașului Chicago, împreună cu soția lui, Wanda, și cu băiețelul lor de patru ani, Willy.

Cei trei tocmai se aflau într-un magazin de bijuterii, când micuțul Willy a început să se văicărească și să se agațe de pantalonii tatălui său, ca un clopotar cherchelit.

Bernie, un mardeiaș dur și loial, plin de cicatrice, a pus jos tava de catifea plină cu ceasuri la care se uita și s-a apucat de brâul pantalonilor.

— Dă drumul la pantaloni, Willy! Dă-mi drumul!

S-a întors spre Wanda.

— Cum crezi că pot eu să aleg un cadou de Crăciun pentru Nick cel Mare când Willy mă trage de pantaloni? Ia-l de pe mine, Wan. Ce-l supără pe pitic?

— Probabil e vreun Moș Crăciun prin preajmă, i-a răspuns Wanda.

— Nu sunt Moș Crăciuni prin magazinele de bijuterii, a spus Bernie. N-aveți nici un Moș Crăciun pe-aici, așa-i? I-a întrebat pe vânzător.

— Nu, domnule, i-a răspuns vânzătorul.

Apoi, îmbujorat, s-a aplecat peste tejghea ca să i se adreseze lui Willy.

— Dar, dacă băiețelul vrea să stea de vorbă cu bătrânul Moș Nick¹, cred că o să-l găsească pe veselul moșulică alături...

— Ciocu' mic! a spus Bernie.

Vânzătorul a pălit.

— Voiam doar să-i spun, domnule, că în magazinul universal de alături e un Moș Crăciun, și băiețelul...

— Nu vezi că mai rău îl stârnești? a întebat Bernie.

A îngenuncheat apoi lângă Willy.

— Willy, puiule, nu-i urmă de Moș Crăciun pe-aici, pe o rază de câțiva kilometri. Tipul ăsta mănâncă rahat. Nu e nici un Moș alături.

— Acolo, tati, uite acolo, a spus Willy, arătând cu degetul spre o siluetă mică și roșie de lângă un orologiu așezat în spațele tejghelei.

— Să fiu al naibii! a spus Bernie disperat, plesnindu-se peste genunchi. Copilul ăsta are ochi de vultur, când vine vorba de Moș Crăciuni.

Și a scos un hohot de râs prefăcut.

— Hai, mă, Willy, zău, băiete, mă surprinzi! E doar un Moșuleț mititel, de *plastic*. Nu-ți face nimic.

— Îl urăsc, a spus Willy.

1 În original, „Saint Nick“, prescurtare familiară de la *Saint Nicholas*, „Moș Crăciun“, dar și „sfântul Nick“.

— Cât vrei pe prostia aia? a întrebat Bernie.

— Pe Moș Crăciunul de plastic, domnule? a întrebat vânzătorul, bulversat. Păi, e doar o mică decorațiune. Cred că puteți cumpăra așa ceva de la orice magazin de ieftinături.

— Îl vreau pe ăla, a spus Bernie. Acum.

Vânzătorul i l-a dat.

— Nu costă nimic, a spus el. E din partea casei.

Bernie l-a aruncat pe Moș Crăciun pe mozaicul de pe jos.

— Fii atent, Willy, ce-i face tati lu' mustăciosu' bătrân! a spus el, și apoi l-a izbit cu călcâiul. Zzzzbang!

Willy a scos un zâmbet sfios, apoi a început să râdă de-a binelea, văzând cum piciorul tatălui său îl lovește încă o dată și încă o dată.

— Acum calcă-l tu, Willy, i-a spus Bernie. Cui i-e frică de *el*, ia spune?

— Îi sparg capu' ăla bătrân, a spus Willy, voios. Praf îl fac!

Și s-a apucat să-l calce pe Moș în picioare.

— Hai că ai fost *tare* inteligent, a spus Wanda. Mă pui să mă chinui tot anul să-l conving să-i placă de Moș Crăciun, și apoi vii cu o figură din asta.

— Trebuia să fac ceva să-i închid pliscul, nu? a spus Bernie. Bine, bine, acum sper că putem face puțină liniște ca să mă uit și eu la ceasurile alea. Cât e ăsta care are diamante în loc de cifre?

— Trei sute de dolari, domnule, cu taxele incluse, a spus vânzătorul.

— E fosforescent? Trebuie să fie fosforescent.

— Da, domnule, cadranul e luminos.

— Atunci îl iau, a spus Bernie.

— Trei sute de parai! a spus Wanda, mâhnită. Să mor eu, măi Bernie.

— Cum adică să mori tu? i-a întors-o Bernie. Mi-e și rușine să-i iau așa o ieftinătură. Ce-i un rahat de ceas de trei sute de dolari pentru Nick cel Mare? Te văicărești tu acum, da' nu te-am auzit să te văicărești când se adună banii în contul de economii. Îți place, nu-ți place, Nick cel Mare e Moș Crăciun.

— Nu-mi place, a spus Wanda. Și nici lui Willy nu-i place. Uită-te la săracu' copil. I-am stricat Crăciunul.

— Eee, a spus Bernie, hai că nu-i așa de rău. Chiar e drăguț din partea lui Nick cel Mare că vrea să dea o petrecere pentru copii. Adică, indiferent ce iese până la urmă, intenția e bună.

— Da, foarte drăguț! a spus Wanda. Minunată intenție! Se îmbracă în costum de Moș Crăciun ca să-l venereze toți copiii. Și, ca să fie tacâmul complet, îi pune pe copii să-și pârască părinții.

Bernie a dat din cap, resemnat.

— Și ce pot să fac?

— Dă-ți demisia, a spus Wanda. Lucrează pentru altcineva.

— Ce altceva mai știu eu să fac, Wan? Tot ce-am făcut în viață a fost să mă bat, și unde mai fac eu atâția bani, cât mă plătește Nick cel Mare? Unde?

Un bărbat înalt și rafinat, cu mustăcioară, a apărut la tejdheaua vecină, acompaniat de o nevastă cu haină de nurcă și de un fiu. Fiul, care era de vârsta lui Willy, se tot fonfaia și privea peste umăr cu teamă, spre ușa de la intrare.

Vânzătorul s-a scuzat și s-a dus să-i servească pe domnii cu pretenții, abia veniți.

— Hei, a spus Bernie, uite-i pe domnul și pe doamna Pullman. Cred că ți-i amintești, de la ultimul Crăciun, Wan.

— Contabilul lui Nick cel Mare? a întrebat Wanda.

— Nu, avocatul.

Bernie l-a salutat pe Pullman, făcându-i cu mâna.

— Bună, domnule Pullman.

— Ei, bună, a spus Pullman pe un ton sec. Garda de corp a lui Nick cel Mare, i-a explicat el soției. L-ai cunoscut la ultima petrecere de Crăciun.

— Văd că vă faceți cumpărăturile de Crăciun în ultimul moment, ca toată lumea, a spus Bernie.

— Da, i-a răspuns Pullman. Apoi s-a uitat în jos la fiul lui, Richard. Poți, te rog, să nu te mai fonfăi?

— E o chestie psihosomatică, i-a spus doamna Pullman. Se fonfaie de câte ori vede un Moș Crăciun. Nu poți să vii cu copilul în centru înaintea Crăciunului, fără să vezi un Moș Crăciun pe undeva. Adineauri a ieșit unul din cofetăria de alături. L-a speriat de moarte pe săracul Richard.

— Nu vreau ca fiul meu să se fonfaie, a spus Pullman. Richard! Sus bărbia! Moș Crăciun e prietenul tău, prietenul meu, prietenul tuturor!

— Ce bine-ar fi dacă ar rămâne la Polul Nord, a spus Richard.

— Să-i înghețe nasu', a spus Willy.

— Și să-l mănce un urs polar, a spus Richard.

— Să-l *mănânce* un urs polar, l-a corectat doamna Pullman.

— Îl încurajezi pe copil să-l urască pe Moș Crăciun? a repezit-o domnul Pullman.

— De ce să mă prefac? i-a răspuns doamna Pullman. Moș Crăciun al nostru e un impostor jegos, vulgar, băgăcios, împuțit și cu gura spurcată.

Vânzătorul a dat ochii peste cap.

— Câteodată, draga mea, a spus Pullman, mă întreb dacă-ți amintești cum eram înainte să-l cunosc pe moșulică ăsta vesel. Eram faliți.

— Decât să n-am integritate, mai bine mor, a spus doamna Pullman.

— Rușinea vine la pachet cu banii, a spus Pullman. N-ai ce-i face. Și suntem băgați în asta împreună.

Apoi i s-a adresat vânzătorului.

— Vreau ceva cu un preț din cale-afară de umflat, și de un prost gust sinistru, ceva, așa, care să fie fosforescent și să aibă și un barometru inclus.

Și-a unit degetul mare și arătătorul într-un gest care simboliza rafinamentul.

— Simți cam ce fel de lucru caut?

— Cu regret vă spun că ați venit unde trebuie, i-a spus vânzătorul. Avem o machetă a vasului Mayflower, făcută din crom, cu o lumină roșie care strălucește prin hublouri, a spus

el. Dar n-are barometru, are ceas. Și mai avem o statueta de argint a lui Man o'War¹, cu ochi de rubin, și acela are barometru. Îhh.

— Mă întreb, a spus doamna Pullman, dacă n-ați putea să-l sudați pe Man o'War de puntea de la pupa a vasului Mayflower?

— Ești pe drumul cel bun, a spus Pullman. Mă uimești. Nu credeam să prinzi vreodată esența personalității lui Nick cel Mare.

S-a frecat apoi la ochi.

— Of, Doamne, de ce are nevoie? De ce are nevoie? Bernie, ai vreo idee?

— Nimic, a spus Bernie. Indiferent la ce te-ai gândi, are deja șapte. Dar spune că tot îi plac cadourile, ca să-și amintească ce mulți prieteni are.

— Da, și-a găsit o metodă bună să-i numere, a spus Pullman.

— Prietenii sunt importanți pentru Nick cel Mare, a spus Bernie. Trebuie să-i spui de-o sută de ori pe zi că îl iubește toată lumea, altfel începe să-și verse nervii pe mobilă și pe angajați.

Pullman a dat din cap.

— Richard, i-a spus el fiului său, mai ții minte ce trebuie să-i spui lui Moș Crăciun, când te întreabă ce părere au mami și tati despre Nick cel Mare?

— Mami și tati îl iubesc pe Nick cel Mare, a spus Richard. Mami și tati sunt de părere că e un adevărat gentleman.

— Și tu ce-o să spui, Willy? l-a întrebat Bernie pe fiul lui.

— Mami și tati spun că îi sunt foarte recunoscători lui Nick cel Mare, a spus Willy. Nick cel Mare e un om bun și generos.

— Toa-tă lu-mea îl iubește pe Nick cel Mare, a spus Wanda.

— Altfel, ajung în Lacul Michigan, cu galoși de ciment, a spus Pullman.

1 Celebru cal de curse pursânge, considerat a fi unul dintre cei mai buni ai tuturor timpurilor.

I-a zâmbit apoi vânzătorului, care tocmai îi adusese vasul Mayflower și statuia lui Man o'War.

— De arătat, arată foarte bine, a spus el. Dar sunt fosforescente?

În ziua petrecerii, Bernie O'Hare era de pază la ușa de la intrare a casei lui Nick cel Mare. Tocmai îi lăsase să intre pe domnul și pe doamna Pullman și pe fiul lor.

— Ho-ho-ho, a spus Bernie în șoaptă.

— Ho-ho-ho, a spus Pullman.

— Ei, Richard, i-a spus Bernie tânărului Pullman, văd că te-ai liniștit.

— Mi-a dat tati jumătate de somnifer, a spus Richard.

— Stăpânul casei a închinat multe pahare? a întrebat doamna Pullman.

— Poftim? a întrebat Bernie.

— E cherchelit? a întrebat doamna Pullman.

— Ba bine că nu! a spus Bernie.

— Se-nțelege! a spus domnul Pullman.

Un interfon de pe perete a început să țârâie.

— Da, Nick, a spus Bernie.

— A venit toată lumea? s-a auzit o voce din topor.

— Da, Nick. Tocmai a ajuns și familia Pullman. Ei sunt ultimii. Ceilalți sunt în camera de zi.

— Fă ce ai de făcut, a spus Nick și a închis telefonul.

Bernie a scos un suspin, apoi a luat o salbă de clopoței dintr-un dulap, a decuplat sistemul de alarmă și a ieșit afară, între niște tufe. S-a apucat, apoi, să zornăie clopoțeii și să strige:

— Hei! Uite-l pe Moș Crăciun! Și pe Dunder, și pe Blitzen, și pe Dancer și pe Prancer¹! Măiculiță! Uite-i cum se-opresc pe acoperiș. Și-acum Moșu' intră în casă printr-o fereastră de la etaj!

A intrat înapoi în casă, a ascuns clopoțeii, a încuiat ușa și a pus lanțul, a resetat sistemul de alarmă și s-a dus în camera

¹ Numele renilor care trag sania lui Moș Crăciun.

de zi, unde doisprezece copii și opt perechi de părinți așteptau în liniște.

Toți bărbații din grup lucrau pentru Nick. Bernie era singurul dintre ei care arăta ca un golan. Restul arătau ca niște oameni de afaceri obișnuiți, respectabili. În cea mai mare parte, lucrau la sediul principal al lui Nick cel Mare, unde episoadele de brutalitate erau izolate. Îi țineau contabilitatea și îl consiliau pe teme juridice și de afaceri, și aplicau cele mai noi metode de management în diversele lui întreprinderi. Erau doar o parte din personalul lui, cei care aveau copii suficient de mici cât să mai creadă în Moș Crăciun.

— Crăciun fericit! a spus Moș Crăciun, pe un ton răstit, coborând zgomotos pe scări cu bocancii lui mari și negri.

Willy s-a zbătut până a scăpat din brațele mamei lui și a fugit la Bernie, unde se simțea mai protejat.

Moș Crăciun s-a rezemat de stâlpul scării, cu un trabuc ieșindu-i prin barba de vată, cu ochii ca niște mărgele sărind răutăcioși de la o față la alta. Moș Crăciun era gras, îndesat și bolnăvicios la față. Și duhnea a alcool.

— Dohmai ce-am sosit de la ‘telieru’ meu de la Polu’ Nord, a spus el, ca o provocare. Gine vrea să-l șalute pe Moșu’?

De jur împrejurul camerei, părinții își înghionteau copiii care nu voiau să scoată nici un cuvânt.

— Deșchideț’ gura! a spus Moș Crăciun. Aci nu-i morgă. A întins un deget butucănos spre Richard Pullman.

— Ia ji, ai fos’ cuminte?

Domnul Pullman l-a strâns pe fiul său ca pe un cimpoi.

— Da, a ciripit Richard.

— Eș’ sigur? a întrebat Moșul, bănuitor. Nu cumva ai fos’ obraznic cu ăi mari?

— Nu, a spus Richard.

— Bun, a spus Moșul. Poate că am un tren electric pen’ tine, poate că n-am.

A început să scormonească prin mormanul de cadouri de sub brad.

— Eee, un’ naiba am pus trenu’ ăla împuțit?

A găsit pachetul pe care era scris numele lui Richard.

— Îl vrei?

— Da, a spus Richard.

— Păi nu prea se vede că-l vrei, a spus Moș Crăciun.

Tânărul Richard n-a putut decât să înghită în sec.

— Știi cât a costat? a întrebat Moș Crăciun. O sută douăș' patru cin'zeci.

A făcut o pauză dramatică.

— La preț de angro.

S-a aplecat apoi spre Richard.

— Ia să te-aud cum zici merci.

Domnul Pullman l-a strâns din nou pe Richard.

— Merci, a spus Richard.

— Merci, cre' și eu, a spus Moș Crăciun plin de ironie.

De la tac'tu nu primeș' nici un tren de o sută douăș' patru cin'zeci, asta ți-o spun sigur. Ascultă la mine, copilu', dacă nu eram eu, încă mai alerga dup-ambulanțe și sărea câte-o rată pentru plata servietei. Să nu uite nimeni asta.

Domnul Pullman i-a șoptit ceva fiului său.

— Ce zice? a întrebat Moșul. Hai, copilu', zi-mi ce-a spus bătrănu'?

— A zis că de la o vorbă n-a murit nimeni.

Richard părea jenat pentru tatăl lui. La fel și doamna Pullman, care intrase în hiperventilație.

— Ha! a spus Moș Crăciun. Asta-i tare. Pun pariu c-o spune de-o sută de ori pe zi. Ce zice pe-acas' de Nick cel Mare, ai? Haide, Richard, stai de vorbă cu Moș Crăciun aicea, și să știi că am o listă, la Polu' Nord, cu toți copiii care nu zic adevăru'. Ce crede tac'tu cu-adevărat despre Nick cel Mare?

Pullman se uita în altă parte, de parcă puțin i-ar fi păsat ce răspundea Richard.

— Mami și tati spun că Nick cel Mare e un adevărat domn, a recitat Richard. Mami și tati îl iubesc pe Nick cel Mare.

— Bine, copilu', i-a spus Moșul. Ia-ți trenulețu'. Ești băiat bun.

— Merci, a spus Richard.

— Acum am o păpușă babană pentru micuța Gwen Zerbe, a spus Moșul, luând alt pachet de sub pom. Dar mai întâi vino încoa', Gwen, ca să stăm un pic de vorbă fără să ne audă nimeni, bine?

Gwen, împinsă de tatăl ei, contabilul-șef al lui Nick cel Mare, s-a dus la Moș Crăciun, codindu-se. Tatăl ei, un tip mic și îndesat, a arborat un zâmbet chinuit, a ciulit urechile și s-a înverzit la față. La sfârșitul interogatoriului, Zerbe a răsuflat ușurat și și-a mai recăpătat culoarea. Moș Crăciun zâmbea. Gwen își primise păpușa.

— Willy O'Hare! a tunat Moș Crăciun. Spune-i moșului adevăru' și te faci cu o barcă meseriașă. Ce zic babacii tăi despre Nick cel Mare?

— Spun că îi sunt foarte recunoscători, a spus Willy, ascultător.

Moș Crăciun a scos un hohot homeric.

— Păi cred și eu că sunt, copilu'! Willy, ai idee unde ar fi fost tac'tu, dacă nu exista Nick cel Mare? S-ar fi învârtit în cerc și ar fi vorbit singur, și n-ar fi avut nimic pe lumea asta, în afară de un stol de canari în cap. Uite, copilu', uite-ți barca, Crăciun fericit!

— Crăciun fericit și ție, a spus Willy, politicoș. Poți să-mi dai, te rog, o cârpă?

— O cârpă? a întrebat Moșul.

— Te rog, a spus Willy. Vreau să șterg barca.

— Willy! au strigat Bernie și Wanda, într-un glas.

— Stați o clipă, stați o clipă, a spus Moșul. Lăsați copilu' să vorbească. De ce vrei s-o ștergi, Willy?

— Vreau s-o șterg de sânge și de mizerie, a spus Willy.

— Sânge! a spus Moșul. Mizerie!

— Willy! a strigat Bernie.

— Mama spune că orice lucru pe care-l primim de la Moșul e plin de sânge, a spus Willy. Apoi a arătat spre doamna Pullman: iar doamna aceea spune că e murdar.

— Ba n-am spus, ba n-am spus, a zis doamna Pullman.

— Ba ai spus, a zis Richard. Te-am auzit eu.

— Tatăl meu, a început Gwen Zerbe, spărgând sinistra tăcere, zice că-i mai rău să-l pupi pe Moș Crăciun decât să pupi un câine.

— Gwen! a strigat tatăl ei.

— Eu pup câinele întruna, a spus Gwen, hotărâtă să-și ducă gândul până la capăt. Și nu mi se face rău niciodată.

— Da, putem să spălăm sângele și mizeria când ajungem acasă, a spus Willy.

— Așa, ai? Derbedeu obraznic ce ești! a răcnit Moș Crăciun, luându-și avânt ca să-i tragă una lui Willy.

Bernie s-a ridicat repede și l-a apucat pe Moș de încheieturi.

— Te rog, i-a spus, copilul n-are nici o vină.

— Ia-ți mâinile alea jengoase de pe mine! a răcnit Moșul. Vrei să te sinucizi?

Bernie i-a dat drumul Moșului.

— N-ai de gând să zici nimica? a întrebat Moșul. Cre' că-mi datorați nește scuze.

— Îmi pare foarte, foarte rău, Moș Crăciun, a spus Bernie.

Apoi, cu pumnul lui imens, i-a zdrobit Moșului trabucul peste toată fața. Moșul s-a dus învârtindu-se până în pomul de Crăciun, trăgând după el ornamentele în timp ce se prăvălea.

Camera s-a umplut de uralele copiilor. Bernie a arborat un rânjet larg și și-a împreunat mâinile deasupra capului, ca un campion.

— Fă-i pe pitaci să tacă! a bolborosit Moș Crăciun. Fă-i să tacă sau vă omor pe toți!

Părinții s-au repezit să-și prindă copiii, încercând să le pună botniță, dar aceștia se eliberau, huiduind și protestând și ocărându-l pe Moș Crăciun.

— Fă-l să-și înghită mustățile, Bernie!

— Dă-l la reni să-l mănânce!

— Sunteți toți terminați! Sunteți morți! urla Moș Crăciun, cu picioarele în sus. Mă costă douăș'cinci de dolari bucata să-i elimin pe derbedeii ca voi, cinci pentru o sută. Afară!

Copiii erau atât de fericiți! Au ieșit din casă fără gecă, dănuțuind și cântând:

— O, brad frumos, ce moș de căcat! și: Sta-ți-ar beteala-n gât, Moșulică! și așa mai departe.

Erau prea neștiutori ca să-și dea seama că nimic nu se schimbă în structura economică din care încă făceau parte părinții lor. În toate filmele pe care le văzuseră, era de-ajuns un pumn tras în fața personajului negativ de către un personaj pozitiv ca să facă, din iad, raiul pe pământ.

Moș Crăciun, fluturând din mâini, i-a alungat și pe părinți după aceștia.

— Vă găsesc și-n gaură de șarpe! Eu am fost bun cu voi, și ăsta mi-e mulțumescu? Lasă, că o să primiți voi mulțumiri de la mine, cu toptanu'. 'Ai de curulețu' vostru!

— Tati l-a dat pe Moșu' cu curu' de pământ! s-a fâlit Willy.

— Sunt un om mort, i-a spus O'Hare soției sale.

— Și eu sunt o femeie moartă, i-a spus ea, dar aproape că a meritat. Uite cât de fericiți sunt copiii.

Se puteau aștepta să le vină de hac un ucigaș plătit, dacă nu fugeau în vreo țară uitată de lume, în care Mafia nu avea filiale. La fel și soții Pullman.

Moș Crăciun a dispărut în casă, ca să reapară mai apoi cu încă un braț de cadouri de Crăciun. Barba albă de vată îi era pătată de sângele din nas. A desfăcut ambalajul unuia dintre pachete și a scos o brichetă în formă de cavaler în armură. A citit cu voce tare felicitarea atașată:

— „Pentru Nick cel Mare: mare om, mare caracter. Te iubesc la nebunie.“

Semnătura era a unei mari vedete de la Hollywood.

Acum Moș Crăciun flutura alt pachet drăgălaș.

— Uite, unul care vine tocmai de la un prieten din Italia.

A tras cu putere de panglica roșie. Explozia i-a spulberat nu numai barba și pălăria roșie cu bordură de blană, ci și bărbia și nasul, cu totul. Ce deranj! Ce lucru cumplit au văzut copiii, îți vine a spune, dar n-ar fi scăpat priveliștea pentru nimic în lume.

După ce a plecat poliția și cadavrul a fost transportat la morgă, îmbrăcat în Moș Crăciun de la gât în jos, soția lui O'Hare a spus:

— Cred că e un Crăciun pe care copiii nu-l vor uita prea curând. Eu una sigur n-o să-l uit.

Fiul lor, Willy, avea și un suvenir care să-l ajute să-și amintească. Găsise felicitarea care însoțise bomba. Era prin boscheți. Pe ea scria: „Crăciun fericit celui mai tare bărbat din lume“. Și era semnată: „Familia“.

Urma, desigur, trezirea dură la realitate. Tații trebuiau să-și găsească slujbe noi, ho, ho.

Consultantul neplătit

Majoritatea femeilor măritate nu ies la un cocteil cu foștii iubiți, nu le trimit felicitări de Crăciun, poate nici nu-i privesc în ochi. Dar dacă, din întâmplare, le trebuie ceva ce fostul iubit vinde – absolut orice, de la o operație de apendicită la jaluzele – răsar din senin înapoi în viața lui, rozalii și zâmbitoare, ca să obțină acel ceva la preț de angro sau mai jos.

Dacă un Don Juan s-ar apuca de vândut electrocasnice, fostele cuceriri l-ar ruina în mai puțin de un an.

Eu unul vând sfaturi bune cu privire la acțiuni și obligațiuni. Sunt omul de contact pentru o firmă de consultanță în investiții, iar fetele pe care le-am pierdut, chiar și de la sine, nu ezită niciodată să vină la mine cu problemele lor într-ale investițiilor.

Sunt burlac, așa că, în schimbul serviciilor mele, care, la urma urmei, nu mă costă nimic, îmi oferă uneori acea comoră neprețuită: o invitație la masă.

Cel mai mare portofoliu pe care l-am studiat vreodată, primind în schimb nostalgie și un pui, gătit ca la țară, a fost cel al lui Celeste Divine. Pe Celeste am pierdut-o încă din liceu, și n-am schimbat o vorbuliță cu ea, timp de șaptesprezece ani, până când m-a sunat la birou într-o zi și mi-a spus:

— Nu te-am văzut de-un car de ani.

Celeste Divine e cântăreață. Are părul negru și cârlionțat, ochi mari și căprui, buze cărnoase și strălucitoare. E machiată și împodobită și îmbrăcată în lamé auriu. Celeste apare în fața camerelor de televiziune câte o oră în fiecare săptămână

și face dragoste cu lumea întreagă. Pentru acest serviciu public e plătită cu cinci mii de dolari pe săptămână.

— Mi-am propus de multă vreme să te invit la masă, mi-a spus Celeste. Ce zici de-un pui ca la mama acasă, cu cartofi de Idaho și tort cu căpșuni?

— Mmmmmmmmmmmmmmmmm, am spus eu.

— Și, după cină, a spus Celeste, tu, Harry și cu mine putem sta în fața unui foc zdravăn, să depănăm amintiri despre prieteni vechi de-acasă.

— Sună grozav, i-am spus.

Deja vedeam lumina focului dănuind pe coloanele de cifre, pe ziarul *Wall Street Journal*, pe pliante și grafice. Îi auzeam pe Celeste și pe soțul ei, Harry, murmurând despre mirosul ierbii proaspăt cosite, acțiuni la American Brake Shoe, plimbări pe Wabash¹ în lumina lunii, obligațiuni Consolidated Edison de trei la sută, turte de mălai și Chicago, Milwaukee, St. Paul și Pacific common.

— N-am fost plecați de aici decât doi ani, a spus Celeste, dar parcă am fi lipsit o viață, atât de multe s-au întâmplat. O să ne facă plăcere să vedem pe cineva de-acasă.

— Ai avut o ascensiune foarte rapidă, nu-i așa, Celeste? am spus eu.

— Mă simt ca Cenușăreasa, a spus Celeste. Astăzi, Harry și cu mine ne chinuiam să trăim din salariul lui de la *Atelierul lui Joe*, și mâine tot ce atingeam părea să se transforme în aur.

De-abia după ce am închis telefonul am început să mă întreb cum se simțea Harry.

Din cauza lui Harry o pierdusem pe Celeste. Mi-l aminteam ca pe un băiat micuț, arătos, somnoros, care nu voia nimic altceva de la viață decât să aibă cea mai drăguță soție din oraș și o slujbă decentă, de mecanic auto. Le-a obținut pe amândouă la o săptămână după ce a terminat liceul.

1 Râu din Vestul Mijlociu al Statelor Unite care izvorăște în statul Ohio, traversează statul Indiana și se varsă în râul Ohio.

Când m-am dus la cină în casa familiei Divine, mi-a deschis ușa Celeste însăși, cu un corp de zeiță a iubirii și un chip de păpușă¹.

Cuibușorul pe care îl cumpărase pentru ea și partenerul ei era un conac vechi, situat pe malul râului, la fel de mare și de urât ca gara din Schenectady. Mi-a întins mâna să i-o sărut și, năucit de frumusețea și parfumul ei, i-am sărutat-o.

— Harry? Harry! a strigat ea. Ghici cine-a venit?

Mă așteptam să apară ori un cadavru, ori un grăsan, rămășițele a ceea ce fusese cândva Harry. Dar nu venea nici un răspuns de la Harry.

— E la el în birou, a spus Celeste. Cum se poate concentra omul ăsta! Când se concentrează la ceva, zici că e pe altă lume.

A deschis, cu precauție, ușa de la birou.

— Vezi?

Harry stătea întins pe spate pe un covor ca din blană de tigru și se uita în tavan. Alături de el era o carafă rece cu martini, și avea în mână un pahar gol. Învârtea întruna măslina rămasă înăuntru.

— Scumpule, i-a spus Celeste lui Harry, iartă-mă că te întrerup, dragul meu.

— Cum? Ce spui? a spus Harry, sărind în sus.

S-a ridicat apoi în capul oaselor.

— Ah! Îmi cer scuze, nu v-am auzit când ați intrat.

S-a ridicat și mi-a strâns mâna sincer, și mi-am dat seama că rămăsese neschimbat, în ciuda anilor care trecuseră.

Harry părea foarte entuziasmat de ceva, dar sub acest entuziasm rămăsese satisfacția aceea somnoroasă pe care mi-o aminteam din liceu.

— N-am nici un drept să mă relaxez, a spus el. Toată lumea din industria asta blestemată se relaxează. Dacă mă relaxez

1 În original, „Betsy Wetsy” – numele celei mai populare păpuși pentru copii din perioada Baby Boom.

și eu, se prăbușește acoperișul. Zece mii de oameni rămân fără slujbe.

M-a apucat de braț.

— Dacă le pui la socoteală și familiile, afli că ai un oraș cât Terre Haute, care atârnă de un fir de păr.

— Nu pricep, am spus eu. De ce atârnă de un fir de păr?

— Industria! a spus Harry.

— Ce industrie? am întrebat.

— Industria ketchupului, mi-a răspuns Celeste.

Harry s-a uitat la mine.

— Tu cum îi spui? Ketchup? Catchup? Catsup?

— Cred că îi spun o dată așa, o dată altfel, cum îmi vine, am zis.

Harry a tras o palmă în măsuta de cafea.

— Vezi? Asta-i istoria ketchupului, catchupului, catsupului în câteva cuvinte! Nu reușesc să ajungă la un consens nici măcar în privința ortografiei exacte a denumirii produsului. Dacă nu reușim să fim uniți nici măcar într-atât, a spus el, o să fim întotdeauna dezbinați. Ce, ai auzit tu ca un fabricant de automobile să le spună acestora „automotrilă”, altul „auto-vehile” și altul „motorotile”?

— Nu, am spus.

— Păi, vezi bine că nu, a spus Harry.

Și-a umplut paharul, ne-a făcut semn să ne așezăm pe scaune și s-a întins din nou pe blana de tigru.

— Harry s-a redescoperit, a spus Celeste. Nu-i grozav? Atâta timp nu și-a găsit locul! Am avut niște scene cumplite după ce ne-am mutat aici. Nu-i așa, Harry?

— Eram imatur, a spus Harry. Recunosc spăsit.

— Și apoi, a continuat Celeste, chiar când ne pierdusem orice speranță, Harry a înflorit! M-am trezit cu un soț nou-nouț!

Harry smulgea smocuri de blană din covor, le rula între degete, făcând ghemotoace, și apoi le arunca în șemineu.

— Sufeream de un complex de inferioritate, a spus el. Mi se părea că n-am să pot fi în veci altceva decât un biet mecanic.

A făcut un semn de lehamite auzindu-ne pe mine și pe Celeste obiectând.

— Apoi mi-am dat seama că simțul practic e bunul cel mai de preț în lumea afacerilor. Față de cea mai mare parte a celor din industria ketchupului, eu sunt un adevărat Einstein.

— Dacă tot veni vorba de oameni care înfloresc, am spus eu, soția ta se face mai frumoasă pe zi ce trece.

— Îm? a spus Harry.

— Celeste, am spus, e absolut grozavă: una dintre cele mai frumoase și mai cunoscute femei din țară. Ești un bărbat norocos, am spus.

— Da, da, sigur, a spus Harry, cu mintea în altă parte.

— Ai știut dintotdeauna ce vrei, și ai ajuns unde ai vrut, nu-i așa? i-am spus lui Celeste.

— Eu... a început Celeste.

— Spune-mi, Celeste, am făcut eu, cum arată viața ta acum? Îmi închipui că e destul de agitată, cu emisiunea și cu aparițiile în cluburi de noapte, cu publicitatea și tot restul.

— Da, este, a spus Celeste. E cea mai...

— Seamănă foarte tare cu ce se întâmplă în industrie, a spus Harry. Spectacolul trebuie să continue, spectacolul trebuie să continue, ketchupul trebuie să continue, ketchupul trebuie să continue. Sunt milioane de oameni care acceptă televizorul fără a cerceta și milioane de oameni care acceptă ketchupul fără a cerceta. Când îl vor, îl vor. Trebuie să fie acolo, și să fie cum trebuie. Nu își pun vreodată problema cum a ajuns acolo. Nu-i interesează.

Și-a pus mâinile în șold.

— Dar n-ar vedea nimic la televizor, și n-ar primi nici ketchup, dacă n-ar fi niște oameni acolo care își dau sufletul pentru ca acestea să ajungă la ei.

— Mi-a plăcut înregistrarea ta cu *Solitudine*, Celeste, i-am spus. Ultimul refren, cel în care...

Harry a bătut din palme.

— Sigur că e bună. La naiba, i-am și spus că o s-o sponsorizăm, dacă reușim să unificăm vreodată industria, sau ceva în genul ăsta.

S-a rostogolit într-o parte și s-a uitat la Celeste.

— Ce se-aude cu haleala, mami? a întrebat el.

La cină, conversația a trecut de la un subiect la altul, dar întotdeauna s-a întors, ca o bilă într-o roată strâmbă de ruletă, la industria ketchupului.

Celeste a tot încercat să deschidă discuția despre plasmamentele ei, dar subiectul, care în mod normal ar fi fost unul senzațional, sfârâia de fiecare dată, înecat într-o mare de ketchup.

— Câștig cinci mii pe săptămână acum, a spus Celeste, și o mie de oameni sunt gata să îmi spună ce să fac cu ei. Dar eu vreau să mă sfătuiesc cu un prieten – un prieten vechi.

— Depinde foarte mult ce vrei de la investițiile tale, i-am spus. Vrei creștere? Vrei stabilitate? Vrei să încasezi rapid dividende?

— Să nu-i bagi în industria ketchupului, a spus Harry. Dacă se trezesc, dacă reușesc să-i trezesc, atunci da. Aș spune să-i bagi în ketchup și în ketchup să rămâi. Dar, la cum arată acum lucrurile, mai bine îți bagi banii în mormântul lui Grant, probabil se mișcă mai bine acolo.

— Hm, am spus. Deci, Celeste, la cum stau treburile cu impozitele tale, aș zice că nu vrei atât dividende, cât vrei creștere.

— E nebunie curată cu impozitele, a spus Celeste. Harry a făcut o socoteală și i-a ieșit că e mai ieftin pentru el să lucreze degeaba.

— Pentru dragoste, a spus Harry.

— La ce companie lucrezi, Harry? l-am întrebat.

— Lucrez, în calitate de consultant, pentru toată industria, mi-a răspuns Harry.

S-a auzit un telefon sunând, și apoi a intrat o menajeră ca să o anunțe pe Celeste că la telefon era agentul ei.

Am rămas singur cu Harry, și n-am reușit să găsesc nimic de spus – nimic care să nu fie banal, prin comparație cu iminentul colaps al industriei ketchupului.

Mi-am aruncat privirea prin încăpere, îngânând ceva, agitat, și am văzut că peretele din spatele meu era înțesat de documente impresionante, purtând sigilii de ceară, panglici și semnături încârligate, mari și negre. Documentele erau de la tot soiul de persoane, adunate într-un consens unanim pentru a spune ceva frumos despre Celeste. Era un exemplu pentru tineret, promotoare a Săptămânii dedicate prevenției incendiilor, iubita regimentului, descoperirea anului în televiziune.

— O fată nemaipomenită, am spus.

— Ai văzut ce frumos sunt prezentate? a spus Harry. Arată nemaipomenit, așa-i?

— Ca niște pacturi de neagresiune, am spus eu.

— Când primești așa ceva, ți se pare mare lucru – chiar dacă, de fapt, ce scrie acolo e o aiureală, de cele mai multe ori plină de greșeli gramaticale. Îți crește inima, a spus Harry. Te face să te simți important.

— Da, așa cred, am spus. Și totuși, toate mențiunile astea sunt dovezi clare ale afecțiunii și respectului.

— Așa ar trebui să arate mențiunile de merit, a spus Harry. E una din chestiile pe care încerc să le implementez. Când un tip din industrie descoperă o cale mai bună de a face ceva, ar trebui să primească un soi de certificat, o treabă din asta care-ți ia ochii, pe care s-o pună-n ramă și cu care să se laude.

Celeste s-a întors, foarte încântată.

— Scumpule, i-a spus ea lui Harry.

— Îi povesteam despre mențiunile de merit, a răspuns Harry. Poți să aștepti un minut?

S-a întors din nou spre mine.

— Ca să înțelegi o propunere pe care a făcut-o un tip acum câteva zile, a început el, mai întâi trebuie să înțelegi cum se fabrică ketchupul. Totul începe de la roșiile care vin de la ferme, pricepi?

— Scumpule, a spus Celeste gânditoare, iartă-mă că te întrerup, dar mi-au propus să joc rolul lui Dolley Madison într-un film.

— Foarte bine, dă-i bice, dacă asta vrei, a spus Harry. Și dacă nu vrei, refuză. Unde rămăsesem?

— La ketchup, am spus.

Părăsind reședința familiei Divine, m-am trezit măcinat de un sentiment de fatalitate. Anxietățile lui Harry legate de industria ketchupului mă cuprinseseră și pe mine. Să-ți petreci o seară cu Harry era ca și cum ai fi fost condamnat să petreci un an izolat într-un cazan de ketchup. Nimeni n-ar fi ieșit de acolo fără să aibă niște convingeri ferme în privința ketchupului.

— Hai să luăm masa, cândva, Harry, am spus înainte să plec. Care e numărul tău de telefon de la birou?

— Nu e în cartea de telefoane, mi-a spus Harry.

Mi-a dat apoi numărul, cu mare reticență.

— Te rog mult să nu-l mai dai nimănui.

— L-ar suna oamenii întruna și l-ar bate la cap dacă ar afla numărul, a spus Celeste.

— Noapte bună, Celeste, i-am spus. Mă bucur că ai așa un succes. Cum ai fi putut s-o dai în bară cu frumusețea, cu vocea ta și cu numele de Celeste Divine? Nici n-a trebuit să faci mari schimbări, așa-i?

— Ei, cu ketchupul lucrurile stau exact invers, a spus Harry. Ketchupul original nu semăna de nici o culoare cu ceea ce numim acum ketchup sau catchup sau catsup. La început, îl făceau din ciuperci, nuci și o mulțime de alte chestii. Totul a început în Malaya. Ketchup înseamnă „gust“ în Malaya. Foarte puțini oameni știu asta.

— Eu unul habar n-aveam, i-am spus. Bine, noapte bună.

L-am sunat pe Harry de-abia după câteva săptămâni, când un posibil client, domnul Arthur J. Bunting, a trecut pe la biroul meu, cu puțin timp înainte de prânz. Domnul Bunting era un bătrânel distins, solid, de peste un metru optzeci, cu mustață albă și privire aprigă de luptător indian bătrân.

Domnul Bunting își vânduse fabrica, care aparținuse familiei sale timp de trei generații, și voia să îl consilieze în investirea banilor obținuți. Fabrica pe care o vânduse era o fabrică de ketchup.

— M-am întrebat adesea, i-am spus, cum s-ar vinde acum în țara asta ketchupul original, așa cum îl fac în Malaya.

Cu doar câteva minute în urmă, domnul Bunting fusese un bătrânel acru, care-și făcea, morbid, curățenie în viață. Acum radia.

— Vă pricepeți la ketchup? m-a întrebat.

— Doar ca amator, i-am răspuns.

— Aveți pe cineva în familie care se ocupă de ketchup? a întrebat.

— Un prieten, i-am răspuns.

Pe chipul domnului Bunting s-a așternut o umbră de tristețe:

— Eu cu tata, a început el cu glas răgușit, și înainte tatăl lui tata, am făcut cel mai bun ketchup care-a existat vreodată pe lumea asta. Niciodată n-am făcut vreun compromis în ceea ce privește calitatea.

A scos un suspin îndurerat.

— Îmi pare rău că am vândut! a spus el. Uite, subiect de dramă: un bărbat vinde un lucru neprețuit pentru un preț căruia nu-i poate rezista.

— Se întâmplă de multe ori, bănuiesc, i-am spus eu.

— Multor oameni li se părea caraghios să fii producător de ketchup, a spus domnul Bunting. Dar, pe bune, dacă toată lumea și-ar face treaba la fel de bine cum și-a făcut-o bunicul meu, cum și-a făcut-o tata și cum mi-am făcut-o și eu, ar fi o lume perfectă! Așa să știți!

Am dat din cap și am format numărul secret al lui Harry.

— Domnule Bunting, am un prieten pe care aș vrea tare mult să-l cunoașteți, i-am spus. Sper că poate veni să ia masa cu noi.

— Bine, e în regulă, a spus domnul Bunting. Și acum, munca a trei generații e în mâinile unor străini, a conchis el.

Un bărbat cu voce dură a răspuns la telefon.

— Da?

— Cu domnul Harry Divine, vă rog, am spus eu.

— A ieșit să ia prânzul. Se întoarce la unu, a zis bărbatul.

— Ah, ce păcat. Domnule Bunting, am spus, închizând telefonul, ar fi fost minunat să vă întâlniți.

— Cine e persoana despre care vorbim?

— Cine e? am spus, și am izbucnit în râs. Ei, prietenul meu, Harry, e domnul Ketchup în persoană!

Domnul Bunting a făcut o mutră de parcă ar fi fost împușcat în stomac.

— Domnul Ketchup? a făcut el, pe un ton sec. Așa îmi spuneau mie. De la ce firmă?

— E consultant pentru toată industria, am spus.

Domnul Bunting s-a strâmbat.

— N-am auzit niciodată de el, a zis. Incredibil, ce repede se mișcă lucrurile în ziua de azi!

Când ne-am așezat la masă, domnul Bunting încă era foarte supărat.

— Domnule Bunting, i-am spus, m-am pripit când am folosit porecla de „Domnul Ketchup”. Sunt sigur că Harry nu-și revendică acest titlu. Voiam doar să spun că și în viața lui ketchupul joacă un rol important.

Domnul Bunting și-a terminat paharul, la fel de neîmbлъnzit.

— Nume noi, chipuri noi, a spus el. Tinerii ăștia deștepți, care vin acum cu viteză din urmă, și care încă au caș la gură, dar au ei toate răspunsurile și se bagă peste tot – oare știu că au o moștenire de respectat și de protejat?

Vocea începuse să-i tremure.

— Sau au de gând să dărâme totul, fără să-și pună vreo dată problema de ce au fost lucrurile construite așa cum au fost?

În restaurant s-a stârnit agitația. În ușă apăruse Celeste, ca o pasăre a paradisului, făcând senzație. Alături de ea, vorbind însuflețit, cerându-i toată atenția, era Harry.

Le-am făcut cu mâna și au traversat încăperea pentru a ni se alătura. Șeful de sală i-a condus, făcându-i lui Celeste complimente peste complimente. Toate chipurile se întorceau spre ea, pline de adorație.

Harry, care părea să fie orb la toate acestea, zbiera la Celeste ceva legat de industria ketchupului.

— Știi ce le-am spus? a întrebat Harry, chiar când se apropiau de masa noastră.

— Nu, scumpule, a spus Celeste.

— Le-am spus că nu mai rămâne decât un singur lucru de făcut, a spus Harry, și anume să ardem din temelii toată porcăria asta de industrie a ketchupului. Și, data viitoare, când ne apucăm s-o construim, să gândim, fir-ar să fie!

Domnul Bunting s-a ridicat în picioare, alb ca varul, cu nervii încordați.

Încurcat, am făcut prezentările.

— Încântat de cunoștință, a răspuns domnul Bunting.

Celeste i-a adresat un zâmbet călduros. Zâmbetul i-a pălit când domnul Bunting s-a uitat spre Harry cu ură fățișă. Dar Harry era prea absorbit ca să observe.

— Acum fac un studiu istoric al industriei ketchupului, a anunțat el, ca să stabilesc dacă a rămas blocată în Evul Întunecat sau a evoluat și apoi a regresat.

Am scos un chicotit prostesc.

— Domnule Bunting, am spus, fără îndoială, pe Celeste ați văzut-o la televizor. E...

— Industria telecomunicațiilor, a spus Harry, a ajuns în punctul în care poate trimite imaginea soției mele, pe calea undelor, în patruzeci de milioane de case. Iar industria ketchupului e încă împotmolită, încercând să cadă la pace cu tixotropia.

Domnul Bunting a sărit în sus.

— Dar poate că publicul nu vrea să cadă la pace cu tixotropia! a răcnit el. Poate că preferă să mănânce un ketchup ca lumea și s-o dea naibii de tixotropie! Consumatorii vor gust!

Vor calitate! Cazi la pace cu tixotropia și n-o să-ți iasă decât o pastă roșie nouă, cu o denumire veche, demnă de toată cinstea!

Tremura din toate încheieturile. Harry rămăsese ca trăsnit.

— Știți ce-i aia tixotropie? a întrebat.

— Normal că știu! a spus domnul Bunting, furios. Și știu și ce-i ăla un ketchup bun. Și știu și ce ești matale – un neisprăvit arogant, băgăcios și egoist!

S-a întors apoi spre mine:

— Spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești! La revedere!

Și a ieșit, maiestuos, din restaurant.

— Avea lacrimi în ochi, a spus Celeste, uluită.

— Și viața lui, și a tatălui și a bunicului lui au fost dedicate producerii de ketchup, am spus eu. Credeam că Harry știe. Credeam că toată lumea din industria asta știe cine e Arthur J. Bunting.

Harry era cătrănit.

— Chiar l-am rănit, nu-i așa? a întrebat el. Să mă bată Dumnezeu, n-am vrut să fac așa ceva.

Celeste l-a strâns pe Harry de mână.

— Tu ești ca Louis Pasteur, scumpule, a spus ea. Probabil că și Pasteur a rănit o mulțime de bătrâni.

— Da, a spus Harry. Ca Louis Pasteur, exact așa sunt.

— Conflictul dintre generații, vechi de când lumea, am spus eu.

— Era un client important, așa-i? a întrebat Harry.

— Din păcate, da, i-am spus.

— Îmi pare rău, a spus Harry. N-ai idee cât de rău îmi pare. O să-l sun și o să repar lucrurile.

— N-aș vrea să spui nimic care să-ți lezeze integritatea, Harry, i-am spus. Nu pentru mine, cel puțin.

Domnul Bunting m-a sunat a doua zi, ca să-mi spună că acceptase scuzele lui Harry.

— A recunoscut cinstit cum a ajuns în industria ketchupului, mi-a spus domnul Bunting, și mi-a promis că o lasă baltă. Din punctul meu de vedere, e un subiect închis.

L-am sunat imediat pe Harry.

— Harry, băiete, ascultă! i-am spus. Nu e *așa* de important pentru mine să-l am client pe domnul Bunting. Dacă tu ai dreptate în legătură cu ketchupul și cei din familia Bunting se înșală, rămâi pe poziții și luptă mai departe!

— Nu-i nimic, a spus Harry. Deja mă săturasem de ketchup. Oricum aveam de gând să trec la altceva.

Și a închis. Am sunat imediat înapoi, și mi s-a spus că a ieșit să ia prânzul.

— Aveți idee unde mănâncă?

— Da, chiar vizavi. Îl văd acum intrând.

Am obținut adresa restaurantului și am sărit într-un taxi.

Restaurantul era un bufet banal și slinos situat vizavi de un atelier auto. M-am uitat împrejur ceva vreme, căutându-l pe Harry, până mi-am dat seama că stătea pe un scaun de la bar și mă privea în oglinda automatului de țigări.

Era îmbrăcat în salopetă de lucru. S-a întors cu scaunul și mi-a întins o mână cu unghii înnegrite.

— Dă noroc cu noul rege al mărunțișului, a spus, și mi-a strâns mâna cu putere.

— Harry, lucrezi ca mecanic, am spus.

— Nu mai devreme de acum jumătate de oră, a spus Harry, un bărbat care avea pompa de benzină stricată i-a mulțumit lui Dumnezeu că exist. Ia un loc.

— Și cu industria ketchupului cum rămâne? am întrebat.

— Mi-a salvat căsnicia, și mi-a salvat și viața, a spus Harry. Le sunt recunoscător pionierilor, celor de genul familiei Bunting, care i-au pus bazele.

— Și acum ți-ai dat demisia, așa, din senin? am întrebat, pocnind din degete.

— N-am avut nici o treabă cu ea, a spus Harry. Bunting mi-a promis că ține asta pentru el și ți-aș fi recunoscător dacă ai face și tu la fel.

— Dar știi atât de multe despre ketchup! am spus.

— La un an jumate după ce a dat Celeste lovitura, când ne-am mutat aici, a început Harry, m-am plimbat pe străzi,

în căutarea unei slujbe potrivite pentru soțul frumoasei și celebrei Celeste.

Amintindu-și de vremurile acelea tulburi, s-a frecat la ochi și a întins mâna după ketchup.

— Când oboseam, sau mi-era frig, sau mă uda ploaia, a spus el, stăteam în biblioteca publică și studiam tot soiul de lucruri din care trăiesc oamenii. Fabricarea ketchupului era unul dintre ele.

A scuturat viguros sticla de ketchup deasupra hamburgrului. Sticla era aproape plină, și totuși n-a ieșit nimic.

— Uite – vezi? a spus el. Când agiți sticla de ketchup într-un fel, se comportă ca un solid. Când o agiți în alt fel, se comportă ca un lichid.

A agitat sticla ușurel și ketchupul a început să curgă peste hamburger.

— Știi cum se numește asta?

— Nu, am spus.

— Tixotropie, a spus Harry, și mi-a tras una în joacă peste braț. Uite, ai învățat și tu ceva pe ziua de azi.

Der Arme Dolmetscher

Într-o zi din 1944, când situația era tensionată pe linia frontului, am avut surpriza să aflu că fusesem numit interpret, *Dolmetscher*, cu voia dumneavoastră, pentru un întreg batalion, și că urma să fiu cantonat în casa unui primar belgian, în raza artileriei de pe Linia Siegfried.

Nu-mi trecuse niciodată prin cap că aș avea calitățile necesare ca să dolmeciuiesc. M-am calificat pentru acest post în timp ce așteptam să ne mișcăm din Franța înspre liniile frontului. În studenție, învățasem mecanic prima strofă din *Die Lorelei* a lui Heinrich Heine, de la un coleg de cămin din facultate, și întâmplarea a făcut că am redat cu perseverență acele versuri în timp ce lucram în raza auditivă a comandantului de batalion. Colonelul (detectiv de hotel din Mobile) l-a întrebat pe șeful de stat-major (un vânzător de îmbrăcăminte din Knoxville) în ce limbă erau versurile. Acesta a stat să se gândească, până am ajuns eu să bălmăjesc *Der Gipfel des Berges foo-unk-kelt im Abendsonnenschein*.

— Cre' că-i nemțească, dom' col'nel, a spus el.

Ce pricepeam eu, în engleză, din singurele propoziții în germană pe care le știam, era asta: „Nu știu de ce sunt așa de trist. Nu reușesc să-mi scot din cap o legendă veche. Aerul e rece și afară se întunecă, iar Rinul curge tăcut. Vârful muntelui strălucește în razele târzii ale soarelui“.

Colonelul era de părere că îi incumbă obligația de a lua decizii rapide, încăpățânate. Deja luase câteva, grozave, înainte ca Wehrmachtul să fie făcut mat, dar cea pe care a luat-o în ziua aceea a fost preferata mea.

— Dacă-i nemțească, atunci ce-și pierde omu' ăsta vremea pe-aici? a vrut el să știe.

Două ore mai târziu, secretarul companiei mi-a spus să las treaba, că acum eram interpretul batalionului.

Curând după aceea, am primit ordinul să mă instalez în post. Superiorii mei au fost prea preocupați ca să-mi asculte declarațiile de incompetență.

— Le zici pe nemțiește foarti bini pentru noi, a spus șeful de stat-major. Orișicum, n-o să stăm prea mult di vorbă cu nemțălăii, acolo unde mergim.

Mi-a bătut patul puștii cu un gest afectuos.

— Dumneaei o să-ți facî cea mai mari parti din traducieri, a spus el.

Șeful de stat-major, care aflase tot ce știa de la colonel, s-a gândit că, dacă armata americană tocmai îi învinsese pe belgieni, eu să fiu încartiruit cu primarul, ca să fim siguri că nu ne face vreo surpriză.

— Orișicum, a concluzionat șeful de stat-major, nimeni p'aci nu mai bunghește boabă în nemțește.

M-am dus până la ferma primarului într-un camion, împreună cu trei olandezi nemulțumiți din Pennsylvania, care ceruseră să fie numiți în postul de interpret cu câteva luni în urmă. Când le-am explicat că nu sunt nicidecum concurentul lor, și că speram să fiu eliberat din funcție în următoarele douăzeci și patru de ore, s-au înmuiat suficient cât să-mi furnizeze interesanta informație că eram un *Dolmetscher*. Și mi-au decodat și *Die Lorelei*, la cererea mea. Astfel am ajuns să stăpânesc un arsenal de vreo patruzeci de cuvinte (cam la nivelul unui copil de doi ani), deși cu nici o combinație a acestora n-aș fi reușit să obțin nici măcar un pahar cu apă.

La fiecare curbă pe care o lua camionul, sosea o nouă întrebare:

— Cum se zice la „armată“?... „Cum cer la toaletă“?... Cum se spune „bolnav“?... „sănătos“?... „mâncare“?... „frate“?... „pantof“?

Dascălii mei flegmatci s-au plictisit în cele din urmă, și unul dintre ei mi-a întins o broșură care se lăuda că îi inițiază pe cei din tranșee în tainele germanei.

— Lipsesc primele pagini, mi-a explicat cel care mi-a dat-o, când saream din camion în fața casei de piatră a primarului. Le-am folosit ca să-mi fac țigări, a spus el.

Când am bătut la ușa primarului, era dimineata devreme. Stăteam pe treaptă ca un actor aspirant în culise, cu singura replică pe care aveam s-o rostesc învârtindu-mi-se în capul altminteri gol.

— *Dolmetscher*, am spus.

Primarul însuși, care era bătrân și costeliv, îmbrăcat în pijama, m-a condus în dormitorul de la primul etaj în care aveam să stau. Mi-a urat bun venit și verbal, și prin pantomimă, iar, din partea mea, o spoială de *Danke schön* a rezolvat temporar problema dolmeciuirii.

Eram pregătit să pun capăt altor discuții cu: *Ich weiss nicht, was soil es bedeuten, dass ich so traurig bin*. Asta l-ar fi trimis liniștit înapoi în pat, convins că avea un *Dolmetscher* priceput, dar copleșit de *Weltschmerz*.

Dar stratagema n-a fost necesară. M-a lăsat singur să-mi aprofundez materialele. Cel mai important dintre acestea era broșura mutilată. I-am examinat, pe rând, paginile prețioase, încântat de ușurința de a transpune engleza în germană. Având această cărțuție, tot ce trebuia să fac era să trec cu degetul pe coloana din stânga, până dădeam de expresia englezescă pe care o căutam, și apoi să turui silabele fără sens tipărite în dreptul ei, pe coloana din dreapta. „Câte lansatoare de grenade aveți?“, de exemplu, era *Vi fil grenada verfär habăn zi?* Transpunerea într-o germană impecabilă a întrebării „Unde vă sunt coloanele de tancuri?“ se dovedea a fi nimic mai complicat decât: *Vo zint ire panțăr spițăn?* Am îngăimat, pe rând, următoarele propoziții: „Unde vă sunt mortierele? Câte mitraliere aveți? Predați-vă! Nu trage! Unde ți-ai ascuns motocicleta? Mâinile sus! Din ce unitate ești?“

Apoi broșura s-a terminat brusc, și starea mea sufletească a trecut de la manie la depresie. Olandezul din Pennsylvania fumase toate amabilitățile din spatele frontului, adică prima jumătate a broșurii, lăsându-mi doar replicile din lupta corp la corp.

Cum stăteam așa întins în pat, fără somn, a început să prindă contur în mintea mea singura dramă în care puteam juca...

DOLMETSCHER (*către FIICA PRIMARULUI*): Nu știu ce-o să mă fac. Sunt așa de trist! (*O îmbrățișează.*)

FIICA PRIMARULUI (*cu din ce în ce mai puțină sfială*): Aerul e rece și se întunecă, iar Rinul curge tăcut.

DOLMETSCHERUL *o înșfacă pe FIICA PRIMARULUI și o duce în camera lui.*

DOLMETSCHER (*cu blândețe*): Predă-te!

PRIMARUL (*fluturând un pistol*): Ah! Mâinile sus!

DOLMETSCHERUL și FIICA PRIMARULUI: Nu trage! (*O hartă, reprezentând dispunerea Primei Armate Americane, cade din buzunarul de la piept al PRIMARULUI.*)

DOLMETSCHERUL (*aparteu, în engleză*): Ce caută primarul ăsta despre care se presupune că e de partea Aliaților cu o hartă reprezentând dispunerea Primei Armate Americane? Și de ce ar trebui eu să dolmeciuiesc cu un belgian în germană? (*Smulge de sub pernă pistolul automat de calibrul 45 și îl îndreaptă spre PRIMAR.*)

PRIMARUL și FIICA PRIMARULUI: Nu trage! (*PRIMARUL aruncă pistolul, se ghemuiește și arborează un surâs batjocoritor.*)

DOLMETSCHERUL: Din ce unitate ești? (*PRIMARUL tace, îmbufnat. FIICA PRIMARULUI i se alătură, plângând încetișor. DOLMETSCHERUL i se adresează FIICEI PRIMARULUI.*) Unde ți-ai ascuns motocicletă? (*Se întoarce din nou spre PRIMAR.*) Unde vă sunt obuzierele, ai? Unde vă sunt coloanele de tancuri? Câte lansatoare de grenade aveți?

PRIMARUL (*cedând, după interogatoriul sever*): Mă predau.

FIICA PRIMARULUI: Sunt atât de tristă.

(*Intră PLUTONUL DE GARDĂ, format din olandezii din Pennsylvania, care tocmai făceau o inspecție de rutină când i-au auzit pe PRIMAR și pe FIICA PRIMARULUI mărturisind că erau agenți naziști parașutați în spatele liniei americane.*)

Nici Johann Christoph Friedrich Schiller nu s-ar fi descurcat mai bine cu aceleași cuvinte, și erau singurele cuvinte pe care le știam. N-aveam nici o șansă să o brodesc cumva și nu-mi făcea nici o plăcere să fiu interpret pentru un întreg batalion, în plin decembrie, fără să fiu în stare să zic măcar „Crăciun fericit“.

Mi-am făcut patul, am strâns curelele raniței și m-am furisat prin perdeaua de camuflaj, strecurându-mă afară, în noapte.

Niște santinele grijulii m-au îndrumat spre comandamentul batalionului, unde cea mai mare parte dintre ofițerii noștri ori cercetau atent niște hărți, ori își încărcau armele. Se simțea un aer de sărbătoare, și șeful de stat-major ascutea un cuțit de vânătoare de optsprezece țoli și fredona: *Ești din Sud?*

— Ei, mânca-l-ar tata, a spus el, zărindu-mă în prag. Ia uite-l pe bătrânu' „Șprecăn Zi Doici“. Ia zi, băiete. Nu trebuia să fii acas' la primar?

— Degeaba, am spus eu. Toți vorbesc germana de jos, iar eu pe aia de sus.

Superiorul meu a fost impresionat.

— Eș' prea bun pentru ei, ai?

Și-a trecut degetul peste lama cuțitului ucigător.

— Cre' că o să avem de-a face îndată cu unii care-o să vorbească nemțeasca superioară, a spus el, adăugând apoi: Suntem înconjurați.

— O să-i facem praf, cum îi făcurăm în Carolina de Nord și-n Tennessee, a spus colonelul, care, în manevrele de acasă nu pierduse niciodată. Să stai pe-aici, ficior. Te fac interpretu' meu personal.

Douăzeci de minute mai târziu, eram din nou în toiul dolmeciuielii. Patru tancuri Tiger au tras la ușa comandamentului

și două duzini de infanteriști germani s-au dat jos cu puști-mitralieră, să ne ia prizonieri.

— Zi ceva, mi-a ordonat colonelul, viteaz până la capăt.

Am trecut cu privirea peste coloana din stânga a broșurii mele, până am găsit propoziția care ne exprima cel mai fidel sentimentele.

— Nu trageți, am spus.

Un ofițer de pe tancul german a intrat, țăntoș, să-și evalueze captura. Avea în mână o broșură ceva mai mică decât a mea.

— Unde vă sunt obuzierele? a întrebat el.

Băiatul care ura fetele

George M. Helmholtz, șeful catedrei de muzică și dirijorul fanfarei liceului Lincoln, putea să imite orice instrument muzical. Putea să chiuie ca un clarinet, să mormăie ca un trombon, să țiuie ca o trompetă. Putea să-și umfle burta cea mare și să ragă ca un susafon, să-și țuguie buzele, să închidă ochii și să fluiere ca un piccolo.

Într-o seară de miercuri, la ora opt, mășăluia prin sala de repetiții a fanfarei, chiuind, mormăind, țiuind, răgând și fluiерând *Semper Fidelis*. Era ceva ușor pentru Helmholtz. Aproape jumătate din cei patruzeci de ani ai săi și-i petrecuse formând fanfare din șuvoiul de băieți care curgea prin liceu. Cântase împreună cu toți aceștia. Cântase atât de mult și-și pusese atâtea speranțe în fanfarele lui, încât își trăia viața doar pentru acestea.

Alături de dirijorul înfloritor și rozaliu, mășăluia, transfigurat de venerație și de concentrare, un băiat greoi, de șaisprezece ani, pe nume Bert Higgens. Avea nasul mare și cearcăne. Bert mășăluia dezlânat, ca o mamă flamingo care se preface rănită ca să-i ademenească pe crocodili în direcția opusă cuibului.

— *Ramp-pamp, dili-dili, ramp-pamp, dudi-dudi*, cânta Helmholtz. Stâng-drept-stângu', Bert! Coate-le-năuntru, Bert! Nu te-uita în jos, Bert! Nu ieși din rând, Bert! Nu întoarce capul, Bert! Stâng-drept-stângu, Bert! Stop, un, doi!

Helmholtz a zâmbit.

— Cred că a fost ceva mai bine de data asta.

Bert a dat din cap.

— Mă ajută mult să exersezi cu dumneavoastră, domnule Helmholtz.

— Câtă vreme ești dispus să exersezi, îți stau la dispoziție, a spus Helmholtz.

Era uluit de schimbarea care se petrecuse cu Bert în ultima săptămână. Băiatul părea să fi regresat cu doi ani, să fi redevenit cum fusese în primul an: stângaci, umil, singuratic și obtuz.

— Bert, i-a spus Helmholtz, ești sigur că n-ai avut vreo accidentare sau vreo problemă de sănătate recent?

Îl știa bine pe Bert, îi dăduse lecții de trompetă timp de doi ani. Sub ochii lui, Bert se transformase într-o persoană mândră, îndrăzneță. Era incredibil în ce hal se prăbușiseră dispoziția și capacitatea de coordonare a băiatului.

Bert și-a umflat obraji, ca un copil, foarte concentrat. Era un tic de care Helmholtz îl dezvățase cu mult timp în urmă. Acum îl reluase. Bert a scos aerul din obraji.

— Da.

— Am învățat o mie de băieți să mărsăluiască, a spus Helmholtz, și tu ești primul care pare să fi uitat.

În mintea lui Helmholtz, mia de băieți a defilat în formație: șiruri întregi, pierzându-se în zare, drepte ca niște raze de soare.

— Poate că ar trebui să mergem să stăm de vorbă cu asistentă medicală, a spus Helmholtz.

Apoi, un gând amuzant i-a trecut prin cap.

— Dacă nu cumva e vorba de vreo fată.

Bert și-a ridicat un picior, apoi pe celălalt.

— Nu, a spus el. Nimic de genul ăsta.

— E destul de drăguțică, a spus Helmholtz.

— Cine? a întrebat Bert.

— Păpușica aia îmbujorată cu care am văzut că te duci spre casă, a spus Helmholtz.

Bert s-a strâmbat.

— Ahhhhh, ea. Charlotte.

— Nu-ți place de Charlotte? a întrebat Helmholtz.

— Nu știu. Ba cred că da. Cred că îmi place. N-am nimic împotriva ei. Nu știu.

Helmholtz l-a scuturat ușor pe Bert, parcă sperând să pună la loc vreo piesă deplasată.

— Dar îți amintești cum era? Îți amintești cum te simțeai când mășăluiai așa de bine, înainte de regresul ăsta?

— Cred că încep să-mi amintesc, a spus Bert.

— Cât ai trecut prin fanfarele C și B, ai învățat să mășăluiești foarte bine, a spus Helmholtz.

Acestea erau fanfarele de formare din care veneau cei o sută de oameni ai Fanfarei de băieți Zece pe Zece a liceului Lincoln.

— Nu știu care-i problema, a spus Bert. Poate am emoții că am ajuns în fanfara-careu. Și-a umflat obrazii.

— Sau poate că-i din cauză că nu mai iau lecții de la dumneavoastră.

Când Bert se calificase pentru un loc în Fanfara Zece pe Zece, cu trei luni înainte, Helmholtz îl predase pe mâinile celui mai bun profesor de trompetă din oraș, Larry Fink, ca să-și desăvârșască finețea și măiestria.

— Auzi, sper că Fink nu-ți face necazuri! a spus Helmholtz.

— Nu, a spus Bert. E un domn foarte cumsecade.

Apoi și-a dat ochii peste cap.

— Domnule Helmholtz, cred că, dacă mai exersăm de câteva ori pasul de marș, o să-mi revin.

— Of, Bert, a spus Helmholtz. Nu știu când aș mai putea găsi timp pentru tine. Când te-am dat pe mâna lui Fink, am preluat alt băiat. Din întâmplare, în seara asta e bolnav. Dar, săptămâna viitoare...

— Pe cine? a întrebat Bert.

— Pe Norton Shakely, a spus Helmholtz. Băiatul acela mititel și pământiu la față. E exact ca tine, cum erai la început. N-are pic de încredere în el însuși. Nu crede că va ajunge vreodată în Fanfara Zece pe Zece. Dar va ajunge, va ajunge.

— Va ajunge, a confirmat Bert. Fără îndoială.

Helmholtz l-a bătut pe umăr pe Bert, ca să-l mai îmbărbăteze.

— Sus bărbia! a cântat el. Umerii drepți! Hai, du-te și ia-ți haina, și te duc eu acasă.

În timp ce Bert își punea haina, lui Helmholtz i-au venit în minte ferestrele casei lui Bert – ferestre goale ca niște ochi de mort. Tatăl lui Bert plecase de-acasă cu mulți ani în urmă, iar mama era rareori pe-acolo. Helmholtz s-a întrebat dacă nu cumva acolo era problema.

Helmholtz era deprimat.

— Poate ne oprim undeva și luăm un suc, și apoi poate jucăm niște ping-pong la mine în subsol.

Când îi dăduse lecții de trompetă lui Bert, întotdeauna se opriseră undeva la un suc, și apoi jucaseră ping-pong.

— Asta dacă nu preferi să te vezi cu Charlotte, sau altceva, a spus Helmholtz.

— Glumiți? a spus Bert. Uneori mă scoate din minți cu lucrurile pe care le spune.

* * *

În dimineața următoare, Helmholtz vorbea cu domnișoara Peach, asistenta școlii. Era o discuție între două persoane entuziaste și durdulii, debordând de igienă și simț practic. În fundal era Bert, plătând și derutat, despuiat până la brâu.

— Prin „și-a pierdut cunoștința” vrei să spui că Bert a leșinat? a întrebat domnișoara Peach.

— N-ai văzut când s-a întâmplat asta, la meciul cu Whites-town de vinerea trecută? a întrebat Helmholtz.

— Am lipsit de la meciul ăsta, a răspuns domnișoara Peach.

— Era chiar după ce formasem litera L, când mășăluiam pe teren ca să formăm roata ce avea să se transforme în pantera liceului Lincoln și în vulturul de la Whitestown, a spus Helmholtz.

Vulturul scosese un țipăt și pantera îl înghițise.

— Și ce anume a făcut Bert? a întrebat domnișoara Peach,

— Mărșăluia împreună cu restul fanfarei, foarte frumos, a spus Helmholtz. Și apoi pur și simplu a ieșit din rând. A luat-o aiurea și a ajuns să mărșăluiască de unul singur.

— Cum te-ai simțit, Bert? l-a întrebat domnișoara Peach.

— La început, parcă visam, a spus Bert. Mă simțeam, așa, cumva tare bine. Și apoi m-am trezit, și eram singur.

A scos un surâs stins.

— Și toată lumea râdea de mine.

— Cum stai cu pofta de mâncare, Bert? l-a întrebat domnișoara Peach.

— A ras un hamburger și un suc aseară, a spus Helmholtz.

— Dar cum stai cu coordonarea, atunci când ești pe terenul de joc, Bert? a întrebat domnișoara Peach.

— Nu practic nici un sport, a spus Bert. Trompeta îmi ocupă tot timpul.

— Nu mai joci câte un fotbal cu tata? a întrebat domnișoara Peach.

— N-am tată, a spus Bert.

— M-a bătut pe mine, aseară, la ping-pong, a spus Helmholtz.

— Una peste alta, a fost ditamai chiolhanul aseară, nu-i așa? a întrebat domnișoara Peach.

— Asta făceam în fiecare miercuri seara, a spus Bert.

— Asta fac cu toți băieții cărora le dau lecții, a spus Helmholtz.

Doamna Peach a ridicat din sprâncene.

— Și ați spus că asta *făceți* cu Bert?

— Acum iau lecții de la domnul Fink, a spus Bert.

— Când un băiat ajunge în Fanfara Zece pe Zece, a spus Helmholtz, e deja mai presus de mine, în ceea ce privește lecțiile individuale. Nu-l mai tratez ca pe un copil. Îl tratez ca pe un bărbat. Și e deja artist, așa că numai un alt artist, cum e Fink, îl mai poate învăța ceva de atunci încolo.

— Fanfara Zece pe Zece, s-a mirat cu voce tare domnișoara Peach. Asta înseamnă zece pe o latură – adică o sută cu totul?

Toți îmbrăcați la fel, mărșăluind ca piesele unei mașinării sofisticate?

— Ca timbrele dintr-o coliță, a spus Helmholtz cu mândrie.

— Îhâm, a făcut domnișoara Peach. Și toți au făcut lecții cu tine?

— Aiurea, nu, a spus Helmholtz. Timpul nu-mi permite să fac lecții individuale decât cu cinci băieți.

— Cinci băieți foarte, foarte norocoși, a spus domnișoara Peach. Cel puțin o vreme.

Ușa cabinetului s-a deschis și înăuntru a pășit Stewart Haley, directorul adjunct. Când își începuse cariera, era un tânăr scriitor. Dar acum, după zece ani în care se ocupase de spirite supradimensionate cu salarii subdimensionate, strălucirea lui pălise, până ajunsese la luciul mat al cositorului. Și mare parte din scriere și-o pierduse în încăierări verbale cu Helmholtz, despre cheltuielile fanfarei.

În mâna lui Haley era o factură.

— Ei, Helmholtz, a spus el, dacă aș fi știut că te găsesc aici, aș fi adus cu mine altă factură interesantă. Cinci mosoare pentru cablu de transmisiuni, cu tot cu casete, din rezervele militare? Îți sună cunoscut?

— Îmi sună, a spus Helmholtz, arogant. Și pot să spun că...

— Mai târziu, i-a spus Haley. Acum trebuie să discut o problemă cu domnișoara Peach – una pe lângă care delapidarea ta e floare la ureche.

I-a fluturat domnișoarei Peach o factură prin fața ochilor.

— Domnișoară Peach, ați comandat recent o cantitate mare de pansament?

Domnișoara Peach a pălit.

— Am... am comandat treizeci de metri de fașă sterilă, a spus ea. A sosit în dimineața aceasta. Și sunt treizeci de metri, și e fașă.

Haley s-a așezat pe un taburet alb.

— Conform acestei facturi, a spus el, cineva din cadrul acestei mărețe instituții a comandat și a primit două sute de

metri de panglică de nailon argintie, lată de opt centimetri — cu tratament special, reflectorizant.

Se uita, absent, înspre Helmholtz, când a spus asta. S-a uitat la Helmholtz în continuare, și a început să-i urce culoarea în obraji.

— Salut, Helmholtz, din nou.

— Salut, a spus Helmholtz.

— Ai venit să-ți iei doza zilnică de cocaină? a întrebat Haley.

— Cocaină? s-a mirat Helmholtz.

— Păi cum altfel poate un om să vrea să acapareze producția mondială de panglică de nailon cu tratament reflectorizant?

— Nu costă așa de mult să aplici tratament reflectorizant pe lucruri cum își închipuie lumea, a spus Helmholtz.

Haley a sărit în picioare.

— Deci tu erai!

Helmholtz și-a pus mâna pe umărul lui Haley și l-a privit direct în ochi.

— Stewart, a spus el, toată lumea se întreabă cum ar putea Fanfara Zece pe Zece să-și depășească propria prestație de la jocul cu Westfield, de anul trecut?

— Marea întrebare însă, a început Haley, este cum poate un liceu cu buget modest, cum e al nostru, să-și permită așa o recuzită extravagantă, demnă de Cecil B. DeMille, pentru făcut muzică? Iar răspunsul, a adăugat Haley, e simplu: Nu-și permite!

A început să scuture din cap.

— Uniforme de nouăzeci și cinci de dolari bucata! Cea mai mare tobă din tot statul! Bastoane și pălării care se luminează! Totul trecut prin tratament reflectorizant! Incredibil! a exclamat el frenetic. E cel mai mare tonomat din lume!

Inventarul înșirat n-a făcut decât să-l bucure pe Helmholtz.

— Îți place la nebunie, a spus el. Tuturor le place. Și stai numai să auzi ce avem de gând să facem cu acele mosoare și cu panglica!

— Ascult, a spus Haley. Ascult.

— Fii atent aici, a spus Helmholtz. Orice fanfară poate să formeze litere de tipar. E o chestie veche de când lumea. Dar, din acest moment, fanfara noastră este singura, din câte știu eu, care poate să scrie de mână.

În tăcerea tulbure care a urmat, Bert, de care uitaseră toți, și care își pusese între timp cămașa la loc, a deschis gura și a întrebat:

— Ați terminat cu mine?

— Poți să te duci, Bert, i-a spus domnișoara Peach. Nu mi se pare nimic în neregulă cu tine.

— La revedere, a spus Bert, cu mâna pe clanță. La revedere, domnule Helmholtz.

— La revedere, a spus domnul Helmholtz. Ei, ce spui de asta? l-a întrebat pe Haley. Scris de mână!

Chiar în fața ușii, Bert a dat nas în nas cu Charlotte, păpușica îmbujorată cu care mergea adesea spre casă.

— Bert, i-a spus Charlotte, mi-au spus că ești aici. M-am speriat că ai pățit ceva. Te simți bine?

Bert s-a repezit pe lângă ea fără să-i spună nici un cuvânt, aplecat în față, de parcă s-ar fi avântat într-o viforniță rece și umedă.

— Ce părere am de panglică? l-a întrebat Haley pe Helmholtz. Ei bine, cred că aici se vor termina, în sfârșit, cheltuielile cu Fanfara Zece pe Zece.

— Și ăsta nu-i singurul desfrâu care trebuie să înceteze, a spus domnișoara Peach misterioasă.

— La ce te referi? s-a mirat Helmholtz.

— Mă refer, a spus domnișoara Peach, la toată joaca asta iresponsabilă cu sentimentele copiilor.

S-a încruntat.

— George, te urmăresc de ani de zile: mă uit la tine cum te folosești de toate trucurile emoționale posibile pentru a-i face pe băieții tăi să defileze și să cânte.

— Încerc să fiu prieten cu ei, a spus Helmholtz, impasibil.

— Încerci să fii mult mai mult de atât, a spus domnișoara Peach. De orice ar avea nevoie un copil, tu devii acel ceva. Tată, mamă, soră, frate, Dumnezeu, sclav, câine – tu aia ești. Cred și eu că avem cea mai bună fanfară din lume. Dar mă mir că nu s-a întâmplat de o mie de ori ce se întâmplă acum cu Bert.

— Ce-l frământă pe Bert? a întrebat Helmholtz.

— L-ai câștigat, i-a răspuns domnișoara Peach. Asta e. E al tău, trup și suflet.

— Sigur că-i place de mine, a spus Helmholtz. Cel puțin, așa sper.

— Îi place de tine așa cum îi place unui fiu de tatăl lui, i-a spus domnișoara Peach. Nu poți să rămâi nepăsător la așa ceva.

Helmholtz nu-și dădea seama despre ce discutau de fapt. Tot ce spusese domnișoara Peach era evident.

— Dar e firesc, nu? a spus el. Bert nu are tată, așa că o să-și caute unul, în mod firesc, până când găsește o fată care să-l preia și...

— Poți, te rog, să deschizi ochii și să te uiți ce-ai făcut cu viața lui Bert? a spus domnișoara Peach. Uită-te ce-a făcut ca să-ți atragă atenția, după ce l-ai băgat în Fanfara Zece pe Zece și apoi l-ai dat pe mâna lui Fink și-ai uitat cu totul de el. Era dispus să râdă toată lumea de el, numai să te facă puțin atent la el.

— Dar nu scrie nicăieri că procesul de maturizare nu doare, a spus Helmholtz. Una e bebelușul, alta e copilul, și alta e bărbatul. Trecerea de la un stadiu la celălalt e o harababură celebră.

A deschis ochii larg.

— Dacă noi nu știm asta, atunci cine s-o știe?

— Procesul de maturizare nu trebuie să fie un chin! a strigat domnișoara Peach.

Pe Helmholtz l-a șocat cuvântul.

— Și ce vrei să fac eu?

— Nu mă privește pe mine, a spus domnișoara Peach. E o chestie cât se poate de personală. Așa ai făcut-o tu să fie. Asta

e stilul tău. Mă așteptam de la tine să poți măcar să faci diferența între a te încurca cu un băiat și a te încurca printre panglici. Panglica poți s-o tai. Cu băieții nu-i așa ușor.

—Apropo de panglică... a răspuns Haley.

— O împachetăm și-o trimitem înapoi, a spus Helmholtz.

Nu-i mai păsa de panglică. A ieșit din birou, conștient că avea să-l apuce sughițul.

Helmholtz se purta de parcă n-ar fi greșit cu nimic. Dar sentimentul de vinovăție i se urcase în cârcă și îl călărea ca un cimpanzeu. În biroul lui mititel de lângă sala de repetiții a fanfarei, Helmholtz a scos niște teancuri de partituri din chiuvea aflată într-un colț și s-a spălat cu apă rece pe față, sperând să alunge cimpanzeul măcar pentru ora care urma. În ora următoare avea repetiție cu Fanfara Zece pe Zece.

Helmholtz i-a telefonat bunului său prieten Larry Fink, profesorul de trompetă.

— Cu ce problemă te pot ajuta de data asta, George? l-a întrebat Fink.

— Asistenta de la școală tocmai m-a făcut cu ou și cu oțet, că sunt prea drăguț cu băieții mei. Spune că mă implic prea tare și că e o chestie foarte periculoasă.

— Hm.

— Psihologia e o știință minunată, a spus Helmholtz. Fără ea, toată lumea ar face mai departe aceeași greșeală oribilă – să se poarte frumos unii cu alții.

— Dar de unde a început povestea asta? a întrebat Fink.

— De la Bert, i-a răspuns Helmholtz.

— Să știi că, până la urmă, i-am dat papucii săptămâna trecută, a spus Fink. Nu repeta niciodată, venea nepregătit la lecții. Sincer să fiu, George, știu că tu îți puneai mari speranțe în el, dar nu era prea talentat. Nici măcar nu îi plăcea muzica prea tare, din câte mi-am dat eu seama.

Helmholtz a protestat din toată inima.

— Băiatul ăsta a trecut de la Fanfara C la Fanfara Zece pe Zece în numai doi ani! Când venea vorba de muzică era ca peștele în apă!

— Ca o cămilă în nisipuri mișcătoare, dacă mă întrebi pe mine, a spus Fink. Băiatul ăsta și-a dat sufletul pentru tine, George. Și apoi tu i-ai frânt inima când mi l-ai predat mie. Asistenta școlii are dreptate: trebuie să fii mai atent cu cine te porți frumos.

— A mers până-ntr-acolo încât a uitat cum să defileze. Tot greșea pașii și a stricat toată formația, a uitat complet încotro trebuia s-o apuce, și asta la pauză, în timpul meciului cu Findlay Tech.

— Mi-a povestit despre asta, a spus Fink.

— A avut vreo explicație?

— Era surprins că nici tu, nici asistenta nu v-ați prins. Sau poate că asistenta și-a dat seama, dar nu a vrut să mai spună nimănui.

— Tot nu-mi pot imagina ce-a fost, a spus Helmholtz.

— Era beat, George. Mi-a spus că e prima oară când se îmbată, și mi-a jurat că o să fie și ultima. Din păcate, nu prea cred că ne putem baza pe asta.

— Dar de defilat tot nu poate să defileze, a spus Helmholtz, șocat. Când repetăm numai noi doi, fără să ne privească nimeni, îi este imposibil să țină pasul cu mine. E beat tot timpul?

— George, i-a spus Fink, tu și inocența ta ați făcut o persoană care n-ar fi trebuit să aibă nimic de-a face cu muzica să devină actor, în schimb.

Din sala de repetiții aflată în afara biroului lui Helmholtz au început să se audă scârțâieli și pocnete de scaune, care erau pregătite pentru Fanfara Zece pe Zece. Le așezau membrii fanfarei care terminaseră orele mai devreme. Ora care urma era, de obicei, o oră perfectă pentru dirijor, o oră în care se simțea ușor ca un fulg, și cânta după partitura vreunuia dintre instrumente, în timp ce fanfara repeta. Dar acum, se temea de această oră.

Avea să trebuiască să dea ochi cu Bert din nou, după ce i se explicase, între timp, cât de tare se părea că îl rănise pe băiat. Și poate nu numai pe el.

Oare era vina lui dacă Bert ajungea alcoolic? S-a gândit la cei o mie și ceva de băieți cu care se purtase ca un tată, indiferent dacă aveau sau nu un tată adevărat. Din câte știa el, mai mulți dintre aceștia ajunseseră bețivi. Doi fuseseră arestați pentru posesie de droguri și unul pentru furt. Celor mai mulți dintre ei le pierduse urma. Foarte puțini mai veneau să-l viziteze după ce terminau liceul. Aceasta era încă o temă de gândire.

Intraseră și ceilalți membri ai fanfarei, printre care și Bert. Helmholtz s-a trezit că îi spune, cât putea de discret:

— Poți să vii la mine în birou după ore?

N-avea nici cea mai vagă idee ce avea să îi spună atunci.

S-a dus la pupitrul lui din față și a bătut în el cu bagheta. Fanfara a amuțit.

— Hai să începem cu *Inamicii lui Lincoln vor jeli diseară*.

Autorul versurilor și al muzicii era Helmholtz însuși. Le compusese în timpul primului lui an ca dirijor, când fanfara prezentă la evenimentele sportive și la parade avea numai cincizeci de membri. Uniformele li se potriveau numai din întâmplare, și, în orice caz, îi făceau să arate, după cum se exprimase Helmholtz la vremea aceea, de parcă ar fi „dezertat din Armata Continentală“. Trecuseră douăzeci de ani de atunci.

— Toată lumea e gata? a întrebat el. Bun! Fortissimo! Con brio! U-na do-uă trei pa-tru!

Helmholtz a rămas ținut la pământ de data asta. Cântărea o tonă.

Când a venit Bert în biroul lui, după ore, Helmholtz avea un plan. Voia să-i scoată din cap băiatului singuratic că nu prea îi place Charlotte. Părea să fie o fată prietenoasă, care i-ar fi putut oferi lui Bert o viață socială, pe lângă fanfară și Helmholtz. I se părea important, de asemenea, să discute despre pericolul alcoolului.

Dar discuția nu avea să decurgă deloc conform planului, și Helmholtz și-a dat seama de asta de îndată ce Bert s-a așezat pe scaun. Băiatul emana siguranță, iar Helmholtz nu-l

mai văzuse niciodată așa. Pesemne că se întâmplase ceva important, s-a gândit Helmholtz. Bert îl privea drept în ochi, provocator, de parcă ar fi fost egali, și nu un bărbat și un băiat.

— Bert, a început Helmholtz, nu vreau s-o iau pe ocolite. Știu că erai beat la meciul de fotbal.

— V-a spus domnul Fink?

— Da, și m-am îngrijorat.

— Cum de nu v-ați dat seama chiar atunci? a întrebat Bert. Toată lumea și-a dat seama. Oamenii râdeau de dumneavoastră când credeți că mi-e rău.

— Aveam o mulțime de chestii pe cap, a spus Helmholtz.

— Muzică, a spus Bert, de parcă ar fi rostit ceva urât.

— Sigur că muzică, a spus Helmholtz, luat prin surprindere. Asta-i culmea!

— Muzică și *numai* muzică, a spus Bert, străpungându-l cu privirea ca o rază laser.

— Mi se întâmplă mai tot timpul, și de ce nu?

Din nou, Helmholtz a adăugat, minunându-se:

— Asta-i culmea!

— Charlotte avea dreptate!

— Credeam că n-o suporti.

— Ba îmi place foarte mult, cu excepția lucrurilor pe care le-a spus despre dumneavoastră. Acum îmi dau seama câtă dreptate avea, și nu numai că îmi place, dar o iubesc.

Helmholtz se speriasse acum, și nu era obișnuit cu asta. Era o scenă cât se poate de neplăcută.

— Indiferent ce a spus despre mine, nu cred că mă interesează.

— Nici nu vă spun, oricum n-ați auzi decât muzică.

Bert și-a pus trompeta în tocul de pe biroul dirijorului. Trompeta era închiriată de la școală.

— S-o dați altcuiva, care s-o iubească mai mult decât am iubit-o eu, a spus el. Eu n-am iubit-o decât pentru că v-ați purtat așa de frumos cu mine și mi-ați spus că trebuie s-o iubesc.

S-a ridicat în picioare.

— La revedere.

Bert tocmai ajunsese la ușă când Helmholtz l-a rugat să se oprească, să se întoarcă și să-l privească în ochi și să-i spună ce zisese Charlotte despre el.

Bert i-a spus, bucuros. Era furios, de parcă Helmholtz l-ar fi înșelat cumva.

— A spus că sunteți complet paralel cu viața reală și că doar vă prefaceți că vă interesează oamenii. A spus că nu sunteți atent decât la muzică și că, și dacă n-ar cânta-o oamenii, tot v-ar răsună în cap. A spus că sunteți dus cu pluta.

— Dus cu pluta? l-a îngânat Helmholtz surprins.

— I-am spus să nu mai zică așa ceva, a spus Bert, dar apoi mi-ați dovedit că într-adevăr sunteți dus cu pluta.

— Te rog explică-mi de ce. Chiar vreau să știu, a spus Helmholtz.

Dar, în capul lui, o orchestră simfonică tocmai începea să cânte *Uvertura 1812* a lui Ceaikovski, cu tot cu bubuiturile de tun. De-abia se abținea să nu fredoneze și el.

— Când mi-ați dat lecții de defilare, spunea Bert, și eu mă prefăceam că sunt beat, nici măcar nu v-ați dat seama ce nebunie făceam acolo. Nici măcar n-ați fost pe fază!

A urmat un moment de tăcere, după un crescendo al muzicii din mintea dirijorului. Apoi Helmholtz a întrebat:

— De unde știe fata asta atâtea lucruri despre mine?

— Păi e prietenă cu mulți alți membri ai fanfarei, a spus Bert. Și îi convinge să îi spună chestiile cu adevărat amuzante.

Înainte de a pleca spre casă, la asfințit, în ziua aceea, Helmholtz i-a făcut o vizită asistentei medicale. I-a spus că trebuia să stea de vorbă cu ea despre ceva.

— Iar e ceva cu Bert Higgins? a întrebat ea.

— Mă tem că de data asta e cineva și mai apropiat, a spus el. De data asta e ceva cu mine. Eu. E vorba de mine.

Din tată în fiu

Era fabrica în care se făceau cele mai bune pompe centrifuge din lume, iar Merle Waggoner era proprietarul ei. El o fondase. Compania Metalurgică Națională tocmai îi oferise pe ea două milioane de dolari. Nu avea acționari și nu datora nici o lețcaie nimănui. Avea cincizeci și unu de ani, era văduv și avea un singur moștenitor: un fiu. Pe băiat îl chema Franklin. Fusesse numit după Benjamin Franklin.

Într-o după-amiază de vineri, tatăl și fiul au ieșit din biroul lui Merle și au pornit prin fabrică. Au luat-o pe un culoar și s-au oprit lângă strungul lui Rudy Linberg.

— Rudy, a spus Merle, uite, băiatul a venit acasă de la facultate, pentru trei zile, și mă gândeam că poate mergem mâine până la fermă, cu tine și cu băiatul tău, să tragem la țintă.

Rudy și-a întors ochii albaștri ca cerul spre Merle și spre tânărul Franklin. Era de aceeași vârstă cu Merle și avea demnitatea aceea profundă și mărginită a unui om care își descoperise devreme limitele — și care nu încercase niciodată să și le depășească. Limitele lui erau cele ale uneltelor sale, ale flautului și ale puștii sale.

— Poate împușcăm și niște ciori, a spus el.

Rudy stătea în poziție de drepti, ca un soldat devotat. Și, ca un soldat bătrân, o făcea fără smerenie, reușind să transmită ideea că el era marele câștigător în viață, până la urmă. Fusesse primul angajat al lui Merle. Ar fi putut fi asociatul lui, pe vremea aceea, dacă investea două mii de dolari. Și Rudy avusese banii. Dar inițiativa i se păruse riscantă. Nu părea să aibă regrete acum.

— Putem să punem bufnița mea, a spus Rudy.

Avea o bufniță împăiată, cu care ademenea ciorile. O făcuse împreună cu fiul lui, Karl.

— Ca să ajungi la ciorile de-acolo îți trebuie o pușcă, a spus Merle. Știu ele prea bine cum stă treaba cu bufnița ta și-a lui Karl. Să nu-ți imaginezi că ne putem apropia la mai puțin de un kilometru de ele.

— Poate ar fi amuzant să încercăm să le vânăm cu luneta, a spus Franklin încetișor.

Era înalt și subțire, îmbrăcat în cașmir și flanel gri. Avea un aer nătâng, copleșit cum era de rușine și vinovăție. Tocmai îi spusese tatălui său că voia să devină actor, că nu voia să preia fabrica. Iar șocul propriilor cuvinte îl lovise cu asemenea viteză, încât se auzise adăugând, fără să se poată abține, replica aceea hidos de găunoasă:

— Îți mulțumesc, oricum.

Tatăl lui nu reacționase nicicum – deocamdată. Conversația continuase, cordial, despre fermă, despre vânatoare, despre Rudy și Karl, despre furgoneta lui Rudy și-a lui Karl și acum despre ciori.

— Hai să-l întrebăm și pe fiu-meu ce planuri are pentru mâine, a spus Rudy.

Era o pură formalitate. Karl făcea întotdeauna ceea ce voia tatăl lui ca el să facă, și o făcea cu iubire profundă.

Rudy, Merle și Franklin au luat-o, pe culoar, spre un strung aflat la vreo zece metri de al lui Rudy. Merle își ținea bărbia sus. Rudy se uita drept înainte. Franklin privea jos, în podea.

Karl era copia la indigo a tatălui său. Îl imita atât de bine pe Rudy, încât păreau să-l doară un pic încheieturile, din cauza vârstei. Părea să fie cumpătat, ca după cincizeci și unu de ani de viață, deși trăise doar douăzeci. Părea să arate o precauție instinctivă față de riscuri profesionale care fuseseră eliminate din fabrică încă de când mergea el de-a bușilea. Karl stătea în poziție de drepti, fără a fi umil, exact cum stătuse și tatăl său.

— Vrei să mergem să tragem cu pușca mâine? l-a întrebat Rudy.

— Ce să împușcăm? a spus Karl.

— Ciori. Porumbei de lut, a spus Rudy. Poate și vreo marmotă.

— De ce nu? a spus Karl.

A dat din cap scurt spre Merle și spre Franklin.

— Mi-ar face plăcere.

— Am putea să luăm cu noi niște fripturi și să cinăm acolo, a spus Merle. Poți să faci sosul de friptură, Rudy?

— Sigur, a spus Rudy.

Era celebru pentru sosul lui de friptură, și îl învățase și pe fiul său secretul.

— Cu plăcere.

— Am o sticlă de burbon vechi de douăzeci de ani pe care am păstrat-o pentru o ocazie specială, a spus Merle. Cred că mâine o să fie o zi cât se poate de specială.

Și-a aprins un trabuc, și Franklin a văzut că tatălui său îi tremura mâna.

— O să ne distrăm de minune, a spus el.

Cu stângăcie, Merle i-a tras lui Franklin un pumn în rinichi, așa, ca de la bărbat la bărbat, încercând să-l înveselească. A regretat în secunda a doua. A început să râdă apoi, prea tare, ca să arate că nu contează, și a râs prin fumul de trabuc până au început să-l usture ochii. Din cauza râsului, s-a înecat cu fumul. I-a pierit tot cheful. Dar a continuat să râdă, fără oprire.

— Uită-te la el, Rudy! a spus Merle, dându-i înainte cu veselia. E cu un cap jumate mai înalt decât tat-su și, acolo la Cornell, e președintele...?

— Consiliului fraților, a murmurat Franklin, rușinat.

El și Karl își evitau reciproc privirile. Tații lor îi duseseră la vânătoare împreună poate de o sută de ori. Dar băieții nu-și vorbiseră mai deloc, nu schimbaseră mai mult de câteva încuviințări sau clătinări din cap, când nimeriseră sau rataseră ținta.

— Și câte frații sunt la Cornell? a întrebat Merle.

— Șaizeci și două, a spus Franklin, și mai încet decât înainte.

— Și câți bărbați sunt într-o frație? a întrebat Merle.

— Vreo patruzeci, probabil, a spus Franklin.

A ridicat o spirală ascuțită și strălucitoare de șpan de pe jos.

— Ia uite ce chestie drăguță, a spus el.

Știa că reacția tatălui său era pe-aproape. Îl preveneau primele tremurături pe care le recunoștea în vocea tatălui său.

— Să zicem că-s șaizeci de frații, a spus Merle. Și să zicem că-s câte patruzeci de bărbați în fiecare... Asta înseamnă două mii patru sute de băieți pe care-i conduce băiatul meu, Rudy! Când eram de vârsta lui, n-aveam decât șase oameni sub mine.

— Dar ei nu sunt sub mine, tată, a spus Franklin. Eu nu fac decât să conduc ședințele Consiliului și să...

A urmat explozia.

— Tu ești șeful! a urlat Merle. Poți să fii cât de modest vrei tu și de politicos, dar tot tu ești șeful!

Nimeni n-a mai spus nimic.

Merle a încercat să zâmbească, dar zâmbetul i s-a schimonosit, de parcă ar fi fost pe punctul de a izbucni în lacrimi. A luat breteaua salopetei lui Rudy între degetul mare și cel arătător și a frecat drilul decolorat. Apoi s-a uitat direct în ochii albaștri ca cerul ai lui Rudy.

— Băiatul vrea să se facă actor, Rudy, a spus el.

Și apoi a urlat din nou.

— Așa mi-a zis!

Și s-a întors pe călcâie și a fugit înapoi în birou.

Înainte ca Franklin să se poată urni din loc, Rudy i s-a adresat, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Ai destule alice? a întrebat Rudy.

— Poftim? a spus Franklin.

— Alice – ai destule? Vrei să luăm noi câteva? a spus Rudy.

— Nu, i-a răspuns Franklin. Avem o mulțime de alice. Jumătate de cutie, ultima oară când m-am uitat.

Rudy a dat din cap. S-a uitat la piesele din strungul lui Karl și s-a bătut cu degetul pe tâmplă. Gestul era un semnal pe care Franklin îl văzuse de multe ori la partidele de vânătoare. Karl se descurca bine, asta însemna.

Rudy l-a atins pe Karl ușurel pe cot. Era semnalul care-i spunea lui Karl să se întoarcă la muncă. Rudy și Karl au ridicat fiecare câte un deget strâmb și s-au salutat. Franklin cunoștea și semnul acesta prea bine. Însemna „la revedere, te iubesc“.

Franklin s-a urnit, cu greu, și s-a dus să-l caute pe tatăl lui.

Când a intrat Franklin pe ușă, Merle stătea la birou, cu capul plecat. Ținea în mână o placă pătrată de oțel, cu latura de vreo cincisprezece centimetri. În mijlocul plăcii era o gaură pătrată cu latura de cinci centimetri. În mâna dreaptă avea un cub de oțel care se potrivea perfect în gaură.

Pe birou mai erau doi săculeți de catifea neagră, unul pentru placă și celălalt pentru cub. Cam la fiecare zece secunde, Merle trecea cubul prin gaură.

Franklin s-a așezat, grijuliu, pe un scaun tare de lângă perete. Biroul nu se schimbase prea mult de-a lungul anilor. Era o încăpere cum vezi prin toate fabricile, cu țevi expuse pe tavan, cele reci aburite, cele calde uscate. Tot felul de fire treceau șerpuind de la o cutie de oțel la alta. Pereții verzi, cu bordură crem, erau aspri ca o piele de elefant pe alocuri, cu straturi succesive de vopsea și murdărie, vopsea și murdărie. Nu fusese niciodată timp de răzuit straturile vechi de vopsea, de-abia fusese timp pentru un strat nou, aplicat peste noapte. Și nu fusese niciodată timp de finisat rafturile brute de pe pereții încăperii.

Franklin încă privea locul cu ochi de copil. Pentru el, fusese o cameră de joacă. Și-l amintea pe tatăl lui scotocind printre rafturi, în căutare de jucării cu care să-l amuze pe băiat. Jucăriile încă mai erau acolo: pompe, mostre de material, magneți, o pereche de ochelari de protecție crăpați care salvaseră cândva ochii albaștri ca cerul ai lui Rudy Linberg.

Și jucăriile pe care Franklin și le amintea cel mai bine – și le amintea cel mai bine pentru că tatăl lui i le arăta, dar nu îl lăsa niciodată să le atingă – erau cele cu care se juca Merle acum.

Merle a trecut încă o dată cubul prin gaura pătrată.

— Știi ce sunt astea? a întrebat el.

— Da, domnule, a spus Franklin. Sunt piesele pe care a trebuit să le facă Rudy Linberg când a fost ucenic în Suedia.

Cubul putea fi trecut prin gaură în douăzeci și patru de poziții diferite, fără să lase să treacă nici cea mai mică rază de lumină pe lângă el.

— Incredibilă iscusință, a spus Franklin plin de respect. Nu mai există acum așa meseriași.

În realitate, nu era pătruns de cine știe ce respect. Pur și simplu spunea ce știa că vrea tatăl lui să audă. Cubul și gaura aferentă i se păreau o pierdere de vreme sinistră și teribil de plictisitoare.

— Incredibilă, a spus din nou.

— E incredibil când îți dai seama că nu Rudy le-a făcut, a spus Merle. Când îți dai seama din ce generație face parte cel care le-a făcut.

— Da? s-a mirat Franklin. Cine le-a făcut?

— Băiatul lui Rudy, a spus Merle. Membru al generației tale.

Și-a stins trabucul cu un gest apăsător.

— Mi le-a făcut cadou, de ziua mea. Le-am găsit pe birou, așteptându-mă, când am intrat, alături de cele pe care mi le dăduse Rudy cu atâția ani în urmă.

Franklin îi trimisese o telegramă de ziua lui. Probabil că și telegrama îl așteptase pe birou. În telegramă scria: „La mulți ani, tată!”

— Mi-a venit să plâng, fiule, când am văzut plăcuțele alea două și cele două cuburi, unele lângă altele, a spus Merle. Mă înțelegi? a întrebat el. Înțelegi de ce mi-a venit să plâng?

— Da, tată, a spus Franklin.

Merle a făcut ochii mari.

— Și apoi, chiar am plâns, mi se pare – o lacrimă, două, a spus el. Pentru că – știi ce mi-am dat seama, fiule?

— Nu, tată, a spus Franklin.

— Cubul lui Karl se potrivea prin gaura lui Rudy! a spus Merle. Erau interschimbabile!

— Doamne! a spus Franklin. Să fiu al naibii. Pe bune?

Și acum simțea că-i vine și lui să plângă, pentru că nu-i păsa, n-avea cum să-i pese — și și-ar fi dat o mână ca să-i pese. Trosnetele și huruielile și scârțâielile fabricii erau pentru el de o sinistră irelevanță. Toate, absolut toate, puteau fi ale lui Franklin, dacă spunea numai o vorbă.

— Ce-o să faci cu ei — o să cumperi un teatru în New York? a întrebat Merle, din senin.

— Cu ce anume, tată? a spus Franklin.

— Cu banii pe care îi iau pe fabrică, după ce-o vând — cu banii pe care o să ți-i las ție când mor, a spus Merle.

A accentuat cu toată puterea cuvântul „mor“.

— În ce-o să se transforme Fabrica de Pompe Waggoner? În Teatrele Waggoner? În Școala de Actorie Waggoner? În Azilul pentru Actori Epuizați Waggoner?

— Păi... nu m-am gândit la asta, a spus Franklin. Ideea de a transforma Fabrica de Pompe Waggoner în ceva la fel de complicat nu-i trecuse prin cap, și îl îngrozea acum. I se cerea să egaleze pasiunea pentru fabrică a tatălui său cu o pasiune egală pentru altceva. Și Franklin nu avea o asemenea pasiune — nici pentru teatru, nici pentru nimic altceva.

Nu avea decât niște vise ale tinereții, dulci-amărui, aproape amorfe. Spunând că voia să se facă actor, făcuse aceste visuri mult mai captivante decât erau cu adevărat. Ce spusese el era mai degrabă poezie.

— Îmi pare rău, dar nu pot să nu fiu interesat, a spus Merle. Te deranjează?

— Nu, tată, a spus Franklin.

— Când Fabrica de Pompe Waggoner devine încă o divizie a Companiei Metalurgice Naționale, și când o să trimită aici o echipă de tineri deștepți care să preia frâiele și să optimizeze lucrurile, o să vreau să mă gândesc la altceva — și anume la ce ai tu de gând să faci.

Franklin se tot frământa.

— Da, tată, a spus el.

S-a uitat la ceas, apoi s-a ridicat.

— Dacă mâine mergem la vânătoare, cred că ar trebui să mă duc în după-amiaza asta pe la mătușa Margaret.

Margaret era sora lui Merle.

— Așa să faci, a spus Merle. Iar eu am să sun la Compania Metalurgică Națională și am să le spun că le acceptăm oferta.

A trecut cu degetul peste o foaie din agenda pe care o avea pe birou, până a dat de un nume și un număr de telefon.

— Dacă vrem să vindem, trebuie să-l sun pe un anume Guy Ferguson, la interiorul cinci-zero-nouă, de la o chestie care se cheamă Compania Metalurgică Națională, dintr-un loc care se cheamă Ilium, New York.

S-a lins pe buze.

— O să-i spun că Fabrica de Pompe Waggoner o să fie a lui și a prietenilor lui.

— Să n-o vinzi din cauza mea, a spus Franklin.

— Păi pentru cine s-o țin? a întrebat Merle.

— Trebuie neapărat s-o vinzi astăzi?

Franklin părea îngrozit.

— Bate fierul cât e cald, știi că întotdeauna am fost de principiul ăsta, a spus Merle. Astăzi e ziua în care te-ai hotărât că vrei să fii actor și întâmplarea face că tocmai avem o ofertă excelentă pentru ce-am făcut eu cu viața mea.

— Nu putem să mai așteptăm?

— Pentru ce? a spus Merle.

Deja începea să se simtă bine.

— Tata! a exclamat Franklin. Ce Dumnezeu, tată, te rog! A pus capul în pământ și a început să-l scuture.

— Nu știu ce fac, a spus el. Încă nu știu sigur ce vreau să fac. Doar mă joc cu idei, încerc să mă descopăr. Te rog, tată, nu vinde ce-ai făcut tu în viață, nu arunca totul pe apa sâmbetei numai pentru că eu nu sunt sigur că vreau să fac același lucru cu propria mea viață! Te rog.

Franklin a ridicat privirea.

— Eu nu sunt Karl Linberg, a spus. N-am ce face. Îmi pare rău, dar nu sunt Karl Linberg.

Norul rușinii a umbrit pentru o clipă chipul tatălui său, apoi a trecut.

— Nu... nu făceam nici un fel de comparații odioase aici, a spus Merle.

Mai spusese exact același lucru de multe ori înainte. Îl forțase Franklin s-o spună, exact cum îl forțase s-o spună acum, cerându-și scuze că nu era Karl Linberg.

— Nici n-aș vrea să fii cum e Karl, a spus Merle. Mă bucur că ești așa cum ești. Mă bucur că ai visurile tale de glorie. A zâmbit.

— Dă cu ei de pământ, fiule – și fii tu însuși! Asta ți-am spus întotdeauna să faci cu viața ta, nu-i așa?

— Da, tată, a spus Franklin.

Orice rămășiță de încredere în vreun vis propriu fusese spulberată. Nu putea să viseze nimic care să facă două milioane de dolari, n-ar fi putut niciodată să viseze ceva care să merite sacrificiul visurilor tatălui lui. Actor, proprietar de ziar, asistent social, căpitan de vas – Franklin nu era genul care să dea cu cineva de pământ.

— Ar trebui s-o iau spre mătușa Margaret, a spus el.

— Așa să faci. Și o să amân să-i spun lui Ferguson sau cum i-o zice ce-am hotărât, până luni.

Merle părea împăcat.

În parcare fabricii, îndreptându-se spre mașină, Franklin a trecut pe lângă noua furgonetă a lui Rudy și-a lui Karl. Tatăl lui i-o ridicase în slăvi, așa că acum Franklin s-a uitat atent la ea, așa cum se uita atent la toate lucrurile pe care le iubea tatăl lui.

Furgoneta era germană, de un albastru intens. Cauciucurile aveau talonul alb, și motorul era la spate. Arăta ca un mic autobuz – nu avea capotă în față, avea un acoperiș înalt și plat, uși culisante și mai multe rânduri de geamuri laterale pătrate.

Interiorul era o capodoperă: tot felul de lădițe, nișe și etajere reflectau rânduiala și talentul de tâmplar al lui Rudy și-al lui Karl. Fiecare lucru avea un loc și totul era la locul lui — arme, undițe, instrumente de gătit, aragaz de campanie, frigider portabil, pături, saci de dormit, lanterne, trusă de prim-ajutor. Erau până și două nișe, una lângă alta, în care stăteau tocurile clarinetului lui Karl și flautului lui Rudy.

Privind înăuntru cu admirație, Franklin a făcut o asociere ciudată. Gândurile despre furgonetă s-au contopit cu gândurile despre o corabie măreață care fusese dezgropată, undeva prin Egipt, după mii de ani. Corabia fusese dotată cu toate cele necesare unei călătorii în paradis — toate cele necesare, mai puțin o cale de-a ajunge acolo.

— Dom' Waggoner, să trăiți! a spus o voce și s-a auzit un motor turat.

Franklin s-a întors și a văzut că paznicul din parcare îl văzuse venind, așa că îi adusese mașina. Îl scutise pe Franklin de ultimii cincisprezece metri pe care îi mai avea de parcurs până la ea.

Paznicul a ieșit din mașină și l-a salutat cu aplomb.

— Jucăria asta chiar bagă două sute la oră, cum scrie pe cadran? a întrebat el.

— N-am încercat niciodată, a spus Franklin, urcându-se în mașină.

Era o mașină sport, nervoasă și sprintenă, cu două locuri. O cumpăraseră la mâna a doua, fără acordul tatălui său. Tatăl lui nu se urcase niciodată în ea. Era echipată pentru călătoria spre paradis cu trei șervețele mânjite de ruj, un desfăcător de bere, o scrumieră plină și o hartă a statului Illinois.

Franklin s-a rușinat când a văzut că paznicul îi ștergea parbrizul cu batista.

— Las-o, las-o, a spus el. Nu-i nevoie!

S-a gândit că își amintește cum îl cheamă pe paznic, dar nu era prea sigur. Și-a încercat, totuși, norocul.

— Mulțumesc mult, Harry, a spus el.

— George, să trăiți! a spus paznicul. George Miramar Jackson, domnule!

— Ah, sigur, a spus Franklin. Scuze, George. Am uitat. George Miramar Jackson a arborat un surâs fermecător.

— Nici o problemă, domnule Waggoner, să trăiți! Doar să țineți minte data viitoare – George Miramar Jackson, domnule!

În ochii lui George licărea visul unei întâlniri viitoare, când Franklin avea să fie șef și în fabrică avea să se elibereze un post numai bun. În visul acela, Franklin îi spunea secretarei: „Domnișoară cutărică, trimite, te rog, după...” Și rostea numele acela magic, magnific, imposibil de uitat.

Franklin a ieșit cu mașina din parcare, fără să aibă visuri care să-l egaleze măcar pe-al lui George Miramar Jackson.

La cină, cu mare seninătate, după două cocteiluri zdravene și o tură de răsfăț la mătușa Margaret, Franklin i-a spus tatălui său că voia să preia fabrica, atunci când va sosi momentul. Avea să devină Waggonerul din Fabrica de Pompe Waggoner, când tatăl lui era pregătit să se retragă. Fără pic de efort, Franklin și-a impresionat tatăl la fel de profund cum o făcuse Karl Linberg cu o placă și un cub de oțel și cine știe câți ani de rătăciră migăloasă cu pila.

— Ești singurul care... știe asta? i-a spus Merle, gătit de emoție. Singurul – jur!

— Singurul care ce, tată? l-a întrebat Franklin.

— Singurul fiu care rămâne loial față de ceva construit de tatăl, bunicul sau chiar străbunicul lui.

Merle a dat din cap cu jale.

— Nu-i nici un Hudson în Fabrica de Drujbe Hudson, a spus el. Cred că nici brânză nu mai poți să tai cu o drujbă Hudson, în ziua de azi. Nu-i nici un Flemming în Fabrica de Unelte și Vopsele Flemming. Nu-i nici un Warner în Warner Street. Nici un Hawk, nici un Hinkley, nici un Bowman în Hawks, Hinkley și Bowman.

Merle a arătat cu mâna înspre vest.

— Te-ai întrebat vreodată cine-s toți oamenii ăia cu case mari și noi din cartierul de vest? Cine poate să aibă asemenea case, și noi să nu-i fi cunoscut până acum, să nu fi cunoscut măcar pe cineva care să-i cunoască? Sunt cei care preiau afacerele, în locul fiilor. Orașul e de vânzare, iar ei cumpără. E orașul lor acum: indivizi pe nume Ferguson din orașe pe nume Ilium. Ce se petrece cu fiii? a întrebat Merle. Sunt prietenii tăi, fiule. Ai crescut cu ei. Îi cunoști mai bine decât îi cunosc părinții lor. Ce-i cu ei? Războaiele sunt de vină? Băutura?

— Nu știu, tată, a spus Franklin, căutând calea cea mai scurtă de scăpare.

Și-a împăturit apoi șervetul, punând capăt discuției cu acest gest. S-a ridicat în picioare.

— E o petrecere în seara asta la club, a spus el. Mă gândeam să mă duc.

— Așa să faci, a spus Merle.

Dar Franklin nu s-a dus. A ajuns până în parcare a clubului, dar nu a intrat.

Dintr-odată, n-avea nici un chef să-și vadă prietenii – pe cei care ucideau visurile taților lor. Chipurile lor tinere erau chipurile unor bătrâni, atârând cu susul în jos, cu niște expresii grotești, imposibil de deslușit. Atârnate cu susul în jos, se legăneau din baruri până-n săli de dans și saloane de jocuri, apoi înapoi în baruri. Nimeni nu le plângea de milă, cum atârnau în marea clopotniță a condiției umane, pentru că aveau să fie bogați, dacă nu erau deja. N-aveau de ce să viseze, n-aveau de ce să ridice un deget măcar.

Franklin s-a dus singur să vadă un film. Filmul nu i-a dat nici o idee în ce fel să-și îndrepte viața. I-a sugerat, în schimb, să fie bun, și iubitor și umil, dar Franklin era deja cât se poate de bun, de iubitor și de umil.

La fermă, a doua zi, predominau culorile chiciurei și-ale miriștii. Pământul era al lui Merle și era plat ca o masă de biliard. Jachetele și șepcile lui Merle și Franklin, Rudy și Karl erau singurele pete de culoare ce rupeau monotonia câmpului.

Franklin a îngenuncheat în miște, armând dispozitivul din care avea să zboare un porumbel de lut deasupra câmpului.

— Gata, a spus el.

Merle și-a dus pușca la umăr, a mijit ochii privind în lungul patului, a făcut o grimasă și a lăsat arma jos la loc.

— Trage! a spus el.

Franklin a tras de cureaua dispozitivului și porumbelul de lut a plecat în zbor.

Merle a tras dintr-o țevă și apoi, deși porumbelul nu se mai vedea, a mai tras și din cealaltă, maimuțărindu-se. Ratase. O ținuse tot în ratări, toată după-amiaza, dar nu părea să-i pese prea tare. La urma urmei, încă era șeful.

— A fost prea în spate, a spus Merle. Mă străduiesc prea tare. Nu nimeresc traiectoria.

Și-a deschis pușca și cartușele goale au căzut pe jos.

— Următorul? a spus el. Karl?

Franklin a încărcat alt porumbel în dispozitiv. Era un porumbel care se ducea la moarte sigură. La fel și următorul. Karl nu ratase niciodată, toată după-amiaza, iar după Karl venea Rudy, care nu ratase nici el.

Surprinzător, nici Franklin nu ratase. Pentru că nu-i păsa nici cât negru sub unghie, ajunsese să fuzioneze cu universul. În așa o stare de armonie tâmpă, descoperise că nu putea să rateze.

Dacă Merle n-ar fi tras aiurea, singurele cuvinte rostite ar fi fost, într-un ritm constant: „Gata... Trage... Gata... Trage.” Nu se spusese nimic despre uciderea micului vis al lui Franklin – visul de a deveni actor. Merle nu făcuse nici un anunț triumfal despre faptul că băiatul avea, în mod sigur, să preia fabrica într-o bună zi.

În universul mărunț al bărbatului îngenuncheat, Franklin arma dispozitivul și avea senzația de coșmar că trăgeau după porumbei de lut de ani de zile, că viața nu era nimic altceva decât asta, că numai moartea îi putea pune capăt.

Îi înghețaseră picioarele.

— Gata, a spus Franklin.

— Trage! a spus Karl.

Și porumbelul a zburat. *Poc!* a făcut pușca, și praf s-a făcut porumbelul.

Rudy s-a bătut peste tâmplă, apoi l-a salutat pe Karl cu un deget strâmb. Karl i-a întors salutul. O ținuseră așa toată după-amiaza, fără urmă de zâmbet. Karl s-a retras și i-a luat locul Rudy, următoarea rotiță în mașinăria fără haz de distrus porumbei.

Acum era rândul lui Karl să armeze dispozitivul. Când a schimbat locul cu Franklin, acesta l-a bătut pe braț și a schițat un zâmbet cinic. În bătaia aceea pe umăr și-n zâmbetul lui Frank era totul – tați și fii, vise tinere și vise bătrâne, șefi și angajați, picioare înghețate, plictiseală și praf de pușcă.

Era un gest nebunesc, din partea lui Franklin. Era cel mai intim lucru schimbat vreodată între el și Karl. Era un gest disperat, de asemenea. Franklin trebuia să afle dacă înăuntrul lui Karl era o ființă umană și, dacă da, cum era acea ființă.

Și Karl i s-a arătat – însă foarte puțin. I-a arătat că putea să roșească. Și, pentru o fracțiune de secundă, i-a arătat lui Franklin că avea ceva să îi explice. Dar toate astea au dispărut foarte rapid. Nu i-a întors zâmbetul înapoi.

— Gata, a spus el.

— Trage! a spus Rudy.

Și porumbelul a zburat. *Poc!* a făcut pușca, și praf s-a făcut porumbelul.

— Va trebui să găsim ceva mai greu pentru voi și mai ușor pentru mine, a spus Merle. Nu pot să dau vina pe pușcă, pentru că afurisita naibii m-a costat șase sute de dolari. Îmi trebuie o pușcă de șase dolari, ca să pot da vina pe ea pentru tot.

— Coboară soarele. Lumina e din ce în ce mai proastă, a spus Rudy.

— Cred că ar fi cazul să punem punct, a spus Merle. Nu-i nici un dubiu cine-i campionul la categoria bătrânilor, Rudy. Dar băieții sunt la egalitate. Cred că ar trebui să avem o tragere de baraj.

— Pot să încerce carabina, a spus Rudy.

Carabina stătea rezemată de gard, pregătită pentru ciori. Avea lunetă. Era a lui Merle.

Merle a scos un pachet gol de țigări din buzunar și a tras folia dinăuntru. I-a întins-o lui Karl:

— Ia, băieți, atârnați asta la vreo două sute de metri de aici.

Franklin și Karl au luat-o pe lângă gard, târșându-și picioarele, până la vreo două sute de metri distanță. Erau obișnuiți să fie trimiși împreună să facă lucruri pe care le-ar fi putut la fel de bine face unul singur – erau obișnuiți să reprezinte, ceremonios, generația lor, în opoziție cu generația taților lor.

Nici unul din ei n-a scos un cuvânt până n-au prins folia de un stâlp de gard. Și apoi, când au început să se îndepărteze de țintă, Karl a spus ceva, cu atâta sfială, încât Franklin n-a înțeles ce spunea.

— Poftim? a spus Franklin.

— Mă bucur... mă bucur că nu ai de gând să preiei fabrica, a spus Karl. E bine, e nemaipomenit. Poate că, atunci când vii prin oraș cu un spectacol, o să vin în culise să te văd. Ești de acord? O să-ți amintești de mine?

— Dacă o să-mi amintesc de tine? a spus Franklin. Hai că ești culmea, Karl!

Preț de câteva clipe chiar s-a simțit actorul care visase că va deveni.

— Foarte bine că nu vrei să te legi de taică-tău, a spus Karl, așa și trebuie să faci. Am vrut să-ți spun asta, ca să nu-ți închipui că sunt de altă părere.

— Mulțumesc, Karl, a spus Franklin.

Apoi a clătinat ușurel din cap.

— Dar nu am să mă fac actor. Am să preiau fabrica, atunci când o să iasă tata la pensie. I-am spus și lui aseară.

— De ce? a întrebat Karl. De ce?

Se înfuriase.

— Păi, pe tata îl face fericit, și eu n-am nici o idee mai bună.

— Dar poți să reușești, a spus Karl. Poți să pleci de aici. Poți să devii orice ți-ai dori!

Franklin și-a unit mâinile, apoi le-a deschis, formând o floare a fatalismului.

— Oricine poate.

Karl a făcut ochii mari.

— Eu nu pot, a zis el. Nu pot! Tatăl tău nu te are numai pe tine. Mai are și succesul lui răsunător.

S-a întors cu spatele, pentru ca Franklin să nu-i vadă chipul.

— Tatăl meu nu mă are decât pe mine.

— Ei, na, ia ascultă, a spus Franklin. Ei, na!

Karl s-a întors spre el din nou.

— Eu sunt ceea ce a ales el, în loc de jumătatea din Fabrica de Pompe Waggoner pe care putea s-o aibă pentru două mii de dolari! a spus el. Mi-a spus asta în fiecare zi din viața mea. În fiecare zi.

— Vai, dar, pe bune, Karl, a spus Franklin, ai o relație absolut minunată cu tatăl tău.

— Cu tatăl meu? a spus Karl, neîncrezător. Cu al tău – cu al tău! Pe el trebuie să-l fac să mă iubească. El trebuie să se perpelească pentru un fiu ca mine. Asta e toată ideea.

A dat din mâini, aprins.

— Furgoneta, duetele, puștile de vânătoare ce nu dau niciodată greș, fiul cel tăntălău care învață limbajul semnelor – toate au un singur scop: să și le dorească tatăl tău.

Franklin era uluit.

— Karl, toate astea sunt în capul tău. Tatăl tău e fericit că te are pe tine, în loc de jumătate din Fabrica de Pompe Waggoner sau de orice altceva!

— Așa mă gândeam și eu, mai demult, a spus Karl.

— Placa aceea și cubul, pe care le-ai făcut, a spus Franklin, i le-ai dat tatălui meu, dar de fapt erau un cadou pentru tatăl tău. Și ce cadou perfect, de la un fiu pentru tatăl lui! Eu nu i-am dăruit niciodată tatălui meu așa ceva – ceva în care să-mi pun toată inima și sufletul. N-am fost în stare!

Karl s-a înroșit și s-a întors din nou cu spatele.

— Nu eu le-am făcut, a spus el.

L-a trecut un fior.

— Am încercat. Cât am încercat!

— Nu pricep.

— A trebuit să le facă tata! a spus Karl, cu amărăciune. Și mi-am dat seama că pentru el nici nu contează cine le-a făcut, câtă vreme tatăl tău crede că le-am făcut eu.

Franklin a scos un fluierat gros, plin de tristețe.

— Și când al meu a făcut chestia asta, mi-a tot dat peste nas, amintindu-mi ce mare lucru era pentru el.

Și Karl chiar s-a șters la nas cu mâneca de la haină.

— Dar, Karl... i-a spus Franklin.

— Of, fir-ar să fie, a spus Karl, obosit. Nu e el de vină. Îmi pare rău că am spus ce-am spus. Sunt în regulă. Sunt în regulă. O să supraviețuiesc.

A tras un bobârnac foliei țintă.

— O să ratez. Și știi ce? Să-i ia naiba.

Nu s-a mai spus nimic altceva. Cei doi s-au întors la tații lor, târându-și picioarele. Lui Franklin i s-a părut că au lăsat în urmă tot ce se spusese, că vântul care se întetea le-a spulberat toate gândurile negre. Până au ajuns înapoi la linia de tragere, Franklin deja se gândea numai la whisky, la friptură și la o sobă încinsă.

Când el și Karl au tras în folie, Franklin a atins doar un colț. Karl a nimerit-o drept în centru. Rudy s-a bătut peste tâmplă, apoi l-a salutat pe Karl cu un deget strâmb. Karl i-a întors salutul.

După cină, Rudy și Karl au cântat duete pentru flaut și clarinet. Au cântat fără partituri, piese complicate și superbe. Franklin și Merle de-abia ce-au reușit să bată ritmul cu degetele, sperând că bătăile lor în tăblia mesei aduceau cu sunetul tobelor.

Franklin i-a aruncat tatălui lui o privire. Când li s-au întâlnit ochii, și-au dat seama că bătutul darabanei nu era de prea mare folos. Așa că s-au oprit.

Având răgaz să se gândească, să se frământa în mod plăcut, Franklin și-a dat seama că muzica nu mai vorbea doar despre Rudy și Karl. Vorbea despre toți tații și toți fiii. Spunea ceea ce toți spusese rășovăielnic, uneori cu durere, alteori cu furie, uneori cu răutate și alteori cu dragoste: că tații și fiii erau una.

Și mai spunea că se apropia momentul unei despărțiri spirituale – indiferent cât de aproape țineau unii de alții, indiferent cât de tare se străduiau.

O noapte pentru iubire

Lumina lunii e bună pentru tinerii îndrăgostiți, iar femeile par să nu se mai sature de ea. Dar când un bărbat înaintează în vârstă, de obicei i se pare că lumina lunii e prea slabă și prea rece. Așa se gândea Turley Whitman. Turley era în pijama și stătea în dreptul geamului din dormitor, așteptând ca fika lui, Nancy, să se întoarcă acasă.

Era un tip masiv, blând și chipeș. Arăta ca un rege bun, dar era doar gardian, responsabil cu parcarela Companiei de Materiale Abrazive Reinbeck. Bastonul, pistolul, cartușele și cătușele erau așezate pe un scaun, lângă pat. Turley era tulburat și supărat.

Soția lui, Milly, era în pat. Probabil pentru prima oară de la luna lor de miere de trei zile, din 1936, Milly nu-și pusese părul pe bigudiuri. Avea părul răsfirat pe pernă și asta îi dădea un aer de tinerețe și prospețime, și mister. Nimeni nu mai arătase misterios în acel dormitor de ani de zile. Milly a deschis ochii larg și a privit la lună.

Atitudinea ei îl contraria cel mai tare pe Turley. Milly refuza să-și facă griji despre ce ar fi putut să i se întâmple lui Nancy undeva în lumina lunii, atât de târziu în noapte. Milly ațipea, fără să-și dea seama, apoi se trezea și se mai uita puțin la lună, și avea tot soiul de gânduri mărețe pe care nu i le spunea lui Turley, și apoi ațipea din nou.

— Dormi? a întrebat-o Turley.

— Mm? i-a răspuns Milly.

— Te-ai hotărât să te trezești?

— Sunt trează, a spus Milly visătoare, cu o voce ca de fetiță.

— Așa crezi tu, că ai stat trează? a spus Turley.

— Probabil că am ațipit fără să-mi dau seama, a spus ea.

— Sforăi de duduie casa de vreo oră, a spus Turley.

Spunea asta ca s-o facă să se simtă neatrăgătoare, sperând s-o trezească de-a binelea. Voia să se trezească un pic mai tare, ca să stea de vorbă cu el, în loc să se uite la lună. De fapt, nu sforăise cât dormise. Fusesse foarte frumoasă și nemișcată.

Milly fusese cândva cea mai frumoasă fată din oraș. Acum îi luase locul fiica ei.

— Află că sunt teribil de îngrijorat, i-a spus Turley.

— Ah, scumpule, a spus Milly, fii liniștit, nu s-a întâmplat nimic. Sunt responsabili. Nu sunt copii nebuni.

— Îmi dai tu în scris că nu zac printr-un șanț pe undeva? a întrebat-o Turley.

Auzindu-l, Milly s-a trezit de-a binelea. S-a ridicat în capul oaselor, s-a încruntat și a clipit de mai multe ori ca să-și alunge somnul.

— Tu chiar îți închipui că...

— Chiar îmi închipui! a spus Turley. Mi-a promis solemn că o aduce acasă acum două ore.

Milly a dat plapuma la o parte și și-a pus picioarele desculțe pe podea, unul lângă altul.

— Bine, a spus ea. Iartă-mă. Acum sunt trează. Acum sunt îngrijorată.

— Era și timpul, a spus Turley.

S-a întors cu spatele la ea, și ca să mai adauge dramatism pândeii responsabile din dreptul geamului, și-a pus unul din picioarele mari pe calorifer.

— Și acum... ce facem? Doar ne îngrijorăm și așteptăm? a întrebat Milly.

— Ce propui? a spus Turley. Dacă sugerezi să sunăm la poliție și să întrebăm despre un eventual accident, m-am ocupat deja de asta cât sforăiai tu.

— Nici un accident? a spus Milly cu glas stins.

— Nici un accident de care să aibă ei cunoștință, a spus Turley.

— Păi... e oarecum încurajator, nu?

— O fi pentru tine, a spus Turley. Pentru mine nu e.

S-a întors spre ea și și-a dat seama că era acum suficient de trează ca să audă ce tot așteptase să-i spună de ceva vreme.

— Iartă-mă că-ți spun, dar te porți de parcă ar fi cine știe ce sărbătoare. Te porți de parcă faptul că a ieșit cu puțoiul ăsta bogat, în mașina lui de trei sute de cai putere, e cea mai grozavă chestie care se putea întâmpla.

Milly s-a ridicat în picioare, șocată și rănită.

— Sărbătoare? a șoptit ea. Eu?

— Păi da, ți-ai lăsat părul dezlegat, ce să spun, ca să arăți bine în caz că îți aruncă o privire când s-o hotărî s-o aducă acasă într-un târziu.

Milly și-a mușcat buza.

— M-am gândit că, dacă iese cu scandal, să nu complic lucrurile apărând cu părul pe bigudiuri.

— Dar tu nu crezi că are de ce să iasă cu scandal, nu-i așa? a întrebat Turley.

— Tu ești capul familiei. Fă ce crezi tu de cuviință.

Milly s-a apropiat de el și l-a atins ușor.

— Scumpule, a spus ea. Simt că nu e bine. Sincer, așa simt. Mă străduiesc la fel de tare ca și tine să mă gândesc ce-i de făcut.

— Și cam la ce te-ai gândit? a întrebat Turley.

— De ce nu-l suni pe tatăl lui? a întrebat Milly. Poate că știe unde sunt sau ce planuri aveau.

Sugestia a avut un efect ciudat asupra lui Turley. A continuat să o ia pe Milly de sus, dar nu mai domina casa, încăperea, nici măcar pe micuța lui nevastă desculță.

— Da, sigur! a spus el.

A rostit cuvintele tare, dar au sunat a gol, ca o tobă mare.

— De ce nu? a întrebat Milly.

Turley nu se mai putea uita la ea. Și-a reluat pânda, din locul lui de la geam.

— O idee nemaipomenită, a spus el, vorbind cu orașul luminat de lună. Să-l scol pe însuși L.C. Reinbeck din pat: „Bună seara, L.C.? Aici T.W. Ce naiba face fiul tău cu fică-mea?”

Turley a început să râdă sec.

Milly nu părea să înțeleagă.

— Ești perfect îndreptățit să-l suni, pe el sau pe oricine altcineva, câtă vreme crezi cu adevărat că e o urgență, a spus ea. Adică, toți sunt liberi și egali la ora asta din noapte.

— Vorbește în numele tău, a spus Turley, sărind ca ars. Poate că tu ai fost liberă și egală cu marele L.C. Reinbeck, dar eu n-am fost niciodată. Și, mai mult decât atât, nici nu mă aștept să fiu vreodată.

— Nu vreau să spun decât că e și el om, a spus Milly.

— Tu ești expertul aici, a spus Turley. Eu sigur nu mă pricep. Eu n-am fost niciodată la dans cu el, la club.

— Nici cu mine n-a fost la dans, la club. Nu-i place să danseze.

Milly s-a corectat.

— Sau, cel puțin, nu-i plăcea.

— Te rog, scutește-mă de detaliile tehnice la ora asta, a spus Turley. Deci ai ieșit cu el și ați făcut ce-i place lui să facă. Indiferent ce-ați făcut, tu ești expertul în ceea ce-l privește.

— Scumpule, a spus Milly, îndurerată, am fost o dată să luăm cina la Blue Mill și altă dată la film. M-a dus la *Bărbatul deșirat*. N-a făcut decât să vorbească, iar eu n-am făcut decât să ascult. Și nu era nimic romantic în ce spunea. A vorbit despre cum avea să transforme compania de materiale abrazive într-una de porțelanuri. Și despre cum el avea să se ocupe de design. Și n-a făcut niciodată nimic de genul ăsta, asta ca să-ți dai seama cât de expertă sunt în marele Louis C. Reinbeck.

Și-a pus o mână pe piept.

— În tine sunt expertă, a spus ea, dacă vrei să știi în cine sunt expertă.

Turley a scos un sunet de animal.

— Ce-i, scumpule? a întrebat Milly.

— În mine, a spus Turley, iritat. În ce ești expertă – în mine?

Milly a făcut un gest neputincios, de parcă ar fi dat ceva, dar Turley n-a văzut-o.

Stătea neclintit, ambalându-se din ce în ce mai tare, în sinea lui. Dintr-odată s-a mișcat, ca un omuleț mecanic greoi. S-a îndreptat spre telefonul aflat pe noptieră.

— De ce să nu-l sun? a tunat el. De ce nu?

A căutat în cartea de telefoane numărul lui Louis C. Reinbeck, cu două mâini stângi, apoi și-a amintit cu voce tare de câte ori fusese trezit din somn în toiul nopții de compania Reinbeck.

A format greșit, a închis, apoi s-a apucat să formeze din nou. Curajul îi dispărea văzând cu ochii.

Milly nu suporta să vadă cum îi pierde curajul.

— N-o să doarmă, i-a spus ea. Au avut o petrecere.

— Au avut ce? a întrebat Turley.

— Familia Reinbeck dă o petrecere în seara asta – sau tocmai s-a terminat.

— De unde știi asta? s-a mirat Turley.

— Scria în ziarul de dimineață, pe pagina mondenă. Și oricum, a continuat Milly, poți să te duci în bucătărie și să te uiți pe geam, să vezi dacă mai sunt luminile aprinse.

— Din bucătăria noastră se vede casa familiei Reinbeck? a întrebat Turley.

— Sigur, a spus Milly. Trebuie să apleci capul destul de jos și să-l lași într-o parte, dar apoi se vede casa lor într-un colț al geamului.

Turley a dat din cap batjocoritor, a privit-o pe Milly, apoi s-a gândit la ea, intens. A format din nou, lăsând telefonul familiei Reinbeck să sune de două ori. Apoi a închis. Își domina din nou nevasta, încăperile și casa.

Milly știa că făcuse o greșală foarte mare în ultimele treizeci de secunde. Îi venea să-și muște limba.

— De câte ori familia Reinbeck face câte ceva, a spus Turley, tu citești în ziar fiecare cuvințel despre asta?

— Scumpule, a spus Milly, toate femeile citesc rubrica mondenă. Nu înseamnă nimic. E doar o chestie aiurea pe care o faci când vine ziarul. Toate femeile fac asta.

— Sigur, a spus Turley. Sigur. Dar câte dintre ele pot să-și spună: „Aș fi putut fi doamna Louis C. Reinbeck?”

Turley se străduia cu tot dinadinsul să fie calm, să se poarte ca un tată cu Milly, să o ierte dinainte.

— Vrei să privim în față treaba cu copiii ăștia doi care sunt undeva acolo, în lumina lunii? a întrebat el. Sau vrei să te prefaci în continuare că nu ne gândim decât la un accident?

Milly s-a crispat.

— Nu știu la ce te referi, a spus ea.

— Îți lași capul în jos de o sută de ori pe zi ca să te uiți la casa aia mare și albă, din colțul ferestrei de la bucătărie, și nu știi la ce mă refer? a spus Turley. Fata noastră e undeva în lumina lunii cu băiatul care o să moștenească acea casă într-o bună zi, și tu nu știi la ce mă refer? Ți-ai lăsat părul despletit și te-ai uitat la lună și n-ai auzit mai nimic din ce ți-am spus, și nu știi la ce mă refer?

Turley a scuturat din capul lui mare, imperial.

— Chiar n-ai nici cea mai vagă idee?

Telefonul a sunat de două ori în casa mare și albă de pe deal. Apoi s-a oprit. Louis C. Reinbeck stătea pe un scaun alb din fier forjat, pe peluză, în lumina lunii. Se uita la întinderea superbă și total lipsită de sens a terenului de golf și, dincolo de aceasta, jos, în vale, la oraș. Toate luminile din casa lui erau stinse. Credea că soția lui, Natalie, doarme.

Louis era cu un pahar în mână. Se gândea că lumina lunii nu face lumea să arate mai bine. Își spunea că, de fapt, în lumina lunii, lumea arată mai rău, arată de parcă ar fi moartă, ca luna.

Telefonul care a sunat de două ori și apoi s-a oprit se potrivea numai bine cu starea lui Louis. Telefonul dădea nuanța potrivită – o urgență care putea aștepta până la paștele cailor.

— Spulberi liniștea nopții și apoi închizi, a spus Louis.

Odată cu casa și cu Compania de Materiale Abrazive Reinbeck, Louis moștenise de la tatăl și bunicul lui și sentimentul satisfăcător, adânc înrădăcinat, că fusese corupt de comerț. Și, ca și ei, Louis se percepea ca fiind un tip sensibil, fabricant de porțelanuri fine, nu de pietre de polizor, născut într-un loc nepotrivit, într-un moment nepotrivit.

Așa cum telefonul sunase de două ori în momentul potrivit, așa și soția lui Louis a apărut ca la comandă. Natalie era o fire rece și sobră, din Boston. Rolul ei era să-l înțeleagă greșit pe Louis. O făcea absolut superb, desfăcându-i în bucăți stările reflexive ca un mecanic.

— Ai auzit că a sunat telefonul, Louis? a întrebat ea.

— Îm? A, da. Îhâm, a spus Louis.

— A sunat și apoi s-a oprit, a spus Natalie.

— Știu, a zis Louis.

Apoi a avertizat-o, cu un suspin, într-un stil sec și practic, tipic yankeu, că nu voia să discute despre telefon și nici despre nimic altceva. Natalie a ignorat avertismentul.

— Nu te întrebi cine o fi fost?

— Nu, a spus Louis.

— Poate era un musafir care a uitat ceva. N-ai văzut nimic pe-aici, vreun lucru uitat de cineva?

— Nu, a spus Louis.

— Vreun cercel, ceva de genul ăsta, presupun, a spus Natalie.

Era îmbrăcată cu un neglijeu albastru-deschis, ca un nor, pe care îl primise cadou de la Louis. Dar neglijetul și-a pierdut orice sens când s-a apucat să-și tragă un scaun greu din fier din cealaltă parte a peluzei, ca să și-l pună lângă al lui Louis. Brațele scaunelor s-au unit cu un pocnet, după ce Louis și-a tras degetul dintre ele în ultimul moment.

Natalie s-a așezat.

— Bună, a spus ea.

— Bună, a spus Louis.

— Ai văzut luna? a întrebat Natalie.

— Da, a spus Louis.

— Crezi că s-au simțit bine oamenii în seara asta? a întrebat Natalie.

— Nu știu, a spus Louis, și sunt sigur că nici ei nu știu.

Cu asta voia să spună că, întotdeauna, el era singurul artist și filozof de la petrecerile lui. Toți ceilalți erau oameni de afaceri. Natalie era obișnuită cu asta. N-a mai insistat.

— La ce oră s-a întors Charlie? a întrebat ea.

Charlie era unicul lor fiu – de fapt Louis Charles Reinbeck Junior.

— Sigur nu știu, a spus Louis. N-a venit să-mi dea raportul. Nu mi-l dă niciodată.

Natalie, care privise luna încântată până atunci, s-a ridicat în scaun acum, neliniștită.

— Nu-i acasă, așa-i? a întrebat.

— N-am nici cea mai vagă idee, a spus Louis.

Natalie a sărit din scaun. A mijit ochii în noapte, încercând să-și dea seama dacă se vede mașina lui Charlie în bezna garajului.

— Cu cine a ieșit? a întrebat ea.

— Mie nu-mi spune, a spus Louis.

— Cu cine e? a insistat Natalie.

— Dacă nu e singur, atunci e cu o persoană pe care tu nu o aprobi, a spus Louis.

Dar Natalie nu l-a auzit. Deja alerga spre casă. Apoi telefonul a sunat din nou și, de data asta, a tot sunat până a răspuns Natalie.

I-a întins telefonul lui Louis.

— E un bărbat pe nume Turley Whitman, a spus ea. Zice că e unul dintre gardienii tăi.

— S-a întâmplat ceva la fabrică? a întrebat el, apucând telefonul. Un incendiu, bănuiesc.

— Nu, a spus Natalie, nimic așa de grav.

Din expresia de pe chipul ei, Louis și-a dat seama că se petrecuse ceva mult mai grav.

— Se pare că fiul nostru a ieșit cu fata domnului Turley pe undeva și că ar fi trebuit să fie înapoi de acum câteva ore. Evident, domnul Turley e foarte îngrijorat pentru fata lui.

— Domnul Turley? a spus Louis în receptor.

— Turley e numele meu de botez, domnule, a spus Turley. Turley Whitman e numele întreg.

— O să ascult de la telefonul de sus, a șoptit Natalie.

Și-a suflecat poalele neglijeiului și a alergat în sus pe scări, ca un bărbat.

— Probabil că mă știți doar din vedere, a spus Turley. Sunt la pază în parcare principală.

— Sigur că vă știu – și din vedere și după nume, a spus Louis.

Era o minciună.

— Despre ce e vorba, cu fiul meu și fiica dumneavoastră?

Dar Turley încă nu era pregătit să intre în miezul problemei. Încă era la capitolul prezentări – a lui și a familiei lui.

— Probabil că o cunoașteți pe soția mea mult mai bine decât mă cunoașteți pe mine, domnule, a spus el.

S-a auzit strigătul mirat al unei femei. Preț de câteva clipe, Louis nu și-a dat seama dacă strigase propria lui soție sau soția lui Turley. Dar când a auzit niște zgomote de parcă cineva încerca să întrerupă convorbirea, și-a dat seamă că trebuia să fie de la Turley. Era limpede că soția lui Turley nu voia ca numele ei să fie amintit.

Dar Turley era hotărât să i-l aducă, așa că a continuat:

— O știți cu numele de domnișoară, desigur, a spus el. Milly – Mildred O'Shea.

Toate zgomotele de protest de pe linia lui Turley s-au stins. Moartea protestelor i s-a părut șocantă lui Louis, și șocul i s-a intensificat când și-a amintit de tânăra, drăgăstoasă, frumoasă și misterioasă Milly O'Shea. Nu se mai gândise la ea de ani de zile, habar n-avea ce se întâmplase cu ea. Și totuși, când i-a auzit numele, a fost ca și cum Louis s-ar fi gândit la Milly întruna de când ea îi dăduse un sărut de adio în lumina lunii, cu atâta timp în urmă.

— Da, da, a spus Louis. Da, îmi amintesc bine de ea.

I-a venit să plângă când și-a dat seama cât a îmbătrânit, când și-a dat seama ce se alege de curajoșii tineri îndrăgostiți.

De când i-a pomenit numele lui Milly, conversația cu marele Louis C. Reinbeck a decurs exact așa cum și-a dorit Turley. Miracolul egalității se întâmplase. Turley și Louis au vorbit ca de la bărbat la bărbat, ca de la tată la tată, și Louis și-a cerut scuze și și-a bombănit propriul fiu.

Louis i-a mulțumit lui Turley că sunase la poliție. Și Louis i-ar fi sunat. Dacă afla ceva, orice, avea să-l sune pe Turley imediat. Louis i s-a adresat lui Turley cu „domnule”.

Când a pus jos receptorul, Turley era cuprins de exaltare. — Îți trimite complimente, i-a spus el lui Milly.

S-a întors și și-a dat seama că vorbea singur. Milly ieșise din cameră, tăcută, în picioarele goale.

Turley a găsit-o în bucătărie. Încălzea cafeaua, pe aragazul electric cel nou. Aragazul se numea Globemaster. Avea un panou de comandă ridicol de complicat. Milly tânjise ani de zile după Globemaster, până să i se împlinească visul. Nu i se împliniseră prea multe vise din acestea.

Cafeaua fierbea, făcând ibricul să bolborosească și să scuipe. Milly n-a observat că fierbe, deși se uita drept la ibric, teribil de concentrată. Ibricul a scuipat din nou și a ars-o pe mână. A izbucnit în lacrimi și și-a dus mâna friptă la gură. Abia apoi l-a observat pe Turley.

A încercat să treacă pe lângă el și să iasă din bucătărie, dar acesta a prins-o de braț.

— Scumpo, a spus el uluit.

A închis apoi aragazul cu mâna rămasă liberă.

— Milly, a spus el.

Milly voia cu tot dinadinsul să scape. Dar marelui Turley îi era atât de ușor să o țină, încât nici măcar nu își dădea seama că o face. Milly a cedat într-un târziu, cu fața roșie și schimonosită.

— Poți să... poți să-mi spui, te rog, ce s-a întâmplat, scumpo? a întrebat Turley.

— Nu-ți face tu griji pentru mine, a spus Milly. Fă-ți griji pentru cei care mor prin șanțuri.

Turley i-a dat drumul.

— Am spus eu ceva aiurea?

Era sincer derutat.

— Of, Turley, Turley, a spus Milly. N-am crezut niciodată că m-ai putea răni așa – atât de tare.

Și-a făcut palmele căuș, de parcă ar fi ținut în ele ceva prețios. Apoi a lăsat să-i cadă din mâini ce și-o fi imaginat ea că o fi fost acolo.

Turley s-a uitat cum cade pe jos.

— Ce, că i-am spus numele tău? a întrebat el.

— Când... când i-ai spus numele meu, i-ai spus și multe alte lucruri.

Încerca să-l ierte pe Turley, dar îi venea foarte greu.

— Probabil că nu știai ce altceva îi spui. N-aveai cum să-ți dai seama.

— Nu i-am spus decât numele tău, a spus Turley.

— Și, din asta, Louis C. Reinbeck a înțeles doar că o femeie din oraș a avut două întâlniri amărâte cu el, acum douăzeci de ani, și de atunci n-a mai vorbit decât despre asta. Și soțul ei știe și el despre amărâtele ei de întâlniri, și e și el la fel de mândru de ele ca ea. Ba chiar mai mândru!

Milly și-a aplecat capul într-o parte și a arătat cu degetul spre geamul de la bucătărie, indicându-i o pată de lumină albă într-un colț de sus al ferestrei.

— Uite acolo, a spus ea, marele Louis C. Reinbeck e treaz undeva acolo, în toată lumina aia, și își închipuie că l-am iubit toți anii ăștia.

Reflectoarele de pe casa familiei Reinbeck s-au stins.

— Acum e undeva pe-acolo, sub lumina lunii – și se gândește la sărmana femeie, la sărmanul bărbat și la sărmana lor fică.

Milly s-a cutremurat.

— Ei bine, nu suntem sărmani! Sau cel puțin, nu eram, până în seara asta.

Marele Louis C. Reinbeck s-a întors la paharul lui și la scaunul alb de fier. Sunase la poliție și îi spusese același

lucru pe care i-l spusese și lui Turley – că nu aveau cunoștință de vreun accident.

Natalie s-a așezat din nou alături de Louis. A încercat să-i capteze atenția, să-l facă să-i vadă surâsul matern, amuzat. Dar Louis nu se uita.

— O știi... o știi pe mama fetei ăsteia, nu? a spus ea.

— O știam.

— Ai ieșit cu ea în nopți ca asta? Cu lună plină și tot tacâmul?

— Putem să căutăm un calendar de acum douăzeci de ani și să vedem în el fazele lunii, a spus Louis țăfnos. Nu prea poți evita luna plină, să știi. Vrei, nu vrei, tot te pricopsești cu una o dată pe lună.

— Cum era luna în noaptea nunții noastre? a întrebat Natalie.

— Plină? a spus Louis.

— Nouă, a spus Natalie. Nouă-nouță.

— Femeile sunt mai atente la chestiile astea, a spus Louis. Observă tot soiul de amănunte.

A constatat cu surprindere că o spusese pe un ton iritat. Dar conștiința avea un efect ciudat asupra vocii lui, pentru că nu-și amintea mare lucru din ce se întâmplase în luna lui de miere cu Natalie.

Își amintea, în schimb, aproape totul din noaptea în care el și Milly O'Shea ieșiseră să se plimbe pe terenul de golf. În noaptea aceea, cu Milly, fusese lună plină.

Acum Natalie îi spunea ceva. Și, când s-a oprit, Louis a trebuit să o roage să spună totul încă o dată. Nu auzise nici un cuvântel.

— Am spus: „Cum e?” a zis Natalie.

— Cum e ce? a spus Louis.

— Să fii un tânăr mascul din neamul Reinbeck – cu sângele fierbinte și plin de vise, să te năpustești la vale, din vârful dealului, să înșfaci o fetișcană frumoasă din oraș și s-o plimbi în lumina lunii.

A izbucnit în râs, tachineându-l.

— Trebuie că te simți ca un zeu.

— Ba nu, a spus Louis.

— Nu te simți ca un zeu?

— Ca un zeu? Nu m-am simțit niciodată în viața mea mai uman!

Louis și-a aruncat paharul gol în direcția terenului de golf. Ar fi vrut să aibă suficientă putere să arunce paharul drept în punctul în care se aflase când îi dăduse Milly sărutul de adio.

— Atunci să sperăm că Charlie se însoară cu fetișcana asta strașnică din oraș, a spus Natalie. Să terminăm, în familia Reinbeck, cu nevestele reci, inumane, ca mine.

S-a ridicat în picioare.

— Recunoaște că ai fi fost de o mie de ori mai fericit dacă te-ai fi însurat cu Milly O'Shea.

Și s-a dus la culcare.

— Pe cine încercăm să păcălim aici? și-a întrebat Turley Whitman nevasta. Ai fi fost de un milion de ori mai fericită dacă te-ai fi căsătorit cu Louis Reinbeck.

Se întorsese în postul lui de observație de la geamul din dormitor, cu piciorul lui mare așezat pe calorifer. Milly stătea pe marginea patului.

— Nu de un milion de ori, nici de două ori, nici de cel-mai-mic-număr-care-există de ori mai fericită, a spus Milly. Era distrusă.

— Turley, te rog nu mai spune așa ceva. Nu suport să aud așa o nebunie.

— Păi n-aveai tu chef să spunem lucrurilor pe nume, jos în bucătărie, când m-ai luat la trei păzește că i-am spus marelui Louis Reinbeck numele tău? Hai să spun și eu lucrurilor pe nume, și anume că nici unul din noi nu vrea ca fiica noastră să facă aceeași greșală pe care ai făcut-o tu.

Milly s-a dus la el și l-a îmbrățișat.

— Turley, te rog, e cel mai cumplit lucru pe care puteai să mi-l spui.

El s-a înroșit de încăpățănare, fără să cedeze vreun pic, ca o statuie.

— Îmi amintesc de toate promisiunile mărețe pe care ți le-am făcut, de toate laudele, a spus el. Nici unul din noi nu e de părere că gardian într-o companie e una dintre cele mai bune slujbe pe care le poate avea un bărbat.

Milly a încercat să-l zguduie, fără succes, însă.

— Nu-mi pasă ce slujbă ai, a spus ea.

— Aveam să fac mai mulți bani decât marele L.C. Reinbeck, a spus Turley, și aveam să-i fac pe toți cu mâna mea. Mai ții minte, Milly? Cu asta te-am păcălit, așa-i?

Și-a lăsat mâinile să cadă de pe el.

— Nu, a spus ea.

— Atunci cu frumusețea mea vestită? a spus Turley.

— Asta da, a contat destul de mult, a spus Milly.

Înfățișarea lui plăcută se potrivise bine cu frumusețea celei mai drăguțe fete din oraș.

— Dar cel mai mult, a spus ea, au contat marele Louis C. Reinbeck și luna.

Marele Louis C. Reinbeck era în dormitor. Soția lui era în pat, cu plapuma trasă peste cap. O mână pricepută amenajase camera în așa fel încât să aibă un aer romantic, de dragoste sinceră și nemuritoare, indiferent ce se petrecea cu adevărat acolo. Până acum, aproape tot ce se petrecuse în acea încăpere fusese destul de plăcut. Acum părea că mariajul dintre Louis și Natalie era pe sfârșite. Când Louis a convins-o să dea plapuma la o parte, când Natalie i-a arătat cât de umflată îi era fața de plâns, a fost limpede că așa e. Acesta era sfârșitul.

Louis se simțea îngrozitor. Nu pricepea cum lucrurile o luaseră razna atât de repede.

— Nu... nu m-am văzut cu Milly O'Shea de douăzeci de ani, a spus el.

— Te rog, termină. Nu mă minți. Nu veni cu explicații, a spus Natalie. Înțeleg.

— Îți jur, a spus Louis. N-am văzut-o de douăzeci de ani.

— Te cred, a spus Natalie. Dar asta nu face decât să agraveze lucrurile. Ce bine ar fi fost dacă ai fi văzut-o cât de des ai fi vrut. Ar fi fost mai bine, într-un fel, decât tot... tot...

S-a ridicat în capul oaselor răscolindu-și mintea în căutarea cuvântului potrivit.

— Decât tot regretul ăsta oribil, gol și dureros, care nu-ți dă pace.

Și s-a întins la loc în pat.

— Pentru Milly? a întrebat Louis.

— Pentru Milly, pentru mine, pentru Compania de Materiale Abrazive, pentru toate lucrurile pe care ți le-ai dorit și nu le-ai obținut, pentru toate lucrurile pe care le ai și pe care nu ți le-ai dorit. Milly și cu mine – e cel mai bine spus. Asta rezumă totul.

— Dar nu... nu o iubesc. N-am iubit-o niciodată, a spus Louis.

— Dar probabil că ți-a plăcut atunci, singura oară în viață când te-ai simțit uman, a spus Natalie. Nu știu ce s-o fi întâmplat acolo, în lumina lunii, dar trebuie să fi fost frumos – mai frumos decât tot ce ai avut vreodată.

Coșmarul tocmai devenea și mai cumplit, pentru că își dădea seama că Natalie spusese adevărul. Nimic, niciodată, nu fusese așa frumos ca timpul petrecut cu Milly în lumina lunii.

— Nu era absolut nimic acolo, nici un temei pentru dragoste, a spus Louis. Eram niște străini pe-atunci. O cunoșteam la fel de puțin cum o cunosc acum.

Lui Louis îi înțepeniseră mușchii și cuvintele îi ieșeau cu greu, pentru că i se părea că extrage din sine însuși ceva extrem de important.

— Cred... cred că ea e simbolul propriei mele dezamăgiri de mine însumi, simbolul a tot ce aș fi putut fi, a spus el.

S-a dus la geamul din dormitor și s-a uitat, înfiorat, la luna care apunea. Razele lunii erau plate acum, și aruncau umbre lungi pe terenul de golf, exagerând geografia miniaturală. Ici-colo fâlfâiau niște steaguri, semnificând mai puțin decât

nimic. Acesta era locul în care se jucase marea scenă de dragoste.

Dintr-odată, a înțeles.

— Lumina lunii, a spus el.

— Cum? a spus Natalie.

— Sigur că da.

Louis a izbucnit în râs, pentru că explicația era atât de exploziv de simplă.

— Nu puteam să nu fim îndrăgostiți, cu așa o lună, în așa o lume. Luna a fost de vină.

Natalie s-a ridicat în capul oaselor, într-o dispoziție mult mai bună.

— Cel mai bogat băiat din oraș și cea mai drăguță fată din oraș, a spus Louis. Nu puteam dezamăgi luna, nu-i așa?

A râs din nou, și și-a pus soția să se dea jos din pat, ca să se uite la lună cu el.

— Uită-te la mine, cum îmi spuneam că a fost ceva serios între mine și Milly atunci, demult.

A scuturat din cap.

— Când de fapt nu era decât dulcegărie pură, superbă și luminată de lună.

Și-a condus soția înapoi în pat.

— Tu ești singura pe care am iubit-o vreodată. Acum o oră, habar n-aveam. Acuma știu.

Așa că totul era în regulă.

— N-am să te mint, i-a spus Milly Whitman soțului ei. L-am iubit o vreme pe marele Louis C. Reinbeck. Acolo, afară, pe terenul de golf, pur și simplu trebuia să fiu îndrăgostită. Înțelegi ceva din asta? Cum trebuia să mă îndrăgostesc de el, chiar dacă nu ne plăceam prea tare?

Turley făcea tot posibilul să admită că așa ceva se putea întâmpla. Dar nu era încântat de idee.

— Nu ne-am sărutat decât o singură dată, a spus Milly. Și, dacă m-ar fi sărutat cum trebuie, cred că aș fi putut fi de-a binelea doamna Louis C. Reinbeck în seara asta.

A dat din cap.

— Dacă tot spunem lucrurilor pe nume, să spunem și asta. Și, chiar înainte să ne sărutăm pe terenul de golf, mă gândeam, „săracul de el, băiețelul bogat“, și mă gândeam că l-aș putea face fericit, mult mai fericit decât l-ar fi făcut eu știu ce fată de bani gata, rece și încrezută. Și apoi m-a sărutat, și mi-am dat seama că nu sunt îndrăgostită, și că n-aș fi putut fi niciodată. Așa că acela a fost sărutul de adio.

—Și uite-acolo ai greșit, a spus Turley.

— Nu, a spus Milly, pentru că următorul băiat care m-a sărutat m-a sărutat cum trebuie, mi-a arătat că știe ce-i iubirea, chiar dacă nu era lună. Și am trăit fericită până la adânci bătrâneți, până în seara asta.

L-a luat din nou pe Turley în brațe.

— Acum sărută-mă din nou cum m-ai sărutat atunci, prima oară, și o să fiu fericită și în seara asta.

Turley s-a conformat, și totul s-a rezolvat și în partea asta.

La vreo douăzeci de minute după asta, au sunat telefoanele în ambele case. Subiectul principal al mesajelor era că Charlie Reinbeck și Nancy Whitman erau teferi. Totuși, dăduseră propria lor interpretare luminii lunii. Deciseseră că Făt-Frumos și Cenușăreasa aveau toate șansele din lumea asta să trăiască fericiți până la adânci bătrâneți. Așa că se căsătoriseră.

Prin urmare, acum exista o nouă familie. Dacă totul era în regulă, rămânea de văzut. Luna a apus.

Fă-mi rost de un vis

Dacă vreodată comuniștii o să-și propună să depășească democrațiile în producția de conducte de canalizare, cu siguranță va trebui să-și dea toată osteneala, pentru că o singură fabrică, din Creon, Pennsylvania, produce mai multă conductă în șase luni decât ar putea produce Rusia și China la un loc într-un an. Acea minunată fabrică este Uzina Creon a Companiei Metalurgice Naționale.

Ca director de uzină, Arvin Borders îi spunea fiecărui inginer începător:

— Dacă nu-ți plac conductele de canalizare, nu-ți place Creon.

Borders însuși, un burlac de patruzeci și șase de ani, era cunoscut în toată industria drept „Domnul Conductă”.

Creon e Orașul Conductelor. Echipa de fotbal a liceului se cheamă Conducta Creon. Singurul club din zonă se cheamă Clubul de Golf și Recreație Orașul Conductelor. În holul clubului există o expoziție permanentă de conducte, iar formația care cântă la seratele dansante ale clubului, de vineri seara, se numește Andy Middleton și Visătorii Conductelor.

Într-o seară de vineri din toiuul verii, Andy Middleton și-a lăsat formația pe mâna interpretului de la pian. A ieșit afară, până la primul suport, ca să ia niște aer și să se bucure de liniște. Acolo a găsit o tânără doamnă foarte frumoasă care plângea. Andy n-o mai văzuse niciodată. Avea douăzeci și cinci de ani pe atunci.

Andy a întrebat dacă putea s-o ajute cu ceva.

— Nu, sunt o caraghioasă, a spus ea. Nu s-a întâmplat nimic, sunt eu caraghioasă, atâta tot.

— Înțeleg, a spus Andy.

— Încep să plâng foarte ușor – și chiar și atunci când n-am absolut nici un motiv s-o fac, a spus ea.

— Trebuie să fie destul de derutant pentru oamenii care sunt cu tine, a spus el.

— E o nenorocire, a spus ea.

— Dar s-ar putea să-ți prindă bine, dacă trebuie vreodată să te duci la înmormântarea unei persoane pe care o urai, a spus el.

— În industria conductelor n-o să-mi prindă prea bine, a spus ea.

— Ești în industria conductelor? a întrebat el.

— Nu toată lumea din Creon e în industria conductelor? a spus ea.

— Eu unul nu, a spus el.

— Și cum de nu mori de foame? a întrebat ea.

— Dau dintr-un băț în fața unei formații... dau lecții de muzică... treburile din astea, a spus el.

— O, Doamne – ești muzician, a spus ea, și s-a întors cu spatele.

— Am greșit cu ceva? a spus el.

— Nu mai vreau să văd nici un muzician, câte zile oi avea, a spus ea.

— În cazul ăsta, a spus el, închide ochii și eu o să dispar tiptil.

Dar n-a plecat.

— Asta e formația ta, care cântă în seara asta? a întrebat ea. Muzica se auzea destul de clar.

— Da, exact, a spus el.

— Atunci poți să rămâi, a spus ea.

— Poftim?

— Nu ești câtuși de puțin muzician, a spus ea. Dacă ai fi fost, formația asta te-ar fi făcut să cazi lat și să mori.

— Ești prima persoană care a ascultat-o vreodată, a spus el.

— Pun pariu că e adevărat ce-ai spus, a zis ea. Oamenii ăia nu aud nimic, dacă nu-i vorba despre conduite. Când dansează, se mișcă vreodată în ritmul muzicii?

— Când fac ce? a întrebat el.

— Când dansează, am spus.

— Cum ar putea să danseze, a spus el, dacă bărbații stau toată ziua în vestiare și beau, joacă jocuri de noroc și vorbesc despre conduite, iar femeile stau afară pe terasă și vorbesc despre ce-au auzit că s-ar spune despre conduite, despre chestii pe care le-au cumpărat cu bani din conduite sau despre lucruri pe care ar vrea să le cumpere cu bani din conduite?

Ea a început să plângă din nou.

— Iar ești caraghioasă? a întrebat el. Iar nu s-a întâmplat nimic?

— Nu s-a întâmplat nimic, a spus ea.

Mica formație demoralizată și dezlânată din sala goală de dans a încheiat o piesă, cu zbârci și schelălăieli.

— O, Doamne, dar știu că formația asta urăște muzica! a spus ea.

— Nu dintotdeauna, a spus el.

— Dar ce s-a întâmplat? a întrebat ea.

— Și-au dat seama că n-o să cânte niciodată în altă parte decât în Creon – și și-au dat seama că în Creon nimeni n-o să-i asculte. Dacă m-aș duce și le-aș spune că o femeie foarte frumoasă îi ascultă și plânge aici, afară, poate ar reuși să-și regăsească ceva din vâna pe care-o aveau cândva – și ți-ar face din asta un cadou.

— Tu la ce instrument cânți? a întrebat ea.

— La clarinet, i-a răspuns el. Ai vreo preferință anume – vreo melodie pe care ai vrea s-o auzi din club în timp ce plângi aici singură?

— Nu, a spus ea. Ești drăguț, dar n-am chef de nici o muzică.

— Niște tranchilizante? Aspirină? a spus el. O țigară, o gumă, o bomboană?

— Ceva de băut, a spus ea.

În timp ce-și croia drum cu coatele spre barul aglomerat, bar care se numea Conducta Veselă, Andy a aflat o mulțime de lucruri despre comerțul cu conducte. Cleveland, a aflat el, cumpăraseră o cantitate mare de conducte ieftine de la o altă companie, și Cleveland avea să regrete pasul făcut, peste vreo douăzeci de ani. Marina militară ceruse în mod explicit conducte Creon pentru toate clădirile aflate în construcție, și nimănui nu avea să-i pară rău. Prea puțini știau, a aflat el, că întreaga lume era cuprinsă de respect la adresa talentului american în privința conductelor.

A aflat și cine era femeia de la primul suport. Fusesse adusă la serată de Arvin Borders, burlacul care era directorul Uzinei Creon. Borders o cunoscuse în New York. Era o actriță neînsemnată, văduva unui interpret de jazz, mama a două fete foarte mici.

Andy a aflat toate acestea de la barman. Arvin Borders, „Domnul Conductă” însuși, a intrat în bar lungindu-și gâtul, căutând pe cineva. Avea în mâini două pahare de whisky cu sifon. Gheața din ambele pahare se topise.

— Tot n-am văzut-o, domnule Borders, i-a strigat barmanul, iar Borders a dat din cap mâhnit și a ieșit.

— Pe cine n-ai văzut? l-a întrebat Andy pe barman.

Și barmanul i-a spus tot ce știa despre văduvă. Și i-a mai spus lui Andy, din colțul gurii, și părerea lui, anume că la sediul din Ilium, New York, al Companiei Metalurgice Naționale, se știa despre idilă și nu era privită cu ochi buni.

— Spune-mi tu mie unde, în tot Creonul, i-a spus barmanul lui Andy, vezi tu să-și găsească locul o actriță tânără și frumoasă, din New York.

Andy a aflat că femeia avea un nume de scenă, care era Hildy Matthews. Barmanul nu avea nici o idee cine fusesse soțul ei.

Andy s-a dus în sala de dans, ca să le spună Visătorilor Conductelor să cânte un pic mai bine pentru o doamnă în lacrimi de pe terenul de golf, și l-a găsit pe Arvin Borders

vorbind cu ei. Borders, un tip serios, voinic, îi ruga pe membrii formației să cânte *Indian Love Call*¹ foarte tare.

— Tare? s-a mirat Andy.

— Ca să-l audă, oriunde o fi, și să vină, a spus Borders. Nu-mi pot imagina unde s-a dus, a spus el. Am lăsat-o, pentru câteva clipe, cu doamnele, pe terasă, și pur și simplu s-a evaporat.

— Poate s-a săturat de toate discuțiile despre conduite, a spus Andy.

— E foarte interesată de conduite, a spus Borders. N-ai zice asta despre o femeie care arată ca ea, dar poate să mă asculte ore în șir cum vorbesc despre conduite, fără să se plictisească.

— Și zici că *Indian Love Call* o s-o aducă înapoi? a întrebat Andy.

Borders a bâiguit ceva ininteligibil.

— Poftim, domnule? a spus Andy.

Borders s-a înroșit și a pus bărbia în piept.

— Am spus, a răspuns el tăfnos, că e melodia noastră.

— Înțeleg, a spus Andy.

— Pot să vă spun și vouă de-acum: am să mă însor cu fata asta, a spus Borders. O să ne anunțăm logodna în seara asta. Andy a făcut o ușoară plecăciune.

— Felicitări, a spus.

Și-a pus cele două pahare de whisky pe un scaun și și-a luat clarinetul:

— *Indian Love Call*, băieți. Foarte tare, da? a spus el.

Formația întârzia să se conformeze. Nimeni nu părea dornic să cânte și toți încercau să-i spună ceva lui Andy.

— Care-i problema? a întrebat Andy.

— Înainte să cântăm, Andy, a spus pianistul, cred că ar trebui să știi pentru cine cântăm, pentru a cui *văduvă* cântăm.

— Pentru văduva cui? a întrebat Andy.

1 Inițial denumit *The Call*, piesă din spectacolul de pe Broadway *Rose-Marie*, din 1924.

— Habar n-aveam că e așa de cunoscut, a spus Borders. I-am pomenit numele adineauri și băieții din formația ta aproape că au căzut de pe scaune.

— Cine? a spus Andy.

— Un drogat, un alcoolic, un afemeiat care își bătea nevasta, și care a fost împușcat anul trecut de un soț gelos, a spus Borders, indignat. N-o să pricep niciodată ce poate fi așa de minunat la un bărbat de genul ăsta, a spus el.

Și apoi a spus numele bărbatului, un tip care era, probabil, cel mai mare muzician de jazz care trăise vreodată.

— Am crezut că nu te mai întorci, a spus ea, dintre umbrele de pe lângă primul suport.

— A trebuit să cânt o piesă cu dedicație, a spus Andy. Cineva a vrut să cânt *Indian Love Call* cât pot eu de tare.

— Aha, a spus ea.

— Ai auzit-o și n-ai venit fuguța? a întrebat el.

— Asta credea el c-o să fac? a spus ea.

— A spus că e melodia voastră, a zis el.

— Asta a fost ideea lui, a zis ea. I se pare că e cel mai frumos cântec compus vreodată.

— Cum v-ați întâlnit? a întrebat el.

— Păi, eu eram complet lefteră, și-mi căutam orice fel de slujbă, a spus ea. Și, în New York, era o ședință a departamentului de vânzări al Companiei Metalurgice Naționale. Aveau de gând să pună în scenă un scheci, și le trebuia o actriță. Am primit rolul.

— Ce rol ai primit? a întrebat el.

— M-au îmbrăcat în zale aurii, mi-au dat o coroană făcută din garnituri pentru conducte și m-au prezentat drept „Domnișoara Șansa Conductelor în Deceniul de Aur“, a spus ea. Arvin Borders era și el acolo, a spus ea, și a dat paharul peste cap.

— Soarta, a spus ea.

— Soarta, i-a răspuns el.

I-a luat paharul din mână.

— Îmi pare rău, i-a zis, dar o să am nevoie și de ăsta.

— Și de încă vreo zece, a spus el.

— Dacă îmi trebuie zece pahare ca să mă întorc la toți oamenii ăia, la toate luminile alea, la toate conductele alea, a spus ea, atunci zece o să beau.

— Așa de greu e drumul? a spus el.

— N-ar fi trebuit să vin înapoi, a spus ea. Ar fi trebuit să rămân acolo unde eram!

— Cred că una dintre cele mai grave greșeli pe care le poate face cineva, uneori, e să încerce să se îndepărteze de oameni și să se gândească. Sunt șanse foarte mari să pierzi toată inerția.

— Formația cântă așa de încet că de-abia se aude muzica, a spus ea.

— Știu a cui văduvă ascultă, a spus el, și probabil preferă să nu-i auzi.

— Aha, a spus ea. Deci știu. Și tu știi.

— Nu ți-a... nu ți-a lăsat nimic? a întrebat el.

— Datorii, a spus ea. Două fiice, pentru care chiar sunt foarte recunoscătoare.

— Saxofonul? a întrebat el.

— E cu el, a spus ea. Te rog – poți să-mi mai aduci un pahar?

— Dacă mai bei un pahar, a spus el, o să te întorci la logodnicul tău în patru labe.

— Să știi că pot foarte bine să-mi port de grijă și singură, mulțumesc, a spus ea. Nu trebuie să ai tu grijă de mine.

— Te rog să mă scuzi, a spus el.

Ea a scos un sughiț mic și melodios.

— Ce moment nepotrivit să mi se întâmple asta, a spus ea. Să știi că n-are nici o legătură cu băutura.

— Te cred, a spus el.

— Nu mă crezi, a spus ea. Hai, dă-mi un test, ceva. Pune-mă să merg în linie dreaptă sau să spun ceva complicat.

— Lasă, a zis el.

— Și nu crezi nici că-l iubesc pe Arvin Borders, nu-i așa? a făcut ea. Ei bine, dă-mi voie să-ți spun că unul dintre lucrurile

pe care le fac cel mai bine e să iubesc. Și nu să mă prefac că iubesc. Să iubesc de-adevăratelea. Când iubesc pe cineva, nu am nici o rezervă. Merg până-n pânzele albe și, în momentul ăsta, întâmplarea face că-l iubesc pe Arvin Borders.

— Ce noroc pe capul lui, a spus el.

— Vrei să afli cât de multe am învățat deja despre conduite? a întrebat ea.

— Dă-i drumul, a spus el.

— Am citit o carte întreagă despre conduite, a zis ea. M-am dus la biblioteca publică și am luat o carte despre conduite și numai despre conduite.

— Și ce scria în carte? a întrebat el.

De pe terenurile de tenis aflate înspre vest se auzeau niște strigăte stinse. Borders colinda acum tot terenul din jurul clubului, căutând-o pe Hildy a lui.

— Hildiiiiiiii, striga el. Hildy?

— Vrei să strig iu-hu? a întrebat Andy.

— Șșt! a spus ea.

Și a scos din nou sughițul acela mic și melodios.

Arvin Borders a luat-o spre parcare clubului, și strigătele lui s-au stins în beznă care l-a cuprins.

— Voiai să-mi spui despre conduite, a spus Andy.

— Hai să vorbim despre tine, a zis ea.

— Ce vrei să știi despre mine? a întrebat el.

— Trebuie neapărat să ți se pună întrebări? Altfel nu poți vorbi? a spus ea.

El a ridicat din umeri.

— Muzician neînsemnat. Niciodată căsătorit. Vise mărețe cândva. Visele mărețe s-au dus.

— Vise mărețe despre ce? a întrebat ea.

— Să fiu măcar jumătate din ce a fost soțul tău, ca muzician, a spus el. Ce vrei să mai auzi?

— Îmi place să aflu visele altor oameni, a spus ea.

— Bine: dragoste, a spus el.

— N-ai avut niciodată parte de așa ceva? a întrebat ea.

— Nu, din câte mi-am dat seama, a spus el.

— Pot să-ți pun o întrebare foarte personală? a spus ea.
— Despre cât de grozav sunt ca amant? a zis el.
— Nu, a spus ea. Cred că ar fi o întrebare foarte tâmpită.
Cred că oricine e tânăr e, de fapt, un amant grozav. Nu e nevoie decât de o ocazie.

— Pune-mi întrebarea *personală*, a spus el.

— Câștigi ceva bani? a spus ea.

Andy n-a răspuns imediat.

— E prea personală? a spus ea.

— Nu cred c-o să mor dacă răspund, a zis el.

Și-a făcut niște calcule în gând, apoi i-a dat o cifră sinceră a câștigurilor lui.

— Ei, dar e foarte bine, a spus ea.

— Mai mult decât un profesor, mai puțin decât omul de serviciu de la școală, a spus el.

— Stai într-un apartament sau unde? a spus ea.

— Într-o casă mare și veche pe care am moștenit-o de la familia mea, a spus el.

— O duci chiar bine, dacă stau să mă gândesc, a spus ea.
Îți plac copiii – fetițele?

— Nu crezi că ar fi cazul să te întorci la logodnicul tău? a spus el.

— Întrebările mele devin din ce în ce mai personale, a spus ea. N-am încotro, toată viața mea a fost așa de personală! Mi se întâmplă întruna lucruri ciudate, personale.

— Cred că ar fi bine să punem punct, a spus el.

L-a ignorat.

— De exemplu, a spus ea, mă rog să vină spre mine un anumit gen de oameni, și ei vin. Odată, când eram foarte tânără, m-am rugat să apară un mare muzician care să se îndrăgostească de mine – și așa a fost. Și l-am iubit și eu pe el, deși era cel mai cumplit bărbat pe care îl poate avea o femeie. Asta ca să-ți dai seama cât de bună sunt la iubit.

— Uraaa! a spus el în șoaptă.

— Și apoi, a continuat ea, când a murit soțul meu și nu aveam nimic de mâncare și eram sătulă de nopți și zile

sălbatică și nebune, m-am rugat să apară un om de afaceri puternic, rațional și bogat.

— Și a apărut, a spus Andy.

— Și apoi, a zis ea, când am venit aici, fugind de toți oamenii ăia cărora le plac așa de tare conductele – știi ce m-am rugat?

— Nu, a spus el.

— Să vină un bărbat care să-mi aducă ceva de băut, a spus ea. Atâta tot. Îți dau cuvântul meu de onoare, atâta tot.

— Și eu ți-am adus două pahare de băutură, a spus el.

— Și asta nu-i totul, să știi, a spus ea.

— Ei!

— Cred că aș putea să te iubesc foarte tare, a zis ea.

— E un lucru destul de dificil, a spus el.

— Nu și pentru mine. Cred că ai fi un muzician foarte bun, dacă te-ar încuraja cineva. Iar eu aș putea să-ți dau iubirea aceea mare și frumoasă pe care ți-o dorești. Cu siguranță ai avea parte de asta.

— Asta e o cerere în căsătorie? a întrebat el.

— Da, a răspuns ea. Și, dacă spui nu, nu știu ce-o să fac. O să mă târăsc sub tufele de colo și-o să mor. Nu mă pot întoarce la oamenii ăia și la conductele lor și n-am unde altundeva să mă duc.

— Și eu trebuie să spun da? a zis el.

— Dacă simți că ai vrea să spui da, atunci spune da.

— Bine, a spus el în cele din urmă. Da.

— O să fim amândoi atât de fericiți că s-a întâmplat așa! a spus ea.

— Dar cu Arvin Borders cum rămâne? a întrebat el.

— Îi facem un bine, a spus ea.

— Așa crezi?

— Da, sigur, a spus ea. Acolo, pe terasă, a venit la mine o femeie și mi-a spus direct că o să se ducă de râpă cariera lui Arvin, dacă se însoară cu o femeie ca mine – și, să știi, probabil că așa e.

— Asta a fost vorba de duh care te-a trimis aici, în beznă?
a întrebat el.

— Da, a răspuns ea. A fost foarte neplăcut. Nu voiam să
nenorocesc cariera nimănui.

— Frumos din partea ta, a spus el.

— Cât despre tine, a spus ea, luându-l de braț, nu văd cum
aș putea să-ți fac altceva decât un pustiu de bine. Așteaptă
numai, a spus. Așteaptă și-ai să vezi.

Fugarii

Au lăsat un bilet în care spuneau că adolescenții sunt și ei capabili de iubire adevărată, ca oricine altcineva. Poate chiar mai capabili. Și apoi au plecat spre o destinație necunoscută.

Au plecat în Fordul vechi, albastru al băiatului, cu botoșei de bebeluș atârnați de oglinda retrovizoare și cu un teanc de reviste cu benzi desenate pe bancheta ruptă din spate.

Disparația lor a fost anunțată imediat la poliție și pozele le-au apărut în ziare și la televizor. Dar au fost prinși de-abia după douăzeci și patru de ore. Au ajuns până în Chicago. Un polițist care patrula i-a zărit făcând cumpărături într-un supermarket de acolo, i-a prins cumpărând bomboane, cosmetice, sucuri și cutii de pizza congelată, de parcă și-ar fi făcut provizii pentru o viață.

Tatăl fetei i-a dat polițistului o recompensă de două sute de dolari. Tatăl fetei era Jesse K. Southard, guvernatorul statului Indiana.

De asta se făcuse așa de multă vâlvă în jurul cazului. A fost palpitant când un puștan care trecuse prin școala de corecție, un puștan care tundeia iarba la clubul frecventat de guvernator a fugit cu fiica acestuia.

Când Poliția Statală din Indiana a adus fata înapoi la reședința guvernatorului, din Indiannapolis, guvernatorul Southard a anunțat că avea să ia măsuri urgente spre a obține o anulare. Un reporter lipsit de respect i-a atras atenția că nu putea exista o anulare, din moment ce nu existase o căsătorie.

Guvernatorul a sărit în sus.

— Băiatul ăla n-a pus un deget pe ea, a urlat el, pentru că nu l-a lăsat ea! Și o să dau de toți pereții cu cine îndrăznește să susțină altceva!

Reporterii voiau să stea de vorbă cu fata, evident, și guvernatorul le-a spus că aceasta va avea o declarație pentru ei în aproximativ o oră. Nu avea să fie prima ei declarație despre escapadă. În Chicago, ea și băiatul le ținuseră reporterilor și polițiștilor un discurs despre iubire, ipocrizie, persecuția adolescenților, insensibilitatea părinților și chiar despre rachete, Rusia și bomba cu hidrogen.

Când fata a coborât însă cu noua ei declarație, a contrazis tot ce spusese în Chicago. Citind de pe trei pagini dactilografiate, a spus că aventura fusese un coșmar, că nu-l iubea pe băiat și nici nu-l iubise vreodată, a spus că probabil își pierduse mințile și că nu mai voia să-l vadă pe băiat în veci.

A mai spus că singurele persoane pe care le iubea erau părinții ei, a spus că nu știa cum să se revanșeze față de ei pentru toate supărările pe care le pricinuiseră, că avea să se concentreze pe învățat și pe admiterea la facultate și că nu voia să pozeze pentru fotografii pentru că arăta groaznic după cumplita încercare prin care trecuse.

Nu arăta din cale-afară de groaznic, doar că-și vopsise părul în roșu, iar băiatul făcuse o tunsoare oribilă, încercând s-o deghizeze. Și plânsese destul de mult. Nu părea obosită. Părea tânără, sălbatică și prinsă în laț — atâta tot.

O chema Annie — Annie Southard.

După ce au plecat reporterii, care s-au dus să-i arate băiatului ultima declarație a fetei, guvernatorul s-a întors spre fiica lui și i-a spus:

— Ei, să știi că vreau să-ți mulțumesc. Nu știu cum aș putea vreodată să-ți mulțumesc destul.

— Îmi mulțumești că am spus toate minciunile alea? a spus ea.

— Îți mulțumesc că ai făcut primii pași mărunți pentru a repara răul pe care l-ai făcut, a spus el.

— Propriul meu tată, guvernatorul statului Indiana, a spus Annie, mi-a ordonat să mint. N-o să uit asta niciodată.

— Nu e ultimul ordin pe care o să-l primești de la mine, a spus el.

Annie n-a spus nimic cu voce tare, dar i-a blestemat în gând pe părinții ei. Nu le mai datora nimic. Avea să se poarte rece și indiferent cu ei pentru tot restul vieții ei. Blestemul a intrat în vigoare imediat.

Mama lui Annie, Mary, a coborât scările spiralate. Ascultase șirul de minciuni de la etaj.

— Cred că ai gestionat foarte bine momentul, i-a spus ea soțului ei.

— Cât de bine am putut, în împrejurările date, a spus el.

— Îmi pare rău că n-am putut să ieșim în public și să spunem ce ar trebui spus, de fapt, a zis mama lui Annie. Păcat că nu putem spune în gura mare că nu avem nimic cu iubirea, și că nu avem nimic cu oamenii care n-au bani.

A început s-o mângâie pe fiica ei, tandru, dar s-a oprit când Annie i-a aruncat o privire tăioasă.

— Nu suntem snobi, draga mea, și nu suntem insensibili la iubire. Iubirea e cel mai frumos lucru dintre toate.

Guvernatorul a întors capul și s-a uitat pe geam.

— *Credem* în iubire, a spus mama lui Annie. Ai văzut cât de mult îl iubesc pe tatăl tău și cât de tare mă iubește el pe mine – și cât de mult te iubim, eu și tatăl tău, pe tine.

— Dacă ai ceva de spus, spune-o, a zis guvernatorul.

— Păi asta și făceam, a spus soția lui.

— Vorbește despre bani, vorbește despre creștere, vorbește despre educație, vorbește despre prieteni, vorbește despre interese, a spus guvernatorul. Și apoi poți să te întorci la iubire, dacă vrei.

S-a întors spre femeile lui:

— Și vorbește despre fericire, fir-ar să fie! a spus el. Dacă o să te vezi în continuare cu băiatul ăsta, dacă o ții așa în continuare, dacă te căsătorești cu el când o să-ți permită legea,

când noi nu o să te mai putem opri, i-a spus el lui Annie, nu numai că o să fii cea mai nefericită femeie din lume, dar și el o să fie cel mai nefericit bărbat din lume. O să fie o porcărie de toată frumusețea, pentru că te vei fi măritat fără să îndeplinești măcar o singură condiție pentru o căsătorie fericită – și printr-o singură condiție vreau să spun un singur lucrușor acolo în comun. Care te-ai gândit că o să vă fie prietenii? Gașca lui de la casa de pariuri sau gașca ta de la club? O să începi prin a-i cumpăra o casă frumoasă și mobilă frumoasă și o mașină frumoasă – sau o să aștepti să cumpere el toate aceste lucruri, pe care o să fie în stare să le plătească la paștele cailor? Îți plac benzile desenate la fel de mult cum îi plac lui? Vă plac aceleași benzi desenate? a strigat guvernatorul. Cine te crezi? a întrebat-o el pe Annie. Crezi că ești Eva, și Dumnezeu ți l-a făcut numai pe Adam?

— Da, a spus Annie, și s-a dus sus în camera ei, trântind ușa.

După câteva clipe, din camera ei s-a auzit muzică. Pusese un disc. Guvernatorul și soția lui au stat în fața ușii și au ascultat versurile cântecului. Ele sunau așa:

Ne spun că nu știm ce-i iubirea,

Bu-ua-ua-ua, u-hu, hei.

Dar scrisă în stele-i fericirea,

Bu-ua-ua-ua, u-hu, hei.

Și o să-mi cânte inima, iubito, peste ani

Căci pe vorbele lor, să știi, nu dau doi bani.

La treisprezece kilometri distanță, treisprezece kilometri mai la sud, după ce trecuseră prin inima orașului și ieșiseră în partea cealaltă, reporterii năvăleau tropăind pe veranda casei tatălui băiatului.

Era veche, ieftină, un bungalow de lemn din 1926. Ferestrele din față dădeau spre o verandă imensă și mereu întunecoasă. Ferestrele laterale dădeau spre ferestrele vecinilor, aflate la trei metri distanță. Lumina ajungea în interior numai printr-o fereastră din spate care, din păcate, dădea într-o cămară micuță.

Băiatul, tatăl și mama lui nui-au auzit pe reporteri bătând la ușă. Televizorul din camera de zi și radioul din bucătărie mergeau amândouă, duduind fiecare în legea lui, iar membrii familiei tocmai se ciondăneau în sufragerie, exact la mijlocul distanței dintre ele.

Cearta era despre toate lucrurile de pe fața pământului, dar subiectul din acel moment anume era mustața băiatului. Acesta și-o lăsase să crească de o lună, și tocmai fusese surprins de tatăl lui în timp ce și-o înnegrea cu cremă de ghetă.

Pe băiat îl chema Rice Brentner. Era adevărat ce scria în ziare, că Rice fusese la școala de corecție. Dar asta se întâmplase cu trei ani în urmă. Infracțiunea pe care o săvârșise, la vârsta de treisprezece ani, era că furase șaisprezece mașini în interval de o săptămână. În afara escapadei cu Annie, nu mai intrase în bucluc de-a binelea de atunci.

— Treci în baie acum, i-a spus mama lui, și dă-ți jos porcăria aia.

Rice n-a trecut. A rămas unde era.

— Ai auzit-o pe maică-ta, i-a spus tatăl lui.

Când a văzut că Rice nu se clintește, tatăl lui a încercat să-l atingă cu zeflemeaua.

— Îl face să se simtă bărbat, probabil. Mare, mare bărbat, a spus el.

— Da' nu-l face deloc să arate ca un bărbat, a spus mama lui. Îl face să arate ca un ce-o-mai-fi-și-ăla.

— Exact, i se potrivește de minune, a spus tatăl lui. Exact asta e: un ce-o-mai-fi-și-ăla.

Faptul că a găsit așa o etichetă parcă l-a mai potolit pe tatăl băiatului. Era, așa cum precizase unul dintre ziare, și cum precizaseră apoi toate ziarele, un funcționar responsabil cu aprovizionarea, la sediul principal al sistemului de școli publice, care câștiga optzeci și nouă de dolari și șaiszeci și doi de cenți pe săptămână. Avea toate motivele să fie ofensat de zelul reporterului care extrăsese cifra asta din evidențele publice. Cei șaiszeci și doi de cenți îl enervau în mod special.

— Un funcționar de optzeci-și-nouă-de-dolari-și-șaizeci-și-doi-de-centi-pe-săptămână, care are un ce-o-mai-fi-și-ăla ca fiu, a spus el. E clar că familia Brentner e acoperită de glorie astăzi.

— Îți dai seama cât ești de norocos că nu ești în închisoare acum — să putrezești acolo? a spus mama lui Rice. Dacă te-ar fi băgat la închisoare, nu numai că ți-ar fi ras mustața, fără să te întrebe măcar, dar ți-ar fi ras și tot părul din cap.

Rice nu asculta prea tare, doar atât cât să mocnească în tihnă. Se gândea la mașina lui. O plătise cu banii lui, câștigați prin muncă. Familia nu-i dăduse nici un sfanț. Rice își jura acum că, dacă părinții lui încercau să-i ia mașina, avea să plece de acasă definitiv.

— Știe cum e cu închisoarea. A fost deja pe-acolo, a spus tatăl lui.

— Lasă-l să rămână cu mustața, dacă vrea, a spus mama lui. Măcar de s-ar uita o dată într-o oglindă, să vadă ce caraghios arată cu ea.

— Bine, să rămână cu ea, a spus tatăl lui, dar îți spun eu cu ce n-o să rămână, și îți dau cuvântul meu de onoare aici, și anume cu automobilul.

— Amin! a spus mama lui. O să se ducă la un centru de mașini la mâna a doua și o să-și vândă mașina, apoi o să se ducă la bancă și o să pună banii într-un depozit, și apoi o să treacă frumușel acasă și o să ne dea nouă carnetul de cecuri.

Pe măsură ce recita această promisiune complicată, a devenit din ce în ce mai marțială până când, pe final, bătea pasul de marș ca John Philip Sousa.

— Hai că ai zis-o! a spus soțul ei.

Și acum, că abordaseră subiectul automobilului, acesta a devenit tema dominantă și cea mai zgomotoasă dintre toate. Bătrânul Ford albastru era așa un simbol înfricoșător al libertății catastrofale, încât părinții lui Rice ar fi putut să se văicărească la nesfârșit pe tema ei. Și asta au și făcut de data asta: s-au văicărit despre ea la nesfârșit.

— Ei bine, s-a zis cu mașina, a spus mama lui Rice, epuizată.

— Până aici ți-a fost cu mașina, a spus tatăl lui.

— Și până aici v-a fost cu mine, a spus Rice.

A ieșit pe ușa din spate, s-a suit în mașină, a dat drumul la radio și a plecat.

La radio se auzea muzică. Era un cântec despre doi îndrăgostiți care aveau să se căsătorească, deși erau săraci lipiți. Refrenul suna așa:

*Perdele scumpe n-o s-avem,
Nici aragaz, nici frigider și nici covor.
Da-n cuibul nostru o să stăm ca-n rai,
Căci dragostea, iubito, ne va fi decorator.*

Rice s-a dus la o cabină telefonică situată la un kilometru și jumătate de reședința guvernatorului. A format numărul de telefon privat al familiei guvernatorului. Și-a subțiat vocea cu o jumătate de octavă și a cerut cu Annie.

A răspuns majordomul.

— Îmi pare rău, domnule, dar nu cred că poate vorbi la telefon în momentul acesta. Doriți să-i transmit numele dumneavoastră?

— Spuneți-i că e Bob Counsel, a zis Rice. Counsel era fiul unui tip care făcuse o mulțime de bani din spălătorii automate, care funcționau cu fise. Petrecea o grămadă de timp la club. Era îndrăgostit de Annie.

— Nu v-am recunoscut vocea, domnule Counsel, a spus majordomul. Vă rog, fiți bun și rămâneți puțin pe fir, domnule.

Câteva secunde mai târziu, la telefon a venit mama lui Annie. Își dorea cu atâta disperare să creadă că la telefon era Bob Counsel cel politico, atrăgător și respectabil, încât nici prin cap nu i-a trecut să bănuiască vreo înșelăciune. Și aproape că a vorbit numai ea, așa că Rice n-a trebuit decât să mormăie câte puțin, din când în când.

— Vai, Bob, vai, Bob, vai, Bob — dragul meu băiat! a spus ea. Cât de drăguț ai putut să fii să suni! Exact așa ceva mă *rugam* să se întâmple! *Trebuie* să stea de vorbă cu cineva de vârsta ei. Vezi tu, și eu, și soțul meu am vorbit cu ea, și cred că a înțeles punctul nostru de vedere, dar e așa o prăpastie între generații, în ziua de azi. Chestia asta... chestia asta prin care a trecut Annie, a spus mama lui Annie, pare să fie mai degrabă o criză de personalitate. Adică nu cred că e o criză de personalitate, dar nu e ea: asta nu e Annie a noastră. Înțelegi ce-ți spun?

— Îhâm, a spus Rice.

— A, o să se bucure așa de tare să te audă, Bob! Să știe că încă se poate baza pe prietenii ei vechi, pe adevărații ei prieteni. Dacă-ți aude vocea, a spus soția guvernatorului, Annie a noastră o să-și dea seama că totul o să revină curând la normal.

S-a dus să o cheme pe Annie și a avut cu ea un schimb violent de replici pe care Rice l-a auzit prin telefon. Annie a spus că îl ura pe Bob Counsel, că i se părea un nesuferit, un scorțos, băiatul lui mama. Cuiva i-a trecut prin cap să acopere receptorul în acel moment, așa că Rice n-a mai auzit nimic până când Annie n-a venit la telefon.

— Alo, a spus ea pe un ton sec.

— Mă gândeam că ți-ar plăcea să dăm o tură cu mașina — să mai uiți din probleme, a spus Rice.

— Ce? a spus Annie.

— Sunt Rice, a zis el. Spune-i mamei tale că te duci la club să joci tenis cu drăgălașul de Bob Counsel. Ne vedem la benzinăria de la intersecția dintre Forty-sixth și Illinois.

Așa că, jumătate de oră mai târziu, au pornit din nou în bătrânul Ford albastru al băiatului, cu botoșei de bebeluș atârnați de oglinda retrovizoare și cu un teanc de reviste cu benzi desenate pe bancheta ruptă din spate.

Când Annie și Rice au lăsat în urmă marginile orașului, la radio se auzea:

*Hei, draga mea, ce fericire
Că mi-ai ieșit în cale!
Mi-ai dat și un sărut
Și am uitat de jale.*

Și fuga palpitantă a început din nou.

Annie și Rice au trecut granița statului Ohio, pe un drum lăturalnic, și au ascultat cum se vorbea despre ei la radio, cu zgomotul pietricelelor care se loveau de aripă în fundal. Ascultaseră nerăbdători știri despre o răscoală în Bengaluru, despre un avion care se prăbușise în Irlanda, despre un bărbat care își aruncase în aer nevasta cu nitroglicerină în Virginia de Vest. Crainicul păstrase pentru final cea mai importantă știre: că Annie și Rice, Romeo și Julieta, se jucau din nou de-a șoarecele și pisica.

Crainicul îi spunea lui Rice „Rick“, cum nu îi mai spusese nimeni până atunci, lucru care lui Rice și lui Annie le-a plăcut.

— De acum înainte o să-ți spun Rick, a spus Annie.

— N-am nimic împotrivă, a spus Rice.

— Arăți mai degrabă a Rick decât a Rice. Cum de ți-au spus Rice?

— Nu ți-am povestit niciodată? a întrebat Rice.

— Dacă mi-ai povestit, probabil că am uitat, a spus ea.

Adevărul era că Rice îi spusese de vreo zece ori cum de îl chema Rice, dar ea nu-l ascultase niciodată. De altfel, nici el nu o asculta pe ea cu adevărat. Amândoi s-ar fi plictisit crunt dacă ar fi ascultat, dar reușeau să evite asta. Prin urmare, conversațiile lor erau capodopere ale divagației. Aveau doar două subiecte în comun – autocompătimirea și o chestie numită iubire.

— Mama mea a avut un strămoș pe undeva, pe care îl chema Rice, a spus Rice. A fost medic și cred că era destul de celebru.

— Doctorul Siebolt e singura persoană care a încercat vreodată să mă înțeleagă, a spus Annie.

Doctorul Siebolt era medicul familiei guvernatorului.

— Au mai fost ceva oameni celebri pe-acolo, prin partea maică-mii, a spus Rice. Nu știu cu ce s-au ocupat, dar e ceva sânge bun pe-acolo.

— Doctorul Siebolt înțelegea ce încercam eu să spun, a zis Annie. Părinții mei n-au avut niciodată timp să asculte.

— De asta se înfurie taică-meu așa de tare pe mine, de fiecare dată: pentru că am atâta sânge din partea maică-mii, a spus Rice. Așa, la modul că vreau să fac chestii și să am chestii și să trăiesc și să risc, iar cei din partea lui de familie nu sunt deloc așa.

— Cu doctorul Siebolt pot să stau de vorbă despre iubire — pot să vorbesc cu el despre orice, a spus Annie. Cu părinții erau mereu tot felul de chestii pe care trebuia să le țin pentru mine.

— Siguranța înainte de toate — asta e deviza lor, a spus Rice. Ei bine, nu e și deviza mea. Vor să ajung și eu ca ei, dar eu pur și simplu nu sunt așa.

— E oribil când faci pe cineva să țină în el tot felul de lucruri, a spus Annie. Plângeam tot timpul, și părinții mei nu-și dădeau niciodată seama de ce.

— De asta am furat și mașinile alea, a spus Rice. Pur și simplu mi-am ieșit din minți într-o zi. Încercam să mă facă să mă comport ca taică-meu, și eu pur și simplu nu sunt genul ăla de om. Nu m-au înțeles niciodată. Nici acum nu mă înțeleg.

— Dar lucrul cel mai groaznic a fost când propriul meu tată mi-a poruncit să mint. Atunci mi-am dat seama că părinților mei nu le pasă de adevăr. Nu le pasă decât de ce crede lumea.

— În vara asta, a spus Rice, ajunsesem să fac mai mulți bani decât taică-meu și decât toți frații lui. Și asta nu i-a picat bine. N-a suportat ideea.

— Mama a început să discute cu mine despre iubire, a spus Annie, și mie îmi venea să urlu: „Tu habar n-ai ce-i aia iubirea! N-ai știut niciodată ce e!”

— Părinții mei îmi tot spuneau să mă port ca un bărbat, a spus Rice. Și apoi, când chiar am început s-o fac, au sărit în sus. Păi, nicicum nu-i bine, a spus el.

— Pot să țin la ea, a spus Annie, că tot nu mă aude. Niciodată nu mă ascultă. Cred că i-e teamă să asculte. Înțelegi ce zic?

— La mine în familie, frate-meu era preferatul, a spus Rice. Niciodată nu făcea nimic greșit, iar eu nu făceam niciodată ceva bine, din punctul lor de vedere. Nu l-ai cunoscut pe frate-meu, așa-i?

— Tatăl meu a ucis ceva în mine, când mi-a spus să mint, a zis Annie.

— Chiar că avem noroc că ne-am găsit, a spus Rice.

— Cum? a spus Annie.

— Am spus că avem noroc că ne-am întâlnit, a spus Rice. Annie l-a luat de mână.

— Da, ah, da, ah, da, a spus ea cu înflăcărare. Când te-am văzut prima oară, atunci, pe terenul de golf, am simțit că mor, pentru că mi-am dat imediat seama cât de tare ne potrivim. În afară de doctorul Siebolt, ești prima persoană de care m-am simțit vreodată apropiată.

— Ce doctor? a spus Rice.

În biroul reședinței guvernatorului, guvernatorul Southard asculta radioul. Annie și Rice tocmai fuseseră luați pe sus, la vreo treizeci de kilometri vest de Cleveland, și Southard voia să audă ce aveau de spus despre asta la știri. Până acum nu auzise decât muzică, și asta auzea și acum:

*Azi la școală nu călcăm,
Turturică, turturea.
În pădure ne jucăm,
Uite-așa, iubirea mea.*

Guvernatorul a închis radioul.

— Cum îndrăznesc să dea la radio așa ceva? a întrebat el. Întreaga industrie a divertismentului din America nu face

nimic altceva decât să le spună copiilor cum să-și omoare părinții — și pe ei înșiși.

Le adresase întrebarea soției sale și soților Brentner, părinții băiatului, care erau și ei prezenți în biroul lui. Soții Brentner au scuturat din cap, vrând să spună că nu știu răspunsul la întrebarea guvernatorului. Erau înspăimântați de faptul că fuseseră chemați de guvernator și că se aflau acolo, în prezența acestuia. Nu spusese aproape nimic; nimic în afară de niște scuze abjecte, incoerente și aiurite pe care le bălmăjiseră de la bun început. De atunci nu făcuseră decât să aprobe pe mutește tot ce găsea guvernatorul să scoată pe gură.

Și spusese o grămadă, luptându-se cu ceea ce susținea că e cea mai grea hotărâre din viața lui. Încerca să-și dea seama, cu ajutorul soției sale și a soților Brentner, cum să-i facă pe fugari să se maturizeze suficient, astfel încât să-și dea seama ce făceau, și cum să-i pună la punct în așa fel încât să nu mai fugă din nou.

— Aveți vreo sugestie, domnule Brentner? l-a întrebat el pe tatăl lui Rice.

Tatăl lui Rice a ridicat din umeri.

— Nu-l pot controla cu nici un chip, domnule, a spus el. Dacă mi-ar spune cineva cum să fac să-l țin în frâu, m-aș bucura să încerc, dar...

Și a lăsat propoziția să se termine în neant.

— Dar ce? a întrebat guvernatorul.

— E destul de aproape de a deveni bărbat de-acum, domnule guvernator, a spus tatăl lui Rice, și e la fel de ușor de controlat ca oricare alt bărbat; adică nu prea ușor.

Și a mai murmurat ceva ce guvernatorul nu a auzit, ca apoi să ridice din nou din umeri.

— Poftim? a spus guvernatorul.

Tatăl lui Rice a spus-o din nou, la fel de încet ca prima dată.

— Am spus că nu mă respectă.

— V-ar respecta, fir-ar să fie, dacă ați avea tupeu să puneți piciorul în prag și să vă țineți de asta! a spus guvernatorul, pe un ton aprins și moralizator.

Atunci mama lui Rice a făcut cel mai curajos lucru din viața ei. Fierbea de nervi că toată vina fusese aruncată pe fiul ei, așa că l-a pus pe guvernatorul statului Indiana la punct.

— Poate că, dacă ne-am fi crescut fiul așa cum v-ați crescut dumneavoastră fiica, a spus ea, poate că atunci n-am mai fi avut problemele pe care le avem azi.

Guvernatorul a părut surprins. S-a așezat la birou.

— Bine spus, doamnă, a zis el.

Apoi s-a întors spre soția lui:

— Ar trebui să dezvăluim lumii întregi metoda noastră secretă de crescut copiii.

— Annie nu e fată rea, a spus soția lui.

— Nici băiatul nostru nu e băiat rău, a spus mama lui Rice, care se înviorase după ce îl muștruluse pe guvernator.

— Sunt... sunt sigură că nu este, a spus soția guvernatorului.

— Nu mai este băiat rău, asta e marea realizare, a sărit și tatăl lui Rice.

Apoi, a prins curaj după exemplul soției sale și a adăugat:

— Iar fetița dumneavoastră nu e tocmai fetiță, a spus el.

— Sugați că ar trebui să se căsătorească? a întrebat guvernatorul, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

— Nu știu ce sugerez, a spus tatăl lui Rice. Nu sunt eu omul sugestiilor. Dar poate că se iubesc cu adevărat. Poate chiar au fost făcuți unul pentru celălalt. Poate chiar ar fi cu adevărat fericiți pentru tot restul vieții lor împreună, începând chiar de acum, dacă i-am lăsa.

A ridicat mâinile în sus.

— Nu știu! a spus el. Ce, dumneavoastră știți mai bine?

Annie și Rice stăteau de vorbă cu reporterii, într-o baracă a poliției statale de lângă orașul Cleveland. Așteptau să fie duși înapoi acasă. Susțineau că sunt nefericiți, deși păreau să se simtă destul de bine. Acum le spuneau reporterilor ceva despre bani.

— Oamenii țin prea mult la bani, a spus Annie. Ce sunt banii, dacă stai și te gândești?

— Nu vrem bani de la părinții ei, a spus Rice. Probabil părinții ei își închipuie că mă interesează banii lor. Or, eu nu o vreau decât pe fiica lor.

— Eu n-am nimic împotriva dacă vor să mă dezmoștenească, a spus Annie. Din câte am văzut la oamenii bogați printre care am crescut, banii îi fac pe oameni nefericiți și plini de griji. Oamenii care au o mulțime de bani sunt așa de îngrijorați că ar putea să-i piardă, încât uită să trăiască.

— Întotdeauna voi putea câștiga suficient cât să avem un acoperiș deasupra capului și să nu murim de foame, a spus Rice. Pot câștiga mai mult decât câștigă taică-meu. Mașina e plătită integral. E numai a mea, întreagă, fără datorii.

— Și eu pot câștiga bani, a spus Annie. Aș fi mult mai mândră să lucrez, decât să fac ce ar vrea părinții mei să fac, adică să pierd vremea cu o grămadă de indivizi răzgâiați și să joc jocuri.

Un polițist a intrat în baracă și i-a spus lui Annie că era tatăl ei la telefon. Guvernatorul Indianei voia să stea de vorbă cu ea.

— La ce bun să vorbim? a spus Annie. Generația lor nu o înțelege pe a noastră, și nici n-o s-o înțeleagă vreodată. Nu vreau să vorbesc cu el.

Polițistul a plecat. S-a întors peste câteva minute.

— Tot mai e pe fir? a întrebat Annie.

— Nu, domnișoară, a spus polițistul. Mi-a lăsat un mesaj pentru dumneavoastră.

— Vai de capul meu, a spus Annie. Să vezi aici.

— Mesajul e și de la părinții dumneavoastră, i-a spus polițistul lui Rice.

— De-abia aștept să-l aud, a spus Rice.

— Mesajul este acesta, a spus polițistul, rămânând cu o expresie oficială și impasibilă: să veniți acasă cu propria dumneavoastră mașină, când credeți de cuviință. Când ajungeți

acasă, vor să vă căsătoriți și să începeți să fiți fericiți, cât mai curând posibil.

Annie și Rice au venit înapoi acasă în bătrânul Ford albastru, cu botoșei de bebeluș atârnați de oglinda retrovizoare și cu un teanc de reviste cu benzi desenate pe bancheta ruptă din spate. Au venit pe drumurile principale. Nu-i mai căuta nimeni.

Aveau radioul pornit și toate buletinele de știri spuneau lumii splendida veste: Annie și Rice aveau să se căsătorească de îndată. Dragostea adevărată mai repurtase o victorie uluitoare.

Până să ajungă la granița statului Indiana, deja ascultaseră de peste zece ori știrea despre fericirea lor de nedescris. Începeau să arate ca niște vânzători de la magazinul universal în Ajunul Crăciunului, iritați și epuizați de nesfârșitele efluvii de bucurie intensă.

Rice a închis radioul. Annie a scos un suspin involuntar de ușurare. Nu vorbiseră mare lucru pe drumul spre casă. Nu prea păreau să aibă despre ce vorbi: totul era atât de stabilit – totul era atât de finalizat, cum se spune în afaceri.

Annie și Rice au intrat într-un ambuteiaj în Indianapolis și au stat înțepeniți, semafor după semafor, lângă o mașină din care urla un bebeluș. Părinții copilului erau foarte tineri. Soția îl dojenea pe soțul ei, iar soțul părea gata să smulgă volanul și să-i spargă capul cu el.

Rice a dat drumul la radio din nou, și cântecul care s-a auzit spunea:

*Le-am arătat acum tuturor
Că dragostea noastră nicicând n-a mințit.
Acum ne-avem unul pe altul,
Ne vom iubi la nesfârșit.*

Aproape cuprins de frenezie, în timp ce Annie se enerva și ea din ce în ce mai tare, Rice s-a apucat să schimbe canal

după canal. Toate canalele vuiău ori despre victorii în dragoste ori despre persecutarea iubirii adolescente. Și despre asta vuiă radioul și când bătrânul Ford albastru a tras sub porticul reședinței guvernatorului.

O singură persoană a sosit să-i întâmpine, și acela a fost gardianul care păzea ușa.

— Felicitări, domnule... doamnă, a spus el, afabil.

— Mulțumim, a spus Rice.

A închis totul, răsucind cheia din contact. Ultimele iluzii ale aventurii s-au stins când tuburile radioului au încetat să lumineze în timp ce motorul se răcea.

Gardianul a deschis ușa de pe partea lui Annie. Ușa a scos un scârțâit ruginit. Două bombonele rătăcite s-au rostogolit, căzând pe asfaltul imaculat. Annie, încă în mașină, s-a uitat în jos la bombonele. Una era verde. Cealaltă era albă. Amândouă erau pline de scame.

— Rice? a spus ea.

— Îm, a răspuns el.

— Îmi pare rău, a spus ea, dar nu cred că pot să merg până la capăt.

Rice a scot un sunet care semăna cu fluieratul unei locomotive îndepărtate. Era recunoscător și eliberat.

— Ne puteți lăsa să vorbim singuri, vă rog? i-a spus Annie gardianului.

— Îmi cer scuze, a spus gardianul și s-a retras.

— Crezi că ar fi mers? a întrebat Annie.

Rice a ridicat din umeri.

— Poate, pentru scurt timp.

— Știi ce? a spus Annie.

— Ce? a spus Rice.

— Suntem prea tineri, a spus Annie.

— Nu suntem prea tineri să ne iubim, a spus Rice.

— Nu, a spus Annie, nu suntem prea tineri să ne iubim. Dar suntem prea tineri pentru toate celelalte lucruri care vin la pachet cu iubirea.

L-a sărutat.

— Rămâi cu bine, Rice. Te iubesc.

— Și eu te iubesc, a spus el.

A ieșit din mașină, iar Rice a demarat.

În timp ce se îndepărta, a început să se audă radioul. Era o melodie veche acum, iar versurile sunau așa:

E timpul pentru bun rămas,

Căci nu a fost să fie.

Rămân în urmă promisiuni

Și clipe de magie.

De-am încerca s-o dovedim,

Iubirea noastră ar pieri.

Mai bine hai s-o ocrotim.

Adio, draga mea, oricine-ai fi.

AFIXANUFI

Totul era absolut minunat. Nu mai erau închisori, nu mai erau mahalale, nu mai erau spitale de nebuni, nici invalizi, nici sărăcie, nici războaie.

Toate bolile fuseseră învinse. La fel și bătrânețea.

Moartea, cu excepția accidentelor, era o aventură pentru voluntari. Populația Statelor Unite se stabilizase la patruzeci de milioane de suflete.

Într-o frumoasă dimineață, în maternitatea din Chicago, un bărbat pe nume Edward K. Wehling Jr. aștepta ca soția lui să nască. Era singurul bărbat care aștepta. Nu se mai nășteau prea mulți oameni pe zi.

Wehling avea cincizeci și șase de ani și era de-a dreptul tânăr, într-o populație a cărei medie de vârstă era de o sută douăzeci și nouă de ani.

Radiografiile arătaseră că soția lui urma să nască tripleți. Aveau să fie primii lui copii.

Tânărul Wehling stătea cocoșat în scaun, cu capul între mâini. Era atât de șifonat, de neclintit și de incolor, încât se confunda cu peisajul. Camuflajul lui era perfect, căci camera de așteptare avea și ea un aer dezordonat și demoralizat. Scaunele și scrumierele fuseseră mutate în centrul încăperii. Po-deaua era acoperită cu cârpe pătate.

Camera era în curs de reamenajare. Urma să fie redecorată în memoria unui bărbat care se oferise voluntar să moară.

Un bătrân sardonic, de vreo două sute de ani, stătea cocoșat pe o scară și făcea o pictură murală care îi displăcea. Pe vremuri, când oamenii îmbătrâneau în mod vizibil, i-ai fi dat

vreo treizeci și cinci de ani. Atât apucase să îmbătrânească înainte să se descopere leacul împotriva îmbătrânirii.

Pictura murală la care lucra înfățișa o grădină foarte îngrijită. Bărbați și femei îmbrăcați în alb, medici și asistente, săpau pământul, plantau semințe, dădeau cu insecticide și împrăștiau îngrășământ. Bărbați și femei în uniforme mov smulgeau buruieni, tăiau ramurile care erau uscate sau veștejite, greblau frunze și cărau deșeurile la niște tomberoane unde le dădeau foc.

Niciodată, niciodată, niciodată – nici în Olanda Evului Mediu, nici în vechea Japonie – nu existase o grădină mai organizată, mai bine îngrijită. Fiecare plantă avea tot pământul, lumina, apa, aerul și nutrienții de care avea nevoie.

Un infirmier a apărut de pe coridor, fredonând în barbă un șlagăr celebru:

*Săruturile mele de nu-ți plac,
Voi face acel ultim pas:
La fata-n mov eu mă voi duce,
Voi spune lumii bun-rămas.
Iubirea mea de-ți prisosește,
Nu vreau să mai trăiesc deloc.
Și unui dulce copilăș
Eu pe planetă îi fac loc.*

Infirmierul s-a uitat la pictura murală și la pictor.

— E totul atât de veridic, a spus el, încât aș putea să-mi imaginez că stau drept în centrul ei.

— Dar ce te face să crezi că nu ești acolo? a întrebat pictorul.

Apoi a arborat un zâmbet sarcastic.

— Se numește *Grădina fericită a vieții*, să știi.

— Ce bine a ieșit doctorul Hitz, a spus infirmierul.

Se referea la unul dintre personajele masculine îmbrăcate în alb, al cărui cap era portretul doctorului Benjamin Hitz,

obstetricianul-șef al maternității. Hitz era un tip de o frumusețe năucitoare.

— Încă mai sunt o mulțime de chipuri de umplut, a spus infirmierul.

Voia să spună că figurile multor personaje din pictura murală erau goale. Toate golurile urmau să fie umplute cu portrete ale unor oameni importanți, ori din cadrul spitalului, ori din biroul din Chicago al Biroului Federal de Lichidare.

— Trebuie să fie frumos să poți picta tablouri care seamănă cu ceva, a spus infirmierul.

Chipul pictorului s-a strâmbat de dispreț.

— Tu îți închipui că eu sunt mândru de porcăria asta? Crezi că asta e ideea mea despre cum arată viața cu adevărat?

— Dar care e ideea ta despre cum arată viața cu adevărat?

Pictorul a arătat spre o cârpă murdară:

— Uite, e o reproducere destul de bună, a spus el. Pune aia în ramă și o să ai o imagine cu mult mai fidelă decât asta.

— Ești un moșulică destul de încrâncenat, nu crezi? a spus infirmierul.

— Și ce, n-am voie? a spus pictorul.

— Dacă nu-ți place pe-aici, tataie...

Și infirmierul și-a terminat gândul cu numele serviciului pe care trebuiau să îl apeleze oamenii care nu mai voiau să trăiască. X-ul din cadrul denumirii l-a pronunțat „ori”.

Serviciul se numea AFIXANUFI¹.

Erau literele prin care se apela o instituție printre ale cărei porecle fanteziste se numărau: „Automatul”, „Țara păsărilor”, „Fabrica de conserve”, „Cutia cu pisici”, „Serviciul de depa-razitare”, „Am tulit-o”, „Adio, mamă”, „Huliganul fericit”, „Pupicul rapid”, „Petrică norocosul”, „Urma scapă turma”, „Nu mai plânge” și „Fără griji”. Literele corespundeau unor taste de telefon care apelau camerele municipale de gazare ale Biroului Federal de Lichidare.

¹ În original, 2BR02B, pronunțat „to be or not to be”, în care „R” e pronunțat „or”, iar „0” e pronunțat „naught”.

Pictorul i-a scos limba infirmierului.

— Când mă hotărâsc că a sosit vremea să predau bocancii, a spus el, n-o să apelez la Urma scapă turma.

— A, vrei s-o faci cu mânuța matale, ai? a spus infirmierul. O să lași mare deranj, tataie. De ce nu te gândești un pic și la oamenii care o să curețe după matale?

Pictorul a exprimat printr-o obscenitate cât de puțin îi păsa de necazurile celor pe care avea să-i lase în urmă.

— Cred că e loc de mult mai mult deranj pe lumea asta, dacă mă întrebi pe mine, a spus el.

Infirmierul a început să râdă și a plecat mai departe.

Wehling, tatăl care aștepta, a mormăit ceva, fără să-și ridice capul. Apoi a tăcut din nou.

O femeie vulgară, teribilă, a pășit în camera de așteptare, în pantofi cu tocuri cui. Pantofii, ciorapii de mătase, paltonul, geanta și bereta erau toate mov, un mov pe care pictorul îl descrisese ca fiind „culoarea strugurilor din ziua de apoi“.

Emblema de pe rucsacul ei mov era sigla Diviziei operative a Biroului Federal de Lichidare: un vultur care stătea pe un turnichet.

Femeia avea o mulțime de păr pe față – de fapt, era o mustață în toată regula. Era un lucru curios, valabil pentru toate amfitrioanele camerelor de gazare: indiferent cât de frumoase și de feminine erau la recrutare, în aproximativ cinci ani tuturor le creștea mustața.

— Aici trebuia să vin? l-a întrebat ea pe pictor.

— Asta depinde mult de treaba pe care o aveți, a spus el. Nu sunteți pe cale să nașteți, așa-i?

— Mi s-a spus că trebuie să pozez pentru un tablou, a spus ea. Mă numesc Leora Duncan.

Apoi a așteptat.

— Și te ocupi cu luat maul, a spus el.

— Poftim? a spus ea.

— Să trecem peste, a spus el.

— Dar tabloul ăsta e chiar frumos, a spus ea. Arată ca raiul, sau așa ceva.

— Sau așa ceva, a spus pictorul.

A scos o listă de nume din buzunarul de la halat.

— Duncan, Duncan, Duncan, a spus el, parcurgând lista. Da, uite aici. Ești îndreptățită la immortalizare. Vezi pe-aici vreun corp fără chip pe care vrei să-ți lipesc capul? Mai sunt câteva din care poți alege.

Ea a studiat tabloul mural.

— Ei, a spus ea, mie mi se par toate la fel. Nu mă pricep deloc la artă.

— Un corp e doar un corp, nu? a spus el. Bine. Ca maestru al artelor frumoase, îți recomand corpul de aici.

Și a arătat silueta fără chip a unei femei care ducea niște lujeri ofiliți la tomberonul de gunoi.

— Păi, a spus Leora Duncan, ăștia sunt mai degrabă cei de la evacuare, nu-i așa? Adică, eu sunt în serviciul operativ. Nu am treabă cu evacuarea.

Pictorul a bătut din palme, prefăcându-se încântat.

— Spui că nu te pricepi deloc la artă și apoi, în următoarea secundă, îmi dovedești că știi despre artă mai multe decât mine! Desigur că personajul cu snopul în brațe e nepotrivit pentru o amfitrionă! Un personaj care smulge buruieni, care taie crengi, ar fi mai în ton cu domeniul tău.

A arătat spre un personaj îmbrăcat în mov care tăia o creangă moartă dintr-un măr.

— De ea ce spui? Îți place?

— Vaai... a spus ea, și apoi s-a înroșit și s-a fâstâcit. Așa... așa aș fi chiar lângă doctorul Hitz.

— Și asta te deranjează? a întrebat el.

— Cum naiba să mă deranjeze? a sărit ea. Nici pomeneală! Ar fi... ar fi așa o onoare!

— A, să înțeleg că-l admiri, ai? a întrebat el.

— Cine nu-l admiră? a spus ea, venerând portretul lui Hitz. Era portretul unui Zeus bronzat, omnipotent, cu părul alb, în vârstă de două sute patruzeci de ani.

— Cine nu-l admiră? a întrebat ea din nou. Lui îi datorăm înființarea primei camere de gazare din Chicago.

— Nimic nu m-ar încânta mai tare, a spus pictorul, decât să te așez alături de el, pentru eternitate. O să tai o creangă — ți se pare postura potrivită?

— Păi, cam cu așa ceva mă ocup și eu, a spus ea.

Era destul de rezervată când vorbea despre ocupația ei. Treaba ei era să-i facă pe oameni să se simtă bine în timp ce îi omora.

Și, în timp ce Leora Duncan poza pentru portret, în sala de așteptare a intrat însuși doctorul Hitz. Avea doi metri și zece și din el radiau importanța, realizările și bucuria de a trăi.

— Ei, domnișoară Duncan! Domnișoară Duncan! a spus el, și a făcut o glumă. Ce căutați aici? Nu pe aici pleacă oamenii. Pe aici vin!

— O să fim împreună, în același tablou, a spus ea cu sfială.

— Bun! a spus doctorul Hitz. Și, ia spuneți, așa-i că e un tablou pe cînste?

— Sunt foarte onorată că voi apărea în el, alături de dumneavoastră, a spus ea.

— Dați-mi voie să vă spun că și eu sunt onorat că voi fi în el alături de dumneavoastră. Fără femei ca dumneavoastră, lumea aceasta minunată în care trăim nu ar fi fost posibilă.

A salutat-o și a luat-o către ușa care dădea în sala de nașteri.

— Ia ghiciți ce s-a născut adineauri, a spus el.

— Nu știu, a spus ea.

— Tripleți! a spus el.

— Tripleți! a spus și ea.

Dar pe ea implicațiile legale ale nașterii tripleților o făcuseră să exclame. Legea spunea că nici un copil nou-născut nu avea voie să trăiască, decât dacă părinții copilului găseau pe cineva care să se ofere voluntar să moară. Tripleții, dacă era să trăiască toți, aveau nevoie de trei voluntari.

— Părinții au trei voluntari? a întrebat Leora Duncan.

— Din ce știu eu, a spus doctorul Hitz, aveau doar unul, și încercau să facă rost de încă doi.

— Nu cred că le-a ieșit, a spus ea. N-a făcut nimeni trei programări la noi. N-avem decât câte o persoană astăzi, asta dacă n-o fi sunat cineva după ce am plecat eu. Pe ce nume?

— Wehling, a spus tatăl care aștepta, ridicându-se în capul oaselor, cu ochii roșii și șleampăt. Edward K. Wehling Jr. e numele fericitului tată în devenire.

A ridicat mâna dreaptă, s-a uitat într-un punct de pe pereți și a scos un chicotit răgușit și jalnic.

— Present, a spus el.

— Ah, domnule Wehling, a spus doctorul Hitz. Nu v-am văzut.

— Omul invizibil, a spus Wehling.

— Tocmai m-au sunat ca să-mi spună că vi s-au născut tripleții, a spus doctorul Hitz. Toți trei sunt sănătoși și se simt bine, și mama lor la fel. Tocmai mă duceam să-i văd.

— Ura, a spus Wehling pe un ton sec.

— Nu păreți prea fericit, a spus doctorul Hitz.

— Care bărbat n-ar fi fericit, în locul meu? a întrebat Wehling.

A făcut cu mâinile un gest care exprima simplitatea senină.

— Nu trebuie decât să-l aleg dintre tripleți pe cel care o să trăiască, apoi să-l predau pe bunicul din partea mamei la Huliganul fericit și să mă întorc aici cu bonul.

Doctorul Hitz a devenit foarte sever cu Wehling, dominându-l.

— Nu credeți în controlul populației, domnule Wehling? a spus el.

— Cred că e nemaipomenit de inteligent, a spus Wehling.

— Ați prefera să ne întoarcem la vremurile de mult apuse, când populația Pământului era de douăzeci de miliarde – pe cale să devină de patruzeci de miliarde, apoi de optzeci de miliarde, apoi de o sută șaiszeci de miliarde? Știți ce este aceea o drupă, domnule Wehling? a întrebat doctorul Hitz.

— Nu, a spus Wehling, îmbufnându-se.

— Drupa, domnule Wehling, este acel bumb micuț, una dintre bobitele mititele și cărnoase care compun o mură, a spus doctorul Hitz. Fără controlul populației, oamenii ar fi îngheșuiți acum pe suprafața acestei bătrâne planete ca niște drupe pe o mură! Gândiți-vă la asta!

Wehling se uita în continuare la același punct de pe perete.

— În anul 2000, a continuat doctorul Hitz, înainte ca oamenii de știință să intervină și să propună niște legi, nici măcar apă potabilă nu mai era destulă, iar de mâncare nu mai erau decât alge – și totuși oamenii insistau cu dreptul lor de a se reproduce ca iepurii. Și cu dreptul lor, pe cât posibil, să trăiască în veci.

— Vreau acei copii, a spus Wehling. Îi vreau pe toți trei.

— Sigur că îi vreți, a spus doctorul Hitz. E ceva cât se poate de uman.

— Și nici să moară bunicul meu nu vreau, a continuat Wehling.

— Nimeni nu e prea fericit să-și ducă o rudă apropiată la Cutia cu pisici, a spus doctorul Hitz, înțelegător.

— Mi-aș dori ca oamenii să nu-i mai spună așa, a spus Leora Duncan.

— Așa cum?

— Mi-aș dori ca oamenii să nu-i mai spună Cutia cu pisici, și chestii de genul ăsta, a repetat ea. Oamenii își fac o impresie greșită.

— Aveți perfectă dreptate, a spus doctorul Hitz. Iertați-mă.

S-a corectat, a dat camerelor municipale de gazare denumirea lor oficială, o denumire pe care nimeni nu o folosea în conversație.

— Ar fi trebuit să spun „Studiourile de Sinucidere Etică”, a spus el.

— Da, așa sună mult mai bine, a spus Leora Duncan.

— Copilul acesta al dumneavoastră – cel pe care veți fi hotărât să îl păstrați, domnule Wehling, a spus doctorul Hitz – o să trăiască pe o planetă veselă, încăpătoare, curată și bogată, datorită controlului populației. Într-o grădină exact ca în pictura murală de colo.

A scuturat din cap.

— Acum două secole, când eram eu tânăr, planeta era un infern despre care nimeni nu credea că va mai rezista încă

douăzeci de ani. Acum, secole de pace și belșug se întind în fața noastră, până unde vrem să ne întindem cu imaginația.

Și a arborat un zâmbet strălucitor. Zâmbetul i-a pierit, însă, când a văzut că Wehling scosese un pistol. Wehling l-a împușcat mortal pe doctorul Hitz.

— Uite, am făcut loc pentru unul – unul enorm, a spus el.

Și apoi a împușcat-o pe Leora Duncan.

— E doar moartea, atât, i-a spus el în timp ce se prăbușea. Uite! Loc pentru doi.

Și apoi s-a împușcat și el, făcând loc pentru toți cei trei copii ai lui.

N-a apărut nimeni în grabă. Se pare că nu auzise nimeni împușcăturile. Pictorul stătea în vârful scării lui, privind în jos gânditor la scena cea tristă. S-a gândit la jalnica enigmă a vieții: cum îți cereai dreptul la viață și, odată născut, îți cereai dreptul să fii productiv – să te multiplici și să trăiești cât mai mult posibil – și toate acestea pe o planetă minuscule care trebuia să dăinuie în veci.

Toate răspunsurile care îi veneau în gând pictorului erau sinistre. În mod sigur mai sinistre decât Cutia cu pisici, decât Huliganul fericit, decât Adio mamă. S-a gândit la război. S-a gândit la ciumă. S-a gândit la foamete. Știa că nu avea să mai picteze niciodată. A dat drumul pensulei să cadă pe cârpele de pe jos. Și apoi și-a dat seama că îi cam ajunsese și lui de Grădina Fericită a Vieții, și s-a dat jos, încet, de pe scară.

A luat pistolul lui Wehling, cu intenția clară să se împuște cu el. Dar n-a avut curajul.

Și apoi a văzut cabina de telefon din colțul încăperii. S-a dus la ea și a apăsă pe bine-cunoscutele litere: AFIXANUFI.

— Biroul Federal de Lichidare, a spus vocea caldă a unei amfitrioane.

— Cât de curând pot să-mi fac o programare? a întrebat el, alegându-și vorbele cu grijă.

— Probabil că vă putem găsi un loc mai târziu, după-amiază, a spus ea. Sau poate chiar mai devreme, dacă se răzgândește cineva.

— Bine, a spus pictorul. Să-mi găsiți un loc, vă rog.
Și i-a dat numele, spunându-i-l pe litere.

— Vă mulțumesc, domnule, a spus amfitrioana. Orașul dumneavoastră vă mulțumește, țara dumneavoastră vă mulțumește, planeta dumneavoastră vă mulțumește. Dar cele mai calde mulțumiri sunt de la generațiile viitoare.

Îndrăgostiții anonimi

Herb White ține contabilitatea mai multor firme de prin oraș și le completează aproape tuturor concetățenilor declarațiile de venit. Orașul nostru este North Crawford din statul New Hampshire. Herb n-a mers niciodată la facultate, deși s-ar fi descurcat foarte bine. A învățat contabilitate și despre impozite făcând cursuri prin corespondență. Herb a luptat în Coreea și a devenit erou. Și s-a însurat cu Sheila Hinckley, o femeie foarte frumoasă și inteligentă cu care mai toți bărbații din generația mea speraseră să se însoare. Generația mea are treizeci și trei, treizeci și patru și treizeci și cinci de ani în ziua de azi.

În ziua nunții lui Sheila aveam douăzeci și unu, douăzeci și doi și douăzeci și trei de ani. În noaptea de după nuntă ne-am dus toți la hanul din North Crawford și ne-am îmbătat. Unul dintre amărâții de atunci s-a urcat în picioare pe bar și li s-a adresat celorlalți cam așa:

— Domnilor, fraților, prieteni, sunt sigur că le dorim tinerilor căsătoriți numai și numai fericire. În același timp însă, trebuie să spun că durerea din inimile noastre nu se va stinge niciodată. Și vă propun să formăm o frăție permanentă a celor răniți întru eternitate, spre a ne ajuta unul pe altul în ce feluri vom putea, deși e limpede că nimeni nu poate face mare lucru spre a curma o durere ca a noastră.

Mulțimea a considerat că era o idee bună.

Hay Boyden, care a ajuns să se ocupe mai târziu cu mutări și demolări, a spus că ar trebui să ne numim Frăția Celor Care Au Fost Prea Tâmpiți Ca Să-Și Dea Seama Că Sheila

Hinckley Chiar Ar Putea Dori Să Devină Soție Și Gospodină. Hay avea motivele lui, alcoolizate și complicate, pentru acea sugestie. Sheila fusese cea mai deșteaptă fată din liceu și apoi se descurcase grozav și la Universitatea din Vermont. Cu toții ne făcuserăm socoteala că nu avea nici un rost să îi facem curte serios până nu termina facultatea. Și apoi, chiar în mijlocul primului an, se lăsase de facultate și se măritase cu Herb.

— Frate Boyden, a spus bețivul cocoțat pe bar, găsesc că propunerea ta e grozavă. Dar, cu tot respectul, propun o altă denumire pentru organizația noastră, o denumire care e inferioară celei propuse de tine din toate punctele de vedere, mai puțin că e de vreo zece mii de ori mai ușor de spus. Domnilor, fraților, prieteni, propun să ne intitulăm „Îndrăgostiții anonimi“.

Moțiunea a trecut. Bețivul cocoțat pe bar eram eu.

Și, cum se întâmplă cu o mulțime de chestii trăsnete în orașelele mici, de modă veche, așa și Îndrăgostiții anonimi au trăit mai departe. De câte ori se întâmplă să ne adunăm mai mulți din gașca aceea veche, în mod sigur cineva spune: „Se întrunește ședința Îndrăgostiților anonimi“. Și încă și acum se poartă prin oraș, ca glumă, să-i spui cuiva dezamăgit de curând în dragoste că ar trebui să se alăture grupului IA. Să ne înțelegem, nimeni din IA nu mai tânjește după Sheila. În linii mari, cam toți ne-am făcut rost de câte-o Sheila a noastră. Ne gândim la Sheila mai mult decât ne gândim la celelalte foste iubite ale noastre, presupun, tocmai din cauza trăsnaieii cu IA. Dar, cum a spus cândva Will Battola, instalatorul, „Sheila Hinckley e acum cauciucul de rezervă de la Thunderbirdul visurilor mele“.

Și apoi, acum vreo lună, soția mea mi-a servit o veste sordidă odată cu cafeaua și fursecurile de la desert. Mi-a spus că Herb și Sheila nu-și mai vorbeau.

— Ei, ce-ți veni să răspândești bârfe din astea fără temei? am spus eu.

— Am crezut că e de datoria mea să îți spun, a zis ea, având în vedere că ești îndrăgostitul-șef din Îndrăgostiții anonimi.

— N-am făcut decât să fiu prezent la înființare, am spus eu, și, după cum bine știi, asta a fost acum mulți, mulți ani.

— Ei, cred că ar fi cazul să te apuci de *des-ființare*, a spus ea.

— Uite ce e, i-am spus, n-au rezistat prea multe legi ale vieții peste secole, dar aceasta este una dintre cele care au rezistat: Oamenii care iau în calcul divorțul nu-și cumpără geamuri și uși duble, cu tâmplărie din aluminiu, pentru o casă de cincisprezece camere.

Cu asta mă ocup eu – cu geamuri și uși de terasă cu tâmplărie din aluminiu și, din când în când, cu câte un paravan pentru cadă. Și, într-adevăr, foarte recent, Herb cumpăraseră treizeci și șapte de geamuri Fleetwood, care sunt vârful nostru de gamă, pentru căsoiul lui de cincisprezece camere.

— Familiile care nici măcar nu mănâncă împreună nu mai rezistă prea mult timp, a spus ea.

— De unde știi tu cum mănâncă ei? am vrut eu să știu.

— Nu știu mare lucru, iar ce știu am aflat din întâmplare, a spus ea. Ieri strângeam fonduri pentru Fundația Heart.

Ieri fusese duminică.

— Și, întâmplător, am ajuns acolo chiar când își luau prânzul de duminică. Fetele și Sheila erau la masă, mâncau – și Herb nu era nicăieri.

— Probabil că avea ceva de făcut pe undeva, am spus eu.

— Așa mi-am spus și eu, a zis ea. Dar apoi, pe când mă îndreptam spre casa următoare, a trebuit să trec pe lângă anexa lor cea veche – cea în care țin lemnele și uneltele de grădină.

— Așa, și?

— Și Herb era acolo, înăuntru. Stătea așezat pe o cutie și mânca, cu o cutie mai mare în chip de masă. N-am văzut în viața mea pe cineva care să pară așa de trist.

A doua zi, Kennard Pelk, membru marcant al IA și șeful poliției de la noi din oraș, a venit la mine la magazin să se plângă de un geam dublu ieftin pe care îl cumpăraseră de la o firmă care, între timp, dăduse faliment.

— Geamul a rămas blocat, ridicat pe jumătate, rama e toată ancrasată, a spus el, iar aluminiul e acoperit cu o chestie care arată ca un zahăr albastru.

— Ce păcat, am zis eu.

— Motivul pentru care am venit la tine este că nu știu unde aș mai putea găsi pe cineva care să mi le repare.

— Cu relațiile tale, am spus eu, n-ai reușit să afli în ce închisoare i-au pus pe cei care le-au fabricat?

Până la urmă am acceptat să mă duc până acolo și să văd ce pot face, dar numai dacă înțelegea că nu reprezintă întreaga industrie.

— Singurele geamuri pentru care garantez, am spus eu, sunt cele pe care le vând.

Și apoi mi-a povestit despre o chestie aiurea pe care o văzuse în anexa veche și putrezită a lui Herb White, cu o noapte în urmă. Kennard era în drum spre casă, în mașina de poliție, pe la două noaptea. Ce văzuse în anexa lui Herb White era o lumânare.

— Adică, stai așa, casa aia are cincisprezece camere, fără să pun la socoteală anexa, a spus Kennard, și o familie cu patru membri – cinci, dacă număr și câinele. Și nu pricepeam cum ar putea cineva, mai ales la ora aia târzie, să vrea să se ducă în anexă. M-am gândit că poate fi un hoț.

— Singurul lucru care merită furat din casa aia sunt fereștrele Fleetwood.

— În orice caz, era datoria mea să cercetez, a spus Kennard. Așa că m-am furișat până la un geam și m-am uitat înăuntru. Și l-am văzut pe Herb, pe o saltea așezată pe jos. Avea o sticlă de alcool și un pahar alături și o altă sticlă în care era înfiptă o lumânare și citea o revistă, la lumina lumânării.

— Ți-ai făcut exemplar datoria de polițist, am spus eu.

— M-a văzut pe geam, și am venit mai aproape ca să vadă cine e. Geamul era deschis, așa că i-am spus: „Salut, mă întrebam cine o fi pe-aici“, iar el mi-a răspuns: „Robinson Crusoe“.

— Robinson Crusoe? am întrebat eu.

— Da. A fost foarte sarcastic cu mine, a spus Kennard. M-a întrebat dacă erau și restul Îndrăgostiților anonimi cu mine. I-am răspuns că nu. Și apoi m-a întrebat dacă mai poate

omul să facă ce vrea la el acasă, din punctul de vedere al poliției, sau apăruse vreo schimbare în ultimul timp?

— Și ce i-ai spus, Kennard?

— Ce puteam să-i spun? Mi-am pus arma la loc în toc și m-am dus acasă.

Imediat după ce a plecat Kennard, la mine în magazin a intrat Herb White însuși. Herb avea aerul acela sanătos, fericit, entuziasmat, pe care îl au câteodată oamenii când sunt răpuși de o dublă pneumonie.

— Vreau să mai cumpăr trei geamuri Fleetwood, a spus el.

— Geamurile Fleetwood sunt cu siguranță produse care entuziasmează pe toată lumea, i-am spus, dar cred că tu depășești limitele rațiunii. Ai geamuri Fleetwood peste tot, în clipa asta.

— Le vreau pentru anexă, a spus el.

— Tu te simți bine, Herb? l-am întrebat. N-ai nici mobilă în jumătate din camerele pe care deja le-ai izolat cu geamuri bune. În plus, arăți de parcă ai avea febră.

— N-am făcut decât să arunc o privire atentă, insistentă, la propria mea viață, asta-i tot, a spus el. Ia zi, vrei să faci vânzare sau nu?

— Afacerea asta cu geamurile duble se bazează mult pe simțul practic, și țin foarte mult să și rămână așa, i-am răspuns. Anexa aceea dărăpănată a ta n-a mai fost renovată de vreo cincizeci de ani, pun pariu. Are șindrile desprinse, pervazurile sunt crăpate și fluieră vântul prin găurile din fundație. La fel de bine poți să pui ferestre duble pe un biscuit fărâmițat.

— O s-o renovez, a spus el.

— Sheila așteaptă cumva un copil?

A mijit ochii.

— Sper din toată inima că nu, a spus el. Pentru binele meu, pentru binele ei și pentru binele copilului.

Am luat prânzul, în ziua aceea, la magazin. Cam jumătate din Îndrăgostiții anonimi luau și ei prânzul la magazin. Când m-am așezat, Selma Deal, femeia care servea, a spus:

— Ei, îndrăgostitele de frunte, ai cvorum acum. Ce aveți de gând să votați?

Hay Boyden, cel care se ocupa cu mutări și demolări, s-a întors spre mine:

— Ceva noutăți, domnule președinte?

— Ce-ar fi să încetați treaba asta cu domnule președinte, am spus eu. Căsnicia mea n-a fost niciodată sută la sută ideală, și n-aș fi surprins să aflu că aceasta a fost pricina.

— Că veni vorba de căsnicii ideale, a spus Will Batola, instalatorul, nu cumva i-ai mai vândut niște geamuri lui Herb White?

— De unde știi?

— Mi-am dat cu presupusul, a spus el. Ne tot confruntăm notițele aici, și, din câte ne-am dat seama, se pare că Herb a reușit să dea câte o bucată de reamenajare tuturor membrilor IA.

— Coincidență, am spus eu.

— Așa aș fi spus și eu, a zis Will, dacă aș fi găsit măcar o persoană care să nu fie membru și care să fi primit parte din muncă.

Punând lucrurile cap la cap, am estimat că Herb avea să bage în jur de șase mii de dolari în anexă. Erau o mulțime de bani de adunat pentru un tip în situația lui.

— Toată treaba n-ar trebui să se ridice la mai mult de trei mii, dacă Herb n-ar vrea și o bucătărie și o baie, a spus Will. Când are deja o bucătărie și o baie la trei metri de ușa dintre anexă și casă.

Al Tedler, tâmplarul, a spus:

— Conform planurilor pe care mi le-a dat azi-dimineață, n-o să fie nici o ușă între anexă și casă. O să fie un perete cu două straturi de izolație și gips-carton de un centimetru jumate, placat cu lambriu din lemn dur.

— Cum de îl vrea cu izolație dublă? am întrebat eu.

— Herb a zis că vrea izolație fonică.

— Și cum ajunge omul din casă în anexă? am întrebat eu.

— Omul trebuie să iasă afară, să traverseze vreo douăzeci de metri de peluză, și să intre pe ușa din față a anexei, a spus Al.

— O drumeție destul de friguroasă, în nopțile reci de vară, am spus eu. Puține șanse ca omul să vrea să o parcurgă desculț. Și, în acel moment, a intrat Sheila Hinckley White.

Auzi adesea pe câte unul spunând despre Cutare că e o femeie care se ține foarte bine. În nouă cazuri din zece, Cutare se dovedește a fi o tipă sfrijită, dată cu ruj roz, care arată de parcă ar fi fiert în lanolină. Dar Sheila chiar că se ține bine. În ziua aceea, la magazin, ai fi putut să-i dai douăzeci și doi de ani.

— Să fiu al naibii, a spus Al Tedler, dacă aş avea așa ceva, care să-mi gătească, n-aş avea ce face cu două bucătării.

De obicei, când Sheila intra undeva unde erau prezenți mai mulți membri ai IA, făceam un soi de sunet ca să-i atragem atenția, iar ea făcea câte ceva amuzant, cum ar fi să clipească des din gene sau să ne facă cu ochiul. Nu însemna absolut nimic.

Dar, în ziua aceea, la magazin, n-am încercat să-i atragem atenția și nici ea nu a încercat să ne-o atragă nouă. Era foarte preocupată. Avea în mâini o carte mare și roșie, cam cât o cărămidă. A returnat-o la biblioteca aflată în magazin, a plătit și a plecat.

— Mă întreb despre ce-o fi cartea aia, a spus Hay.

— E roșie, am spus eu. Probabil e despre fabricile de mașini de pompieri.

Era o glumă care pornise cu mult, mult timp în urmă – pornise de la ce scrisese ea sub poza din anuarul liceului, din anul în care absolvise. Toți trebuia să prezicem ce fel de ocupație urma să avem mai târziu în viață. Sheila scrisese că avea să descopere o nouă planetă sau să fie prima femeie judecător la Curtea Supremă sau președintele unei companii care fabrica mașini de pompieri.

Glumea, desigur, dar toată lumea – inclusiv Sheila, presupun – fusese de părere că putea deveni orice își puna în gând să devină.

La nunta ei cu Herb, îmi aduc aminte că am întrebat-o:

— Ei, și cum rămâne cu industria mașinilor de pompieri?

Ea îmi răspunsese, râzând:

— O să trebuiască să șchioapete în continuare, fără mine. Eu mă înham la o slujbă de o mie de ori mai importantă – să țin un om bun sănătos și fericit și să-i cresc copiii.

— Dar locul pe care ți l-au păstrat la Curtea Supremă?

— Cel mai fericit loc pentru mine, și pentru orice femeie demnă de numele de femeie, a spus ea, e un loc într-o bucătărie plăcută, înconjurată de copii.

— Și planeta aceea, Sheila? O să lași pe altcineva s-o descopere?

— Planetele sunt pietre, pietre moarte și țepene, a spus ea. Eu vreau să-mi descopăr soțul, copiii și, prin ei, pe mine înșami. Să învețe altele ce pot de la pietre.

După ce a ieșit Sheila din magazin, m-am dus la centrul de împrumut să văd ce carte era cartea cea roșie. Era scrisă de președintele unui colegiu pentru femei. Titlul ei era: „Femeia, Sexul irosit sau Escrocarea Gospodinei“.

M-am uitat în carte și am văzut că era împărțită în următoarele cinci capitole:

- I. 500.000.000 î.Chr. – 1865 d.Chr., Sexul Sclaviei Involuntare
- II. 1866-1919, Sexul Sclaviei Urcat pe Piedestal
- III. 1920-1945, Falsa Egalitate – de la Flapper la Mița Sudorița¹
- IV. 1946-1963, Sclavia Sexuală Voluntară – de la ligheanul cu scutece la Sputnik
- V. Explozie și utopie

Reva Owley, femeia care vindea cosmetice și care se ocupa și de bibliotecă, a venit și a întrebat dacă mă poate ajuta cu ceva.

1 În original, *Rosie the Riveter* – simbol cultural al Statelor Unite, reprezentând femeile americane care au lucrat în uzine, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în mare parte în producția de armament. Simbol al feminismului și al puterii economice a femeilor.

— Sigur puteți, i-am spus. Puteți să aruncați tâmpenia asta de carte la cel mai apropiat coș de gunoi.

— E o carte foarte apreciată, a spus ea.

— Foarte posibil, am spus. Și whisky-ul și armele cu repetiție au fost foarte apreciate de pieile roșii. Si, dacă magazinul ăsta chiar vrea să facă bani, ar trebui să faceți un raion cu hașiș și heroină, pentru adolescenți.

— Ați citit-o? a întrebat ea.

— Am citit cuprinsul, am spus eu.

— Măcar se poate spune că ați *deschis* o carte, a spus ea. Ceea ce nici un alt membru al Îndrăgostiților anonimi n-a făcut în ultimii zece ani.

— Ba să știți că eu citesc o grămadă, am spus.

— Nu știam că s-a scris așa de mult despre geamurile duble.

Reva e o văduvă foarte deșteaptă.

— Dar știu că uneori puteți fi foarte tăioasă, am spus eu.

— Mi se trage de la cititul cărților despre ce dezastru au făcut bărbații din lumea asta, a spus ea.

Drept urmare, am citit acea carte.

Și ce carte! Mi-a luat o săptămână și jumătate ca s-o termin și, cu cât citeam mai mult, cu atât aveam mai tare senzația că sunt îmbrăcat cu izmene lungi, din pânză de sac.

Herb White a venit la mine în magazin și m-a surprins în timp ce citeam din ea.

— Te perfecționezi, văd, a spus el.

— Dacă ceva se perfecționează, a spus el, eu nu știu ce anume. Ai citit asta, așa-i?

— Da, am avut plăcerea și satisfacția, a spus el. Unde ai ajuns?

— Tocmai am trecut prin primele cinci milioane de ani, cei mai cumpliți pe care o să-i petrec vreodată, am spus. Și un tip și-a dat seama, în sfârșit, că, pentru femei, poate că nu e chiar așa de bine.

— Theodore Parker? a spus Herb.

— Exact, am spus.

Parker era predicator în Boston în perioada Războiului Civil.

— Citește ce zice, a spus Herb.

Așa că am citit cu voce tare:

— „Rolul domestic al femeii nu îi epuizează acesteia resursele. Să pui jumătate din rasa umană să își consume energia în rolul de gospodină, soție și mamă, e o risipă monstruoasă a celei mai prețioase materii create vreodată de Dumnezeu“.

Herb închisese ochii în timp ce citeam. Și rămăsese cu ochii închiși.

— Îți dai seama cât de tare m-au lovit aceste cuvinte cu... cu soția pe care o am?

— Păi, i-am spus, ne-am dat cu toții seama că te-a lovit ceva. Dar nimeni n-a reușit să descopere ce anume.

— Cartea asta a zăcut prin casă cu săptămânile, a spus el. O citea Sheila. Eu n-am băgat-o în seamă la început. Și apoi, într-o seară, ne uitam la Canalul Doi.

Canalul Doi este programul educativ de televiziune din Boston.

— Și era o discuție între niște profesori universitari despre diferite teorii legate de nașterea sistemului solar. Și, din senin, Sheila a izbucnit în plâns și a spus că are creierul terci, că nu mai știe nimic despre nimic.

Herb a deschis ochii.

— N-am găsit nimic de spus care s-o mai liniștească. S-a dus la culcare. Și cartea asta a rămas pe măsuta de lângă canapea, unde stătuse ea. Am luat-o în mână și s-a deschis la pagina de pe care ai citit tu adineauri.

— Herb, am spus eu, știu că nu e problema mea, dar...

— Ba e problema ta, a spus el. Nu ești tu președintele IA?

— Doar nu-ți închipui că *există* cu adevărat așa ceva! am spus.

— Din punctul meu de vedere, a spus el, Îndrăgostiții anonimi e o chestie la fel de reală ca Asociația Veteranilor Războaielor Externe. Ție ți-ar plăcea să existe un club al cărui unic scop să fie să se asigure că te porți cum trebuie cu nevastă-ta?

— Herb, i-am spus, îți dau cuvântul meu de onoare...
Nu m-a lăsat să termin.

— Îmi dau seama acum, cu zece ani prea târziu, a spus el, că i-am distrus viața acelei femei minunate, că am pus-o să-și irosească inteligența și talentul... ca să ce?

A ridicat din umeri și și-a întins palmele.

— Ca să țină casa unui contabil amărât din provincie, care abia de-a terminat liceul și care o să rămână în veci exact ce era în ziua nunții.

Și-a tras una peste cap cu podul palmei. Bănuiesc că voia să se pedepsească, sau poate încerca să-și pună creierul în funcțiune.

— Ei bine, a spus el, îi convoc acum pe toți Îndrăgostiții anonimi, ca să mă ajute să repar lucrurile. Nu că aș putea să-i dau vreodată înapoi cei zece ani iroșiți. Dar, după ce o să punem anexa la punct, măcar n-o să-i mai stau în cale toată ziua, măcar n-o să mai aștept de la ea să-mi gătească și să-mi coasă și să facă toate celelalte lucruri tâmpite pe care le așteaptă soții de la nevestele lor gospodine. O să am căsuța mea proprie, a continuat el, și o să fiu eu însumi propria mea gospodină. Și, de câte ori o să vrea, Sheila o să poată veni să-mi bată la ușă și să afle că încă o mai iubesc. Iar ea poate să se apuce din nou de studii și să devină oceanograf sau eu știu ce vrea ea. Și orice reparație va avea de făcut în casa aia a ei mare și veche, vecinul ei priceput – adică eu – o să fie bucuros să o ajute.

Cu inima foarte grea, devreme în după-amiaza aceea m-am dus la Herb acasă ca să măsoar geamurile pentru anexă. Herb era la birou. Cele două gemene erau la școală. Nici Sheila nu părea să fie acasă. Am bătut la ușa bucătăriei și singurul răspuns pe care l-am primit a fost de la mașina de spălat vase.

— Vjjjj, plonc, tronca, fleoșc, a spus ea.

Dacă tot eram acolo, m-am gândit să mă asigur că geamurile Fleetwood pe care le instalasem deja funcționau cum trebuie. Așa am ajuns să mă uit pe geamul din camera de zi

și să o văd pe Sheila care stătea pe canapea. De jur împrejurul ei, pe jos, era plin de cărți. Iar ea plângea.

Când am ajuns la anexă, am constatat că Herb își făcuse o căsuță în toată regula acolo. Avea deja un arzător cu kerosen lângă grămada de lemne, și tot soiul de oale și tigăi și conserve.

Mai avea un fotoliu Morris, deasupra căruia atârna o lampă cu gaz, și un fund de lemn, lângă scaun, pe care Herb își pusese pipele și revistele și tutunul. Patul, așezat pe podea, era frumos făcut, cu cearșafuri și tot ce trebuie. Pe perete erau fotografii cu Herb în armată, Herb în echipa de baseball a liceului și o reproducere în culori a unui tablou cu *Bătălia de pe Little Bighorn*¹.

Ușa dintre anexă și casă era închisă, așa că mi-am permis să intru pe unul dintre geamuri, fără să-mi fac griji că o deranjam pe Sheila. Voiam să văd cum se prezentau tocurile ferestrelor pe dinăuntru. M-am așezat în fotoliul Morris și mi-am notat câteva lucruri.

Și apoi m-am lăsat pe spate și mi-am aprins o țigară. Fotoliile Morris sunt niște chestii foarte comode. Când a intrat Sheila, eu nici măcar n-am auzit-o.

— E comod, nu-i așa? a spus ea. Cred că orice bărbat de vârstă ta ar trebui să aibă o ascunzătoare. Herb a comandat geamuri duble pentru cuibușorul lui, așa-i?

— Geamuri Fleetwood, da, am spus eu.

— Bun, a spus ea. E clar că Fleetwood sunt cele mai bune.

S-a uitat în sus, la acoperișul putrezit. Se vedea cerul prin crăpături.

— Nu cred că mai e un secret ce se petrece cu mine și cu Herb, a spus ea.

1 În original *Custer's Last Stand*, sau *Bătălia de pe Little Bighorn* – confruntare armată între forțele unite ale triburilor de indieni Lakota, Cheyenne de Nord și Arapaho și cel de-al 7-lea Regiment de Cavalerie al Armatei Statelor Unite, care a avut loc în iunie 1876 lângă râul Little Bighorn, în estul teritoriului Montana și care reprezintă cea mai însemnată acțiune a Marelui Război Sioux din 1876.

N-am știut ce să răspund.

— Poți să le transmiți Îndrăgostiților anonimi și Auxiliarului de doamne că Herb și cu mine n-am mai fost niciodată până acum așa de fericiți, a spus ea.

Nici la asta n-am fost în stare să găesc vreun răspuns. În capul meu, mutarea lui Herb în anexă era una dintre marile tragedii ale timpurilor noastre.

— Și mai poți să le spui, a continuat ea, că Herb a fost primul peste care a dat fericirea. Am avut o ceartă stupidă despre cum am eu creierul terci. Și apoi m-am dus sus și l-am așteptat să vină la culcare — dar el n-a venit. A doua zi dimineață am descoperit că își trăsesse o saltea aici și dormea ca un prunc. M-am uitat la el, la cât era de fericit, și am plâns. Mi-am dat seama că fusese sclav toată viața, făcând lucruri pe care le ura ca să-și întrețină mama, apoi pe mine, apoi pe mine și pe fete. Prima lui noapte petrecută aici a fost, probabil, prima noapte din viața lui în care s-a dus la culcare întrebându-se cine e de fapt, ce ar fi putut deveni, ce mai poate să devină încă.

— Cred că motivul pentru care lumea pare atât de des întoarsă cu susul în jos, am spus eu, este că toți își închipuie că fac lucruri din cauza altcuiva. În capul lui Herb, toată treaba asta cu anexa e un serviciu pe care ți-l face ție.

— Orice îl face pe el fericit e un serviciu pe care mi-l face mie, a spus ea.

— Am citit cartea aia trăsniță, cea roșie — adică acum o citesc, am spus.

— Gospodăreala e o escrocherie, dacă o femeie poate să facă mai mult.

— Și tu ai de gând să faci mai mult, Sheila?

— Da, a spus ea.

Își făcuse un plan conform căruia avea să-și ia licența în doi ani, făcând o combinație de cursuri prin corespondență, cursuri serale și două sesiuni de vară la Durham, unde era universitatea statului. După aceea avea să se facă profesoară.

— Nu mi-aș fi făcut niciodată așa un plan, mi-a spus ea, dacă Herb nu m-ar fi obligat să mă apuc de treabă, prin felul în care a reacționat. Femeile sunt jalnice la cacealmale uneori. M-am apucat de studiu, a continuat ea. Știu că te-ai uitat pe geam și că m-ai văzut acolo, cu toate cărțile alea în jur, plângând pe canapea.

— Nu credeam că m-ai văzut, am spus. Nu încercam să mă bag în treburile nimănui. Kennard Pelk și cu mine suntem obligați de profesie să ne uităm pe geam din când în când.

— Plângeam pentru că îmi dădusem seama că, în școală, numai gura era de mine, a spus ea. Doar mă prefăceam că-mi pasă de lucrurile pe care le învățam, pe-atunci, când habar n-aveam de nimica. Acum chiar îmi pasă. De asta plângeam. Am plâns foarte mult în ultima vreme, dar e un plâns bun. Are de-a face cu descoperirea de sine, cu bucuria adultă.

Trebuia să recunosc că Sheila și Herb făceau niște schimbări interesante. Un singur lucru mă supăra, totuși, și nu exista nici o cale politicoasă în care să mă interesez de el. Mă întrebam dacă vor renunța pentru totdeauna să mai doarmă împreună.

Sheila mi-a răspuns la întrebare fără ca eu să trebuiască să o pun.

— Iubirea rupe orice zăgaz, a spus ea.

La vreo săptămână după aceea, am dus cartea *Femeia, sexul irosit sau escrocarea Gospodinei* la o întâlnire de prânz a IA, la magazin. Terminasem cu ea, și am arătat-o și celorlalți.

— N-ai lăsat-o pe nevastă-ta să citească asta, așa-i? a întrebat Hay Boyden.

— Ba da, normal, am spus.

— O să vă părasească, pe tine și pe copii, a spus Hay, și o să se facă amiral.

— Nu, am spus.

— Dacă îi dai unei femei așa o carte să citească, a spus Al Tedler, femeia aia nu mai are liniște după aceea.

— Nu-i obligatoriu, am spus eu. Când i-am dat soției mele cartea asta, i-am dat-o cu tot cu un semn de carte magic.

Am dat din cap.

— Semnul acela magic de carte a ținut-o în frâu pe tot parcursul cărții.

Cu toții voiau să știe ce anume era semnul de carte.

— Un carnet vechi de note de-al ei, am spus.

Lampa fermecată a lui Hal Irwin

Hal Irwin și-a fabricat lampa fermecată în subsolul lui din Indianapolis, în vara lui 1929. O făcuse să semene cu lampa lui Aladin. Folosise un ceainic vechi de tablă, cu o bucată de vată înfiptă în cioc, pe post de fitil. Apoi făcuse în el o gaură și-i pusese un buton, pe care îl conectase la două baterii și la o sonerie, băgate înăuntru. Ca mulți alți soți de pe vremea aceea, avea în subsol un atelier.

Ideea fusese că era o modalitate nostimă de a chema servitorii. Frecai ceainicul ca pe o lampă fermecată, și apăsai pe butonul lateral. Pornea soneria și atunci servitorul, dacă aveai așa ceva, venea la tine și te întreba ce dorești.

Hal nu avea servitor, dar urma să împrumute unul de la un prieten. Hal era consilier într-o firmă de curtaș și își cunoștea slujba la perfecție. Făcuse jumătate de milion de dolari la bursa de valori, și nimeni nu știa asta. Nici măcar soția lui.

Făcuse lampa fermecată în chip de surpriză pentru soția lui. Avea de gând să-i spună că e o lampă fermecată. Și apoi avea să o frece între mâini și să-și dorească o casă mare și nouă. Și apoi avea de gând să-i arate că era într-adevăr o lampă fermecată, pentru că toate dorințele aveau să se împlinească.

În timp ce făcea el lampa, un decorator de interioare tocmai finisa o vilă imensă, model franțuzesc, pe care Hal o construise, la comandă, pe strada North Meridian.

Când a făcut el lampa, Hal și cu Mary trăiau într-o casă-vagon, în zona amărâtă de la intersecția străzilor Seventeenth și Illinois. Erau căsătoriți de doi ani și Hal nu o scosese

în oraș decât de vreo cinci sau șase ori. Nu era zgârcit. Punea bani deoparte ca să-i cumpere toată fericirea pe care și-o putea dori vreodată o fată și avea de gând să i-o dea pe toată dintr-un singur foc.

Hal era cu zece ani mai mare decât Mary, așa că îi era ușor să o ducă de nas cu o mulțime de chestii, una dintre ele fiind banii. Nu discuta cu ea despre bani, n-o lăsa niciodată să vadă vreo factură sau vreun extras de cont, nu-i spunea niciodată cât câștigă sau ce făcea cu banii. Mary trebuia să se descurce cu o alocație neînsemnată pe care i-o dădea ca să țină casa, așa că ea presupunea că sunt săraci lipiți.

Dar pe Mary n-o deranja asta. Fata asta era bună ca pâinea caldă. Sărăcia îi lăsa loc să-și etaleze religia. Când venea sfârșitul lunii și constata că mâncaseră destul de bine și că nu-i ceruse lui Hal nici un ban în plus, se simțea ca un mieluşel alb. Și își închipuia că și Hal era fericit, chiar dacă era lefter, pentru că ea îi dădea iubire cât de sute de milioane de dolari.

Un singur lucru o deranja pe Mary la faptul că erau săraci, și anume că Hal părea întotdeauna să creadă că ea voia să fie bogată. Și își dădea toată silința să îl convingă că nu era așa.

Când Hal îi tot povestea cum o duceau alții – despre viața înaltei societăți, de prin cluburi și de pe malul lacurilor –, Mary îi spunea despre milioanele de suflete din China care nu aveau acoperiș deasupra capului și nici după ce bea apă.

— Eu duce tale bine pentru chinez, a spus Hal într-o seară.

— O duci foarte bine și pentru un american, și pentru orice! i-a spus Mary și apoi l-a îmbrățișat, ca să fie mândru și puternic și fericit.

— Ei bine, chinezul tău prosper are o veste pentru tine, i-a spus Hal: Măine o să te alegi cu o bucătăreasă. Am cerut la o agenție să-mi trimită una.

De fapt, persoana care urma să vină a doua zi, și pe care o chema Ella Rice, nu venea ca să gătească și nici nu era de la o agenție. Avea deja o slujbă, la un prieten de-al lui Hal pe care Mary nu-l știa. Prietenul avea să-i dea o zi liberă, pentru ca ea să poată juca rolul unui spirit.

Hal făcuse repetiții cu ea, acasă la prietenul lui, și urma să o plătească bine. Ea avea nevoie de banii în plus. Urma să nască în aproximativ șase săptămâni, după calculele ei. Nu trebuia decât să-și pună pe cap un turban, când sosea momentul, când Hal îi arăta lui Mary lampa lui fermecată și o freca între mâini și apăsa pe sonerie. Atunci ea avea să spună: „Eu sunt spiritul. Ce vă dorește inima?”

După aceea, Hal urma să-și dorească tot felul de lucruri scumpe pe care le avea deja, dar pe care Mary încă nu le văzuse. Prima oară avea să-și dorească o mașină de oraș Marmion. Aceasta avea să fie deja parcată în fața casei. De câte ori își punea câte o dorință, începând cu aceasta, Ella Rice avea să spună: „S-a făcut”.

Dar asta era mâine, și azi era azi, iar Mary s-a gândit că lui Hal nu-i plăcea cum gătește. Era o bucătăreasă minunată.

— Scumpule, a spus ea, gătesc chiar așa de rău?

— Gătești minunat, nu am de ce să mă plâng.

— Și atunci de ce să ne luăm bucătăreasă?

S-a uitat la ea de parcă ar fi fost surdă, mută și oarbă.

— Dar la mândria mea nu te gândești niciodată? a întrebat-o.

Apoi i-a pus o mână peste gură:

— Scumpicico, să nu începi iarăși cu oamenii care mor ca muștele prin China. Sunt cine sunt, sunt unde sunt și am și eu mândria mea.

Lui Mary îi venea să plângă. Ea își închipuise că îl făcea pe Hal să se simtă mai bine, și de fapt îl făcuse să se simtă mai rău.

— La ce crezi că mă gândesc când le văd pe Bea Muller sau pe Nancy Gossett prin oraș, îmbrăcate cu haine de blană, dând iama prin magazine? a întrebat Hal. Mă gândesc la tine, cum stai închisă în casa asta. Și îmi spun: Ei, drăcia dracului, pe vremuri eram președintele frăției din care făceau parte soții lor! Ei, drăcia dracului, eu și Harve Muller și George Gossett eram pe vremuri Mărețul Triumvirat! Noi conduceam colegiul, și nu glumesc câtuși de puțin! Noi am fondat Clubul Bufniței, iar eu am fost președinte. Uită-te unde stau ei, și unde stăm

noi, a continuat Hal. Ar trebui să fim și noi acolo, lângă ei, la intersecția între Fifty-Seventh și North Meridian! Ar trebui să avem și noi o căsuță lângă ei, pe malul lacului Maxinkuckee! Măcar o bucătăreasă pot să-i iau și eu soției mele!

Ella Rice a venit a doua zi la ora trei, așa cum conveniseră. Într-o pungă de hârtie avea turbanul pe care i-l dăduse Hal. El încă nu ajunsese acasă. Ella trebuia să facă pe bucătăreasa cea nouă, și nu pe spiritul, până ajungea Hal la trei și jumătate. Ceea ce a și făcut.

Ce nu luase în calcul Hal însă era că lui Mary, Ella avea să i se pară foarte plăcută, dar cumplit de amărâtă, nu atât ca bucătăreasă, cât ca om aflat, ca și ea, la mare ananghie. El se așteptase ca ele să se ducă la bucătărie, să vorbească despre una alta, despre ce îi plăcea lui Hal să mănânce și așa mai departe. Dar Mary a întrebat-o pe Ella despre sarcina ei, care era evidentă. Ella, care nu era actriță, și care oricum ajunsese la capătul puterilor, a izbucnit în plâns. Cele două femei, una albă și una neagră, au stat în camera de zi și au vorbit despre viețile lor, în schimb.

Ella nu era căsătorită. Tatăl copilului ei o bătuse când afla-se că era însărcinată, și apoi își luase tălpășița, nu se știa încotro. Simțea tot felul de junghiuri și de dureri, n-avea rude și nu știa cât mai putea să facă treabă. I-a repetat ce îi spusese și lui Hal, că încă mai avea vreo șase săptămâni până să nască, după calculele ei. Mary i-a spus că și-a dorit și ea un bebeluș, dar nu putea să facă. Asta n-a fost de prea mare folos.

Când Hal a parcat Marmonul cel nou în față, și a intrat în casă, nici una din femei nu era în dispoziția necesară ca să se bucure de spectacolul pe care îl puseseră la cale. Erau în ultimul hal! Dar el și-a imaginat că lampa lui fermecată avea să le înveselească. S-a dus s-o ia din dulapul de la etaj în care o ascunsese, a adus-o în camera de zi și a spus:

— Vai de mine! Ia uite ce am găsit! Cred că-i o lampă fermecată. Poate, dacă o frec între mâini, o să apară un spirit și o să-mi îndeplinească o dorință.

Nu se gândise să angajeze un negru ca să facă pe spiritul. Îi era frică de negri.

Ella Rice a recunoscut semnalul care îi spunea să-și intre în rol și s-a ridicat de pe canapea, să facă nebunia pentru care avea să o plătească albul. Orice pentru bani. A durut-o foarte tare când s-a ridicat în picioare, după ce stătuse nemișcată timp de jumătate de oră. Până și Hal și-a dat seama de asta.

Hal și-a dorit un Marmon, iar spiritul a spus:

— S-a făcut.

Cei trei au ieșit afară la mașină și Hal le-a spus să intre în ea, că era a lui, achitată integral. Femeile s-au așezat pe bancheta din spate, iar Mary i-a spus Ellei, nu lui Hal:

— Mulțumesc mult. E minunată. Cred că am luat-o razna.

Hal a luat-o pe Strada North Meridian, arătându-le case mărețe pe stânga și pe dreapta. De câte ori îi mai arăta câte una, Mary spunea că nu o voia, că putea să-și arunce lampa fermecată pe geam, din partea ei. O deranja foarte tare modul umilitor în care o folosea pe noua ei prietenă, Ella.

Hal s-a oprit în fața unei vile stil franțuzesc în care niște muncitori tocmai făceau ultimele retușuri. A oprit motorul, a frecat lampa, a sunat la sonerie și a spus:

— Spiritule, dă-mi o casă nouă pe Strada North Meridian, numărul 6544.

Mary i-a spus lui Ella:

— Nu trebuie să faci asta. Nu-i răspunde.

Acum s-a înfuriat Ella pe Mary.

— Iau *bani* pentru asta!

Tot ce spunea Ella era într-un dialect tipic pentru o persoană de acea rasă, condiție socială și nivel de educație de pe vremea aceea. Apoi a început să geamă. Intrase în travaliu.

Au dus-o pe Ella Rice la spitalul municipal, singurul care primea și negri. A născut un băiețel sănătos și Hal a plătit pentru naștere.

Hal și Mary au adus-o pe Ella, cu tot cu copil, în casa lor cea nouă. Casa cea veche o puseseră în vânzare. Iar Mary, care

nu putea să aibă copii, a aranjat unul dintre cele șapte dormitoare pentru mamă și copil, cu mobilă drăguță și cu tapet colorat și cu jucării cu care bebelușul încă nu putea să se joace. Mama și copilul aveau propria lor baie.

Bebelușul a fost botezat într-o biserică pentru negri, iar Mary a fost prezentă. Hal nu. El și cu Mary nu-și prea mai vorbeau. Ella l-a botezat pe băiat Irwin, în cinstea celor care îi arătaseră atâta bunătate. Numele de familie era același cu numele ei. Îl chema Irwin Rice.

Mary nu-l iubise niciodată pe Hal, dar se străduise să-l placă. O luase ca pe o slujbă. Pe vremea aceea, femeile nu aveau prea multe căi de a câștiga singure bani, iar ea nu moștenise nimic și nici nu avea să moștenească, decât dacă murea Hal. El nu era mai prostănac decât majoritatea bărbaților pe care îi cunoscuse. Și cert era că nu voia să fie singură. Aveau un grădinar negru și o spălătoreasă neagră și o femeie de serviciu albă din Irlanda, care trăia în vilă. Mary a insistat să gătească ea. Ella Rice s-a oferit să o facă, măcar pentru ea. Dar nimeni în afară de Mary nu avea voie să gătească.

Ura atât de tare casa cea nouă și mașina enormă, cu care îi era rușine, încât nici măcar nu l-a mai plăcut pe Hal. Asta i-a picat greu lui Hal, extrem de greu, după cum vă puteți imagina. Nu numai că nu mai primea iubire, sau ceva care să semene a iubire, de la femeia cu care se însurase, dar aceasta îi dădea acum de zece ori mai multă iubire decât primise el vreodată, și încă fără încetare, unui bebeluș negru ca tăciunele!

Hal n-a povestit nimănui de la birou despre situația de acasă, pentru că asta l-ar fi făcut să pară molâu. Servitoarea din Irlanda îl trata și ea ca pe un molâu, de parcă Mary ar fi fost adevărata forță, și nebună de legat pe deasupra.

Ella Rice, desigur, își făcea singură patul și își ținea dormitorul și baia foarte curate. Nici ei nu i se păreau în regulă lucrurile, dar ce putea face? Ella alăpta bebelușul, așa că nu trebuia să-și facă probleme pentru mâncarea lui. Și Ella nu mânca la parter, cu soții Irwin. Nici măcar Mary nu luase în calcul această variantă. Ella nu mânca nici cu servitorii, în

bucătărie. Își aducea la etaj mâncarea pe care i-o pregătea Mary, special, și mânca în dormitor.

La birou însă, Hal făcea mai mulți bani ca niciodată, tranzacționând acțiuni și obligațiuni pentru alții, dar investind masiv și pentru el în acțiuni cumpărate în marjă, fără să se complice cu obligațiuni. „În marjă“ însemna că plătea numai o parte din prețul întreg al unei acțiuni, rămânând dator pentru diferență firmei de curtaj la care lucra. Și apoi valoarea acțiunii creștea, pentru că o voiau și alții, iar Hal o vindea. Își putea plăti, astfel, datoria la firmă, iar restul profitului îl băga în buzunar. Și, așa, putea să cumpere alte acțiuni în marjă.

La trei luni după episodul cu lampa fermecată, bursa de valori a căzut. Acțiunile pe care Hal le cumpărase în marjă și-au pierdut toată valoarea. Dintr-odată, toată lumea le găsea prea scumpe, cu orice preț s-ar fi vândut. Așa că tot ce datora Hal Irwin firmei sale de curtaj, și tot ce datora firma lui de curtaj, la rândul ei, băncii, făcea mai mult decât toate proprietățile lui – casa cea nouă, casa cea veche încă nevândută, mobila, mașina și așa mai departe. Absolut tot!

Nu fusese iubit acasă nici în vremurile bune, așa că Hal a sărit pe un geam de la etajul șapte, fără parașută. Pe tot cuprinsul țării, bărbați neiubiți care lucrau în domeniul lui săreau pe geam fără parașute. Banca a executat ambele case și a luat și Marmonul. Apoi banca a dat faliment și toată lumea care avea economii în acea bancă și le-a pierdut.

Mary mai avea o casă în care să se ducă, ferma tatălui ei, văduv, de pe lângă orașul Crawfordsville. Singurul loc în care Ella Rice se putea duce cu bebelușul ei era biserica de negri în care fusese botezat acesta. Mary s-a dus și ea acolo cu ei. Acolo dormeau o mulțime de mame cu bebeluși sau cu copii și o mulțime de bătrâni, și de invalizi, și chiar și oameni tineri și sănătoși tun. Era și mâncare. Mary nu s-a întrebat de unde venea. A fost ultima oară când Mary i-a văzut pe Ella și pe Irwin Rice. Ella mânca și urma să-și alăpteze bebelușul.

Când Mary a ajuns la ferma tatălui ei, prin acoperiș se infiltra apa și curentul electric fusese întrerupt. Dar tatăl ei a primit-o. Cum ar fi putut să n-o primească? I-a povestit acestuia despre oamenii fără adăpost din biserica de negri. L-a întrebat ce credea că se va întâmpla cu ei, în niște vremuri atât de cumplite.

— Săracii își poartă de grijă unii altora, a spus el.

Cuvânt final despre cariera mea de scriitor pentru reviste

Câteva dintre povestirile de aici au fost editate pentru acest volum. S-au reparat scăpări minore și cusururi majore, pe care editorii și cu mine am fi trebuit să le reparăm încă de la prima lor publicare. M-am supărat rău când le-am recitit pe trei dintre ele, pentru că premisele și personajele fiecăreia erau atât de promițătoare, iar deznodământul atât de stupid, încât, până să mă dumiresc, le rescrisesem practic deznodământul. Asta da „editare“! Acestea sunt *Dragonul azuriu*, *Băiatul care ura fetele* și *Lampa fermecată a lui Hal Irwin*. Ca fosile, sunt niște escrocherii de genul Omului de Piltdown¹: jumătate om, jumătate urangutanul care eram pe-atunci.

Indiferent cât de stângaci scriam pe-atunci pe la începuturi, erau reviste care publicau asemenea urangutani. Și erau altele care, spre cinstea lor, nu se atingeau de scrierile mele nici cu mânuși de cauciuc. Nu mă simțeam jignit și nici nu-mi era rușine. Înțelegeam. Eram din cale-afară de modest. Îmi amintesc de o caricatură pe care am văzut-o demult, în care un psihiatru îi spunea unui pacient: „Nu aveți un complex de inferioritate. Chiar *sunteți* inferior“. Din moment ce pacientul își permitea să plătească un psihiatru, cumva tot își câștiga

1 Fragmente de craniu, maxilar și dinți descoperite în 1910 de geologul Charles Dawson în Sussex, Anglia, despre care curatorul Departamentului de paleontologie de la British Museum a spus, doi ani mai târziu, că ar fi reprezentat veriga lipsă în evoluția de la maimuță la om. În 1954, testele au dovedit că era un fals. Craniul avea doar 600 de ani, iar maxilarul și dinții aparțineau unui urangutan.

existența, în ciuda inferiorității sale autentice. Așa a fost și în cazul meu și dovadă stă faptul că am devenit mai bun.

Mulțumită revistelor de succes, m-am perfecționat în această meserie, a scriitorului de ficțiune. Uceniciile astea plătite, cu standarde atât de joase, nu mai există acum. Pentru mine a fost o ocazie de a mă cunoaște pe mine însumi. Cei care scriau pentru publicații care se voiau cu tot dinadinsul literare aveau acest avantaj, pe lângă talentul și rafinamentul lor: știau deja ce pot face și cine sunt.

Probabil că acum sunt mai mulți americani ca niciodată care pornesc în călătorii ale descoperirii de sine, ca și mine, scriind cu orice preț povestiri, cum se pricep ei mai bine. Predau la opt colegii și universități în fiecare an, și fac asta de două decenii. Jumătate din acele o sută șaizeci de instituții au acum câte un scriitor care predă literatura și cursuri de scriere creativă. Când mi-am dat demisia de la General Electric ca să devin scriitor, existau numai două astfel de cursuri: unul la Universitatea din Iowa și celălalt la Stanford, unde studiază acum fiica președintelui meu.

Având în vedere că acum nu mai e posibil să trăiești din scris povestiri și că șansele ca un roman să aibă succes sunt de unu la mie, cursurile de scriere creativă ar putea fi percepute ca înșelătorie, ca și cursurile de farmacie, dacă n-ar exista farmacii. Cu toate acestea, studenții înșiși au cerut cursuri de scriere creativă, odată cu multe alte lucruri pe care le cereau, pătimaș și haotic, în timpul Războiului din Vietnam.

Ce își doreau și ce au și primit studenții de atunci, și ce primesc atâția copii de-ai lor în ziua de azi, a fost o cale *ieftină* de a exterioriza ceea ce simțeau, de a transpune în alb și negru cine erau și ce puteau deveni. Am scris *ieftină* cu italice pentru că ai nevoie de o mulțime de bani ca să faci un film sau o emisiune TV. Ca să nu mai spun că, dacă încerci totuși, ajungi să ai de-a face cu cele mai mari jigodii.

În plus, în multe campusuri universitare, există reviste locale, săptămânale sau lunare, care publică povestiri, dar nu-și

permit să dea bani pe ele. Ce mama naibii, să-ți exersezi talentul ca artist nu e o modalitate de a face bani: e o cale de a-ți face sufletul să crească.

Drum bun.

Încă mai scriu pentru publicații periodice din când în când, dar niciodată ficțiune, și numai când mi se cere anume. Nu mai sunt dinamic și plin de inițiativă cum eram pe vremuri. O excelentă revistă săptămânală alternativă din Indianapolis, *XUVQ*, m-a rugat, nu mai devreme de acum o lună, să scriu un eseu neplătit despre cum e să fii născut în Vestul Mijlociu. Le-am răspuns după cum urmează:

„Fost-a cândva un suflet dus, ce niciodată nu și-a spus, ăsta-i al meu iubit pământ!“¹

Această faimoasă celebrare a patriotismului funciar, a scoțianului Sir Walter Scott (1771-1832), despuiată de romanticismul șovin, vrea să spună doar atât: că omul, spre avantajul său, e la fel de legat, instinctiv, de teritoriul lui ca lupii și ca albinele. Nu demult, oamenii care se îndepărtau prea mult de locul lor de baștină și de rude, ca și orice alte animale, se sinucideau.

Teama asta de a nu traversa niște granițe geografice bine stabilite încă mai are noimă în multe părți ale lumii, de exemplu în fosta Iugoslavie, în Europa sau în Rwanda, în Africa. În America de Nord, însă, aceasta este acum doar un excident de bagaj instinctiv, slavă Domnului, slavă Domnului. Ea supraviețuiește, totuși, în această țară, cum se întâmplă adesea cu instinctele de supraviețuire perimate, sub formă de sentimente și obiceiuri care sunt, în mare parte, inofensive, mergând până la a fi comice.

Și, uite așa, eu și milioane de alții ca mine, le spunem unor străini că suntem din Vestul Mijlociu, de parcă am merita cine

1 Fragment din poemul narativ *Balada ultimului menestrel* (1805) de Sir Walter Scott.

știe ce medalie pentru asta. Tot ce pot spune în apărarea noastră este că aceia născuți în Texas sau în Brooklyn sunt și mai absurzi decât noi în vanitatea lor teritorială.

Nenumăratele filme despre texani și brooklynieni sunt, pentru ei, lecții despre cum să ai un comportament și mai stereotip. Cum de nu s-au făcut atunci și filme despre presupuși eroi din Vestul Mijlociu, modele la care ne-am putea conforma, după aceea, și noi?

Tot ce mai am, acum, e un accent puternic nazal.

Despre acest accent: când eram în armată, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, un sudist alb mi-a spus: „Chiar *trebuie* să vorbești așa?”

Aș fi putut să-i răspund: „Pe bune? Măcar strămoșii mei n-au fost proprietari de sclavi“, dar sesiunea de instrucție din poligonul de tragere de la Fort Bragg din Carolina de Nord nu părea nici momentul, nici locul potrivit să-i închid gura.

Aș fi putut adăuga că unele dintre cele mai înălțătoare cuvinte spuse vreodată în istoria americană au fost rostite exact cu acest fonfăit de drâmbă, inclusiv Discursul de la Gettysburg al lui Abraham Lincoln din Illinois și aceste cuvinte ale lui Eugene V. Debs din Terre Haute, Indiana: „Câtă vreme există o clasă inferioară, eu fac parte din ea, câtă vreme există un mediu infracțional, eu îi aparțin; cât mai există un singur suflet în închisoare, eu nu mă consider liber“.

Aș fi păstrat pentru mine că Indiana, pe când eram eu copil, nu era numai locul de baștină al lui Eugene V. Debs, ci și sediul central național al Ku Klux Klan. Din Illinois erau Carl Sandburg și Al Capone.

Da, și chestia aia care se pune pe case ca să nu plouă înăuntru se cheamă *scopiriș*, iar râulețul care curge prin spatele casei e *pirău*.¹

1 În original, *ruff* (în loc de „roof“) și *crick* (în loc de „creek“), referiri la accentul din Sud.

În Vestul Mijlociu s-au născut toate rasele și subrasele posibile și combinațiile dintre ele. Eu unul sunt neamț sadea. Accentul pe care îl avem nu e în nici un caz uniform. Fonfaiala mea e tipică pentru americanii-europeni crescuți la nord de fostele State Confederate ale Americii. Mi-am dat seama, când am început să scriu acest eseu, că m-am înhămat la o treabă fără sens, că nu putem fi descriși în masă decât drept ceea ce nu suntem. Nu suntem texani, nici brooklynieni, nici californieni, nici sudiști. Și așa mai departe.

Ca să-mi demonstrez absurditatea de a ne diferenția, unul câte unul, de americanii născuți oriunde altundeva, mi-am imaginat o mulțime de oameni pe Fifth Avenue, în New York, unde trăiesc acum, și o altă mulțime pe State Street, în Chicago, unde am făcut facultatea și unde am lucrat ca reporter acum jumătate de secol. Și am constatat că nu mă înșelasem în privința asemănării chipurilor și a hainelor și a stărilor sufletești vizibile.

Dar, cu cât m-am gândit mai mult la cei din Chicago, cu atât am devenit mai conștient de o prezență enormă acolo. Era aproape ca o muzică, o muzică pe care n-o puteai auzi în New York sau în Boston, în San Francisco sau în New Orleans.

Era Lacul Michigan, un ocean de apă dulce, cea mai prețioasă substanță de pe lumea asta.

Nicăieri în emisfera nordică nu mai sunt așa întinderi de apă dulce ca Marile Lacuri, în afară de Asia, unde e numai Lacul Baikal. Deci există ceva specific celor din Vestul Mijlociu, până la urmă. Și anume: când ne-am născut noi, probabil că erau cantități incredibile de apă dulce de jur împrejurul nostru, în lacuri, pâraie și râuri, în stropi de ploaie și troiene de zăpadă, și nu era nicăieri apă sărată, nepotabilă. Din cauza asta, până și papilele mele gustative au ceva tipic Vestului Mijlociu. Când înot în Atlantic sau în Pacific, mi se pare că apa are un gust total aiurea, deși, la o adică, câtă vreme n-o înghiți, gustul nu e mai grețos decât al supei de pui, de exemplu.

De asemenea, în jurul nostru și al mamelor noastre, când ne-am născut, mai erau și milioane peste milioane de pogoane

de teren fertil, drept ca o masă de biliard și negru ca un tort de ciocolată. Vestul Mijlociu nu-i un deșert.

Când m-am născut eu, în 1922, la numai o sută de ani după ce Indiana devenise cel de-al nouăsprezecelea stat din Uniune, Vestul Mijlociu deja se fălea cu o constelație de orașe care aveau orchestre simfonice, muzee și biblioteci, instituții de învățământ superior și școli de muzică și de artă, care aminteau de Imperiul Austro-Ungar de dinainte de Primul Război Mondial. Aproape că se poate spune că Chicago a fost Viena noastră, Indianapolis a fost Praga noastră, Cincinnati a fost Budapesta noastră, iar Cleveland a fost Bucureștiul nostru.

Când creștea într-un astfel de oraș, cum am crescut eu, aceste instituții culturale ți se păreau la fel de obișnuite ca secțiile de poliție sau stațiile de pompieri. Așa că era foarte firesc ca un tânăr să viseze să devină artist sau intelectual, dacă nu se făcea polițist sau pompier. Eu așa am făcut. Și la fel și mulți alții ca mine.

Aceste capitale de provincie, cum li s-ar fi spus în Europa, erau fermecător de autonome în privință artelor frumoase. Câteodată, îl aveam ca invitat la cină pe directorul Orchestrei Simfonice din Indianapolis sau pe alți scriitori, pictori, sau arhitecți de renume local, cum a fost tatăl meu.

Eu am studiat clarinetul cu primul clarinetist al orchestrei noastre simfonice. Îmi amintesc când orchestra a interpretat *Uvertura* lui Ceaikovski din 1812, în care bubuiturile de tun au fost furnizate de un polițist care trăgea cartușe oarbe într-un tomberon gol de gunoi. Îl cunoșteam pe polițist. Câteodată supraveghea intersecțiile pe care le traversau elevii în drum spre sau venind de la Școala 43, școala mea, Școala James Whitcomb Riley.

Nu e de mirare atunci că Vestul Mijlociu a produs așa mulți artiști feluriți, atât de talie mondială, cât și doar pricepuți, cum produceau pe vremuri orașele de provincie, mai mici sau mai mari, din Europa.

Nu văd nici un motiv pentru care această stare a lucrurilor nu s-ar menține la nesfârșit, câtă vreme nu se retrag fondurile pentru educația în artă și pentru celebrarea artei, în special în învățământul de stat.

Implicarea într-o artă nu e doar una dintre multele variante de a-ți câștiga traiul, o meserie pe cale de dispariție, acum, că ne apropiem de anul 2000. Implicarea într-o artă, la bază, n-are nimic de-a face cu câștigatul banilor. Implicarea într-o artă, deși nerăsplătită cu bogăție sau faimă, așa cum s-au convins singuri o mulțime de tineri, încurajați de Vestul Mijlociu, este o cale de a-ți face sufletul să crească.

Nici un artist însă, de nicăieri, nici măcar Shakespeare, nici măcar Beethoven, nici măcar James Whitcomb Riley, nu a schimbat cursul atâtor vieți de pe toată planeta cum au schimbat-o patru țărânoi din Ohio, doi din Dayton și doi din Akron. Ce rău îmi pare că Dayton și Akron nu fac parte din statul Indiana! Din Ohio ar fi putut, în schimb, să facă parte Kokomo și Gary.

Orville și Wilbur Wright erau în Dayton în 1903, când au inventat avionul.

Doctorul Robert Holbrook Smith și William Griffith Wilson erau în Akron, în 1935, când au conceput cei Doisprezece Pași ai Alcoolicilor Anonimi. Când vine vorba de vindecat minți și vieți disfuncționale, Sigmund Freud a fost mic copil, prin comparație cu Smith și Wilson.

Ei, mai aveți ceva de spus? Restul lumii poate să ia o pauză, ca să nu mai spun de Cole Porter, Hoagy Carmichael, Frank Lloyd Wright, sau de Louis Sullivan, Twyla Tharp și Bob Fosse, de Ernest Hemingway și de Saul Bellow, Mike Nichols și Elaine May. Toni Morrison!

Larry Bird!

New Yorkul, Bostonul și alte porturi de la Atlantic au în Europa un vecin influent, adesea cam presant. Cei din Vestul Mijlociu n-au așa ceva. De aceea, mulți dintre noi, cei cu

descendență europeană, n-au habar de trecutul familiilor lor în Vechea Lume și în cultura de acolo. Singura noastră moștenire este cea americană. Când m-au capturat nemții în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, unul m-a întrebat: „De ce lupti împotriva fraților tăi?” N-aveam nici cea mai vagă idee la ce se referă.

Anglo-americanii și afro-americanii ai căror înaintași au venit în Vestul Mijlociu dinspre sud sunt, de obicei, mult mai conștienți decât mine de o patrie mamă pe undeva – la statele din sud mă refer, desigur, nu la Arhipelagul Britanic sau la Africa.

De pe urma geografiei, pe lângă apa dulce și pământul fertil, cei din Vestul Mijlociu mai pot avea, dacă se arată deschiși, un sentiment de venerație față de un continent fertil care se întinde, la nesfârșit, în toate direcțiile.

Și asta te face evlavios. Îți taie răsufarea.

Cuprins

Prefață	9
Introducere	17
Thanasfera	31
Mnemonică	48
Un preț decent	53
Pachetul	65
Puștiul netaientat	85
Săracul orășel bogat	99
Suvenirul	115
<i>Jolly Roger</i> în croazieră	126
Mireasă la comandă	138
Elevul ambițios	154
Tabachera din Bagombo	168
Dragonul azuriu	182
Un cadou pentru Moș Nick cel Mare	196
Consultantul neplătit	209
<i>Der Arme Dolmetscher</i>	223
Băiatul care ura fetele	229
Din tată în fiu	243
O noapte pentru iubire	261
Fă-mi rost de un vis	278
Fugarii	289
AFIXANUFI	306
Îndrăgostiții anonimi	316
Lampa fermecată a lui Hal Irwin	331
Cuvânt final despre cariera mea de scriitor pentru reviste	339

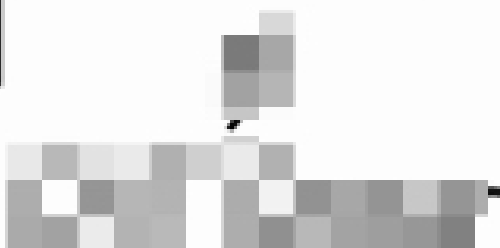
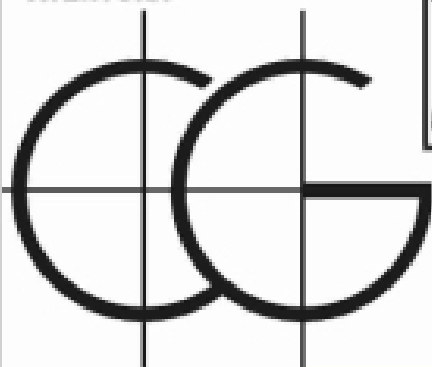
Scanare și prelucrare digitală

EM

de

Anonim

2025

